

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ACADEMIC MANAGEMENT STRATEGIES OF SECONDARY SCHOOL ACCORDING TO
THE CONCEPT OF THE QUALITY CITIZEN ENHANCEMENT

Miss Saovapa Nisapakomol

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Administration
Department of Educational Policy Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
โดย	นางสาวเสาวภา นิสภโกมล
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.วลัยพร ศิริภิรมย์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.วลัยพร ศิริภิรมย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโท)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธีรภัทร กุโลภาส)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.สมเกียรติ ชอบผล)

เสาวภา นิสม์โกมล : กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนา
 พลเมืองคุณภาพ (ACADEMIC MANAGEMENT STRATEGIES OF SECONDARY SCHOOL
 ACCORDING TO THE CONCEPT OF THE QUALITY CITIZEN ENHANCEMENT) อ.ที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร.วัลย์พร ศิริภิรมย์, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ศ. ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณ
 พิทักษ์, 306 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
 มัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของ
 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์
 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ
 วิจัย คือโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 324 โรงเรียน
 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
 กลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี
 PNI_{Modified}

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
 มัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพประกอบด้วย กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการ ได้แก่
 การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี การวัด
 และประเมินผล ส่วนกรอบแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพประกอบด้วย 3 คุณลักษณะได้แก่ มีความคิด
 สร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบ
 2) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า
 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนค่าเฉลี่ย (3.84) ส่วนสภาพพึงประสงค์ของการ
 บริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด
 คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนค่าเฉลี่ย (4.67) และกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อ
 พัฒนาพลเมืองคุณภาพ (2) พัฒนาหลักสูตรพลเมืองคุณภาพ (3) นิเทศการสอนพัฒนาพลเมือง
 คุณภาพ (4) พัฒนาการจัดการเรียนการสอนพลเมืองคุณภาพ (5) วัดและประเมินผลพัฒนาพลเมือง
 คุณภาพ

ภาควิชา	นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำ	ลายมือชื่อนิสิต
	ทางการศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

ปีการศึกษา 2558

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร. วลัยพร ศิริภิรมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบทุกท่าน ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสา โห อาจารย์ ดร. ธีรภัทร กุโลภาส และดร.สมเกียรติ ชอบผล ที่ให้ความกรุณาในการตรวจสอบข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus Group) ขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยทุกท่านที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประจำภาควิชาสาขาบริหารการศึกษา และคณาจารย์คณะครุศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ทักษะ ตลอดจนประสบการณ์อันมีค่าที่ได้รับมา

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ สาขาบริหารการศึกษา ตลอดจนเพื่อนพี่น้องกัลยาณมิตรทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา ด้วยคุณค่าอันเป็นประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อกราบบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่แด่คุณพ่อชมพู และคุณแม่พินทอง นิสภโกมล ผู้ล่วงลับไปแล้วที่ได้สนับสนุนการศึกษามาตั้งแต่ผู้วิจัยยังเป็นเด็ก ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาคือ การพัฒนาตนเองอย่าหยุดเรียนรู้เมื่อมีเวลาและโอกาส โลกเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา กราบขอบพระคุณบุญคุณอันยิ่งใหญ่มา ณ ที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	14
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	14
คำถามการวิจัย	20
วัตถุประสงค์การวิจัย	20
นิยามศัพท์.....	21
กรอบแนวคิดในการวิจัย	22
ขอบเขตการวิจัย.....	24
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	25
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
1. แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ.....	26
2. แนวคิดการบริหารโรงเรียนและการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา	64
3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์.....	121
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	132
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	138
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ.....	138

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ.....	139
ขั้นตอนที่ 3 ยกร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ.....	145
ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอกยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ.....	148
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	150
1. ผลการประเมินกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ.....	150
2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ.....	151
3. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ.....	169
4. ผลการประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ.....	208
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	223
1. สรุปผลการวิจัย.....	223
2. อภิปรายผลการวิจัย.....	229
3. ข้อเสนอแนะ.....	237
รายการอ้างอิง.....	240
ภาคผนวก.....	251
ภาคผนวก ก แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของกรอบแนวคิดการวิจัย.....	252
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ ของกรอบแนวคิดการวิจัย.....	258
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย.....	267

ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามการวิจัย.....	273
ภาคผนวก จ แบบสอบถามการวิจัย.....	280
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย	288
ภาคผนวก ช แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของร่างกลยุทธ์	291
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของร่างกลยุทธ์..	302
ภาคผนวก ณ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group).....	304
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	306

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สังเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองคุณภาพ.....	36
ตารางที่ 2 สังเคราะห์กระบวนการบริหาร	66
ตารางที่ 3 TOWS Matrix สำหรับการกำหนดกลยุทธ์.....	130
ตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย	140
ตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้เครื่องมือ	142
ตารางที่ 6 ค่าความเที่ยงแบบแอลฟาของครอนบาค	143
ตารางที่ 7 จำนวนการส่งและจำนวนการตอบกลับของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	143
ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม	152
ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณ ในภาพรวม.....	154
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร	155
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน	156
ตารางที่ 12 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการนิเทศการสอน	158
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยี	161
ตารางที่ 14 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการวัดและประเมินผล	163
ตารางที่ 15 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกของการ บริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการการพัฒนาคุณภาพ ภาพรวม	166

ตารางที่ 16 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพ แยกตามรายด้าน	167
ตารางที่ 17 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพในเมืองคุณภาพ ในภาพรวม	171
ตารางที่ 18 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพในเมืองคุณภาพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร	172
ตารางที่ 19 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพในเมืองคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน	173
ตารางที่ 20 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพในเมืองคุณภาพ ด้านการนิเทศการสอน	175
ตารางที่ 21 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพในเมืองคุณภาพ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี	176
ตารางที่ 22 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพในเมืองคุณภาพ ด้านการวัดประเมินผล	179
ตารางที่ 23 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพในเมืองคุณภาพ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ภาพรวม	182
ตารางที่ 24 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพในเมืองคุณภาพ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก แบ่งตามรายด้าน	183
ตารางที่ 25 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา	184
ตารางที่ 26 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพ	193
ตารางที่ 27 วิเคราะห์ SWOT Matrix การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคูณภาพ กลยุทธ์ WT	195

ตารางที่ 28 วิเคราะห์ SWOT Matrix การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิด การการพัฒนาคุณภาพ กลยุทธ์ WO	196
ตารางที่ 29 วิเคราะห์ SWOT Matrix การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิด การการพัฒนาคุณภาพ กลยุทธ์ST	197
ตารางที่ 30 วิเคราะห์ SWOT Matrix การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิด การการพัฒนาคุณภาพ กลยุทธ์ SO	198
ตารางที่ 31 ร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนา พลเมืองคุณภาพ (ฉบับที่ 1)	203
ตารางที่ 32 ผลการประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิด การพัฒนาพลเมืองคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้	208
ตารางที่ 33 ผลการประเมินร่างกลยุทธ์หลักของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ฉบับร่าง 1	209
ตารางที่ 34 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์รองของการ บริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ฉบับร่าง 1	209
ตารางที่ 35 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารงาน วิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ วิธีดำเนินการ	210
ตารางที่ 36 กลยุทธ์หลัก การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนา พลเมืองคุณภาพ ฉบับสมบูรณ์	219

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	24
ภาพที่ 2 องค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการบริหารกลยุทธ์.....	129
ภาพที่ 3 ขั้นตอนการวิจัย การดำเนินการ และผลที่ได้รับ.....	149

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสิ่งที่สะท้อนให้เราเห็นคือปัญหาการเมืองการปกครองของไทยยังวนเวียนอยู่กับความไม่เป็นประชาธิปไตยของระบบการเมือง ระบบการเมืองไม่มีประสิทธิภาพยังไม่สามารถนำความสุข ความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประชาชนได้อย่างแท้จริง และประเทศไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตของการเมืองสาเหตุประการหนึ่งคือ พลเมืองยังขาดความรู้ความเข้าใจระบบการเมืองที่ถูกต้อง เห็นได้จาก วิกฤติการเมือง ความแตกแยกแบ่งสี ตั้งแต่ปลายปี 2549 และวิกฤติมหาอุทกภัย 2554 จวบจนปัจจุบันกลไกการเมือง และกลไกบริหารงานด้านต่างๆ ของรัฐไม่ได้มีความสามารถในการจัดการ เมื่อเผชิญกับปัญหารุนแรงดังกล่าว ประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงใดๆ ได้ ทำให้บทบาทของผู้นำ หรือผู้กุมอำนาจรัฐที่มีความสำคัญ และเกิดการรวมศูนย์อำนาจของรัฐราชการมากขึ้น ความเข้าใจ และความรับรู้ทางการเมืองของคนไทยยังอยู่ในลักษณะจำกัด คนไทยยังขาดวัฒนธรรมทางการเมือง การเมืองมีความเกี่ยวข้องกับทุกคน ทุกเรื่อง ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (ทิพย์พพร ดันติสุนทร, 2554) ปัญหาทางสังคมและการเมืองกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และประเด็นสี่เสี้ยว ความขัดแย้งทางความคิด และอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน สร้างความแตกแยกก้าวร้าวสึกระหว่างคนไทยด้วยกัน จนทำให้สามารถทำร้ายและทำลายความคิดที่ต่างกันเพียงเพื่อ “ประชาธิปไตย” จริงๆ แล้วคุณค่า และแก่นแท้ของประชาธิปไตยอยู่ที่ “ทำอย่างไรให้คนที่มีความคิดแตกต่างสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข” ในเมื่อผู้ใหญ่ในวันนี้ไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กๆ และเยาวชนที่จะเป็นกำลังของชาติได้แล้ว ถึงเวลาที่เราจะทุ่มเทสรรพกำลังที่มีมุ่งไปสู่เด็กและเยาวชนของชาติ ด้วยการปลูกฝังและให้การศึกษาพวกเขาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็น “พลเมืองคุณภาพ” ที่เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพกติกา และรับผิดชอบต่อสังคม สร้างความรู้ ความเข้าใจและสำนึกต่อความเป็น “พลเมือง” ของประเทศย่อมเป็นหนึ่งในแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2556) คุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพไม่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด และไม่สามารถเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหากต้องมีการพัฒนาขึ้นมาได้โดยการให้การศึกษาแก่พลเมืองเพื่อให้มีพลเมืองคุณภาพ เข้าใจโครงสร้างระบบการเมืองการปกครอง มีกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ สนใจข่าวสารบ้านเมือง การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีพลเมืองคุณภาพ การจัดการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนา ระบบการเมืองการปกครองให้มีคุณภาพ

การแข่งขันในโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศจะอยู่รอดได้ขึ้นอยู่กับพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งพลเมืองจะมีคุณภาพได้ขึ้นอยู่กับกรอบมโนธรรมและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพโดยการเสริมสร้าง

พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพในหลายมิติ โดยเฉพาะคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองคุณภาพซึ่งประกอบไปด้วยผู้ที่มีความคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพได้ตามที่ประเทศต้องการเพราะบุคคลที่มีคุณลักษณะดังกล่าว สามารถกำหนดเลือกการดำเนินชีวิตของตนเองได้ เป็นบุคคลที่มีคุณค่ามีศักดิ์ศรี เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ยึดดำรงตนเองอยู่ในหลักคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักในการคิดในการกระทำ มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ ความอดทน ริเริ่มทำในสิ่งที่มีความก้าวหน้าสร้างสรรค์ มองอะไรเป็นองค์รวม ทำงานในเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่เยาวชนของประเทศหรือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ออกไปใช้ชีวิต เป็นเยาวชนหรือพลเมืองคุณภาพของประเทศ ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากภายในสังคมและวัฒนธรรมไทย มีผลกระทบโดยตรงต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคม อุปสรรคปัญหาที่ซับซ้อนที่ท้าทายความคิด การตัดสินใจอย่างกะทันหัน ถ้าผู้เรียนมีความคิดเชิงวิพากษ์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีความรู้ความสามารถทางด้านเศรษฐกิจ ย่อมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข ในปัจจุบันสภาพสังคมไทยยังไม่ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางด้านคุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพ เพื่อเป็นเครื่องมือนำไปใช้ในการพัฒนาตนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตและร่วมพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า

ประเทศไทยต้องการพลเมืองคุณภาพซึ่งหากยึดตามหลักการ “มวลน้ำหนักแห่งการเปลี่ยนแปลง (Critical Mass)” ต้องพัฒนาประชากรให้ได้หนึ่งในสามของประชากรทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ 35% ถึงจะเกิดพลังที่จะสามารถขับเคลื่อนคุณภาพของคนและช่วยให้ประเทศชาติโดยรวมพัฒนาไปในทางที่พึงประสงค์ได้ ภารกิจนี้จำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่ต้องร่วมแรงร่วมใจกันจึงจะสำเร็จได้ (กรมลดคล้าย, 2557) ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน สภาพปัจจุบันในสังคมไทย อาจพบทั้งโอกาส และวิกฤต ปัจเจกชน และครอบครัวในระดับกลางและระดับล่างที่ยังไม่มีความพร้อม และศักยภาพที่จะเติบโตอย่างเข้มแข็งไปพร้อมกับสภาพการขยายตัวของประเทศ ที่มีความซับซ้อนสูงขึ้น ความเป็นสากลมากขึ้น และค่าครองชีพที่สูงเป็นเงาตามตัว ปัญหาความไม่พร้อมของพลเมืองไทยในปัจจุบันเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน ในด้านความเป็นพลเมืองคุณภาพจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ พลเมืองคุณภาพควรมีสัดส่วนสูงขึ้น และพยายามสร้างความเข้มแข็งให้กับพลเมือง เพื่อให้เกิดความสมดุล คือ การลงทุนด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการปรับกลยุทธ์การทำงานของสำนักงานการศึกษา ให้มีการดำเนินการประสานงานกันสู่ผลสัมฤทธิ์ของการสร้างความเข้มแข็งให้กับพลเมือง เช่น การผลิตแรงงานที่มีทักษะสูงขึ้น มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษและภาษาอื่น มีความรู้ทักษะในด้านประกอบอาชีพเพื่อปรับตัวเข้าสู่การเป็นเจ้าของกิจการ การเพิ่มทักษะการเรียนรู้ให้มีความก้าวหน้าไปในอาชีพที่ตนถนัด เป็นการเรียนรู้แบบตลอดชีวิต เป็นการมุ่ง

สร้างพลเมืองคุณภาพอย่างแท้จริง การเริ่มสร้างพลเมืองคุณภาพต้องเริ่มที่เด็กและเยาวชน มีการศึกษา อบรม จัดโครงการพัฒนาต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ มุ่งสร้างพลเมืองที่มีบุคลิกภาพ และศักยภาพเป็นผู้นำ ด้วยการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทักษะที่ตรงให้มากที่สุด เพื่อให้เด็กและเยาวชนก้าวไปในการเป็นผู้นำของอาเซียนในอนาคต การสร้างความเข้มแข็งในด้านทุนมนุษย์ในด้านวัฒนธรรมให้เป็นที่ยอมรับในหมู่เราเอง และในหมู่คนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ให้พวกเขากลายเป็นพวกเรา คือควรที่จะเข้ามาเป็นพลเมืองคุณภาพอย่างแท้จริงมาเรียนรู้ มาใช้ชีวิตแบบไทย วิถีไทย และเข้ามาอย่างเคารพ นิยม และรักความเป็นไทย และควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้วยการเข้ามาเป็นภาคีเครือข่ายของการพัฒนา (มานิต เตชอภิโชค, 2556)

แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 8 พ.ศ. 2550-2554 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ที่จะทำให้เด็กไทยมีคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองคุณภาพ ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขคุณลักษณะดังกล่าวได้แก่ การมีวินัย ความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างเหมาะสม ความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศบทบาทของโรงเรียนมีความสำคัญในการพัฒนาความเป็นพลเมือง ควรจัดเข้าในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น ในด้านสังคม มุ่งเน้นคุณธรรม ศีลธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตา และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ คนอื่น ๆ เช่น ความรู้สึกรับผิดชอบ และความมีศีลธรรมจริยธรรม (Domon, 2011)

เยาวชนเป็นวัยที่มีความจำเป็นที่จะได้เรียนรู้ความเป็นพลเมือง โรงเรียนควรจัดเข้าไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้เยาวชน สามารถเรียนรู้ผ่าน ทางหลักสูตรของโรงเรียนได้เป็นที่สุด (Aaron, 2013) ในประเทศแถบยุโรป และประเทศในทวีปอเมริกา ได้บรรจุ “วิชาพลเมืองศึกษา” เพื่อให้เยาวชนได้เป็นพลเมืองต่อไปในอนาคต โดยการจัดการเรียนการสอน ไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน โดยเริ่มสอนกันตั้งแต่ชั้นอนุบาล ชั้นประถม และต่อเนื่องไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษา เพื่อลดความขัดแย้ง หรือเวลาทะเลาะกัน ครูจะจับแยกเด็กทันที และจะให้เรียนรู้กติกาพื้นฐานประการแรกของการอยู่ร่วมกันในสังคมตามระบอบประชาธิปไตย คือขัดแย้งกันได้แต่ห้ามใช้ความรุนแรง เรียนรู้เรื่องของความรับผิดชอบต่อ การใช้สิทธิเสรีภาพ ถูกฝึกฝนให้รับผิดชอบต่อตนเอง รับผิดชอบต่อผู้อื่นและรับผิดชอบต่อสังคม ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น ให้เด็กมีจิตสำนึกอยู่เสมอว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สังคมจะดีขึ้นหรือแย่ลงอยู่ที่การกระทำของคนในสังคม สอนให้เด็กเรียนรู้ การประนีประนอม การทำงานร่วมกับคนอื่น และยังสร้างจิตสำนึกให้เด็กได้ออกไปสัมผัสกับปัญหาต่างๆ ของชุมชน ทำให้เด็กเห็นและยอมรับความแตกต่าง เคารพสิทธิของผู้อื่น ลงมือปฏิบัติทำให้เกิดจิตสำนึกที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และพัฒนาไปสู่ “ความเป็นพลเมืองดี” ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการสร้างประชาชนไปสู่ “ความเป็นพลเมืองคุณภาพ” (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2555)

ความเป็นพลเมืองคุณภาพเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญอกงามและยั่งยืนในทุกด้านทั้งใน ด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมือง บทบาทของโรงเรียนเป็นลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญ และสังคมให้ความคาดหวังว่า สามารถบูรณาการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองคุณภาพให้กับเยาวชน โดยมีกระบวนการเริ่มต้นด้วยการกำหนดการศึกษา เพื่อความเป็นพลเมืองไว้ในหลักสูตรอย่างชัดเจน และจัดการเรียนการสอนโดยการใช้กิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติจริงร่วมกับชุมชนในด้านต่างๆ ทำให้นักเรียนเกิดพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ความรู้สึก ร่างกาย และจิตใจสามารถ อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) การพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองคุณภาพ ต้องใช้การศึกษาเข้ามาช่วยโดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของนักเรียน และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นการสร้างกระบวนการองงามให้แก่บุคคล และสังคม ทำให้คนเป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตัวเอง สามารถปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักพึ่งตนเองและ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข เป็นคนดี และเป็นคนเก่ง การพัฒนาพลเมืองคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน การบริหารงานด้านวิชาการเป็นงานหลัก และหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ในการบริหารงานการบริการงานจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน ในการพัฒนาความรู้ความสามารถที่นักเรียนควรจะได้รับจากครูผู้สอนที่มีคุณภาพ

จากการศึกษาของงานวิจัยยังพบว่า เยาวชนช่วงอายุ 15-18 ปีหรือช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นช่วงที่ควรจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองมากที่สุดเพราะ เป็นช่วงที่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหา หรือประเด็นต่างๆที่สนใจของสังคมนั้นได้ โดยนำความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่ได้เรียนมา นำไปใช้ในการดำรงชีวิต เมื่อเรียนจบออกไปแล้วต้องออกไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคม เช่น ทำงานร่วมกับผู้อื่น ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และเป็นการสร้างความพร้อมให้แก่เยาวชนในการเติบโตเป็นพลเมืองคุณภาพ และออกไปช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนมีการศึกษาพบว่า ตั้งแต่เด็กเล็ก-เยาวชน ซึ่งเป็นช่วงวัยสำหรับการเรียนรู้ เด็กเล็กวัย 7-12 ขวบ จะมีทัศนคติเหมือนครุเด็กเริ่มเรียนรู้สังคมใกล้ตัว เช่น พ่อ แม่ โรงเรียน ชุมชน ชนเผ่า ประเทศตนเองเป็นพื้นฐาน เป็นการเรียนรู้โดยที่ไม่มีข้อมูล และเหตุผล เด็กวัย 13-15 ขวบจะมีการจินตนาการ เรื่องสังคม และการเมืองเพิ่มมากขึ้น เริ่มที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมือง พรรคการเมือง การเลือกตั้ง เรื่องของประเทศไม่เฉพาะแต่นายกรัฐมนตรีที่มีบทบาททางการเมือง รู้ประวัติศาสตร์ของประเทศสิ่งเหล่านี้จะเริ่มสั่งสมมากขึ้น จนเมื่ออายุ 16-18 ปี ความเข้าใจทางการเมืองและประเทศก็จะเพิ่มมากขึ้นหลายเรื่องตามมา คือ เรื่องระบอบการปกครอง เรื่องรัฐธรรมนูญ รัฐสภา เศรษฐกิจ

ภาษี สิทธิเสรีภาพ สิทธิมนุษยชน สิทธิพลเมือง ความรักชาติ ความรับผิดชอบทางการเมืองและสังคม (ทิพย์พพร ดันตีสุนทร, 2554)

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างและพัฒนา หล่อหลอมคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และการที่จะบรรลุเป้าหมายได้ต้องได้รับการศึกษา การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากสภาพแวดล้อม สังคม ครอบครัว การเป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัวให้แก่เด็กและเยาวชน โดยการเสริมสร้างคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต รู้จักสามัคคี มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี อันจะนำไปสู่การพัฒนาเป็นพลเมืองคุณภาพ เพื่อนำมาในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) ความเป็นพลเมืองจะเป็นการเน้นให้นักเรียนได้มีเครื่องมือ สำหรับการเตรียมตัวเป็นพลเมืองคุณภาพ เครื่องมือนี้น่าจะกล่าว คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะคิด ค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง เพื่อเตรียมให้นักเรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมรับผิดชอบสังคมเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีและพัฒนาต่อยอดไปสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพ เป็นการเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการเรียนการสอนทั้งทั้งระบบซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการทั้งหมด

การที่จะปรับคุณลักษณะของคนไทยให้เป็นพลเมืองคุณภาพ ต้องใช้กระบวนการจัดการศึกษาเข้ามาช่วย เพราะความคิดแบบประชาธิปไตยไม่ได้ติดตัวมาตั้งแต่เกิดแต่ต้องให้การศึกษา มนุษย์เองต้องฝึกแทบทุกเรื่อง เช่น ฝึกกิน ฝึกนอน ฝึกฟัง ฝึกพูด ฝึกคิด รวมทั้งฝึกเรียนรู้ ประชาธิปไตยดังนั้นประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการศึกษา สอนความเป็นพลเมือง ความเป็นพลเมืองดี และเป็นพลเมืองคุณภาพเพื่อนำมาพัฒนาประเทศ การบูรณาการเรียนรู้อาจมีทักษะทางสังคม เป็นการเรียนรู้การกระทำต่างๆ ที่มีผลต่อตนเองและผู้อื่นเป็นทักษะภายในที่ช่วยให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต มีการเรียนรู้ในการปรับตัว เรียนรู้การตัดสินใจ รวมทั้งรู้จักยับยั้งชั่งใจ บุคคลที่มีทักษะนี้จะเป็นบุคคลที่มีเหตุผล รู้จักเลือกการดำรงชีวิตที่เหมาะสม ช่วยให้การ ทำงานเกิดความรอบครอบ และเกิดนิสัยการทำงานเพื่อสังคม ทำให้เกิดความพร้อมของตนเองและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (เจมส์ เอ แบนด์ อังใน Thai Civic Education, 2557)

การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศงาน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล เป็นต้น การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาพลเมืองให้มีคุณภาพ ความเป็นพลเมืองคุณภาพต้องมีความรู้ มีความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นเป็นคนดี พลเมือง พลเมืองดี และจึงจะมาเป็นพลเมืองคุณภาพได้ จะต้องมีการเรียนการสอน หรือจะต้องมีการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นหัวใจของการ

บริหารงานการศึกษา ในสถานศึกษาทั้งมหาวิทยาลัย หรือโรงเรียนต่างๆ จะมีผู้บริหารฝ่ายวิชาการที่มีชื่อเรียกต่างๆ เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะหน้าที่หลักของโรงเรียนทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ในด้านวิชาการแก่ผู้เรียน มีผู้บริหารหรือครูใหญ่ที่เป็นผู้นำทางวิชาการ มีการทำงานร่วมกันกับครู ให้คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (ภิญโญ สาร, 2526) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนอกจากจะให้ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลัก ที่ถือว่าจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแล้ว ปัจจุบันงานวิชาการยังรวมถึง การอบรมศีลธรรมจริยธรรม และความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นพลเมืองคุณภาพ นอกเหนือจากความรู้ ความสามารถนำมาเลี้ยงชีพได้ อยู่ดีมีความสุข ตลอดจนช่วยเหลือเพื่อแม่เพื่อพ่อบ้าน สังคมและประเทศชาติ งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง และมีความสำคัญต่อหน่วยงานการศึกษา เปรียบเสมือนเป็นหัวใจของโรงเรียน การบริหารงานของโรงเรียนทุกอย่าง เพื่อตอบสนองความสำเร็จของผลงานทางวิชาการ หรือการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติเป็นที่ต้องการของสังคม ประเทศชาติ งานวิชาการจึงไม่ใช่อยู่ที่นักเรียนอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่งานวิชาการเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมือง และความมั่นคงของประเทศชาติ การที่โรงเรียนจะทำหน้าที่นี้ได้อย่างสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อ ผู้บริหารให้ความสำคัญแก่งานวิชาการ เข้าใจขอบข่ายงาน และภาระหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดีการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงเป็นเป้าหมายหลักในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และออกไปเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพต่อสังคม ผู้เรียนจะสัมฤทธิ์ผลได้มากน้อยเพียงใดนั้น ผู้บริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้องค์กรของตนเอง มีคุณภาพ พัฒนาความรู้ความสามารถ พัฒนาความคิด และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสามารถเผชิญ กับ กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ และยังเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของโรงเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นที่มีศักยภาพ ในการวางแผนการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ และสามารถกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงในการทำงานได้อย่างชัดเจน แนวทางในการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่หลักสำคัญของสถานศึกษา คือ ความเข้มแข็งของการบริหารงานวิชาการซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก องค์กรประกอบที่จะให้งานบริหารวิชาการสำเร็จลุล่วงไปได้ดีขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารงานในด้านต่างๆ เช่น การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา คุณลักษณะผู้นำวิชาการ การบริหารความขัดแย้ง การบริหารระบบการ

ทำงาน การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เป็นต้น แต่การบริหารงานจะสำเร็จมากน้อยเพียงใด ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกับทุกๆ ฝ่ายในสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะสถานศึกษาเป็นองค์กร เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อย่างสร้างสรรค์ หล่อหลอมให้เยาวชนเจริญเติบโตเป็นพลเมืองคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีสันติและมีความสุข

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพของโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารระดับสูง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีกลยุทธ์ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม ความตระหนักรู้ มีจิตสำนึกและพฤติกรรมตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในทางที่ดีขึ้นซึ่งเป็นตัวชี้วัดความเจริญ และพัฒนาประเทศชาติ

คำถามการวิจัย

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นอย่างไร
2. สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นอย่างไร
3. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นอย่างไรควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

นิยามศัพท์

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ หมายถึง แนวทางเชิงรุกในการบริหารงานวิชาการ ที่ครอบคลุม การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี และการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผลเมืองคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายและมีการจัดเนื้อหาสาระของรายวิชาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนา นักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอน ได้อย่างหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เช่น แขนง แล่ ลูกเสือ ชมรมวิชาการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

การนิเทศการสอน หมายถึง มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอน การแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียน ประชาธิปไตย มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาการนิเทศการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี หมายถึง มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการพัฒนา ห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

การวัดและประเมินผล หมายถึง การจัดทำเอกสาร ระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษา มีการวัดผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระมีการ ประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพ

ปัญหาของนักเรียน มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียน และนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้ง มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

แนวคิดพลเมืองคุณภาพ หมายถึง การพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีความคิดเชิงวิพากษ์ และคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีความสามารถทางด้านเศรษฐกิจช่วยให้เยาวชนหรือบุคคลมีความสามารถในการประกอบอาชีพเพื่อดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยคุณลักษณะของแนวคิดพลเมืองคุณภาพมี 3 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ 2) มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ 3) มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

การพัฒนาพลเมืองคุณภาพ หมายถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นอย่างมีคุณภาพ มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนหรือเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และประสบการณ์ให้ดีขึ้น รวมทั้งมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดเชิงวิพากษ์และมีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจคือ มีความสามารถประกอบการงาน อาชีพที่ตนเองถนัดสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมุ่งส่งเสริมให้เยาวชนได้พัฒนาคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม

การพัฒนากลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน TOWS Matric การร่างกลยุทธ์ การตรวจสอบกลยุทธ์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพนำมากำหนดกรอบแนวคิดโดยมีรายละเอียดของกรอบแนวคิดดังนี้

1. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการโรงเรียนได้นำแนวคิดการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2550) และกมล รัตคล้าย (2557) ได้ระบุว่า การที่จะพัฒนาเยาวชนให้มีความเป็นพลเมืองคุณภาพได้ต้องใช้บริการบริหารงานวิชาการ 5 ด้านดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 การจัดการเรียนการสอน
- 1.3 การนิเทศการสอน
- 1.4 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี
- 1.5 การวัดและประเมินผล

2. กระบวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ได้จากการสังเคราะห์กระบวนการบริหารงานของ Fayol (1916), Gulick and Urwick (1936), Sears (1950), Derming (1993) สรุปเป็น 3 ขั้นตอนประกอบด้วยกระบวนการบริหาร PIE 3 ขั้นตอนคือ

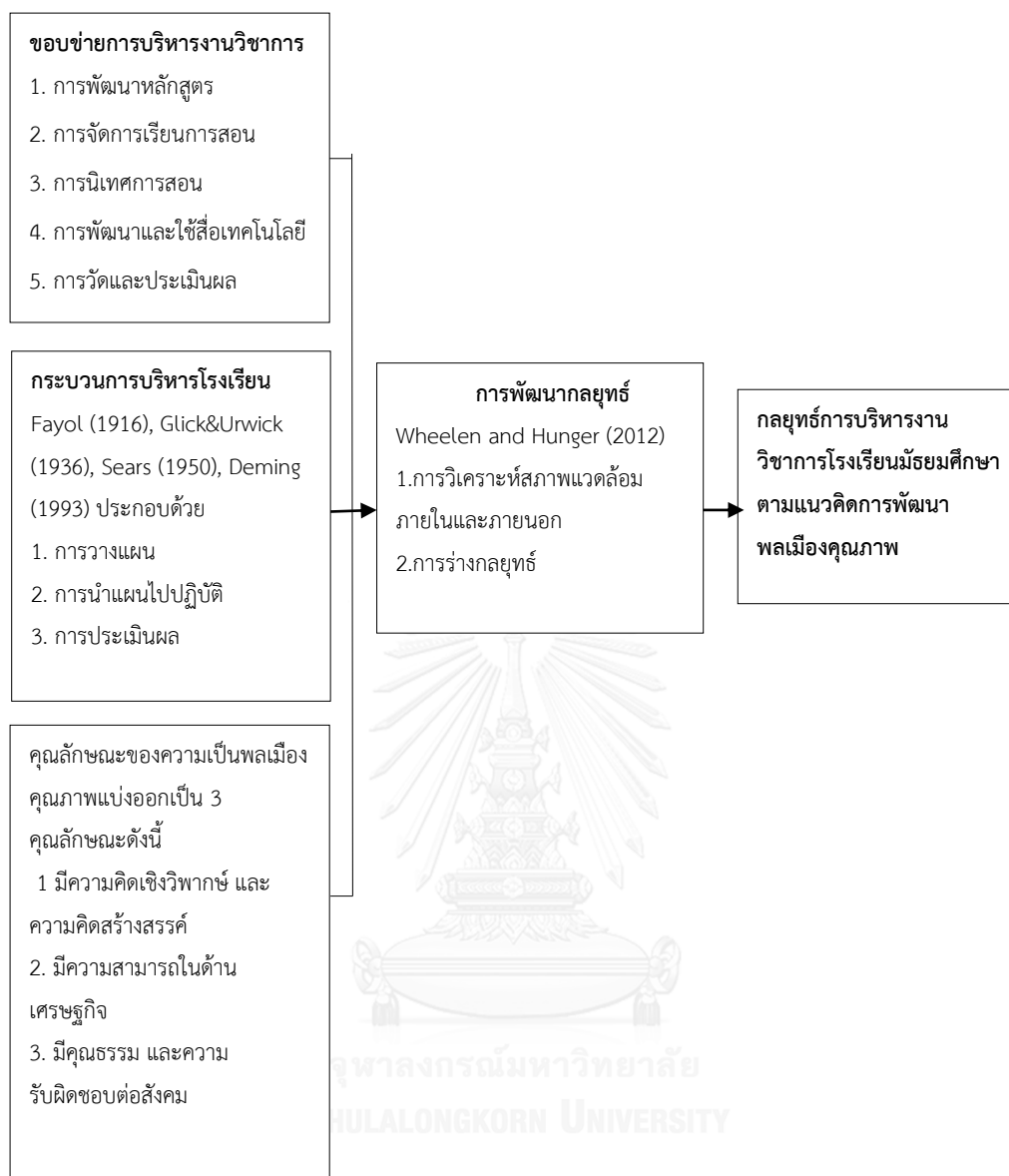
- 2.1 การวางแผน
- 2.2 การนำแผนไปปฏิบัติ
- 2.3 การประเมินผล

3 แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2553), อานันท์ ปันยารชุน (2557), มานิต เตชอภิโชค (2556), คิม วงสถิตวัฒนา (2556), Danie Prinzing (2555:108), Josephson Institute (1993), Vivian (1999), David,C (2006), Bellanca,J(2011) ได้คุณลักษณะ 3 กลุ่มดังนี้

- 3.1 มีความคิดเชิงวิพากษ์ และความคิดสร้างสรรค์
- 3.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ
- 3.3 มีคุณธรรมและมีรับผิดชอบต่อสังคม

4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์ กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานหลายองค์ประกอบ Wheelen and Hunger (2012) เสนอองค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ 2องค์ประกอบ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องดังนี้

- 4.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก
- 4.2 การร่างกลยุทธ์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. โรงเรียนที่ศึกษาเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ผู้ให้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ แบ่งเป็น 3 กลุ่มประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้หลังจากที่บรรลุวัตถุประสงค์และจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. หน่วยงานต้นสังกัดระดับนโยบาย ได้แก่ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ สามารถนำผลวิจัย มาประกอบการตัดสินใจ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามารถนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพของนักเรียนให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียนสามารถนำผลวิจัยมาเป็นข้อมูลประกอบการบริหาร และวางแผนพัฒนา และวางแผนพัฒนาด้านวิชาการของโรงเรียนเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. สถาบันที่สอนในสาขาบริหารการศึกษา รวมถึงสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อค้นพบของการวิจัยทั้งในส่วนของการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการพัฒนาพลเมืองคุณภาพต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษารอบแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีสาระสำคัญที่นำเสนอเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
2. แนวคิดการบริหารโรงเรียนและการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

1.1 ความหมายของพลเมืองคุณภาพ

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของพลเมืองคุณภาพไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2520) ได้ให้ความหมายของพลเมืองคุณภาพ กล่าวไว้ว่า หมายถึง พลเมือง ที่สามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์ให้แก่สังคม เศรษฐกิจและหน้าที่ตนเองและผู้อื่น มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนาและหลักธรรม เข้าใจมีส่วนร่วมในการปกครองตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัว ต่อตนเอง มีจิตสำนึกในความเป็นคนไทยและเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ มีความรักชาติ ตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของชาติ มีส่วนร่วมในการปกป้องประเทศ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารมีความเข้าใจและร่วมมือซึ่งกันและกัน รู้จักแสวงหาความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญา และสันติวิธี

กระทรวงศึกษาธิการ (2555b) ได้ให้ความหมายของ พลเมืองคุณภาพ (quality citizen) หมายถึง พลเมืองที่มีความรู้ดี มีความรับผิดชอบ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความคิดสร้างสรรค์ มีสมรรถนะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ฟรีดริค เอแบร์ท (2555) ได้ให้ความหมาย พลเมืองคุณภาพไว้ว่า หมายถึง การพัฒนาศักยภาพของประชาชน ให้มีความรู้ดี มีความรับผิดชอบ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติในฐานะที่เป็นพลเมืองใน

ระบอบประชาธิปไตย ที่มีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ พลเมืองจึงเป็น คุญแจอันสำคัญยิ่งของกระบวนการประชาธิปไตย เพราะว่าพลเมืองเป็นศูนย์กลางการแสดงบทบาท โดยเฉพาะการปรึกษาหารือ ถกเถียงประเด็นสาธารณะ ที่สำคัญกับทุกภาคส่วนของสังคมกระทั่ง นำไปสู่การตัดสินใจที่เห็นพ้องร่วมกันโดยมีเป้าหมายที่ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและมีพลเมืองมีส่วนร่วม อย่างแข็งขัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้ความหมายของ พลเมือง คุณภาพ (quality citizen) หมายถึง ความมีร่างกาย จิตใจดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาได้ มี ประสิทธิภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงให้กับประเทศชาติ

สรุป ความหมายของความเป็นพลเมืองคุณภาพ หมายถึง เป็นพลเมืองที่มีความรู้ดี มีความรับผิดชอบ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความคิด สร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญาและสันติวิธี มีสมรรถนะและมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เคารพในสิทธิและหน้าที่ตนเองและผู้อื่น มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนาและหลักธรรม เข้าใจมีส่วนร่วมในการปกครองตามวิถีทาง ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1.2 ความสำคัญของพลเมืองคุณภาพ

วารินทร์ พรหมคุณ (2556) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพลเมืองคุณภาพ (citizen quality) ไว้ว่า อนาคตของประเทศ ขึ้นอยู่กับการคุณภาพของพลเมืองการที่ประเทศนั้นๆ มีพลเมือง คุณภาพมีความสำคัญสองด้านคือ พลเมืองมีความรู้มีความสามารถ และมีจริยธรรม

มานิต เตชอภิโชค (2556) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพลเมืองคุณภาพไว้ว่า ทุกประเทศที่กำลังพัฒนาย่อมต้องการพลเมืองคุณภาพ ประเทศหรือเมืองไหนมีพลเมืองคุณภาพมาก จะทำให้ประเทศนั้นมีความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม เพราะมีการจ้าง แรงงานมาก และผลแห่งการจ้างงานที่หลากหลาย จะเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตขึ้น ประเทศก็ จะ เจริญขึ้น (Cities with higher average levels of human capital should experience faster employment growth) ในต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย ประเทศ เหล่านี้มีการลงทุนในด้านทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบมาตลอด ทำให้ประเทศเหล่านี้มีความ เข้มแข็ง และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากลสูงกว่าในประเทศไทยในทุกด้าน

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (2557) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพลเมืองคุณภาพไว้ว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ถ้าหากว่า

ประเทศใดมีพลเมืองคุณภาพและมีความเข้มแข็ง คือทั้งเก่งและดี มีความรู้คู่ไปกับคุณธรรม ปัญหาต่างๆ ก็จะได้รับแก้ไขได้ง่าย

สรุป ความสำคัญของพลเมืองคุณภาพได้ว่า อนาคตของประเทศขึ้นอยู่กับคุณภาพของพลเมือง การที่ประเทศนั้นๆ มีพลเมืองคุณภาพมีความสำคัญสองด้านคือ พลเมืองมีความรู้มีความสามารถ และมีจริยธรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ประเทศใดมีพลเมืองคุณภาพและมีความเข้มแข็ง คือทั้งเก่ง และดี มีความรู้คู่ไปกับคุณธรรม ปัญหาต่างๆ ก็จะได้รับแก้ไขได้ง่าย

1.3 คุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพ

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงคุณลักษณะพลเมืองคุณภาพไว้ดังนี้

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2553) กล่าวในWorld-Class Standard School: World Citizen (โรงเรียนมาตรฐานสากล : ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพลเมืองคุณภาพไว้ว่า

1. เป็นคนดี คนเก่ง
2. เป็นคนที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า
3. มีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยภายใต้บริบทของสังคมโลกใหม่
4. เพิ่มศักยภาพและความสามารถในระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการ
5. พึ่งตนเองได้
6. มีสมรรถนะในการแข่งขัน

สื่อสาร

อานันท์ ปันยารชุน (2556) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพไว้ว่า

1. รู้จักเคารพในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
2. มีความรับผิดชอบ
3. เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบของสังคม
4. เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
5. สำนึกในสิทธิหน้าที่
6. รู้จักความเป็นประชาธิปไตย
7. พัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของตนเองและส่วนรวม
8. มีคุณธรรม จริยธรรม
9. มีความซื่อสัตย์สุจริต

10. เป็นคนดี คนเก่ง และไม่เป็นปัญหาแก่สังคม

มานิต เดชอภิโชค (2556) ได้ให้คุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพไว้ว่า

1. เป็นพลเมืองที่มีความเข้มแข็ง
2. มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. เป็นคนทำงานที่มีประสิทธิภาพหรือเป็นแรงงานที่มีทักษะสูง
5. มีแนวโน้มในการพัฒนาอาชีพ
6. มีคุณภาพชีวิตที่ดี ครอบครัวดี
7. มีความสุข
8. มีความรู้ดี การศึกษาดี
9. มีอาชีพการงาน ฐานะมั่นคง
10. มีจิตสาธารณะและช่วยพัฒนาเมืองและสังคม

คิม วงสถิตวัฒนา (2556) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพไว้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ลักษณะคือ

1. คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้
2. ทำงานเป็นทีมได้
3. เข้าใจความแตกต่างระหว่างคน
4. มีความคิดสร้างสรรค์

Josephson Institute (1993) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองคุณภาพหก เสาหลัก (Six Pillars of Character) ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะได้แก่

1. ความน่าเชื่อถือ (trustworthiness)
2. ความเคารพ (respect)
3. ความรับผิดชอบ (responsibility)
4. ความเป็นธรรม (fairness)
5. ความเอาใจใส่ (caring) และ
6. ความเป็นพลเมือง (and citizenship)

Ota Wang Vivian. (1999) “The Citizen of the New Century” ได้กล่าวถึงพลเมืองคุณภาพที่เหมาะสมกับสังคมในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความสามารถที่มองปัญหาและแก้ปัญหาได้ในฐานะของคนในสังคมโลกาภิวัตน์
2. มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบหน้าที่และบทบาทของตนเอง
3. มีความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม
4. มีความสามารถที่คิดในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ (critical way) และคิดอย่างเป็นระบบ
5. มีเจตนาธรรมที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งใดๆด้วยสันติวิธี
6. มีเจตนาธรรมที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคให้เอื้อต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
7. มีความสามารถที่จะรับรู้และปกป้องสิทธิของมนุษยชาติ สิทธิสตรีและสิทธิของชนกลุ่มน้อย
8. มีเจตนาธรรมและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับชุมชนระดับชาติ และระดับนานาชาติ

David, C (2006) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพลเมืองคุณภาพไว้ว่า การพัฒนารัฐธรรมนูญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องการพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะได้แก่

1. ศีลธรรมและจริยธรรม (moral)
2. ความซื่อสัตย์ (honesty)
3. ความยุติธรรม (justice)
4. ความพอเพียง (moderation)
5. ความกล้าหาญ (courage)และ
6. ความเมตตา (and compassion)

Daniel Prinzing (2555) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพไว้ว่า เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาไปสู่วัยทำงาน เขาต้องการพลเมืองคุณภาพ พลเมืองคุณภาพจะมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการทำงาน ได้แก่

1. ทำงานเป็นทีมได้
2. มีความคิดสร้างสรรค์

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะพลเมืองคุณภาพใน 21st Century Skills ไว้ว่า เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ สามารถทำงานและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขในศตวรรษที่ 21 จากบทความเรื่อง “Twenty-First Century Student Outcomes and Support Systems” สะท้อนให้เห็นว่าเด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ควรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็นตลอดจนสิ่งต่างๆ มีปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ดังกล่าวได้แก่

1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation) ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ นวัตกรรม และการสร้างสรรค์ (Creativity and Innovation) ประกอบด้วย การคิดอย่างสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ และการนำนวัตกรรมไปใช้ มีการคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ประกอบด้วย การมีเหตุผล การคิดอย่างเป็นระบบ การตัดสินใจ / ตัดสิน และการแก้ปัญหา มีการสื่อสารและการร่วมมือกัน (Communication and Collaborative) ประกอบด้วย การสื่อสารที่ชัดเจน และการร่วมมือกับผู้อื่น

2) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) ประกอบด้วย การอ่านออกเขียนได้ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และ ICT (Information, Communications and Technology)

3) ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ (Life and Career Skills) เด็กและเยาวชนในศตวรรษที่ 21 ควรมีทักษะที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ ริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะทางสังคมและก้าวข้ามวัฒนธรรม มีความรับผิดชอบ และสามารถผลิตสร้างสร้งงานได้ตลอดจนมีความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม

สรุป คุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพได้ว่า เป็นผู้ที่มีความคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) และมีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหาได้ มีทักษะในการประกอบวิชาชีพ คือ มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ในปี 2557 ประเทศไทยและสังคมโลกกำลังก้าวสู่ยุคแห่งเทคโนโลยีการสื่อสาร สื่อ และสังคมล้นมามีอิทธิพล ต่อแนวคิดและการดำรงชีวิต ดังนั้น สิ่งที่น่ากังวลคือ แนวคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความตระหนักรู้ถึงคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงการซึมซับแนวคิดการทุจริต คอร์รัปชัน ติดสินบน หรือการนำเอาสารณะสมบัติมาเป็นของตน ฯลฯ ของเยาวชนยุคใหม่ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ตามบริบทของสังคมที่เปลี่ยน ทั้งนี้ในฐานะหน่วยงานที่ขับเคลื่อนและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทย ต้องเตรียมพร้อมเยาวชนไทยเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ให้เยาวชนไทยตระหนักและรู้เท่าทัน ตลอดจนสามารถแยกแยะ “ความดี” “ความเลว” ความถูกต้องเหมาะสม จึง

เป็นที่มาของ เตรียมจัดงานสร้างความพร้อมเยาวชนไทยในงาน การพัฒนาคุณธรรมในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นไปที่การศึกษารูปธรรมความสำเร็จของการส่งเสริมพัฒนา เด็กนักเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาการศึกษานอกระบบรวมถึงการเพิ่มเติมความรู้ให้คณาจารย์ใน ส่วนความรู้ที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ในงานครั้งนี้ อาทิการพัฒนาคุณธรรมใน โรงเรียนปฐมวัย: “Play & Learn” นำเสนอกรณีศึกษา 3 กรณีคือ

- 1) แนวทางการจัดกิจกรรมวิถีธรรม วิถีไทย ของโรงเรียนอนุบาลแห่ง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในพระอุปถัมภ์
- 2) การพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนดอนแก้วเนรมิตปัญญา
- 3) แนวทางจัดกระบวนการเรียนรู้ในศูนย์วิทยาการเชิงคุณธรรมของ โรงเรียนวัดหนองเต่าจ.อุทัยธานี

การพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนระดับประถม “เด็กดี สร้างได้” การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ การปลูกฝัง เมล็ดพันธุ์แห่งความดี ในบริบทและสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง การ พัฒนาคุณธรรมในชุมชนและการศึกษานอกห้องเรียน “เรียนนอกห้อง คิดนอกกรอบ” การนำเสนอการ เรียนรู้คุณธรรมจากวิถีชีวิตในชุมชนเป็นการเชื่อมโยงชีวิตจริง ของผู้เรียน เรียนรู้ผู้คนที่แตกต่าง หลากหลายประสบการณ์เป็นการฝึกฝนทักษะสำคัญของผู้เรียนทั้งทักษะการคิด ทักษะชีวิต การ สื่อสารและเสริมสร้างการเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน

การพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนระดับมัธยม “เยาวชนวัยใส ใสใจ คุณธรรม” การ นำเสนอกรณีศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะและความสามารถผ่านสภาพปัญหาสถานการณ์จริง เพื่อฝึกฝน ทักษะการคิดวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ทักษะการสื่อสาร การแก้ไขปัญหาและการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาการศึกษา เพื่อความเป็นพลเมืองดี ได้มีการกำหนดความเป็นพลเมือง โดยมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของ พลเมืองในสังคมไทย และกำหนดคุณลักษณะของพลเมืองไว้ดังนี้ พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย สามารถสรุปคุณสมบัติได้ 6 ประการดังนี้

- 1.พึ่งตนเองและรับผิดชอบตนเองได้
- 2.เคารพสิทธิผู้อื่น
- 3.เคารพความแตกต่าง
- 4.เคารพหลักความเสมอภาค
- 5.เคารพกติกา เคารพกฎหมาย
- 6.รับผิดชอบต่อสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557) ได้มีข้อเสนอยุทธศาสตร์ พัฒนาการศึกษเพื่อความเป็นพลเมือง พ.ศ. 2543-2561 ให้กับเด็ก และเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองคุณภาพ เป็นบทเรียนสำคัญสำหรับการดำเนินการในระยะต่อไปดังนี้

1. เรื่องมโนทัศน์เป็นเรื่องสำคัญ เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานทั้งระบบ เพราะการเข้าใจคลาดเคลื่อนทำให้ การปฏิบัติคลาดเคลื่อนไปด้วย โดยมีการเปลี่ยนวาทกรรมใหม่เป็น

1.1 Democratic Citizenship Education เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นเตรียมพลเมืองให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

1.2 Political Literacy เพื่อให้เห็นความแตกต่างในการพัฒนากรอบแนวคิด ที่มุ่งเน้นสอนเฉพาะให้คน เป็นคนดีเท่านั้น

1.3 Moral Education การให้การศึกษาแนวพัฒนาคุณลักษณะ หรือการสอนคุณธรรมและจริยธรรม

จากการศึกษาพบว่าการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองตามแนวทางใหม่ เป็นการเตรียมพลเมืองให้มีคุณภาพ หรือความเป็นพลเมืองคุณภาพและสามารถแก้ปัญหาการเมืองเชิงโครงสร้างได้อย่างยั่งยืน

2. วิธีการเรียนรู้ประจำศาสตร์ ด้านการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีความพร้อมสำหรับการเป็นพลเมืองคุณภาพได้ข้อค้น พบว่าการสร้างผู้เรียน ให้สนใจข่าว และเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวทางการเมือง การมีทักษะ แสวงหาความรู้ การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลใช้ “ความรู้สึก” ที่มี “ความรู้” กำกับ กับเป้าหมายจึงต้องมี การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนได้ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพ

3. เครือข่ายการทำงานด้านการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองคุณภาพ การทำงานเครือข่ายในแนวราบเป็นพลังอันใหม่ในสังคม จากเดิมอำนาจอยู่ที่รัฐ มาเป็นอยู่ที่ว่าใครมี “ทุน” หรือมี “เงิน” มากกว่า สู้ทำลายพลังอำนาจเคลื่อนตัวมาสู่จุดที่เรียกว่า “พลังทางสังคม” ที่หลายคนมารวมตัวกันจึงเกิดพลังอำนาจที่จะทำงานร่วมกันต้องมีเครือข่ายแนวร่วม ในการดำเนินภารกิจต่างๆ

4. การผลิตสื่อสำหรับการจัดการเรียนรู้ เป็นการสร้างสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบต่างๆ เป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยกระจายแนวคิด ให้เกิดชุมชนการเรียนรู้มากขึ้นจากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่การปกครองระบอบประชาธิปไตยล้มเหลวมีดังนี้

1. เกิดชนชั้นปกครองใหม่ที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งไม่ใช่การปกครองโดยประชาชนที่แท้จริง แต่เป็นการปกครองโดยนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้ง

2. ประชาธิปไตยนำไปสู่การแตกแยกของคนในสังคม ครอบครัว ชุมชน สังคมการเมือง

3. เสรีภาพตามอำเภอใจ นำไปสู่ความเสื่อมของสังคม เรียกร้องแต่เสรีภาพแต่ไม่รับผิดชอบ สิทธิเสรีภาพต้องควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสังคม ประชาธิปไตยไม่ใช่กฎธรรมชาติ แต่ฝืนธรรมชาติ (ต้องอยู่ภายใต้กฎกติกา เคารพผู้อื่น ไม่ใช่กำลัง คนเท่าเทียมกัน) จึงต้องฝึกเพราะเกิดขึ้นเองไม่ได้ พลเมืองเป็นรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่เจ้าของประเทศ จะต้องร่วมกันสร้างประชาธิปไตย ประเทศต้องการพลเมืองคุณภาพเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จของประชาธิปไตย วิธีแก้ปัญหาคือ ไม่ก่อปัญหา เมื่อไม่ก่อปัญหาก็กไม่มีปัญหาให้แก้ทำไมการเมืองไทยไม่ก้าวหน้า ส่วนหนึ่งมาจากการเมืองไทยที่ไม่มีประสิทธิภาพ เช่น

1. ยังไม่มีการเลือกตั้งก็มีการซื้อตัวผู้แทนราษฎร
2. เมื่อเลือกตั้งก็มีการซื้อเสียง
3. พอเลือกตั้งเสร็จก็แย่งกันเป็นนายกรัฐมนตรี
4. ถ้าไม่ได้เป็นก็มีการปั่นป่วน ให้มีการปรับคณะรัฐมนตรีใหม่ เพื่อให้ตัวเองหรือพวกพ้องได้มาเป็นรัฐมนตรี

5. ไม่พอใจหรือไม่ได้ประโยชน์ที่ตนเองต้องการ ก็แสดงพฤติกรรมที่ไม่ดี คุณลักษณะบางประการของคนไทยเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย คือ

1. คนไทยเบื่อการเมือง ไม่สนใจการเมือง ไม่เห็นความสำคัญของการเมืองว่ามีส่วนสำคัญ และสัมพันธ์กับชีวิตของตนอย่างไร ครูจึงทำหน้าที่ต้องจุดประกายให้เด็กสืบค้นหาค้นหาองค์ความรู้เพิ่มเติม

2. คนไทยมีความรู้ ความเข้าใจไม่ถูกต้อง

3. คนไทยไม่ติดตามตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมือง

4. คนไทยขาดวิจาร์ณญาณที่ดี ในการตัดสินใจทางการเมือง ไม่สามารถแยกเรื่องส่วนตัวและเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้ การที่จะให้คนไทยปรับตัวให้เหมาะสมกับระบอบการปกครอง และเป็นพลเมืองคุณภาพได้ ต้องใช้กระบวนการ “การจัดการศึกษา” เข้ามาช่วย

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา(2552: 14)การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่สอง (พ.ศ.2552- 2561)ได้กล่าวถึง การพัฒนาคนไทยยุคใหม่ไว้ว่า “พัฒนาคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ตั้งแต่ปฐมวัย สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตมีความสามารถ

ในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะมีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อเสียง ขายเสียง สามารถก้าวทันโลก มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์ แข็งแรงเป็นพลเมืองคุณภาพ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งโอกาสเรียนรู้เท่าเทียม เสมอภาค”

The International Association for the Evaluation of Education Achievement (IEA) (2557) ได้สรุปเรื่องแนวทางและการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะของพลเมืองจากงานวิจัยต่างๆ ทั่วโลกพบว่ามี 5 ประเด็นดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของรัฐบาล และกระบวนการรัฐสภา
2. การลงคะแนนเลือกตั้ง เป็นการศึกษาข้อมูลผู้แทนและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ความไว้วางใจในองค์กร การตระหนักรู้เกี่ยวกับการเมืองที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการคิดอย่างใคร่ครวญ เกี่ยวกับนโยบายรัฐ และเจตคติทางการเมือง
4. การเคารพความคิดเห็นทางการเมือง ที่แตกต่างจากความคิดเห็นของตนเอง และเคารพในสิทธิของคนกลุ่มน้อย ชาติพันธุ์ ภาษา
5. การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โยการรับใช้สังคม (Service Learning) หรือโครงการเกี่ยวกับชุมชน

ตารางที่ 1 สังเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองคุณภาพ

คุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพ	แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะพลเมืองคุณภาพ	ไพฑูริย์ สีนารัตน์ (2553)	อำนาจที่ปึงยารชุน (2556)	มาทิด เดชอภิโชค (2556)	คิม วงสถิตวัฒนา (2556)	Danie Prinzing(2555:108)	Josephson Institute	Ota Wang Vivian(1999)	David,C (2006) 21st Century Skills(2012)	Bellanca,J (2011)
1.มีความคิดเชิงวิพากษ์ และมีความคิดสร้างสรรค์	1.มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้			√	√	√		√		√
	2.คิดในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ มองปัญหาแก้ปัญหาได้ และสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งใดๆด้วยสันติวิธี	√							√	
2.มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1.มีประสิทธิภาพในการทำงานหรือเป็นแรงงานที่มีทักษะสูง			√	√					√
	2.มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	√		√						√
	3.มีศักยภาพความสามารถระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร	√		√						√
	4.มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ	√	√	√			√			√
	5.ทำงานเป็นทีมได้				√	√		√		√
3.มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	1.เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบของสังคม		√	√			√			
	2.มีความซื่อสัตย์สุจริตมีคุณธรรมจริยธรรม	√	√	√			√	√	√	
	3.มีความรับผิดชอบ		√	√			√	√	√	√
	4.มีจิตสาธารณะและช่วยพัฒนาเมืองและสังคม		√	√				√		
	5.มีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทย	√		√	√				√	
	6.ยอมรับ อดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม และก้าวข้ามวัฒนธรรม	√		√	√			√		√
	7.มีความเป็นผู้นำ			√					√	√

จากการสังเคราะห์คุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพจากนักการศึกษาได้ให้คุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพสามารถสังเคราะห์ได้ 3 คุณลักษณะดังนี้

1. มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ มีองค์ประกอบดังนี้

- 1.มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้
- 2.คิดในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ มองปัญหาแก้ปัญหาได้ และสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งใดๆด้วยสันติวิธี

2. มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ มีองค์ประกอบดังนี้

- 1.มีประสิทธิภาพในการทำงานหรือเป็นแรงงานที่มีทักษะสูง
- 2.มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

3. มีศักยภาพและความสามารถในระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร

4. มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ

5. ทำงานเป็นทีมได้

3. มีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีองค์ประกอบดังนี้

1. เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบของสังคม

2. มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความยุติธรรม

3. มีความรับผิดชอบ

4. มีจิตสาธารณะช่วยพัฒนาเมืองและสังคมและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

5. มีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยภายใต้บริบทของสังคมโลกใหม่

6. ยอมรับอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมและก้าวข้ามวัฒนธรรม

7. ความเป็นผู้นำ

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1 มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์

1.1 มีความคิดเชิงวิพากษ์

1.1.1 ความหมายการคิดวิพากษ์ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้

ความหมายของการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ดังนี้

Beyer (1995) ได้ให้ความหมายของการคิดวิพากษ์ไว้ว่า หมายถึง ความสามารถที่จะตัดสินใจสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผลไม่ใช้การคาดเดานับตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยไปจนถึงเรื่องใหญ่

Angelo (1995) ได้ให้ความหมายของการคิดวิพากษ์ไว้ว่า หมายถึง การคิดด้วยเหตุผล และใช้ทักษะการคิดที่ซับซ้อนขึ้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ระบุปัญหา แก้ปัญหาและหาข้อสรุป

Kurland (1995) ได้ให้ความหมายของการคิดวิพากษ์ไว้ว่า หมายถึง การคิดที่เกี่ยวข้องกับเหตุผล ใช้สติปัญญาและมีความคิดที่เปิดกว้างซึ่งตรงข้ามกับการใช้อารมณ์ไม่ยอมใช้สติปัญญา ดังนั้นการคิดเชิงวิพากษ์จึงยึดหลักของเหตุผลมากกว่าอารมณ์ และมีความถูกต้องแม่นยำ

Scriven (1996) ได้ให้ความหมายของการคิดวิพากษ์ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการคิดอย่างสังเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ หรือเพื่อตรวจสอบข้อมูล ที่มาจากการสังเกต การทดลอง การใช้เหตุผล หรือการติดต่อสื่อสารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติต่อไป

Halpern (1996) ได้ให้ความหมายของการคิดวิพากษ์ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทางความคิดและใช้เหตุผล โดยนำความรู้ที่มีอยู่แล้วมาใช้ในการคิดหาข้อสรุป เพื่อเพิ่มโอกาสของความสำเร็จให้

มากขึ้น เป็นการคิดที่มีเป้าหมายแน่นอน มีเหตุผลสามารถแก้ปัญหา คำนวณหาความเป็นไปได้ และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Ruggiero (1996) ได้ให้ความหมายของการคิดวิพากษ์ไว้ว่า หมายถึง การตรวจสอบความคิดของเราเอง การตัดสินใจว่าวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคืออะไร ความเชื่อแบบใดที่มีเหตุผลมากที่สุด จากนั้นจึงมีการประเมินข้อสรุปอีกครั้ง

Mckowen (1996) ได้ให้ความหมายของการคิดวิพากษ์ไว้ว่า หมายถึง ความคิดที่แจ่มแจ้งผ่านการใคร่ครวญมาแล้วอย่างรอบครอบ ใช้ทุกอย่างอย่างดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ผู้คิดจะต้องไม่ใส่อารมณ์ของตนเองเข้าไปด้วย โดยเฉพาะในการคิดเกี่ยวกับกฎหมายหรือตรรกวิทยา

Feldman (1996: 274) ได้ให้ความหมายการคิดเชิงวิพากษ์ หมายถึง กระบวนการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ปัญหา เป็นการใช้ข้อมูลและการแก้ปัญหา เพื่อช่วยตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล เกี่ยวกับสิ่งที่จะทำหรือเชื่อต่อไป มีหลักฐานจากการวิจัยจำนวนมากที่สนับสนุนความคิดที่ว่า คนเราสามารถเรียนรู้ วิธีคิดในการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาได้ กฎต่างๆ ที่เป็นนามธรรม การใช้เหตุผลในการคิด เป็นสิ่งที่สอนได้ ฝึกได้ การฝึกจะช่วย ให้คนเราคิดหา สาเหตุที่ซ่อนเร้นไว้ของเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน มียุทธวิธีหลายอย่าง (Strategies) ที่ช่วยให้เราคิด เชิงวิเคราะห์ ประเมินปัญหา และตัดสินใจแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ ดังนี้

1. การระบุและคิดทบทวนปัญหา (Redefine the problems)
2. คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Adopt a critical perspective)
3. ใช้หลักการของเหตุผล (Use analogies)
4. คิดหลากหลาย (Think divergently)
5. ใช้แนวคิดแบบองค์รวม (Use heuristics)
6. ทดลองแก้ปัญหาหลายๆ แบบ (Experiment with various solutions)

สรุป ความหมายของการคิดเชิงวิพากษ์ หมายถึง การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจ และแก้ปัญหาโดยการยึดหลักการคิดด้วยเหตุผล เป็นความสามารถในการพิจารณา ประเมิน และตัดสินใจสิ่งต่างๆหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น ที่มีข้อสงสัยหรือ ข้อโต้แย้งโดยการพยายามแสวงหาคำตอบที่มีความสมเหตุสมผล โดยการคิดวิพากษ์นั้นจะเกิดขึ้น เมื่อมีการเผชิญสถานการณ์แปลกๆ ที่ไม่คาดหวัง การพบปัญหาที่ยากๆ เกิดความสงสัยหรือเกิดข้อโต้แย้ง ในเหตุผลหรือข้ออ้างนั้น การที่ต้องการตรวจสอบ และสืบค้นความจริง

1.1.2 ความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์ มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ดังนี้

Russell (1991) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ว่า การคิดเชิงวิพากษ์ทำให้เรามีความสามารถควบคุมการจัดการความคิดของตนเองได้ เท่ากับว่าเราสามารถควบคุมการดำเนินชีวิตของเราได้ หรือสามารถปรับปรุงแก้ไขชีวิตเราให้ดีขึ้นได้ และเดินไปในทางที่ถูกต้อง

Oliver and Utermohlen (1995) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ว่า การคิดเชิงวิพากษ์จะทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน และสามารถเลือกแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องทั้งที่มีตัวเลือกมากมาย การเรียนที่มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นสำหรับหลักสูตรทุกชั้นเรียนในโรงเรียนควรบรรจุอยู่ในหลักสูตรการเรียนรู้ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ และสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าในโลกปัจจุบัน ยุคของข้อมูลข่าวสาร บุคคลที่มีความคิดเชิงวิพากษ์จะสามารถวิเคราะห์ได้อย่างมีหลักการ สามารถควบคุม จัดการ และตรวจสอบความคิดตนเองได้ รวมทั้งสามารถตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้โดยการใช้เหตุผลอย่างถูกต้อง เหมาะสม

Janine Huot (1998) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ว่า การสร้างคนยุคใหม่ให้ทำเป็น คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น จำเป็นต้องมีทักษะพิเศษหรือความสามารถพิเศษที่จะนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพในแต่ละด้าน สิ่งที่สำคัญและสำคัญที่บุคคลนั้นต้องมีคือ มีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

Morrison, (2000) ได้ให้ความสำคัญในการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ว่า คนเราต้องใช้ทักษะการคิดในการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้องของข้อมูล เพื่อเลือกสิ่งต่างๆ จากตัวเลือก (Choices)ทั้งหลายที่มีอยู่มากมาย ผู้ที่มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ จะสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ (ดังนี้

1. ระบุประเด็นสำคัญได้
2. เปรียบเทียบความเหมือนกันและความแตกต่างกัน
3. ตัดสินใจได้ว่าข้อมูลใดใช้ได้หรือเกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ
4. ตั้งคำถามที่เหมาะสมได้
5. แยกแยะระหว่างความจริงกับความเห็นได้ และตัดสินใจว่าการกระทำใดเป็นการกระทำที่ สมเหตุสมผล
6. ตรวจสอบความคงที่ได้ (Checking consistency)
7. ระบุความคิด / สมมุติฐานที่แฝงไว้ (Unstated ideas) ได้
8. รู้ว่าอะไรเป็นการพูดแบบ Stereotype คือ การคิดถึงลักษณะของคนใดคนหนึ่งแล้วเหมารวมว่าคนอื่น ๆ จะเป็นเช่นเดียวกัน
9. รู้ว่าข้อมูลใดเบี่ยงเบน (Bias) ข้อมูลใดเป็นการชวนเชื่อ หรือลำเอียง

10. รับรู้ถึงค่านิยมที่แตกต่างกันและรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี

11. ประเมินได้ว่าข้อมูลที่จำเป็นมีอะไรบ้าง ต้องใช้ข้อมูลมากเพียงใด

สรุป ความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์ได้ว่า เป็นทักษะสำคัญที่จะพัฒนาบุคคลให้มีลักษณะ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น อันเป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมีมั่นคง เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในโลกปัจจุบันและอนาคต

1.1.3 คุณลักษณะของผู้มีการคิดเชิงวิพากษ์ มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ดังนี้

Wade (1995) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ว่า ผู้ที่มีการคิดเชิงวิพากษ์จะมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. คิดตั้งคำถามเป็น
2. คำถามมีความชัดเจน
3. ตรวจสอบหาข้อมูล
4. สามารถวิเคราะห์ข้อสันนิษฐาน และความลำเอียงที่อาจมีขึ้น
5. หลีกเลี่ยงที่จะใช้อารมณ์มาเป็นตัวตัดสิน
6. หลีกเลี่ยงการคิดแบบตื้นๆ ง่ายๆ เกินไป
7. พิจารณาถึงการตีความที่เป็นไปได้หลายทาง
8. ยอมรับว่าอาจมีความกำกวมไม่ตรงไปตรงมาเกิดขึ้นได้
9. ตระหนักรู้เกี่ยวกับความคิดของตน รู้ตัวว่าคิดอะไรอยู่

Beyer (1995) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ว่า ผู้ที่มีการคิดเชิงวิพากษ์จะมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. คิดตั้งคำถามเป็น
2. สามารถวิเคราะห์ข้อสันนิษฐาน
3. ให้เหตุผลสามารถหาข้อยุติจากข้อเสนอหรือหลักฐานที่มีอยู่หลากหลาย
4. รู้จักใช้มุมมองต่างๆ กันในการตีความเพื่อให้เข้าใจดีขึ้น
5. ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพต่อเหตุผล ยอมเปลี่ยนแปลงยืนหรือเหตุผลที่ดี
6. แยกแยะข้อสรุปหรือข้อตัดสิน ที่อยู่บนหลักความจริงที่เชื่อถือได้ มีความแม่นยำ สามารถถกเถียงอย่างสร้างสรรค์

Ferrett (1997) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ว่า ผู้ที่มีการคิดเชิงวิพากษ์จะมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. คิดตั้งคำถามเป็น
2. มีความสนใจใฝ่รู้ ต้องการคิดค้นหาคำตอบใหม่ๆ
3. ตอบคำถามตรงประเด็น
4. ตรวจสอบข้อมูล ความเชื่อ
5. วิเคราะห์ข้อมูล ข้อสันนิษฐาน ความเห็นต่างๆและหาข้อพิสูจน์
6. ใช้เหตุผลข้อมูลที่เป็นจริง หรือจากข้อเท็จจริงต่างๆ
7. ตรวจสอบความคิดเห็นของตนเอง
8. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับว่าตนเองยังมีความรู้ความเข้าใจไม่มากพอ เปลี่ยนความคิดได้
9. ประเมินข้อถกเถียงได้ และตัดสินใจเรื่องราวจากการรวบรวมข้อเท็จจริง

ทั้งหมด

สรุป คุณลักษณะของผู้ที่มีคุณลักษณะการคิดเชิงวิพากษ์ได้ว่า เป็นผู้ที่มีการคิดตั้งคำถามอย่างชัดเจน ต่อมาเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ และคิดค้นหาคำตอบที่ถูกต้องโดยการแสวงหาข้อมูล รวบรวมข้อเท็จจริง ตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อสันนิษฐาน ความเห็นต่างๆ ประเมินข้อถกเถียงได้ ตีความที่เป็นไปได้หลายๆ ทาง ตัดสินและหาข้อสรุปบนพื้นฐานของเหตุผล และข้อเท็จจริงเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

Bloom Benjamin (1956) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้จากง่ายไปสู่การเรียนรู้ที่ซับซ้อนมากขึ้นและเป็นทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) เน้นการจำและการอ้างอิงข้อมูล คำกริยาเชิงพฤติกรรมที่ใช้ เช่น ระบุ บอกรายการ บอกชื่อ ตั้งชื่อ ให้คำจำกัดความ บอกแหล่งที่ตั้ง จับคู่ จำได้ และทำใหม่
2. ความเข้าใจ (Comprehension) เน้นการเชื่อมโยงและจัดการข้อมูลที่ได้เรียนมา คำกริยาที่ใช้ เช่น อธิบาย เชื่อมโยง กำหนดหลักเกณฑ์ สรุป พุดใหม่ เรียงข้อความใหม่ สาธิต
3. การประยุกต์ใช้ (Application) เน้นการใช้ข้อมูลโดยการนำเอาทฤษฎีหรือหลักการมาประยุกต์ใช้ คำกริยาที่เกี่ยวข้องเช่น แก้ปัญหา เลือก ตีความ ทำ สร้าง เอามาใช้ด้วยกัน เปลี่ยน ใช้ ผลิต แปล

4. วิเคราะห์ (Analysis) เป็นการคิดเชิงวิเคราะห์ส่วนประกอบและหน้าที่ของสิ่งต่างๆ คำกริยาที่ใช้ เช่น วิเคราะห์ เปรียบเทียบ จัดประเภท แยกส่วนประกอบ หาข้อแตกต่าง สํารวจ แบ่งเป็นส่วนย่อย แยกแยะ หาข้อขัดแย้ง

5. สังเคราะห์ (Synthesis) เน้นการคิดในการนำเอาส่วนประกอบปลีกย่อยหรือรายละเอียดมารวมกันสร้างสิ่งใหม่ คำกริยาที่เกี่ยวข้อง เช่น ประดิษฐ์ สร้าง (Create) รวมกัน ตั้งสมมุติฐาน วางแผน ริเริ่ม เพิ่มเติม จิตนาการ ทำนาย

6. การประเมิน (Evaluation) เน้นการประเมินและการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน คำกริยาที่ใช้ เช่น ประเมิน (Assess) แนะนำว่าดี (Recommend) วิพากษ์วิจารณ์ หาข้อดีและข้อเสีย ให้น้หนัก และตัดสินใจคุณค่า

1.2 ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

1.2.1 ความหมายความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

Creativity มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “creo” = to create, to make =สร้างหรือทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์คือ ปรัชญาการณที่บุคคลสร้างสรรค์ “สิ่งใหม่” อาทิ ผลผลิต การแก้ปัญหา นวัตกรรม หรืองานศิลปะ ฯลฯ ซึ่งมีคุณค่า การจะตีความเกี่ยวกับ “ความใหม่” ขึ้นอยู่กับผู้สร้างสรรค์หรือสังคม หรือแวดวงสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่นั้น การประเมินคุณค่าก็ในทำนองเดียวกัน คุณสมบัติที่มักใช้ในการตีความ “ความใหม่” ประกอบด้วย

1. สิ่งประดิษฐ์ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน
2. สิ่งประดิษฐ์ที่อาจปรากฏอยู่ที่อื่น แต่มีผู้สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยอิสระ
3. การคิดวิธีดำเนินการใหม่
4. ปรับกระบวนการผลิตเข้าสู่ตลาดที่แตกต่างออกไป
5. คิดวิธีการใหม่ในการแก้ไขปัญหา
6. เปลี่ยนแนวคิดที่แตกต่างจากผู้อื่น

ความคิดสร้างสรรค์คือ ความคิดใหม่ๆ แนวทางใหม่ ๆ ทศนคติใหม่ๆ ความเข้าใจและการมองปัญหาในรูปแบบใหม่ ผลลัพธ์ของความคิดสร้างสรรค์ที่ชัดเจน คือ ดนตรี การแสดง วรรณกรรม ละคร สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมทางเทคนิค แต่บางครั้งความคิดสร้างสรรค์ก็มองไม่เห็นชัดเจน เช่น การตั้งคำถามบางอย่างที่ช่วยขยายกรอบของแนวคิดซึ่งให้คำตอบบางอย่าง หรือการมองโลกหรือปัญหาในแนวนอกกรอบ ความคิดสร้างสรรค์คือ ความคิดเชื่อมโยงที่พยายามหาทางออกหลายๆ ทางใช้ความคิดที่หลากหลาย แสวงหาความเป็นไปได้ใหม่ ๆ และนอกกรอบ คัดสรรค้หาทาง

เลือกใหม่ๆ และพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อยๆ นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ไว้หลายท่านดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ(2538,2)ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่าหมายถึงความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไปและความคิดสร้างสรรค์นี้ประกอบด้วยความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ หรือความคิดริเริ่มจากคำจำกัดความของนักวิชาการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นพอสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ เกิดจากจินตนาการที่ตั้งอยู่บนสมมติฐานของความเป็นไปได้ และต้องควบคู่ไปกับการพยายาม

2. ความคิดสร้างสรรค์จะเน้นที่ความแปลกใหม่ หรือความคิดริเริ่มที่มีคุณค่าต่อสังคมส่วนรวมคำว่าคุณค่าอาจพิจารณาได้หลายแง่ เช่น ความคิดที่ช่วยแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต หรืออาจเป็นคุณค่าในแง่นามธรรมและสุนทรีย์ (Aesthetic) เช่น บทกวีที่ทำให้ผู้อ่านมีความสุข ทำให้เกิดเป็นความคิดใหม่ เห็นสัจธรรมของชีวิต ทราบว่ามีชีวิตอย่างมีคุณค่าควรดำเนินชีวิตอย่างไร เป็นต้น มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

อารี พันธุ์มณี (2537:25) ได้กล่าวถึงความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอ่อนน้อม ยินยอมไปสู่การคิดพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดดัดแปลง ประยุกต์จากความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่างๆ ตลอดจนวิธีการคิด ทฤษฎีหลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้มิใช่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้ หรือสิ่งที่เป็นเหตุผล เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่คิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่กันไปกับ ความพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการให้เป็นไปได้หรือเรียกว่าเป็นจินตนาการประยุกต์นั่นเอง จึงจะทำให้เกิดผลงาน

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2537 : 56) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนยากแก่การให้คำจำกัดความที่แน่นอนตายตัว

2. ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ในเชิงผลงาน ผลงานนั้นต้องแปลกใหม่ และมีคุณค่ากล่าวคือ ใช้ได้โดยมีคนยอมรับ ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ในเชิงกระบวนการคือการเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งของหรือความคิดที่มีความแตกต่างกันมากเข้าด้วยกัน ถ้าพิจารณาความคิด

สร้างสรรค์เชิงบุคคล บุคคลนั้นต้องเป็นคนที่มีความแปลก เป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้ที่มีความคิดคล่อง มีความยืดหยุ่น และสามารถให้รายละเอียดในความคิดนั้นๆ ได้

Mednick. (2004: 196) ได้กล่าวถึงความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์คือความสามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์องค์ประกอบในแบบใหม่ๆ ได้ และถ้าสิ่งทีนำมาเชื่อมโยงกันนั้นมีความห่างไกลกันมากเพียงใดการเชื่อมโยงสัมพันธ์ก็มีความสร้างสรรค์มากขึ้นเพียงนั้น

Wallach & Kogan. (2010: 18) ได้กล่าวถึงความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์หมายถึง ความคิดโยงสัมพันธ์ได้ คนที่มีความคิดสร้างสรรค์คือคนที่สามารถคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ยิ่งคิดได้มากเท่าไรยิ่งแสดงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากเท่านั้น

Torrance (1962: 16) ได้กล่าวถึงความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดสร้างสรรค์ผลิตผล หรือสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่ไม่รู้จักมาก่อน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจจะเกิดจากการรวมความรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากประสบการณ์แล้วเชื่อมโยงกับสถานการณ์ใหม่ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นแต่ไม่จำเป็นสิ่งสมบูรณ์อย่างแท้จริง ซึ่งอาจออกมาในรูปของผลผลิตทางศิลปะ วรรณคดี วิทยาศาสตร์

Wallach and Kogan (1961: 13-20) ได้กล่าวถึงความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงความคิดโยงสัมพันธ์ (Association) คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือ คนที่สามารถจะคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์เป็นลูกโซ่

สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่จะคิดได้หลายทิศหลายทาง หรือคิดได้หลายคำตอบ และความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป และความคิดสร้างสรรค์นี้อาจเป็นความคิดใหม่ผสมผสานกับประสบการณ์ก็ได้

1.2.2 ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2548,16-19) กล่าวถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ในคนเรานั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการมีชีวิตอยู่ อย่างมีความหมาย มีคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในตัวตน เพราะความคิดสร้างสรรค์จะเป็นสิ่งแสดงความจริงของทางความคิด สติปัญญา และวุฒิภาวะของบุคคลว่ามีมากหรือน้อยอย่างไรมีความหมายขององค์ความรู้ ประสบการณ์ และทิศทางอย่างไร ทั้งเป็นเครื่องหมายแห่งความมีตัวตนและมีเกียรติภูมิ โดยนัยของการรู้จักคิด รู้จักกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เป็นให้มีขึ้นอย่างเป็นคุณประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

Hurlock. (2009: 319) กล่าวถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ให้ความสนุกสนาน สุข และความพอใจแก่ผู้เรียนและมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของผู้เรียนมาก ไม่มีอะไรที่จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกหดหู่ใจได้เท่ากับงานสร้างสรรค์ของเขาถูกตำหนิถูกดูถูกหรือถูกว่า สิ่งที่เขาสร้างขึ้นนั้นไม่มีคุณค่า

Jersild. (2009: 153–158) กล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อการเรียนที่ส่งเสริมผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมสุนทรียภาพ ผู้เรียนจะชื่นชมและมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆ ที่เขาคิดขึ้นมาซึ่งผู้สอนควรทำเป็นตัวอย่าง โดยการยอมรับและชื่นชมในผลงานของผู้เรียนการพัฒนาสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่า ผลงานที่ผู้เรียนคิดหรือสร้างขึ้นมามีความหมายสำหรับตัวเขา และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตสิ่งที่แปลกจากสิ่งธรรมดาสามัญ ให้ได้ยินในสิ่งที่ไม่เคยได้ยินและหัดให้ผู้เรียนสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

2. เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ การทำงานอย่างสร้างสรรค์เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ ลดความกดดัน ความคับข้องใจ และลดความก้าวร้าว

3. สร้างนิสัยในการทำงานที่ดี ในขณะที่ผู้เรียนทำงานผู้สอนควรสอนระเบียบและนิสัยที่ดีในการทำงานควบคู่ไปด้วยเช่น หัดให้ผู้เรียนรู้จักเก็บสิ่งของให้เป็นที่เป็นที่ ล้างมือเมื่อทำงานเสร็จ

4. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาผู้เรียนส่วนใหญ่จะชอบทำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เขาได้ใช้จินตนาการในการสร้างสิ่งใหม่ๆ ดังนั้นผู้สอนจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการของเขาในการพัฒนาการทดลองสร้างสิ่งใหม่เช่น ฝึกให้ผู้เรียนสมมติตนว่าเป็นนักก่อสร้างหรือสถาปนิก

สรุปได้ว่า ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ มีคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในตัวตน เพราะความคิดสร้างสรรค์จะเป็นสิ่งแสดงความจริงของงามทางความคิด สติปัญญา และวุฒิภาวะของบุคคลว่ามีมากหรือน้อยอย่างไรมีความหมายขององค์ความรู้ ประสบการณ์ ให้ความสนุกสนาน สุข และความพอใจแก่ผู้เรียนและมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของผู้เรียน และยังช่วยส่งเสริมผู้เรียนในด้านส่งเสริมสุนทรียภาพ ช่วยผ่อนคลายอารมณ์ สร้างนิสัยในการทำงานที่ดี และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาผู้เรียนส่วนใหญ่จะชอบทำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เขาได้ใช้จินตนาการในการสร้างสิ่งใหม่ๆ

1.2.3 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

อารี พันธุ์ณี (2537) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง หรือเรียกว่าลักษณะการคิดแบบอเนกนัยหรือการคิดแบบกระจาย (Divergent thinking) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดาหรือที่เรียกว่า wild idea เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม ความคิดริเริ่มอาจเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาคิดดัดแปลง และประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่

2. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหาคาตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และมีปริมาณที่มากในเวลาจำกัด แบ่งออกเป็น

2.1 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่วนั่นเอง

2.2 ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงสัมพันธ์ (Associational fluency) เป็นความสามารถที่หาถ้อยคำที่เหมือนกันหรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 ความคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expressional fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลีหรือประโยค กล่าวคือ สามารถที่จะนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

2.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด ความคล่องในการคิดมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเพราะในการแก้ปัญหาจะต้องแสวงหาคาตอบหรือวิธีแก้ไขหลายวิธี และต้องนำวิธีการเหล่านั้นมาทดลองจนกว่าจะพบวิธีการที่ถูกต้องตามที่ต้องการ

Guilford (1991: 125-143) ได้ศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งกล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์มีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดา หรือความคิดง่าย ๆ ที่เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

1. รูปภาพ
2. สัญลักษณ์

3. ภาษา

4. พฤติกรรม

กิลฟอร์ด ได้สรุปว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถด้านสมองที่จะคิดได้หลายแนวทางหรือคิดได้หลายคำตอบ เรียกว่า การคิดแบบอเนกนัย

Dalton (1988: 5-6) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์มีองค์ประกอบ 8 ประการ โดย 4 องค์ประกอบแรกเป็นความสามารถทางสติปัญญาและ 4 องค์ประกอบหลังเป็นความสามารถทางด้านจิตใจและความรู้สึก ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality)
2. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency)
3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)
4. ความประณีตหรือความละเอียดลออ (Elaboration)
5. ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity)
6. ความสลับซับซ้อน (Complexity)
7. ความกล้าเสี่ยง (Risk - taking)
8. ความคิดคำนึงหรือจินตนาการ (Imagination)

1.2.4 คุณลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์

Baron and Welsh (1952) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ พบว่า คนที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นชอบคิดอย่างซับซ้อน และสนุกตื่นเต้นกับการค้นคว้าสิ่งต่างๆ ตลอดเวลา Garrison (1954) ได้อธิบายถึงลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เป็นคนที่สนใจในปัญหา ยอมรับความเปลี่ยนแปลง ไม่ถอยหนีปัญหาที่จะเกิดขึ้น แต่กล้าที่จะเผชิญปัญหา กระตือรือร้น ที่จะแก้ไขปัญหาลดจนหาทางปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
2. เป็นคนมีความสนใจกว้างขวาง ทนต่อเหตุการณ์รอบด้านต้องการการเอาใจใส่ในการศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่างๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ พร้อมทั้งยอมรับข้อคิดเห็นจากข้อเขียนที่มีสารประโยชน์ และนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบใช้พิจารณาปรับปรุงพัฒนางานของตน
3. เป็นคนที่ชอบคิดหาทางแก้ปัญหาได้หลายๆ ทาง เตรียมทางเลือกสำหรับแก้ไขปัญหาไว้มากกว่า 1 วิธีเสมอ ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้มีความคล่องตัวและประสบผลสำเร็จมากขึ้น เพราะการเตรียมทางเลือกไว้หลายๆ ทางย่อมสะดวกในการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ และยังเป็นการประหยัดเวลาและเพิ่มกำลังใจในการแก้ปัญหาด้วย

4. เป็นคนที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ หรือสุขภาพกายดีสุขภาพจิตก็ดีนั่นเอง ทั้งนี้เพราะมีการพักผ่อนหย่อนใจอย่างเพียงพอ และมีความสนใจต่อสิ่งใหม่ที่พบ และยังเป็นช่างซักถามและจดจำได้ดี ทำให้สามารถนำข้อมูลที่จดจำมาใช้ประโยชน์ได้ดี จึงทำให้งานดำเนินไปได้ด้วยดี

5. เป็นคนที่ยอมรับและเชื่อในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมว่ามีผลกระทบต่อความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมว่า มีผลกระทบต่อความคิดสร้างสรรค์ดังนั้น การจัดบรรยากาศ สถานที่ สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม จะสามารถจัดสิ่งแวดล้อมและอุปสรรค ทำให้การพัฒนาการคิดสร้างสรรค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Mackinnon (1960) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ พบว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเป็นผู้ที่ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีความสามารถในการใช้สมาธิ มีความสามารถในการพินิจวิเคราะห์ ความคิดถี่ถ้วนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและมีความสามารถในการสอบสวน ค้นหา รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียดกว้างขวาง คุณลักษณะอีกประการหนึ่งก็คือ เป็นผู้ที่เปิดรับประสบการณ์ต่างๆ อย่างไม่หลีกเลี่ยง (Openness to Experience) ชอบแสดงออกมา มากกว่าที่จะเก็บกดไว้ และยังกล่าวเพิ่มเติมว่า สถาปนิกที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงมักเป็นคนที่รับรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าสถาปนิกที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

From (1963) กล่าวถึงลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ไว้ค่อนข้างละเอียดดังนี้

1. มีความรู้สึกที่งง ประหลาดใจที่พบเห็นของใหม่ที่น่าทึ่ง (Capacity of be puzzled) หรือประหลาดใจ สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ หรือของใหม่ๆ
2. มีสมาธิสูง (Ability to Concentrate) การที่จะสร้างสิ่งใดก็ได้ คิดอะไรออกก็ต้องไตร่ตรองในเรื่องนั้นเป็นเวลานาน ผู้ที่สร้างสรรค์จำเป็นจะต้องมีความสามารถทำจิตใจให้เป็นสมาธิ
3. สามารถที่จะยอมรับสิ่งที่ไม่แน่นอนและเป็นสิ่งที่เป็นข้อขัดแย้งและความตึงเครียดได้ (Ability to accept conflict and tension)
4. มีความเต็มใจที่จะทำสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ทุกวัน (Wllingness to be born everyday) คือ มีความกล้าหาญและศรัทธาที่จะผจญต่อสิ่งแปลกใหม่ทุกวัน

Griswald (1966) พบว่าบุคคลดังกล่าวจะมองเห็นช่องทางที่จะแก้ปัญหาได้ดีกว่า เนื่องจากมีความตั้งใจจริง มีการรับรู้เร็วและง่าย และมีแรงจูงใจสูง

Torrance.(1962: 81–82) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงจากการศึกษาพบว่าคนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงเป็นคนที่มีความคิดแปลกไปจากคนอื่นและมีผลงานที่ทำไม่ซ้ำแบบใคร

Cropley (1966: 124) กล่าวไว้ว่า ผู้มีความคิดสร้างสรรค์จะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ มี

1. ประสบการณ์ที่กว้างขวาง (Procession of wide categories)
2. เต็มใจและพร้อมที่จะเสี่ยง (Willingness to take risks)
3. เต็มใจและพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้า (Willingness to have ago)
4. และสามารถที่จะยืดหยุ่นความคิดได้อย่างคล่องแคล่วในระดับสูง

Rice. (2007: 69) กล่าวถึง ลักษณะคนที่มีความคิดสร้างสรรค์มีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นคนที่มีไหวพริบ
2. มีความสามารถในการประยุกต์ การตอบสนองที่แสดงออกถึงความคิดริเริ่ม และมีความยืดหยุ่น
3. มีอิสระในการคิดและแสดงออก
4. สนใจที่จะมีประสบการณ์ต่างๆ สังเคราะห์สิ่งที่ได้พบเห็นรวมกับความรู้สึภายในใจ
5. มีความสามารถในการหยั่งรู้
6. มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี และเข้าใจคุณค่าของความงาม
7. รู้จักตนเอง เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของสิ่งต่าง ๆ
8. เข้าใจในสภาพของตนในกระบวนการที่ตนมีส่วนร่วม

1.2.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์

ประสาธ อิศรปริดา (2538: 8–9) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ว่าความคิดสร้างสรรค์ไม่ว่าจะอยู่ในระดับบุคคล ระดับกลุ่มหรือระดับสังคมก็ตาม จะขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ส่วน คือ

1. ปัจจัยที่เป็นส่วนของความสามารถ (Abilities) ทักษะทางการคิด (Skills) ซึ่งเป็นศักยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคล
2. ปัจจัยทางแรงจูงใจ (Motivation) ที่อาจเกิดจากการกระตุ้นจากภายนอกอีกส่วนหนึ่ง บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะต้องมียปัจจัยหลายๆ อย่างที่เอื้อซึ่งกันและกันเสมอ นั่นคือ ไม่เพียงแต่มี แรงจูงใจ มีทักษะ หรือความสามารถที่จะคิดสร้างสรรค์ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง

เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องมีศักยภาพทางการคิด (Cognitive) มีความอดทน ความอยากรู้ อยากรเห็น กล้าเสี่ยง ซึ่งเป็นคุณลักษณะทางอารมณ์

1.2.6 ประโยชน์ของความคิดสร้างสรรค์

1. ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดแนวทางใหม่ๆ ในการดำเนินชีวิต และหนทางใหม่ในการแก้ปัญหาชีวิตและการทำงาน

2. ก่อให้เกิดความสนุก เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องค้นหาวิธีการคิดใหม่ๆ ขึ้นมาทดแทน

3. ความคิดเก่าๆ สำหรับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การที่มนุษย์ ต้องคิดอะไรใหม่ๆ อยู่เสมอย่อมเป็นเรื่องสนุกเพราะทำให้ชีวิตไม่จำเจ

4. พัฒนาสมองของคนให้มีความฉลาดเฉลียวคม การฝึกการคิดหรือพยายาม คิดเรื่องใหม่ๆ เป็นประจำ จะทำให้เกิดความเฉียบแหลมในการคิดแก้ปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้น

5. สร้างความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือและความพอใจในตัวเองขึ้นมา เมื่อใด ก็ตามที่เราพัฒนาขีดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จนสามารถเผชิญหน้าและและแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างราบรื่นก็จะกลายเป็นผู้นำทางด้านความคิดและเกิดความภูมิใจในตนเอง

นอกจากนี้ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยยกระดับความสามารถ ความอดทนและ ความคิดริเริ่มของผู้นำให้ เพิ่มมากขึ้น และยังเป็นการพัฒนาความสนใจในงาน พัฒนาการใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์และพัฒนาชีวิตให้ทันสมัยมากขึ้น

2 มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

2.1 ความสำคัญของด้านมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กล่าวถึงมาตรฐานทางด้าน เศรษฐกิจที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่ชาติต้องการไว้ว่า

มาตรฐานที่ 1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและบริการ การใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการเศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐานที่ 2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจ และความจำเป็นในการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546: 39 - 64) เสนอความเห็นจาก เอกสารเรื่องวิธีการเรียนรู้ของคนไทย ซึ่งจัดทำโดยคณะทำงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

แห่งชาติกำหนดคุณลักษณะของคนไทยพึงควรรู้ว่า ชีวิตในอนาคตของเด็กไทยจะต้องเผชิญกับชีวิตเช่นไร ซึ่งสรุปผลจากการระดมความคิดของผู้เชี่ยวชาญว่าในอนาคตคนไทยจะเป็นดังนี้คือ

การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งประมวลจากพระบรมราโชวาทที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเรื่องพระมหากษัตริย์และพระราชาดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจากหนังสือคำพ่อสอนรวมทั้งปาฐกถาด้านการศึกษาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในหนังสือชื่อ รัตนพิณิจ นิเทศการศึกษา ได้ข้อสรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้ ความเพียรที่บริสุทธิ์ ปัญญาที่เฉียบแหลม และกำลังกายที่สมบูรณ์ ความเพียรที่บริสุทธิ์ (Pure Perseverance) คือ ความขยันหมั่นเพียรไม่ทอดถอนใจในกิจการที่ทำ โดยแยกคุณสมบัติออกเป็นสองด้านคือ

- 1) ความสามารถในการกระทำ และ
- 2) คุณธรรม จิตสำนึกในการกระทำ

ปัญญาที่เฉียบแหลม คือความฉลาดรู้ และสติปัญญา-ความคิด ซึ่งเป็นคุณลักษณะของการรู้จักจริง รู้ครบถ้วน รู้เหตุรู้ผล รู้เท่าทัน รู้เชื่อมโยงความเป็นไทยกับความรู้สากล รู้จักตนเอง รู้จักสังคมกำลังกายที่สมบูรณ์ หมายถึงการมีสุขภาพะทั้งทางกายและจิตการที่เด็กในช่วงวัยรุ่น ที่มีอายุในช่วง 13 - 18 ปี จะมีคุณลักษณะทั้ง 3 ประการได้ ต้องมีความพร้อม 7 ประการ ได้แก่

1. ความพร้อมในการแสวงหาความรู้และค้นพบความรู้
2. ความพร้อมทางด้านคุณธรรมและวัฒนธรรม
3. ความพร้อมทางด้านทักษะชีวิตและวินัยชีวิต
4. ความพร้อมทางการคิดและจินตนาการ
5. ความพร้อมทางด้านสังคมและมนุษยสัมพันธ์
6. ความพร้อมทางการทำงานและความสามารถในการงานอาชีพ
7. และความพร้อมของสมรรถนะในการแข่งขัน ในส่วนของความพร้อมใน

ทางการทำงานและความสามารถในอาชีพ เอกสารวิธีการเรียนรู้เสนอของเด็กจะต้องมีลักษณะเหล่านี้เป็นฐานคือ

- 1) การเรียนวิชาการอย่างเป็นระบบกับการเรียนรู้ในการทำงาน
- 2) การนำผู้เรียนออกสู่สถานประกอบการในชุมชน กับการนำความรู้เรื่องงานอาชีพในชุมชนเข้าสู่ชั้นเรียน
- 3) การปลูกฝังคุณธรรมการทำงานกับการเรียนรู้คุณธรรมจากการทำงาน

จริง

4) การฝึกทักษะความสามารถเฉพาะตน กับการทำงานเป็นกลุ่มการสร้าง
ทีมงาน

5) การฝึกใช้แรงงาน (ฝึกทำ) กับการฝึกใช้ปัญญาในการทำงาน (ฝึกคิด
ประยุกต์)

6) การไฝหาความเป็นเลิศในงาน กับการประเมินผลงานแต่ละขั้นตอน

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาที่ได้สังเคราะห์
คุณลักษณะด้านมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ได้กล่าวถึง การสร้างกระบวนการ
เรียนรู้ ให้แก่นักเรียนได้มีความรู้ ทักษะ และทักษะที่ดีต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตในสังคม
อย่างมีความสุขกับการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ
ของประเทศไทย สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการเรียนในการดำเนิน
ชีวิตได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน การ
เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง คือ การเรียนรู้ถึงปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราช
ดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย รวมถึงการพัฒนาและบริหารประเทศที่ตั้งอยู่
บนพื้นฐานของ ทางสายกลาง คำนึงถึงหลักสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ 3 ห่วง 2
เงื่อนไข 3 ห่วงประกอบไปด้วย

1. ความพอประมาณ

2. ความมีเหตุผล

3. การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบครอบ และ
คุณธรรมประกอบวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำในการบริหารจัดการชีวิต 2 เงื่อนไข
ประกอบไปด้วย กรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน
ในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้
ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจาก
ภัย และวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549) แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน”
ภายใต้แนวปฏิบัติ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมียุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาประเทศ 5
ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ เป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ เพื่อช่วยให้ประชากรมีทักษะความรู้เพิ่มขึ้น และนำไปสู่รายได้ต่อหัว ที่เพิ่มขึ้นในระยะยาว และการเสริมสร้างคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรง ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนให้พลเมือง มีคุณภาพ ในการสร้างองค์ความรู้ได้อย่างยั่งยืน และการเสริมสร้างให้คนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคม อย่างสันติสุขเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ช่วยให้เกิดผลิตภาพการผลิต ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดย พัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต

1.2 การเสริมสร้างสุขภาพของคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและ ใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่

1.3 การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข มุ่ง เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมบนฐานของความมีเหตุมีผล ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงทั้งใน ระดับครอบครัวและชุมชน

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสังคมให้เป็นรากฐาน ที่มั่นคงของประเทศ ให้ความสำคัญกับ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเครือข่ายทางสังคมต่างๆ บนพื้นฐานของความไว้วางใจเชื่อใจต่างๆ กันอันจะช่วยให้เกิดการสั่งสม กระจาย และถ่ายทอดความรู้ ในระดับบุคคล และชุมชน ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มผลิตภาพการผลิต และการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นปัจจัยให้ เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาว โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการ เสริมสร้างการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความ พร้อมของชุมชน มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้ และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างเป็นขั้นตอน มี เครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในชุมชน

2.2 การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน ด้วยการบูรณาการ กระบวนการผลิตบนฐานศักยภาพ และความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล

2.3 การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติสุข

3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ให้มีความสำคัญกับ การเพิ่มผลิตภาพ และคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานของความรู้ และส่งเสริมการออม เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาวโดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิต และคุณค่าของสินค้า และบริการบนพื้นฐานของความรู้ และความเป็นไทย

3.2 การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ โดยการบริหารเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคง และสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิตโดยการระดมทุนไปสู่ภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

3.3 การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ให้มีความสำคัญกับ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ไม่สามารถช่วยให้เกิดความสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพพื้นถิ่นมาได้เสมอไป การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาวอย่างยั่งยืน รายละเอียดมีดังนี้

4.1 การรักษาทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์

4.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการปรับแบบแผนการผลิตและพฤติกรรมบริโภคไปสู่การบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.3 การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ ให้มีความสำคัญกับ การเสริมสร้างการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ดี รวมถึงกฎระเบียบและการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและความเป็นธรรม การพัฒนาระบบประชาธิปไตย การลดปัญหาคอร์รัปชัน ช่วยจูงใจให้ภาคเอกชนมีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ในการเพิ่มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และยังช่วยลดต้นทุนการผลิตเพิ่มผลิตภาพการใช้ทุน เพื่อเป็นการเพิ่มอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาว รายละเอียดมีดังนี้

5.1 การเสริมสร้าง และการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย และ
 ธรรมเนียมปฏิบัติให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย

5.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนให้สามารถเข้าร่วมใน
 การบริหารจัดการประเทศ

5.3 สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

5.4 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค
 ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

5.5 ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้มีความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรม
 ภิบาล

5.6 การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอน กระบวนการ
 เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา

5.7 การรักษาและส่งเสริมความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหาร
 จัดการประเทศสู่ดุลยภาพและความยั่งยืน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติการศึกษา
 แห่งชาติ พ.ศ.2542 มุ่งพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจ
 ฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) คุณลักษณะเด็กไทยที่พึงประสงค์ตามแนวการจัด
 การศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพ
 การศึกษาโดยการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา
 ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี
 ความสุข ในการการจัดการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ระบอบ
 ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความ
 เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จัก
 รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ
 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มี
 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง

3. มีคุณธรรม (Morality/Virtue) และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)

3.1 ความหมายของคุณธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 189) ให้ความหมายของคุณธรรม ไว้สั้น ๆ ว่า “สภาพคุณงามความดี” และตามที่บัญญัติไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542

“คุณธรรม” หมายถึง สภาพคุณงามความดี เป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ ซึ่งสามารถแยกออกเป็น 2 ความหมาย คือ

1. ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ
2. การรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ และอาจกล่าวได้ว่า คุณธรรมคือ จริยธรรมแต่ละข้อที่นำมาปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น เป็นคนซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีความรับผิดชอบ ฯลฯ

กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือของสถานบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษาโดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็น คนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข การขับเคลื่อนดังกล่าวเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดควรปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี และ 8) มีวินัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จัดทำนโยบายการพัฒนาประเทศของรัฐบาล ที่มีพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์เป็นนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงการมี ธรรมาภิบาลของภาครัฐและภาคเอกชน มีการนำเสนอคุณธรรมเป็นองค์ประกอบหนึ่งใน 6 องค์ประกอบหลักของการมีธรรมาภิบาลคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า การนำเอาหลักคุณธรรมมาใช้เพื่อควบคุม กำกับ การปฏิบัติงานของภาครัฐให้ยึดถือหลักคุณธรรมในสังคม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

หลักคุณธรรมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้นำเรื่องคุณธรรมมาเป็นหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการทุกขั้นตอน โดยการเสริมสร้างศีลธรรม และให้ประชาชนสำนึกในคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พร้อมทั้งจะเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ได้ระบุในวิสัยทัศน์ประเทศไทยว่า “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คน

ไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม”

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มีการยึดหลักคุณธรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนา “ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน และสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้” ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน และ “ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ” ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเป็นผู้นำประชาธิปไตยที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล

สำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553) ตัวชี้วัดหลักคุณธรรมในโรงเรียน คุณธรรมเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการประเมินคุณภาพของผู้เรียน ทางด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ว่าผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมพึงประสงค์ดังนี้

วีระ บำรุงรักษ์ (2523: 131) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด (Mental Attitude) หรือสภาพจิตใจที่เป็นกุศล คุณธรรมเป็นพื้นฐานของการแสดงออก เน้นการกระทำพฤติกรรม หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น สภาพจิตใจที่เป็นกุศลที่เรียกว่า “คุณธรรม” นี้ เกิดขึ้นได้เพราะจิตรู้จักความจริง (Truth) ความดี (Goodness) และความงาม (Beauty)”

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2527: 10-11) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรมหมายถึงความดี ความงามของบุคคลที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ โดยมีเป้าหมายว่าเป็นการกระทำความดี หรือเป็นพฤติกรรมที่ดี เป็นที่รักของสังคม เช่น ความเสียสละ ความมีน้ำใจงาม ความเกรงใจ ความยุติธรรม ความรักเด็ก ความรักเพื่อนมนุษย์ และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นต้น

พระเทพวิสุทธิเมธี (2539: 90 อ้างถึงใน สมจิตต์ เครือสุคนธ์, 2539: 10) ให้ความหมายคุณธรรมไว้ว่า “คุณสมบัติฝ่ายดี โดยส่วนเกี่ยวข้องเป็นที่ตั้ง หรือเป็นประโยชน์แก่สันติสุขของมนุษย์”

ทิสนา แคมมณี (2546 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรมหมายถึง คุณลักษณะ หรือสภาวะภายในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ดีงาม ซึ่งเป็นภาวธรรมอยู่ในจิตใจ

ลิขิต ธีรเวคิน (2548) ได้กล่าวไว้ว่า คุณธรรม คือ จิตวิญญาณของปัจเจกบุคคล ศาสนาและอุดมการณ์ เป็นดวงวิญญาณของปัจเจกบุคคลและสังคมด้วย ปัจเจกบุคคลต้องมีวิญญาณสังคมต้องมีจิตวิญญาณคุณธรรมของปัจเจกบุคคลอยู่ที่การกล่อมเกลาเรียนรู้โดยพ่อ

สรุป คุณธรรม หมายถึง หลักของความดีความงาม ความถูกต้อง ซึ่งจะแสดงออกมา โดยการกระทำ ทางกาย วาจาและจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจเป็นสภาพความดีงามที่เกิดจากการ ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติตามผู้ทรงคุณงามความดี หรือ เกิดจากมโนธรรมของตนเอง ซึ่งเป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัยเป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่น และสังคม เช่น ความ เสียสละ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

3.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)

3.2.1 ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2009) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การรับเป็นภาระ รักษา แก้ปัญหาและพัฒนาสังคม การสอนให้เด็กเกิดจิตสำนึกในความ รับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) นั้นเป็นเรื่องยากมาก เพราะครูไม่รู้ว่าปัญหาสังคมและ ปัญหาสิ่งแวดล้อมแต่ละเรื่องนั้นจะแก้อย่างไร และครูไม่รู้ว่าในอนาคตเด็กจะเผชิญกับปัญหาอะไรบ้าง

3.2.2 ความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม

Schmidt (2009) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า เด็ก และเยาวชนเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว เด็กสามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ เช่น ปัญหาความยากจน เชื้อ โรค อาชญากรรมข้ามชาติ ความโหดร้ายทารุณ สงคราม การขาดแคลนน้ำ ฯลฯ เป็นปัญหาระดับโลก การแก้ปัญหาเหล่านี้ต้องใช้การแก้ปัญหามากกว่าการเมือง การเงิน และเศรษฐกิจ แต่การอ่านออก เขียนได้ และการคิดเลขเป็นจำเป็นต่อมนุษย์ และที่สำคัญมากกว่าการอ่านออกเขียนได้ก็คือ มนุษย์ที่ อ่านออกเขียนได้ต้องเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ใช่คิดแต่จะมาเอาประโยชน์จากสังคม อย่างเดียว ครูผู้สอนสามารถให้ความรู้ ทักษะคติแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหาสังคมได้ ด้วยการนำเสนอ ปัญหาสังคมให้กับเด็กต้องมีการวางแผน เตรียมข้อมูล สื่อการสอน และศึกษางานวิจัยต่างๆ ไว้เป็น อย่างดี

Seider (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนความรับผิดชอบต่อสังคม กลุ่ม ตัวอย่างเป็นเด็กมัธยมปลาย จำนวน 83 คน เป้าหมายของงานวิจัยครั้งนี้คือการให้เด็กเข้าร่วม กิจกรรมบริการทางสังคม พบว่า

- 1.ไม่ควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสังคมมากเกินไปจนทำให้เด็กเห็นว่าไม่มีทางทำได้สำเร็จ ครูให้ข้อมูลว่าเด็กในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีความหิวโหยปีละ 10 ล้านคน เด็กตอบว่ามีมากจนเกินไปไม่มีทางที่จะแก้ปัญหาคือ เพราะมีมากจนเกินไปจนไม่สามารถแก้ปัญหาอะไรได้ จึงไม่ทำอะไรเลย

2.ไม่ควรให้ข้อมูลที่เป็นเรื่องสะเทือนใจมากเกินไป ทำให้เด็กคิดถึงตัวเองมากกว่าปัญหาที่ครูนำเสนอ ครูเสนอภาพคนที่ไร้ที่อยู่อาศัยในบอสตัน 6,000 คน เด็กตอบสนองว่า หากครอบครัวเรอดกอยู่ในสภาพเช่นนั้น เธอจะทำอย่างไร

3.ไม่ควรใช้การกระตุ้นที่รุนแรงเกินไปเพราะจะทำให้เด็กรู้สึกต่อต้าน ไม่ชอบคนที่ให้เหตุผลในลักษณะเช่นนั้น เช่น ครูเสนอบทบาทให้เด็กเข้าร่วมโครงการช่วยเหลือเด็กกำพร้า โดยใช้คำพูดว่า ถ้าหากไม่เข้าไปช่วยเหลือเด็กกำพร้าก็เท่ากับว่าเป็นคนไม่มีคุณธรรม เป็นต้น เด็กจะชอบตัดสินใจด้วยตัวเองมากกว่า

4.การเสนอข้อมูลเป็นประโยชน์บอกเล่า เช่น เด็กว่าเขาไม่มีโอกาสเรียนหนังสือ มีชีวิตอยู่อย่างยากจนหน้าหนาวต้องนอนผิงไฟ เป็นต้น จะช่วยกระตุ้นความรู้สึกเด็กได้น้อยกว่าการใช้ประโยคคำถาม เช่น เด็กยากจนส่วนมากอยู่ที่ไหน หน้าหนาวเด็กในภูเขามีความเป็นอยู่อย่างไร เป็นต้น

Weissbound (2009) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในตัวเด็ก พบว่า ผู้ใหญ่ในชุมชนควรสำรวจค่านิยม คุณธรรม และทัศนคติของตนเองต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน และควรมองว่าโรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่หล่อหลอมคุณธรรมในตัวเด็ก ผู้ปกครอง และครูควรตกลงกันว่าการจะส่งเสริมคุณธรรมใดบ้างให้เกิดกับเด็ก บ้าน วัด และโรงเรียนควรร่วมมือกันอย่างไร เพื่อแก้ปัญหาของบ้าน วัด และโรงเรียนโดยให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนในโรงเรียนครูควรปลูกจิตสำนึกในตัวเด็ก โดยครูพยายามสอดแทรกกิจกรรมเข้าไปในบทเรียนหรือกิจกรรมโรงเรียนดังนี้

- 1.ให้เด็กศึกษาว่าการเป็นประชาชนมีความหมายว่าอย่างไร
- 2.ศึกษาหรือสำรวจวิธีการที่เด็กสามารถเข้าไปมีบทบาทในการบริหาร และบริการชุมชนใกล้ตัวจนกระทั่งถึงระดับประเทศและระดับโลก เช่น แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนต่างแดน เข้าร่วมกิจกรรมชุมชน
- 3.ให้เด็กอภิปรายภาวะผู้นำทางการเมือง ผู้นำของชุมชน หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของการกุศลและเอกชน บทบาทสารสนเทศ และสื่อมวลชนในการแก้ปัญหาสังคม
- 4.ให้เด็กค้นหา เข้าถึง จัดระบบ และประยุกต์ใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของสังคม และแนวทางแก้ปัญหาสังคมทุกรูปแบบ เช่น การค้ามนุษย์ การเอารัดเอาเปรียบผู้ด้อยการศึกษา การหลอกลวงในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น
- 5.ปรึกษาผู้รู้ และศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการปกครองกฎหมายและการเมือง เพื่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหาของสังคม ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ

6.สังเกต ตรวจสอบ และวิเคราะห์พัฒนาการ การให้เหตุผลเชิงคุณธรรม ของตนเอง เพื่อจะเข้าใจแนวความคิดของคนเหล่านั้นต่อปัญหาของสังคมในปัจจุบัน

7.ให้เด็กทำบันทึกว่าในแต่ละสัปดาห์ตนเองทำความคิดอะไรบ้าง เพราะอะไร ใครช่วยเหลือเราบ้าง และเพราะอะไร

Haynes (2009) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความรู้สึกผิดชอบในโรงเรียนของเด็ก พบว่า การกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยความกล้า ความดี ความเมตตาเป็นนิสัยของจิต (Habit of mind) ที่ สัมผัสตลอดชีวิตและจะแสดงออกเมื่อเห็นเพื่อนมนุษย์ถูกทำร้าย เหยียดหยาม เอาไร้อาเปรียบ และถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำชั่ว ความรู้สึกผิดชอบอยู่ในตัวตน ช่วยให้คนแยกผิดจากถูก ซึ่งอาจเกิดจากการเลี้ยงดูของครอบครัวตั้งแต่เยาว์วัย เกิดจากการสั่งสอนที่โรงเรียน เกิดจากเพื่อน และการมีชีวิตอยู่ในชุมชน ความรู้สึกผิดชอบจะกระตุ้นจิตให้คนทำในสิ่งที่ว่าถูกต้อง ชีวิตในโรงเรียน วันละ 6-8 ชั่วโมง หรือมากกว่านั้น โรงเรียนควรสนับสนุนและสอนให้เด็กทำเพื่อส่วนรวม และส่วนตน โดยไม่ลิดรอนสิทธิของคนอื่น เด็กควรมีโอกาสได้ใช้สามัญสำนึก หรือความรู้สึกผิดชอบในกิจกรรม ต่างๆ ดังนี้

1. การตัดสินใจร่วมกันทำกิจกรรมของกลุ่ม
2. เรียนรู้การช่วยเหลือเพื่อนๆ ในกิจกรรมต่างๆ
3. โกล่เกลี่ยความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อน
4. ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีคุณธรรมและศีลธรรม
5. ใช้จริยธรรมในการเรียนวิชาต่างๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ ควรพิจารณาในการ ตอบแทนสังคมควบคู่กับการมองหาแนวทางให้ได้ประโยชน์เฉพาะตน

6. สร้างสังคมที่รักกันฉันท์พี่น้อง
7. ให้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่ให้เด็กมีบทบาท มากกว่าการใช้แรงงานเด็ก

8. ให้เด็กมีเสรีภาพในการแสดงออกทั้งวาจา การเขียน และการแสดง โดย เป็นการลิดรอนเสรีภาพของคนอื่น

9. ส่งเสริมการจัดตั้งโรงเรียนและหลักสูตรคุณธรรม เช่น โรงเรียนวิถีพุทธให้ เด็กได้เลือกเรียน เป็นต้น

10. ให้เด็กได้มีโอกาสอภิปรายปัญหาสังคมในชั้นเรียน และนำไปสู่การ แก้ปัญหาสังคมที่เด็กสามารถทำได้ในบริบทของตน เช่น ปัญหาการทิ้งขยะไม่เป็นที่ในโรงเรียน หรือ

การระดมทรัพยากร สิ่งของช่วยเหลือโรงเรียนที่ยากจน เป็นต้น ในการฝึกให้เด็กและเยาวชนมีบทบาทดังกล่าว ครูหรือผู้ใหญ่ควรมีทัศนคติดังนี้

1. เด็กและเยาวชนที่มีคุณค่าสามารถช่วยเหลือสังคมได้เมื่ออยู่ในสภาพที่เอื้ออำนวย และเด็กมิใช่ปัญหาสังคม
2. การให้การศึกษาโดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อม และบริการสังคม เป็นงานของสังคม ศาสนา และโรงเรียนร่วมกัน
3. การแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาของสังคมเป็นหน้าที่และสิทธิของทุกคนในสังคม ไม่ใช่เฉพาะคนที่มีอิทธิพลเท่านั้น การเสนอความคิดเห็นควรเสนอแนวทางการแก้ไขควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประโยชน์สุขร่วมกันของทุกคนในสังคม
4. ควรเข้าถึงเด็กทุกคนในการนำเด็กออกมาช่วยสังคม

3.2.3 ประโยชน์ที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรมบริการสังคม

การชักชวนเด็กเข้าร่วมกิจกรรมบริการสังคม เพราะเด็กที่เข้าร่วมจะได้รับการพัฒนา ด้านจิตใจ และสติปัญญา จากการวิจัยพบว่า เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมบริการสังคมได้รับประโยชน์ดังนี้

1. มีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตเมื่อเป็นผู้ใหญ่
2. ได้เสนอความคิดเห็นในมุมมองของเด็กซึ่งมักจะแตกต่างในมุมมองของผู้ใหญ่ และสังคมเราก็ประกอบไปด้วยเด็กและผู้ใหญ่ไม่ใช่มีเฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้น
3. ได้รับประสบการณ์และความรู้ในการแก้ปัญหาของสังคม และสิ่งนี้จะทักษะในการแก้ปัญหาของเด็กได้ในอนาคต
4. ความรู้ ทักษะและความผูกพันกับบุคคลต่างๆ ในสังคมเอื้อต่อเด็กในการเรียนวิชาต่างๆ การทำกิจกรรมของเด็ก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่เข้าร่วมในกิจกรรมบริการสังคมจะสูงขึ้นกว่าเดิม
5. การสนับสนุนให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมทางบริการสังคม โรงเรียนควรจัดวิชาหนึ่งเข้าไปไว้ในหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียน การพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางสังคม สามารถเข้าใจสังคมได้ดีขึ้น และเป็นการเตรียมเด็ก เพื่อเป็นพลเมืองคุณภาพ และมีส่วนร่วมในการบริหารสังคมในอนาคตต่อไป

3.2.4 การวัดความรับผิดชอบต่อสังคม (Measuring Social Responsibility)

Rothstein and Joachbson (2009) ได้กล่าวถึงการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า สังคมจะมีความสุข และสันติก็ต่อเมื่อผู้ที่อยู่ในสังคมมีความรับผิดชอบต่อสังคม โรงเรียนสอน

ความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการให้ความรู้ พัฒนาทัศนคติ และการปฏิบัติต้องมีการวัดผู้เรียนว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด การวัดความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศอังกฤษ และอเมริกามีดังนี้

1. National Assessment of Education Progress ของอเมริกา วัดความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่มแข่งกันว่าเด็กกลุ่มไหนจะทำได้ก่อน เด็กตกลงกันว่าจะตั้งคำถามอะไร และจะต้องหมั่นเวียนกันถามคะแนนจะพิจารณาจาก

1. เด็กเสนอคำแนะนำในการตั้งคำถามไม่ซ้ำกัน
2. ให้เหตุผลในการตั้งคำถาม
3. ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น
4. ช่วยกันกำหนดกระบวนการทำงาน
5. การให้ความร่วมมือกับเพื่อนๆ กรรมการจะให้คะแนนติดลบถ้า

หากเด็ก พูดทำให้เพื่อนเสียกำลังใจ และการพูดนอกเรื่อง

2. Civil Liberties and Citizenship ของอเมริกา กรรมการสัมภาษณ์เด็กอายุ 13 และ 17 ปี คำถามมีลักษณะดังนี้

1. ถ้าเห็นคนขายหนังสือหรือภาพลามกอนาจาร เด็กจะอย่างไร
2. เด็กควรจะซื้อลอตเตอรี่หรือไม่
3. เด็กควรจะชวนเพื่อนที่พ่อของเขาเป็นผู้ต้องโทษไปเล่นที่บ้าน

หรือไม่

4. ควรจะอนุญาตให้คนพูดผ่านสื่อโทรทัศน์ว่า ประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นคู่แข่งกับเรา มีการพัฒนามากกว่าประเทศเราหรือไม่

5. เด็กควรจะเก็บของที่มีคนทำเก็บไว้เป็นของตนเองหรือไม่ เพราะอะไร

3. Ethical Questions ของอเมริกา กรรมการสัมภาษณ์เด็กอายุ 13 และ 17 ปีเกี่ยวกับแนวความคิดทางจริยธรรม โดยมีคำถามในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ถ้าเห็นคนทำลายเด็กและสตรีจะอย่างไร
2. ถ้าเห็นคนไม่สบายนอนอยู่ข้างถนนจะอย่างไร
3. ถ้าเห็นคนนำเด็กทารกมานั่งขอทานข้างถนนหรือบนสะพานลอยข้ามถนนจะอย่างไร
4. ถ้าเห็นคนแอบเข้าไปในบ้านที่เจ้าของบ้านไม่อยู่จะอย่างไร

5. ถ้าเห็นคนชวนสาววัยรุ่นไปทำงานต่างประเทศโดยไม่ให้บอกให้ใครทราบจะทำอย่างไร

6. ถ้าเห็นคนยกพวกตีกันจะทำอย่างไร

4. Office for Standard in Education (Ofsted) เป็นการตรวจเยี่ยมโรงเรียนในอังกฤษ ออกตรวจโรงเรียน 3 ปีต่อครั้งต่อโรงเรียน เป็นการแต่งตั้งครูใหญ่ที่มีผลงานดีให้เป็นผู้ตรวจราชการของสมเด็จพระราชินี (Her Majesty Inspectors) ภาระงานมีดังนี้

1. ตรวจสอบความเป็นอยู่และความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเองของเด็ก

2. ตรวจสอบพัฒนาด้านจิตใจ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรมของเด็ก

3. ตรวจสอบรูปแบบการดำรงชีวิตที่เป็นสุข (Healthy life style)

4. ตรวจสอบการช่วยเหลือหรือบริการสังคมของเด็ก

ผู้ตรวจการจะประเมิน และให้คำแนะนำและจะกลับมาตรวจสอบอีกครั้งเมื่อเวลาผ่านไป 1-2 ปี เพื่อตรวจสอบว่าโรงเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำได้เพียงใด ถ้าทำไม่ได้ครูใหญ่และครูอาจมีการเปลี่ยนแปลง

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2543) ได้เสนอภาพรวมการสอนความรับผิดชอบต่อสังคมที่ครูควรดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

1. ให้เด็กศึกษาตนเองตามความคิดเห็นของตนเอง และเพื่อนในเรื่องจุดอ่อน จุดแข็ง ลักษณะนิสัย

2. เตรียมความพร้อมของเด็กโดยการสร้างจิตสำนึก และความรู้สึกผิดชอบ

3. แนะนำเด็กให้เห็นปัญหาของสังคมในขอบเขตที่เหมาะสมกับอายุของเด็ก

4. สอนแนวทางแก้ปัญหาของสังคมในอดีตและปัจจุบัน

5. ให้เด็กคิดโครงการงานของตนเองในลักษณะของทีมงาน

6. นำโครงการไปปฏิบัติหรือร่วมปฏิบัติกับหน่วยงานการกุศลที่ทำเรื่องนั้นๆ

อยู่แล้ว

7. ครูประเมินโครงการ และความรับผิดชอบต่อสังคมของเด็ก

2. แนวคิดการบริหารโรงเรียนและการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.1 แนวคิดการบริหารโรงเรียน

พัฒนาการของการบริหารโรงเรียนตั้งแต่ช่วง ค.ศ. 1980 เริ่มจากแนวคิดการบริหารวิทยาศาสตร์ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการวิเคราะห์การทำงาน (Job Analysis) ต่อมาการบริหารการศึกษาได้แนวคิดการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ที่ให้ความสำคัญกับการนำประชาธิปไตยมาใช้ในการบริหาร โดยเปิดให้ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม และหลังจากนั้นการบริหารการศึกษาได้นำแนวคิดการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ให้ความสำคัญกับทักษะของผู้บริหาร พฤติกรรมผู้นำ การจัดระบบและการบริหารเชิงระบบเปิด โดยการเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม และตรวจสอบ

ศาสตร์ด้านการบริหารงานโรงเรียน มีนักวิชาด้านการบริหารการศึกษาได้นำแนวคิดของทฤษฎีการบริหารต่างๆ มาต่อยอด และประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ตลอดจนค้นคว้าวิจัยรูปแบบและแนวคิดในการพัฒนาประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของสถานศึกษา แนวคิดกระแสหลักของการบริหารสถานศึกษา ได้มุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นฐานหรือหน่วยบริหารหลักเพื่อความสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ ติดตาม และประเมิน

แนวคิดกระบวนการบริหาร

ในการปฏิบัติตามแผนงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้โดยใช้กระบวนการบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดในการบริหารงานโรงเรียนดังนี้

1. กระบวนการ POCCC ของ Fayol (1916) ประกอบด้วย

P- Planning คือ การวางแผน

O- Organizing คือ การจัดการองค์การแบ่งงานการจัดสายบังคับ

บัญชา

C- Commanding คือ การบังคับบัญชา

C- Coordination คือ การประสานงาน

C- Controlling คือ การควบคุมให้เป็นไปตามแผน

2. กระบวนการ POSDCORB Model ของ Glick&Urwick (1936) ประกอบไปด้วย

P- Planning คือ การวางแผน

O- Organnizing คือ การจัดการองค์การแบ่งงานการจัดสายบังคับบัญชา

S- Staffing คือ การเลือกสรรบุคลากรและมอบหมายผู้รับผิดชอบ

D- Directing คือ การกำกับติดตามหรือการอำนวยความสะดวก

CO- Coordinating คือ การประสานงาน

R- Reporting คือ การรายงาน

B- Budgeting คือ การจัดทำงบประมาณ

3. กระบวนการ PODCC ของ Sears (1950)

P- Planning คือ การวางแผน

O- Organnizing คือ การจัดการองค์การแบ่งงานการจัดสายบังคับบัญชา

D- Directing คือ การกำกับติดตามหรือการอำนวยความสะดวก

C- Coordinating คือ การประสานงาน

C- Controlling คือ การควบคุมงาน

4. กระบวนการ PDCA ของ Deming (1993)

P- Planning คือ การวางแผน

D- Do คือ การปฏิบัติตามแผน

C- Check คือ การตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติงาน

A- Action คือ การปรับปรุง

ศึกษาแนวคิดกระบวนการบริหารเพื่อนำมาจัดทำตารางสังเคราะห์กระบวนการบริหาร สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สัจเคราะห์กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหาร	แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร	Fayol (1916)	Glick & Urwick (1938)	Sears(1950)	Deming (1993)
1.Planning	Planning	√	√	√	√
2.Implementation	Organizing	√	√	√	
	Commanding	√			
	Coordinating	√	√		
	Staffing		√		
	Budgeting		√		
	Do				√
3.Evaluation	Controlling	√		√	
	Directing		√	√	
	Reporting		√		
	Check				√
	Action				√

จากการศึกษาแนวคิดกระบวนการบริหารได้สังเคราะห์เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย คือ กระบวนการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1 การวางแผน (Planning) 2การนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation) 3 การประเมินผล (Evaluation) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน (P-Planning)

คำว่า plan มาจากภาษาละตินว่า Planum หมายถึง การกำหนดแบบฟอร์มในทางราบ เช่น แผนที่ และแบบพิมพ์เขียวของสิ่งก่อสร้าง ต่อมาการวางแผนได้นำมาใช้ในองค์การทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายการวางแผนไว้ดังนี้

Fayol (1916) ได้ให้ความหมายการวางแผนไว้ว่า หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องคาดการณ์ล่วงหน้าที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และได้กำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางของการปฏิบัติงานในอนาคต

Glick & Urwick (1936) ได้ให้ความหมายการวางแผนไว้ว่า หมายถึง การคาดเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ต้องนึกถึงทรัพยากรภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้แผนที่กำหนดขึ้นมีความรอบครอบ และสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้

Kast and Rosenzweig (1970: 435-436) ได้ให้ความหมายการวางแผนไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการคาดการณ์ล่วงหน้าในการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มีวัตถุประสงค์ โครงการ และวิธีปฏิบัติอย่างไรที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

Robbins (1980: 421) ได้ให้ความหมายการวางแผนไว้ว่า หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ หรือวิธีการที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เอาไว้ล่วงหน้า โดยมีการตัดสินใจว่าต้องทำอะไร ทำเมื่อไร และใครเป็นผู้ทำ การวางแผนต้องมุ่งลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในองค์กรทั้งระยะสั้นและระยะยาวจึงจะประสบความสำเร็จ

Hicks and Gullett (1981: 248) ได้ให้ความหมายการวางแผนไว้ว่า หมายถึง เป็นหน้าที่ประการแรกของการบริหารงานที่จะต้องกำหนดกิจกรรมในองค์กร และการวางแผนจะต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลในอดีต การตัดสินใจในปัจจุบันและประเมินผลในอนาคตจึงจะประสบความสำเร็จ

Deming (1993) ได้ให้ความหมายการวางแผนไว้ว่า หมายถึง การดำเนินงานอย่างรอบครอบ เป็นการกำหนดหัวข้อในการที่จะกำหนดการเปลี่ยนแปลง การแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานและพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การวางแผนประกอบไปด้วย การกำหนดการดำเนินงาน การกำหนดระยะเวลา กำหนดผู้ดำเนินการ และกำหนดงบประมาณ โดยมีการเขียนแผนงานไว้ล่วงหน้าสามารถแก้ไข หรือปรับเปลี่ยนได้ การวางแผนสามารถช่วยให้คาดเหตุการณ์ในอนาคตได้

Dessler (1999) ได้ให้ความหมายการวางแผนไว้ว่า หมายถึง กระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และชุดกิจกรรม เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ตั้งไว้

Robbins and Coulter (2008) ได้ให้ความหมายการวางแผนไว้ว่า หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ การวางแผนเกี่ยวข้องทั้งเป้าหมายและวิธีการ คือจะต้องมีการบูรณาการ และประสานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้เป็นหนึ่งเดียว

สรุปได้ว่าการวางแผน หมายถึง เป็นการกำหนดกระบวนการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. การนำแผนไปปฏิบัติ I- Implementation

จากแนวคิดของนักการศึกษา ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติมีองค์ประกอบสำคัญมากที่สุด และได้สังเคราะห์มาประกอบด้วย การบังคับบัญชา การประสานงาน การจัดสรรบุคคล การบริหารงบประมาณ การปฏิบัติงาน และการนำ

การจัดองค์การ (Organizing)

Fayol (1916) ได้ให้ความหมายของการจัดการองค์การไว้ว่า หมายถึง หน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องจัดโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ บุคคลอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จ

Glick & Urwick (1936) ได้ให้ความหมายของการจัดการองค์การไว้ว่า หมายถึง การจัดแบ่งงานตามความชำนาญเฉพาะอย่างแบ่งออกเป็น กรม กอง ฝ่าย แผนก จะพิจารณาปริมาณงาน คุณภาพงาน ขนาดของการควบคุม และพิจารณาแบ่งสายงานหลัก และสายงานที่ปรึกษา โดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ

Koonz and Wehrich (1990) ได้ให้ความหมายของการจัดการองค์การไว้ว่า หมายถึง การจัดงาน จัดคน และวัตถุประสงค์ทั้งหมดขององค์การเป็นการจัดกระบวนการจัดโครงสร้างงานขององค์การ รวมถึงการแบ่งงานการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน การกำหนดกลุ่มงาน กำหนดความสัมพันธ์ในสายบังคับบัญชา การประสานหน่วยงานต่างๆ การจัดสรรทรัพยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ

Holt (1993) ได้ให้ความหมายของการจัดการองค์การไว้ว่า หมายถึง การรวบรวมทรัพยากร การจัดสรรทรัพยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ และการจัดโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์

Robbins (1998) ได้ให้ความหมายของการจัดการองค์การไว้ว่า หมายถึง การแบ่งงาน หรือการมอบหมายงาน การกำหนดโครงสร้างขององค์การ การกำหนดกลุ่มงาน การประสานงาน และการบังคับบัญชา

Robbins and Coulter (2003) ได้ให้ความหมายของการจัดการองค์การไว้ว่า หมายถึง การแบ่งงานการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน การกำหนดกลุ่มงาน การกำหนดความรับผิดชอบในสายบังคับบัญชา และการประสานงานของหน่วยงานต่างๆ

สรุปความหมายของการจัดการองค์การได้ว่า กระบวนการจัดโครงการขององค์การประกอบไปด้วย การแบ่งงาน การมอบหมายงาน การกำหนดกลุ่มงาน การประสานงาน การจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

3. การประเมินผล (E- Evaluation)

จากการสังเคราะห์จากแนวคิดของนักการศึกษาพบว่า การประเมินผลประกอบไปด้วยกระบวนการควบคุม การรายงานผล การตรวจสอบ และการแก้ไขปรับปรุง มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายการประเมินผลการปฏิบัติงานไว้ดังนี้

Deming (1993:135) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ว่า หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานหรือไม่ มีการแก้ปัญหาระหว่างปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร โดยติดตามตรวจสอบ และประเมินผลควบคู่กันไป

Kaplan and Narton (1996) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ว่า หมายถึง การที่จะทำให้ผู้บริหารระดับสูงเห็นภาพรวมขององค์การได้อย่างชัดเจน ควรใช้การประเมินผลของ Balanced Scorecard 4 ด้านคือ ด้านการเงิน ด้านความพอใจของลูกค้า ด้านกระบวนการบริหาร และด้านการมุ่งสร้างการเรียนรู้ นวัตกรรมและการเจริญเติบโต

Pearce and Robinson (2009: 409) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ว่า หมายถึง การคอยตรวจสอบปัญหาหรือการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกี่ยวกับแผนโดยตรง และหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

สรุป ความหมายของการวัดและประเมินผลได้ว่า หมายถึง การติดตามการดำเนินงานตามแผน เป็นการตรวจสอบ และแก้ปัญหาระหว่างปฏิบัติงานควบคู่กันไปเพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.2 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ มหาวิทยาลัย

งานบริหารวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยมีเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีคุณภาพในการบริหาร และการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร การจัดเรียนการสอน การนิเทศการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยี สื่อการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพของนักเรียน ดังมาตราต่อไปนี้

มาตรา 24 จัดกระบวนการเรียนรู้

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุก

รูปแบบ

มาตรา 26 จัดประเมินผู้เรียน

มาตรา 27 จัดทำสาระหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางในส่วนที่เป็นปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

มาตรา 30 พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

มาตรา 48 จัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน

มาตรา 66 พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้เรียน

2.2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2528) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การดำเนินงานกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็งานที่เกี่ยวข้องกับครูหรือนักเรียน

อดุลย์ เพียรเสมอ (2539) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินการต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

พิชัย เสี่ยมจิต (2542) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง กระบวนการบริหาร ในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนในสถานศึกษา ให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร และมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่าง ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุป การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2.2.2 ความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจเกี่ยวข้องทางตรงทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

พนัส หันนาคินทร์ (2538) ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียนไว้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนเป็นชีวิตของสถาบัน ส่วนงานอื่นเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตสถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้นโรงเรียนมีหน้าที่ให้ความรู้ ความสามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาเป็น มีความรู้ด้านอาชีพ ให้การอบรมด้านศีลธรรมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นขอบข่ายที่กว้างขวางของการดำเนินงานทางวิชาการในโรงเรียนต่าง ๆ ไม่ว่าจะขนาดใหญ่หรือเล็กจะแตกต่างกันที่ปริมาณและความรับผิดชอบเท่านั้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2539) ให้ความสำคัญทางการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาในโรงเรียนคือการจัด กิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ทักษะ และเจตคติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็น เครื่องชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนอย่างชัดเจนและจากผลสรุปในการประชุมเพื่อระดมความคิดของครูปฏิบัติการสอนผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาศึกษานิเทศก์หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดได้เสนอแนะไว้ว่าผู้บริหารโรงเรียนควรใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ เช่น ด้านการวางแผนและโครงการควบคุม กำกับและนิเทศเฉลี่ยสัปดาห์ละประมาณ 12-13 ชั่วโมงหรือประมาณร้อยละ 35 ของเวลาทั้งหมด

อุทัย บุญประเสริฐ (2540) ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการของโรงเรียนจะมีหลักสูตรเป็นแกนกลางในกิจกรรมของโรงเรียนซึ่งเป็นงานการเรียนการสอนหลักสูตรจะเป็นตัวกำกับในเรื่องเนื้อหาความรู้ เรื่องทักษะ เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และภาวะสุขภาพของผู้เรียน

เสรี ลาซโรจน์ (2540) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมทั้งหลายทั้งมวลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและหลักสูตรอันเป็นงานหลักของสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆให้แก่ นักเรียนตลอดจนการอบรมศีลธรรม จรรยาและความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถพอที่จะทำมาหากินเลี้ยงชีพได้มีความสุขความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่และช่วยเหลือผู้อื่น

เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545) การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารงานสถานศึกษา เนื่องจากงานบริหารวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร

จันทราณี สงวนนาม (2551) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้นแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Smith and others (1961) ได้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการไว้ว่า การใช้เวลาในการบริหารงาน และการให้ความสำคัญกับการบริหารงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร แยกงานออกเป็น 7 ประเภทพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
2. งานบริหารบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 20
3. งานบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20
4. งานบริหารการเงินคิดเป็นร้อยละ 5
5. งานบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
6. งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5
7. งานบริหารทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

สรุป ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ คือ สถานศึกษาทุกประเภท และทุกแห่ง ทุกหน่วยงานต้องจัดให้มีหน่วยงานวิชาการในสถานศึกษาของตน งานวิชาการจึงถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญ หรือเรียกได้ว่า เป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานบริหารบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และงานด้านอื่นๆ ล้วนมาสนับสนุนงานด้านวิชาการให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงมิใช่ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ หรือคิดเลขเป็นเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการนำเอาไปประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ และพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่รับผิดชอบต่อบุคคลซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ ที่จะออกไปพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคตให้ยั่งยืน

2.2.3 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษาทั้งนี้ เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารสถานศึกษาคือการจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของ สถานศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ

อุทัย บุญประเสริฐ (2540) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานการบริหารงานวิชาการของ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติที่ได้กำหนดไว้ในขณะนั้น ได้แก่ (1) งานด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ (2) งานด้านการเรียนการสอน (3) งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (4) งานวัดและประเมินผล (5) งานห้องสมุด (6) งานนิเทศภายในและ (7) งานอบรม เชิงวิชาการ

พิชัย เสงี่ยมจิต (2542) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นเรื่องที่ครอบคลุมงานวิชาการในเรื่องที่สำคัญดังนี้ (1) การวางแผนงานวิชาการ (2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน (3) การจัดระบบงานวิชาการ (4) การจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร (5) การนิเทศงาน (6) การวัดและประเมินผล (7) การพัฒนางานวิชาการ

กมล ภูประเสริฐ (2544) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่สำคัญไว้ดังนี้ (1) การบริหารหลักสูตร (2) การบริหารการเรียนการสอน (3) การบริหารการประเมินการเรียนการสอน (4) การบริหารนิเทศภายในสถานศึกษา (5) การบริหารพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ (6) การบริหารการวิจัยและพัฒนา (7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ (8) การบริหารระบบข้อมูลและ สารสนเทศทางวิชาการ (9) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ มีขอบข่ายกว้างขวางในด้านหลักสูตร และการเรียนการสอนและครอบคลุมตั้งแต่ การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอน และการจัดการวัดและประเมินผล รวมทั้งการติดตามผล

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2549) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ถ้าจะบริหารงาน วิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถ ต้องรู้ขอบข่ายงานวิชาการที่แยกย่อยออกไปในแต่ละประเภท มีลักษณะความสำคัญ ควรจะบริหารควรจะส่งเสริมอย่างไรจึงจะบังเกิดผลดีที่สุด จึงได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงาน วิชาการไว้ดังนี้ (1) การบริหารหลักสูตร (2) บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารงานวิชาการ (3) การ จัดการงานวิชาการในสถานศึกษา (4) นักเรียนกับการเรียนรู้ (5) การจัดการและบริหารห้องสมุด (6) สื่อการสอน (7) การนิเทศภายในสถานศึกษา (8) การประกันคุณภาพสถานศึกษา

ทั้งนี้การพัฒนาพลเมืองคุณภาพกระทรวงศึกษาธิการ (2557)ได้กำหนดแผนการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง มุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีความเข้าใจ เห็นความสำคัญ และร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในทิศทางเดียวกัน คือ สร้างเด็กให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีความสามารถสนับสนุนการแข่งขันของประเทศอยู่รวมกันในโลกได้อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของความเป็นไทย จึงมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง โดยบูรณาการการกับวิชาลูกเสือ ปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การอบรมครูผู้สอนและการจัดกิจกรรมหรือนิเทศการศึกษา การใช้สื่อในการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่เน้นความเป็นพลเมืองคุณภาพ จากกฎกระทรวงศึกษาธิการ ขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการ และกมล รอดคล้าย(2557) ได้กล่าวว่า การพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองคุณภาพตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องได้แก่งานด้าน 1)การพัฒนาหลักสูตร 2)การจัดการเรียนการสอน 3)การนิเทศการสอน 4)การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี 5)การวัดและประเมินผล

งานบริหารวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยมีเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีคุณภาพในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยี สื่อการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพของนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายและภาระกิจการบริหารงานวิชาการ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการ การบริหารงานวิชาการตามแนวทางการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการการศึกษา พ.ศ. 2550 มีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการและแนวคิดสำคัญ

1) ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและกระบวนการเรียนรู้

4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบตรวจสอบคุณภาพจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่ของสถานศึกษา

5) มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการจัดการ และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ขอบข่ายและภารกิจงาน ตามที่กฎกระทรวงกำหนด มีรายละเอียดดังนี้

1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2) การวางแผนงานด้านวิชาการ

3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6) การวัดประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8) การพัฒนาและการส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้

9) การนิเทศการศึกษา

10) การแนะแนว

11) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17) การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ดำเนินการได้ทุกรายการตามภาระงานที่กฎกระทรวงฯ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

4. การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ โดยภาระงานด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 3) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

5. ขอบข่ายการดำเนินงานและบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

1) การพัฒนาหรือกาพัฒนาเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร

ท้องถิ่น

(1) วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จัดไว้ให้

(2) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นการศึกษา
ให้มีความสำคัญ

(3) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา และชุมชนเพื่อนำ
มาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(4) จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา เพื่อนำไปจัดทำรายวิชา
พื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการ เรียนรู้เพื่อจัด
ประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนประเมินผลและปรับปรุง

(5) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

2) การวางแผนด้านวิชาการ

(1)วางแผนด้านวิชาการโดยการเก็บข้อมูล และกำกับ ดูแล นิเทศและ
ติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
การวัดประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
การพัฒนาและกาใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้การวิจัย
เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

(2)ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

(1) จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

- (2) จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (3) ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้
- (4) จัดกิจกรรมห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- (5) ส่งเสริมการวิจัย และการพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนพิการ ต่อยโอกาส และมีความสามารถพิเศษ

4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

- (1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย
 - (1.1) จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เอง ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น
 - (1.2) จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
 - (1.3) จัดให้มีวิชาต่างๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ
 - (1.4) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรีนาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก
 - (1.5) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก
- (2) สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ
- (3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา
- (4) นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

- (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2)ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3)จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4)จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่งได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในวิชา

(5)ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน การสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนจากแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(6)จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

(7)ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบ หรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นการนำจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

6) การวัดประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

(1)กำหนดระเบียบการ วัดประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

(2)จัดทำ เอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดประเมินผลของสถานศึกษา

(3)วัดผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียน และอนุมัติผลการเรียน

(4)จัดให้มีประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

(5)จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดประเมินผล

(6)จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

(7)ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆ รายปี/รายภาค และตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้น และจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(8)การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับเทียบระดับ

การศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอ
กรรมการบริหารหลักสูตร และวิชาการ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

(1) กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ
เรียนรู้ และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

(2) พัฒนาครู และนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้ โดยใช้
กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหา
เหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ และการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

(3) พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

(4) รวบรวม และเผยแพร่การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการศึกษา
รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนา การเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษา

8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

(1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้
พอเพียง เพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

(2) จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของ
ผู้เรียน เช่น การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุม
หนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์
วิทยบริการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

(3) จัดระบบข้อมูลแห่งการเรียนรู้ในห้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของ
สถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน
ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

(4) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อ
พัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

(5) ส่งเสริมให้ครู และนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ

9) การนิเทศการศึกษา

(1) สร้างความตระหนักให้แก่ครู และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ
ภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล การนิเทศเป็นการพัฒนา ปรับปรุงวิธีการทำงานของ

แต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

(2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง และต่อเนื่องเป็นระบบ และกระบวนการ

(3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10) การแนะแนว

(1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(2) จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

(3) สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(4) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยา การแนะแนว ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ และเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน

(5) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และอนุกรรมการแนะแนว

(6) ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนว ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

(7) ส่งเสริมความร่วมมือ ความเข้าใจอันดีระหว่าง ครู ผู้ปกครองและชุมชน

(8) ประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา องค์กร ภาครัฐ และเอกชน บ้าน ศาสนา สถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว

(9) เชื่อมโยงระบบการแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

(1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน

(2) จัดระบบบริหารสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนา งาน และสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความ สมบูรณ์เรียกใช้งานง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(3) จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพสถานศึกษา (แผนกลยุทธ์แผน ยุทธศาสตร์)

(4) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการสถานศึกษา ในการดำเนินโครงการ/ กิจกรรม สถานศึกษา ต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วม และวงจรการพัฒนาคุณภาพของ เดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือที่รู้จักกันว่าวงจร PDCA

(5) ตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องด้วยการ สนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

(6) ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อ รองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

(7) จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดย ความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อ สาธารณชน

12) การส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็งทางวิชาการ

(1) จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น

(2) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

(3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ

(4) พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการรวมทั้งหาวิธีการ สนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงประสพการณ์ระหว่างชุมชน

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น

(1) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น

(2) เสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

(3) ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น

(4) จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองของนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น เป็นต้น

14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

(1) ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันสถานศึกษา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการ

(2) จัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจการเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

(3) ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นร่วมกันจัดการศึกษา และใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

(4) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสม และจำเป็น

(6) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

(1) ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

(2) จัดทำร่างระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

(3) ตรวจสอบร่างระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แก้ไขและปรับปรุง

(4) นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติ

(5) ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา และนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

(1) ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(2) จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ในการประกอบการเรียนการสอน

(3) ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

(1) จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหา พัฒนาสื่อการเรียนรู้อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

(2) พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

(3) พัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่ให้ข้อเท็จจริงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นโดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

(4) พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และชุมชน

(5)นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

Miller (1965) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการไว้ 4 ด้านคือ 1) การจัดโปรแกรมเรียน 2) การปฏิบัติตามโปรแกรม 3) การติดตามการเรียนการสอน 4) การจัดบริการการสอน

Faber & Sherron (1970) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า งานบริหาร วิชาการมีความสำคัญโดยแบ่งงานออกเป็น 6 ด้าน คือ กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดเนื้อหา ของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดอุปกรณ์การสอน การนิเทศการสอน และการส่งเสริมครู ประจำในด้านความรู้

Campbell, Bridges & Nystrand (1977) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผล เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายของ สถานศึกษา เช่น กำหนดโปรแกรมการเรียนการสอนในจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาและการนำ หลักสูตรไปใช้ การจัดอุปกรณ์สื่อการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

Sergiovanni and other (1980) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า ประกอบด้วย1) การตั้งปรัชญาการศึกษาขึ้นมาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์2) การจัดทำโครงการทาง การศึกษาต่างๆ3) จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรและมีการเรียนการสอน4) การสร้างบรรยากาศใน สถานศึกษาให้พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง และ5) การจัดหาวัสดุสำหรับการเรียนการสอน

Kimbrough & Nunnery (1988) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า เป็นการ กำหนดนโยบาย และหลักการชัดเจน เช่น การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา การจัดระบบการ เรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมาย การกำหนดโครงสร้างของการเรียนการสอน การจัดอุปกรณ์ การเรียนการสอน และการวัดประเมินผลการเรียนการสอน

David (1995) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า การบริหารงานด้านวิชาการ ประกอบด้วยกิจกรรมหลักพื้นฐานได้แก่ การวางแผนการจัดการองค์การ การนำและการควบคุมเป็น กระบวนการที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กันเป็นวงจรกระบวนการที่สำคัญต่อการสร้างกลยุทธ์

ขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะ จุดมุ่งหมายของการบริหารสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยงานด้าน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผล ขั้นตอน การดำเนินงานด้านวิชาการ จะมีการวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นการจัดและดำเนินการ และ ขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ไม่ว่าจะ

กิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ถือว่างานนั้นเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารงานด้านวิชาการทั้งหมด

กระทรวงศึกษาธิการ(2557)ได้กำหนดแผนการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง มุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีความเข้าใจ เห็นความสำคัญ และร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในทิศทางเดียวกัน คือ สร้างเด็กให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีความสามารถสนับสนุนการแข่งขันของประเทศ อยู่ร่วมกันในสังคมโลกได้อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของ ความเป็นไทย จึงมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง โดยบูรณาการการกำกับวิชา ลูกเสือ ปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การอบรมครูผู้สอนและการจัดกิจกรรม หรือนิเทศการศึกษา การใช้สื่อในการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่เน้นความเป็นพลเมือง คุณภาพ จากกฎกระทรวงศึกษาธิการ ขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการ และ กมล รอดคล้าย (2557) ได้กล่าวว่า การพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองคุณภาพตามขอบข่ายงานการ บริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องได้แก่งานด้าน 1)การพัฒนาหลักสูตร 2)การจัดการเรียนการสอน 3)การ นิเทศการศึกษา 4)การพัฒนาและ การใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาด 5)การวัดและประเมินผล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ (2551)และกมล รอดคล้าย(2557)มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้แก่

- 1.การพัฒนาหลักสูตร
- 2.การจัดการเรียนการสอน
- 3.การนิเทศการศึกษา
- 4.การพัฒนาและ การใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาด
- 5.การวัดและประเมินผล

1. การพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ 2557 ได้กล่าวถึงความหมายของไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวล ประสบการณ์ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งระบบ หลักสูตรหรือ Curriculum มีรากศัพท์มาจากภาษาลาติน หมายถึง race course เป็นลู่วิ่งไปสู่เป้าหมาย หลักสูตรจึงเป็นชุดการสอน และประสบการณ์ต่างๆ ที่ จัดให้ผู้เรียน โดยเฉพาะหลักสูตรชาตินั้นเป็นการจัดการศึกษาสำหรับ การเตรียมเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ จึง มีความสำคัญมากอาจกล่าวได้ว่า “หลักสูตรเป็นการออกแบบทางสังคม หรือ the curriculum is a social engineering” มีนักการนักศึกษได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 25) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้ อย่างเป็นระบบในการจัดการศึกษา เป็นแผนจัดการเรียนการสอน โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา ที่มุ่งฝึกฝนผู้เรียนให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

Taba (1962:10-11) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง แผนการเรียนรู้ที่ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ และจุดหมายเฉพาะการเลือกและการจัดเนื้อหา วิธีการจัดเนื้อหาและการ ประเมินผล

Johnson (1970: 25) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้อง กับสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ หรือสามารถทำได้ ผลที่ออกมาไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นแต่เป็นการคาดหวังลงตั้งใจ Babbitt (1973: 42) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง รายการของสิ่งต่างๆ ที่เด็กและ เยาวชนต้องทำ และมีประสบการณ์ด้วยวิธีพัฒนาความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ ให้ได้ดีเพื่อสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในวัยผู้ใหญ่ได้

Good (1973: 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง กลุ่มรายวิชาที่จัด ไว้อย่างเป็นระบบหรือลำดับวิชาที่บังคับสำหรับการจบการศึกษา หรือเพื่อรับประกาศนียบัตรใน สาขาวิชาหลักๆ

Saylor & Alexander (1974: 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง แผน สำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือจุดหมายที่วาง เอาไว้ โดยมีโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

สรุป ความหมายของหลักสูตรได้ว่า หมายถึง แผนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ และจุดหมายเฉพาะการเลือกและการจัดเนื้อหา วิธีการจัดเนื้อหาและการประเมินผล

1.2 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็น การวางแผนการประเมินผลให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ว่าได้บรรลุตามความมุ่งหมาย และจุดประสงค์จริงหรือไม่ เพื่อผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะได้รู้และคิดเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป ดังนั้น หลักสูตรที่ดีและเหมาะสมจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา

สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครองของประเทศตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ

ในอดีตนักพัฒนาหลักสูตรจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับเป้าหมาย เนื้อหาและวิธีการสอนของหลักสูตรโดยไม่ค่อยสนใจหรือคำนึงผู้เรียนว่าจะมีความรู้สึกหรือมีผลกระทบอย่างไร ปกตินักพัฒนาหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และเนื้อหาสาระตลอดทั้งกระบวนการเรียนการสอนก็ต้องเป็นเรื่องของครูที่จะต้องคิด ครูมักจะหาเนื้อเรื่องและวิธีการเรียนการสอนโดยคำนึงว่าผู้เรียนคิดอย่างไร มีความรู้สึกอย่างไร และมีความต้องการอย่างไร แต่ในปัจจุบันแนวคิดนี้ได้เปลี่ยนไป จึงเป็นหน้าที่ของนักพัฒนาหลักสูตรที่จะต้องหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความถูกต้อง ชัดเจนและเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด ทั้งนี้ได้มีนักการศึกษา กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 92) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร (curriculum development) จะมีความหมายครอบคลุมถึงการสร้างหลักสูตร การวางแผนหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรซึ่งเป็นการปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรให้ดีขึ้นทั้งระบบ ตั้งแต่จุดมุ่งหมาย การเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

บุญมี เณรยอด (2531 : 18) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงโครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเพื่อบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

สงัด อุทรานันท์ (2532 : 30) กล่าวคำว่า “การพัฒนา” หรือ คำในภาษาอังกฤษว่า “development” มีความหมายที่เด่นชัดอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก หมายถึง การทำให้ดีขึ้น หรือ ทำให้สมบูรณ์ขึ้น และอีกลักษณะหนึ่ง หมายถึง ทำให้เกิดขึ้น โดยเหตุนี้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจึงอาจมีความหมายได้ 2 ลักษณะเช่นเดียวกัน คือ ความหมายแรก หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น และอีกความหมายหนึ่งก็คือ เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย

หิทยา เจียมศักดิ์ (2539 : 12) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์เรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมหรือดียิ่งขึ้น

สวัสดิ์ จงกล (2539 : 19) ได้ให้ความหมายว่าการพัฒนาหลักสูตร คือ การเกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์เรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมหรือดียิ่งขึ้น

Good V. Carter , (1973 : 157 -158) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะกับโรงเรียนและระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอนวัสดุอุปกรณ์ วิธีสอนรวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิมเป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนใหม่

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุง แต่ง เสริม เพิ่มเติม หรือการดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

1.3 เป้าหมายของพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพของผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวถึงหลักสูตรเปรียบเสมือนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและเป็นแนวทางสำคัญในการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดสำคัญของมาตรฐานการศึกษาในแต่ละประเทศ ทั้งนี้เพราะการศึกษาของแต่ละประเทศจะดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เป็นสำคัญ หลักสูตรยังมีความสำคัญอีกประการหนึ่งต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน กล่าวคือผู้สอนจะใช้หลักสูตรเป็นเสมือนแม่แบบในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนไม่หลงทางและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างครบถ้วน สำหรับความสำคัญของหลักสูตรกับผู้เรียน หากหลักสูตรนั้นเป็นหลักสูตรที่ดีจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงสร้างทักษะอื่นๆทั้งการเคารพสิทธิมนุษยชนและสามารถยอมรับในความหลากหลายของผู้คนได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรเปรียบเสมือนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและเป็นแนวทางสำคัญในการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดสำคัญของมาตรฐานการศึกษาในแต่ละประเทศ ทั้งนี้เพราะการศึกษาของแต่ละประเทศจะดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เป็นสำคัญ หลักสูตรยังมีความสำคัญอีกประการหนึ่งต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน กล่าวคือผู้สอนจะใช้หลักสูตรเป็นเสมือนแม่แบบในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อให้การจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนไม่หลงทางและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างครบถ้วน สำหรับความสำคัญของหลักสูตรกับผู้เรียน หากหลักสูตรนั้นเป็นหลักสูตรที่ดีจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงสร้างทักษะอื่นๆทั้งการเคารพสิทธิมนุษยชนและสามารถยอมรับในความหลากหลายของผู้คนได้

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแผนการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง มุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีความเข้าใจ เห็นความสำคัญ และร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในทิศทางเดียวกัน คือ สร้างเด็กให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีความสามารถสนับสนุนการแข่งขันของประเทศ อยู่รวมกันในสังคมโลกได้อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของความเป็นไทย จึงมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง โดยบูรณาการการกับวิชาลูกเสือ ปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและการจัดกิจกรรมที่เน้นความเป็นพลเมืองคุณภาพ

เป้าหมายของพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพของผู้เรียน

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และลักษณะนิสัย ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในวิถีชีวิตพลเมือง ในฐานะที่เป็นพลเมืองที่แข่งขันในชุมชน ประเทศชาติ ภูมิภาคและโลก

2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ แบบมีตัวตน ระบบกฎหมาย และวิถีชีวิตแบบพลเมืองของไทย

3. พัฒนาผู้เรียนให้เห็นในสิทธิ ความรับผิดชอบ ของความเป็นพลเมือง รวมทั้งวิถีชีวิต แบบพลเมืองทั้งในระดับประเทศ ประชาคมอาเซียนและระดับโลก รวมถึงความสามารถทำหน้าที่พลเมือง ที่มีความรู้และความรับผิดชอบ กำกับและติดตาม การนำค่านิยม และหลักการประชาธิปไตยไปสู่การปฏิบัติจริง

4. พัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของลักษณะพฤติกรรมธรรมในสังคมไทย และยึดมั่นต่อหลักสิทธิมนุษยชน

1.4 ลักษณะสำคัญของหลักสูตรการพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของการเมือง (Political Literacy) ที่ถูกต้องเพื่อปรับมโนทัศน์ใหม่ต้องจัดการเรียนรู้ ให้เกิดการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ด้านการเมืองของผู้เรียน เพื่อสร้างความรู้เป็นของตนเอง ตามแนวคิดสร้างสรรค์ความรู้ (Construction) และไม่ลดทอนความเป็นการเมือง (Depoliticize)

2. เน้นให้ผู้เรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความยั่งยืนและปราศจากการครอบงำทางความคิด ด้วยการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสืบหาสาเหตุปัจจัย คิดแก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเปรียบเทียบ คิดประเมินค่า ด้วยการจัดการเรียนรู้ เช่น การ

สนทนาแบบโสเครตีส (Socratic Dialogus) การโต้เถียง (Debate) การอภิปรายถกเถียงปัญหาในประเด็นที่เป็นปัญหาของสังคม (Controversial Issue) เป็นต้น หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียน คิดเป็น และคิดเก่ง จะทำให้ผู้เรียนไม่ต้องเรียนเนื้อหาจนจำจนเกินไป

3. เน้นออกแบบหลักสูตร ที่ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง และจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนในระดับปฐมวัยและประถมศึกษาสามารถมีส่วนปัญญายังไม่พัฒนา หลักสูตรจึงควรเน้นเจตคติ มากกว่าความรู้ความเข้าใจและความคิดเน้น “วัฒนธรรมประชาธิปไตย” ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญ จนกระทั่งพัฒนาต่อเนื่อง จนเป็นผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งสามารถมีส่วนปัญญาพัฒนามากขึ้น หลักสูตรจึงเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด เน้นประชาธิปไตยในฐานะระบอบการปกครองมากขึ้น

4. เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะ พฤติกรรม และการนำไปใช้สำหรับผู้เรียนทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาให้ปฏิบัติจริง ไม่ใช่เน้นแต่ ความรู้ ความเข้าใจ แต่การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติมีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่า การให้ผู้เรียนออกไปรับใช้ ชุมชน และสังคม (Service Learning) ในลักษณะกิจกรรมจิตอาสา งานสังคมสงเคราะห์ หรือกิจกรรมขององค์การเอกชน เป็นการเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดจิตสำนึกรับใช้สังคมผ่านคำถาม ศึกษาหาข้อมูล คิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้เพื่อให้มองเห็นวิธีการแก้ปัญหาอย่างถอนรากถอนโคน ไม่ใช่เพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การจัดการเรียนรู้จึงเน้นการพัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้ความเข้าใจ การคิด เจตคติ ทักษะและพฤติกรรม และการนำไปใช้อย่างแท้จริง

5. เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยควบคู่ไปกับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยเอาลักษณะเด่นของสังคม และวัฒนธรรมไทยที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสม เช่นความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (Solidarity) คารวะธรรม มีการนำเอาหลักธรรม ทั้งคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา

6. เน้นการวัดประเมินผล (Measurement, Assessment and Evaluation) อย่างจริงจัง และครบรอบด้านทุกมิติ ต้องมีการเปรียบเทียบการเรียนรู้ ก่อนและหลังการเรียนรู้ซึ่งการเปรียบเทียบจะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลจริง ใช้แนวทางการประเมินที่หลากหลาย การประเมินแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการประเมินแบบคิดไตร่ตรอง (Reflection Thinking) เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลในการปรับ กระบวนการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไว้ว่า หลักสูตรพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะอันพึงประสงค์สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลเมืองโลก มีดังนี้ 1) รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์

2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

2. การจัดการเรียนการสอน

2.1 ความหมายการจัดการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอน การไว้ว่า หมายถึง การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ โดยคาดหวังว่า คนที่มีคุณภาพจะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระดับประเทศได้ คนในสังคม มีความสามารถในการประกอบอาชีพการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ตาม อัยาศัย ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป การจัดการศึกษา เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคล และหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ มีขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการ มี ทรัพยากรต่างๆ สนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือ ได้ ผลผลิตทางการศึกษา คือ ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์หรือผลสะท้อนสุดท้ายคือ การมีพลเมือง คุณภาพ และสังคมที่มีสภาพที่พึงประสงค์

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2525) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง เป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษา เช่น การจัดทำตารางสอน การจัดครูผู้สอน และการอำนวยความสะดวกในเรื่องเกี่ยวกับการสอนวิชาต่างๆ

2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้จัดกระบวนการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอนสำคัญดังนี้

- สำรวจความต้องการ ความสนใจ และความรู้เดิมของผู้เรียน
- การเตรียมการ ครูเตรียมการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การวางแผน
- การดำเนินกิจกรรมการเรียน
- การประเมินผล
- การสรุปและนำไปประยุกต์ใช้

Carroll (1974) ได้เสนอหลักการสำคัญจากงานวิจัย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ ประสบความสำเร็จ ไว้ 5 ประการดังนี้

1. ความถนัดของผู้เรียน (Learner's Aptitude) ผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกันในด้านความถนัดในการเรียนรู้ การใช้เวลาของผู้เรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน แต่ทุกคนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้

2. ความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน (Learner's Intelligence) ผู้เรียนย่อมมีความสามารถทางสติปัญญาที่แตกต่างกัน เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกันด้วยในชั้นเรียนแต่ละชั้น ย่อมจะมีผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน

3. ความอุตสาหพยายามของผู้เรียน (Learner's Perseverance) ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความสนใจและความต้องการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และย่อมจะมีผลต่อแรงจูงใจ พร้อมทั้งความใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แตกต่างกันด้วย

4. คุณภาพในการสอน (Quality of Instruction) กลวิธีการสอนที่แตกต่างกัน ย่อมมีผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน การสอนที่ดีย่อมทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

5. โอกาสในการเรียนรู้ (Learning Opportunities) ผู้เรียนที่มีโอกาสในการเรียนรู้มากย่อมมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ได้ดี ผู้สอนจะเป็นผู้ให้โอกาสในการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม

องค์ประกอบสำคัญ 5 ประการของการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงผู้เรียน (ข้อ 1-3) ในด้านความแตกต่างทางสติปัญญา ความสามารถแลความสนใจความสามารถของผู้สอน (ข้อ 4-5) จะเกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนให้ผู้เรียนมีโอกาสนในการเรียนรู้มากที่สุด กลวิธีการสอนที่เหมาะสม จึงควรจัดให้เหมาะสมกับขั้นตอนในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนอย่างรู้แจ้ง

Carroll (1974) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่เรียกว่า Mastery Learning ดังนี้

1. ขั้นรับรู้ (Acquisition Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนโดยการลองผิดลองถูกและยังไม่มี ความชำนาญมากนัก ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเริ่มการรับรู้การสอนของผู้สอนใหม่ๆ

2. ขั้นคล่องตัว (Fluency Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้น ผู้เรียนจะมีความชำนาญในความรู้ที่เรียนมา เช่น การฝึกทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ

3. ขั้นคงที่ (Maintenance Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะมีความชำนาญ และความสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างคงที่เนื่องจากประสบความสำเร็จในการฝึกฝนจนคล่องตัวแล้ว ในขั้นที่ 2 จึงทำให้เกิดความทรงจำระยะยาวได้ในสิ่งที่เรียนรู้ เช่น การจำคำศัพท์ การจัดรูปประโยค

4.ขั้นนำไปใช้ (Application Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ที่มีความแม่นยำไปใช้ เช่น การลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาในสถานการณ์จริง

5.ขั้นปรับตัว (Adaptation Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถปรับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น การสร้างโครงงาน หรือ แผนงาน ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

ขั้นตอนการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำไปใช้ในการสร้างแผนการสอน รวมทั้ง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง

2.3 องค์ประกอบในการจัดแผนการเรียนการสอน

การจัดแผนการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการดังนี้

1.หลักการและแนวทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอน (Approach) ศึกษาหลักการและทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอนอย่างละเอียด โดยพิจารณาหลักการและเหตุผลของแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมจากตำรา หรือผลงานวิจัยต่าง ๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน

2.วิธีการสอน (Method of Teaching) ศึกษาแนวโน้มของหลักการและทฤษฎีหรือผลงานวิจัยวิธีการสอนที่ได้ผลของวิชาที่ทำการสอนที่เหมาะสมและจัดลำดับขั้นตอนการสอนให้สอดคล้องตามแนวโน้มของหลักการและทฤษฎีที่ได้ศึกษา

3.เทคนิคการสอน (Techniques of Teaching) ศึกษาทวิวิธีการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยทำให้ขั้นตอนการสอนต่าง ๆ ประสบความสำเร็จได้ เช่น วิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยคำถามเป็นหลัก (Problem-Based Learning) เทคนิคหรือกลวิธีการสอนที่สำคัญคือ การใช้คำถาม การนำการอภิปราย การเสริมต่อการเรียนรู้ ฯลฯ

4.หลักสูตร (Curriculum) ผู้เรียนต้องเข้าใจรายละเอียดของหลักสูตรตั้งแต่ ปรัชญา หลักการ วัตถุประสงค์ รายละเอียดของรายวิชาที่กำหนด รวมทั้งการวัดและประเมินผล เพื่อการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพทั้งใน ระยะยาวและระยะสั้น

5.สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน (Teaching Materials) การเตรียมการเพื่อนำเสนอเนื้อหาแก่ผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการวางแผน และการเตรียมการว่าจะนำเสนอเนื้อหา หรือแนวคิดอย่างไรจึงจะเหมาะสม สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ใดบ้างที่สมควรนำมาใช้ให้

เหมาะสมกับวัย ระดับความสามารถและความสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

6.บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน (Roles of Teachers and Students) การเตรียมการจัดการเรียนการสอนทั้งระยะยาวและระยะสั้น เพื่อพิจารณาบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน จากกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนเพื่อการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น

2.4 หลักการจัดแผนการเรียนการสอนที่ได้ผล

การจัดแผนการเรียนการสอนที่ได้ผล ควรพิจารณาแผนการสอนระยะสั้น หรือแผนการสอนในแต่ละคาบเรียนให้สอดคล้องกับแผนการสอนระยะยาว ซึ่งกำหนดไว้ตามหลักสูตร และแบ่งช่วงของการสอนออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1.การให้รูปแบบการสอน (Modeling) พิจารณาการนำเสนอรูปแบบของแนวคิดหรือเนื้อหาให้ผู้เรียนสนใจ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้รูปภาพ การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ การเล่าเรื่อง การใช้กรณีศึกษา การใช้คำถาม ฯลฯ การใช้รูปแบบการสอน จะเน้นการนำเสนอที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด หรือ การค้นคว้าที่ต่อเนื่อง โดยการนำ หรือ เสนอแนะวิธีการจากผู้สอนเป็นตัวอย่าง

2.การให้ฝึกปฏิบัติ (Practicing) ในช่วงนี้ให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติในกลุ่มย่อยกับเพื่อน ๆ หรือตามลำพัง ภายใต้การดูแลเอาใจใส่และการแนะนำของผู้สอนการปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ (Conducting Independent Activities) ในช่วงนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระตามแนวคิดของตนเอง หรือของกลุ่มโดยให้ประยุกต์ความรู้และแนวคิดที่ได้เรียนรู้มาใช้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ที่สำคัญในการพิจารณากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือการพิจารณาหลักการจัดการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นเสาหลักของการศึกษา (Delors, 1998) ในยุคศตวรรษใหม่ ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ประสบการณ์การเรียนรู้ดังกล่าวดังนี้

3.การเรียนรู้เพื่อเข้าใจ (Learning to know) ให้ผู้เรียนได้รับรู้และเรียนรู้ เนื้อหาต่าง ๆ อย่างมีวิจาร์ณญาณด้วยเหตุและผล เพื่อเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาหรือแนวคิดต่าง ๆ ลักษณะของการเรียนรู้จึงควรเน้นกระบวนการทางความคิด เช่น การอภิปราย การคิดวิเคราะห์ ฯลฯ

4.การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติ (Learning to do) ให้ผู้เรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้โดยตรงจากการปฏิบัติ

5. การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน (Learning to live together) ให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อให้รู้จักการแบ่งปัน ความรับผิดชอบร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

6. การเรียนรู้เพื่อเป็นตัวของตัวเอง (Learning to be) ให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการประสบการณ์การเรียนรู้โดยการรู้จักคิดและตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดความมั่นใจในตนเอง และมีความเป็นตัวของตัวเองได้อย่างภาคภูมิใจ เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุขในการเรียนรู้

สรุปหลักการและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรทำความเข้าใจธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเฉพาะการทำงานของสมอง ซึ่งเป็นกลไกการเรียนรู้ที่สำคัญ แนวคิดจากกลไกการเรียนรู้จะช่วยให้เข้าใจระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จย่อมมีองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณาทั้งในด้านตัวผู้เรียน และคุณสมบัติของผู้สอน อันได้แก่ คุณภาพของการจัดการเรียน การสอน และเวลาในการเรียนรู้ของผู้เรียน การพิจารณาจัดชั้นตอนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถได้อย่างแท้จริง ก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สอนต้องตระหนักในการจัดวางแผนการ สอนระยะยาว และระยะสั้นให้สอดคล้องกัน รวมทั้งการพิจารณารายละเอียดขององค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่การเข้าใจหลักการและทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอน การเลือกหรือสร้างสรรค์วิธีการสอน และเทคนิคการสอน รวมทั้งความเข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตร สื่อการสอน บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งลักษณะของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรมีโอกาสในการจัดการเรียนรู้อย่างครบวงจร

2.5 ความจำเป็นในการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องมีการจัดการ มีเป้าหมาย มีมาตรฐาน มีคุณภาพ เพราะกระบวนการศึกษาจะซึมซาบเข้าไปในใจของผู้เรียน เช่น ค่านิยมต่าง การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุนที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคน เป็นการลงทุนเพื่อการอยู่รอดและพัฒนาสังคม เพราะการศึกษาส่งผลกระทบ และมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงาน และการใช้ชีวิต ในการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นในแต่ละยุคสมัย ปัจจุบันโลกก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ และเข้าสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือที่จำเป็น ในสังคมสมัยใหม่ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมที่เหมาะสมกับสภาพการณ์จะช่วยแก้ปัญหาได้ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.6 วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษามุ่งเป้าหมายระยะยาวสำหรับการพัฒนาของแต่ละบุคคล และพัฒนาสังคม การจัดการศึกษามีวัตถุประสงค์ที่มุ่งบรรลุเป้าหมายหลายประการ ได้แก่

1. ให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ
2. เตรียมเด็กก่อนในวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้
3. ให้โอกาสทางการศึกษา
4. ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงในเชิงคุณภาพ
5. พัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มความสามารถ และตอบสนองวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ

2.7 เป้าหมายของการจัดการศึกษา

เป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวม คือ สมาชิกทุกคนในสังคม เพื่อให้เกิดการครอบคลุมจึงมีการแบ่งกลุ่มประเภทของเป้าหมายออกตามความเหมาะสมในการจัด เช่น แบ่งตามกลุ่ม แบ่งตามสาระเนื้อหา แบ่งตามลักษณะของบุคคล ดังนี้

1. เด็กก่อนวัยเรียน กลุ่มแรกที่เลี้ยงดูเด็กคือ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่าตายาย ญาติหรือคนเลี้ยงดู ขณะเดียวกันก็ให้การศึกษาอบรมอย่างไม่เป็นระบบ แต่เป็นธรรมชาติ ยังไม่ถือว่าเป็นการจัดการศึกษา ทางเลือกอีกประการหนึ่งคือ ส่งบุตรหลานเข้าไปในศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัย ศูนย์เลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กในวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการเตรียมพร้อม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งถือว่าเป็นสถานศึกษาเบื้องต้นที่มีการจัดการศึกษา

2. บุคคลในวัยเรียน หมายถึง รัฐกำหนดให้ผู้ปกครองต้องนำไปเข้าเรียน คืออยู่ในข่ายการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม ในประเทศไทยกำหนดให้การศึกษาในระดับประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามเป็นการศึกษาภาคบังคับ หากผู้ปกครองมีความพร้อมต้องการส่งเสียบุตรหลานของตนให้เรียนสูงขึ้นไปอีกตามกำลังของตน ความสามารถระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายแบ่งได้อีกหลายระดับ ได้แก่

- 2.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานมักใช้เวลาในการศึกษาประมาณสิบสองปี คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมศึกษาปีที่หก และชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถึงมัธยมศึกษาปีที่หก หรือเยาวชนที่สนใจเรียนสายอาชีพ ได้แก่ โรงเรียนอาชีวระดับต้นต่างๆ

2.2 การศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับปริญญาตั้งแต่ระดับปริญญา

ตรี โท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้าน

3. ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษ มีลักษณะที่แตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป อาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจ คือคนจนที่ด้อยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้การศึกษาเล่าเรียน เด็กไร้ผู้อุปการะ หรือมีความแตกต่างทางร่างกาย จิตใจ และสมอง เช่น เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจและอารมณ์ เด็กอัจฉริยะ เด็กเหล่านี้ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ครูต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้อง อดทน มีความเมตตา ความเข้าใจ สำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสต้องมีความเข้าใจ ทักขะ และได้รับการอบรมมาอย่างเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่

4. ผู้มีงานทำ บุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษามาแตกต่างกันไป และมุ่งศึกษาเพิ่มเติมโดยมีเหตุผลแตกต่างกันไป ส่วนหนึ่งเข้าศึกษาระดับสูงขึ้นไปในสถาบันการศึกษาปกติ หรือเข้าอบรมตามโครงการพิเศษ การจัดการศึกษาเช่นนี้ อาจมีการรับรองวุฒิให้หรือไม่อาจเทียบวุฒิกก็ได้ หรืออาจจัดการศึกษานอกระบบตามอัธยาศัย การจัดอบรมสำหรับผู้มีงานทำ รวมถึงครูผู้สอนควรสนใจรับการอบรมตามหลักสูตรต่างๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิทยาการและ เทคโนโลยีต่างๆ เกิดขึ้นรวดเร็ว จึงจำเป็นที่ทำงานแล้ว ควรได้รับเนื้อหาใหม่ๆ เพื่อยกระดับความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพของตนตลอดเวลา

5. ประชาชนทั่วไป ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อให้สมาชิกของสังคม ได้มีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ ที่เป็นประโยชน์ สำหรับเป็นพลเมืองคุณภาพ และเพิ่มพูนความคิดอ่านของตนอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาลักษณะนี้ถือเป็นส่วนที่ได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน จากกลุ่มคนใกล้ชิด โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้หลากหลายเป็นการพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2.8 องค์ประกอบของการจัดการศึกษา

องค์ประกอบของการจัดการศึกษามี 8 องค์ประกอบ ได้แก่

1. สารระเนื้อหาในการศึกษา ผู้จัดการศึกษามักจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนด เนื้อหาสาระ เป็นหลักสูตรกลางที่ใช้สำหรับการศึกษาแต่ละระดับ แต่ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมตามท้องถิ่นได้ด้วย เนื้อหาสาระในการจัดการศึกษาที่ควรทันสมัยต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ครูต้องทบทวนเนื้อหาสาระที่ตนสอนเพื่อปรับแก้ไขให้ถูกต้องทันสมัย และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน

2.ครูผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ได้แก่ ครูอาจารย์ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง บุคคลเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาอบรม ทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด เพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้ และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ เช่น อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ กระดานเขียน หนังสือ แบบเรียน สมุด ดินสอ ตลอดจนอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่มีราคาแพงทั้งหลาย เช่น อุปกรณ์ปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เหล่านี้เป็นส่วนประกอบจำเป็นในการจัดการศึกษา ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ ดูแลสิ่งเหล่านี้มีอย่างเพียงพอ อยู่ในสภาพใช้งานได้ และใช้สื่อเหล่านี้เป็นส่วนช่วยในการเกิดการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4.รูปแบบและวิธีการเรียนการสอน ระบบการศึกษายุคใหม่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการเรียนการสอนแตกต่างไปจากเดิม จึงเกิดคำว่า “ปฏิรูปการเรียนรู้” เป็นการนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การไปทัศนศึกษานอกสถานที่

5.ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ มีเจ้าหน้าที่บุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการและอนามัย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่นๆ

6.เงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน เป็นต้น รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่นๆ

7.สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม การจัดการศึกษายังอาศัยชั้นเรียน ยังเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ ห้องเรียนที่มีความเหมาะสม ปลอดภัย เพียงพอ และบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้ในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น

8.ผู้เรียน ถือว่าเป็นผู้ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียน คือผู้ที่รับการศึกษา และเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้ และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษารอบรู้ การประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็น

สำคัญ โดยมีปรัชญาพื้นฐานสำคัญคือ “ทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา และการศึกษาดังกล่าวต้องจัดสำหรับทุกคน

2.9 ตัวชี้วัดและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา เน้นที่คุณภาพการของผลผลิตของกระบวนการศึกษาเป็นหลัก ส่วนปริมาณเป็นปัจจัยรอง การจัดการศึกษามุ่งถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้เชิงคุณภาพเป็นเกณฑ์ โดยมีดัชนีตัวชี้วัดบางประการดังนี้

1. คุณภาพของผู้เรียน
2. คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน
3. ความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา
4. ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา

2.10 แนวทางการจัดการเรียนการสอน

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผู้เรียนมัธยมศึกษาในด้านความเป็นพลเมืองคุณภาพ คือ ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่หลากหลาย และให้เรียนรู้ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองคุณภาพประกอบด้วย 5 ประการดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551)

1.การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ผู้เรียนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียน รู้จักที่จะเรียนรู้จากการร่วมกันวางแผนการเรียนรู้จัดกิจกรรม และวิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคล และสื่อต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้มีความหมายอย่างแท้จริง

2.การจัดการเรียนรู้แบบลงมือทำ (Learning by doing) ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์จริง หรือเสมือนจริง โดยฝึกการวางแผน ฝึกปฏิบัติ และฝึกการแก้ปัญหา ทั้งนี้เพื่อร่วมกันสรุป โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ การเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน

3.การจัดการเรียนรู้เพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner centered) เน้นบทบาทผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ และสร้างความรู้ เป็นของตนเอง

4.การจัดการเรียนรู้ที่ไม่ชี้ความคิดเห็น (Prohibition against imposition of point of view) เคารพและให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน คือต้องไม่ชี้นำความคิดเห็น ไม่ครอบงำ ไม่โฆษณาชวนเชื่อ เพื่อให้ผู้เรียน เข้าใจผิด หรือหลงผิดด้วยวิธีการใด ด้วยการจัดการเรียนรู้คิดอย่างมีวิจารณญาณ

5.การจัดการเรียนรู้ที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทางการเมือง (Prohibition against political bias-nonpartisan learning) ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ โดยลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

2.11 แนวทางจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในระบอบประชาธิปไตยดังนี้

1.แนวทางจัดการเรียนการสอน จัดกลุ่มวิธีการสอนเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ และลักษณะปัจจัยในสถานการณ์นั้นๆ

2.การสอนทักษะกระบวนการ เป็นการประมวลการจัดกิจกรรม ที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้เชิงกระบวนการ ที่สามารถใช้ได้กับทุกวิชา วิธีการหลัก ที่จะช่วยให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมไทย ประมวลมาจากเอกสารและประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ การสอน เป็นสรรพาวุธ หากครูผู้สอนมีมากพอ สามารถเลือกใช้ได้อย่างไม่จำกัด และหากเข้าใจหลักสำคัญของการสอนนั้น ก็สามารถประยุกต์ใช้ในการสอนได้ วิธีการสอนสามารถจัดเป็น 5 กลุ่มเน้นตามผลกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ดังนี้

2.1)การจัดการเรียนรู้เน้นไปที่พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ (Behavior-focused learning) เป็นแนวคิดพฤติกรรมนิยม (Behaviorist Approach) เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าที่จัดขึ้นจะกระตุ้นให้มนุษย์ตอบสนองต่อสิ่งเร้า ตามแนวคิดดังกล่าว พฤติกรรมของนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมหรือเปลี่ยนแปลงไป โดยกระตุ้นหรือให้แรงเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จำเป็นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1.1 กิจกรรม ออกแบบให้เหมาะสม

1.2 ทบทวนและประยุกต์ใช้

1.3 การให้การเสริมแรง

1.4 เป้าหมายหรือพฤติกรรมที่ต้องการความชัดเจน

2)การจัดการเรียนรู้เน้นไปที่ทักษะกระบวนการคิด(Focus on thinking) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นพฤติกรรม เพราะการคิดเป็นกระบวนการทางปัญญา ไม่สามารถแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมได้ วิธีทางปัญญา มนุษย์จะเรียนรู้จากการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างการลงข้อสรุป ความคาดหวัง และเหตุการณ์ต่างๆ หลักในการพัฒนาการคิดมีดังนี้

2.1 การเตรียมข้อมูลที่ชัดเจน

2.2 การรับรู้ข้อมูล

2.3 การรับความรู้ใหม่

2.4 การสรุปบทวน

3)การจัดการเรียนรู้ที่เน้นไปที่พัฒนาการ(Focus on development)เน้นไปที่การเพิ่มพูนศักยภาพสูงสุดของบุคคล ส่งเสริมการให้ความสำคัญเรื่องของอารมณ์ และสติในการเลือกแนวทางของตนเอง มุมมองของบุคคลที่เน้นเรื่อง ความต้องการพื้นฐานและพัฒนาไปสู่การบรรลุสัจจะ การแห่งตน (Self-actualization) ตามแนวคิดของ Abraham Maslow การจัดการเรียนรู้เน้นที่กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ ประกอบด้วยองค์ประกอบเหล่านี้

3.1 การเชื่อมโยงกับบุคคล อารมณ์และการคิดของบุคคลมีความสำคัญในการเข้ามาเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนรู้

3.2 การตั้งใจ การเสริมแรงเป็นปัจจัยภายนอก ที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ปัจจัยภายในเป็นเรื่องเจตจำนงที่จะเรียนรู้

4)การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ (Focus on interaction) จากกระบวนการทางสังคม บุคคลเรียนรู้ผ่านบุคคลอื่นด้วยการตั้งใจ การเป็นแบบอย่าง และการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ ครูควรเน้นไปที่การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ครูช่วยเหลือให้กระบวนการกิจกรรมอภิปรายดำเนินไป แต่ไม่ต้องถึงกับควบคุมหรือสั่งการ

5)การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการได้รับประสบการณ์ (Focus on experience) ชีวิตเป็นการรวบรวมประสบการณ์ การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างความหมายกับประสบการณ์ที่ได้รับ การเรียนรู้แบบมีประสบการณ์มีพื้นฐานประกอบด้วย การสังเกต การวิเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูลทั้งจากส่วนบุคคล และจากประสบการณ์ของผู้อื่น ครูควรสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้นักเรียน ช่วยนักเรียนวิเคราะห์ประสบการณ์ เพื่อกำหนดทิศทางในการทำงานต่อไป ด้วยการสะท้อนประสบการณ์ที่ได้ผ่านไปแล้ว หน้าที่ครู คือ การบรรยายประสบการณ์ วิเคราะห์ และสร้างประสบการณ์ให้นักเรียน

3.การนิเทศการสอน

3.1 ความหมายของการนิเทศการสอน

การนิเทศงาน มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2546)ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง “ชี้แจง” หรือ “แสดง” ภาษาอังกฤษเรียกว่า Supervise เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดูแลควบคุมหรือการให้คำแนะนำชี้แจงในรายงาน

กรมสามัญศึกษา(2532)ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงการจัดการให้เกิดความร่วมมือ ประสานการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาที่จะทำให้เกิดการพัฒนาปรับปรุง คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

Briggs and Jestmart(1952)ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงความร่วมมือ ที่ทำให้เกิดการกระตุ้น และการชี้แนะ ให้เกิดพลังที่จะกระตุ้น และชี้แนะให้นักเรียนเกิดการใช้สติปัญญาในการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

Desal.D.M.(1963)ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือครู อาจารย์ใหญ่ และผู้บริหารทางการศึกษาให้มีกระบวนการเข้าใจในกระบวนการศึกษาทุกรูปแบบของแต่ละโรงเรียน เรียกว่า “ผู้นิเทศก์”

Wiles Kimball(1967)ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกคนเพื่อหาแนวปรับปรุงทางแก้ไข การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในการให้คำแนะนำ การวางแผน การปรึกษาหารือร่วมกัน

Lloyd W. Dull(1981)ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การให้บริการครูผู้สอนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม เป็นการจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติงานดีขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

Glickman D.Car(1985)ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การให้ความช่วยเหลือครูผู้สอน โดยการให้ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การให้บริการเสริมวิชาการ และการสนับสนุนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำข้อมูลมาปรับการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเป็นหน้าที่ของโรงเรียนจะต้องให้คำแนะนำ ชี้แจงการเรียนการสอน

สรุป ความหมายของการนิเทศการสอน หมายถึง กระบวนการ การทำงานร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกฝ่าย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงการทำงาน และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 ความสำคัญของนิเทศการสอน

มีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับนิเทศการสอนไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการงานการศึกษามีความสำคัญดังนี้

- 1.พัฒนาส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษา
- 2.ทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- 3.ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาในการสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและ
การประเมินผล
- 4.พัฒนาหลักการ สื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน
- 5.พัฒนาบุคลากร เช่น ครู อาจารย์ ให้มีความรู้ ทักษะ และ
ประสบการณ์

3.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน

สังต์ อุทรานันท์ (2533:16) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่า การนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมาย 4 ประการคือ

- 1.เพื่อพัฒนาคน คือ กระบวนการทำงานร่วมกันของครูและ
บุคลากรทางการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น
- 2.เพื่อพัฒนางาน คือ การนิเทศงานเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียนซึ่ง
เป็นผลผลิตทางการสอน ทำให้ช่วยพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น
- 3.เพื่อสร้างประชาสัมพันธ์ผลลัพธ์ที่เกิดจากการทำงาน
- 4.เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานร่วมกัน

ขาริ มณีศรี (2534: 43) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่า เป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทำงานร่วมกันไม่มีการแบ่งกลุ่มและมุ่งส่งเสริมขวัญกำลังใจ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตลอดเวลาที่ประจำการเพื่อให้การศึกษาประสบความสำเร็จ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่า

- 1.เพื่อส่งเสริมการบริหารงานวิชาการงานวิชาการในสถานศึกษาให้มี
ประสิทธิภาพมากที่สุด
- 2.เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัย และประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพ
และมาตรฐานการศึกษา
- 3.เพื่อพัฒนาหลักการและสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน
และเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น
- 4.เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้โดยเฉพาะครู อาจารย์ให้มีความรู้
ทักษะ และประสบการณ์

สรุป จุดมุ่งหมายการนิเทศการสอนจากแนวคิดนักการศึกษาได้ว่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ และพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. การพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี

4.1 ความหมายของสื่อ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อการสอน หมายถึง ระบบการนำวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการมาเป็นตัวกลางในการศึกษาแก่ผู้เรียน และได้จำแนกสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

1. ประเภทวัสดุ (Material) ได้แก่ สิ่งที่เป็นสิ่งของทั้งหลาย ทั้งรูปภาพ สัญลักษณ์
2. ประเภทอุปกรณ์ (Equipment) ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์
3. ประเภทวิธีการ (Methods) ได้แก่ สื่อประเภทกระบวนการ และการกระทำ เช่น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่างๆ การสาธิต การทดลอง การจัดนิทรรศการ

กิดานันท์ มลิทอง (2540) ได้กล่าวถึงความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง การประยุกต์เอาแนวคิด เทคนิค วิธีการ วัสดุ อุปกรณ์ การจัดระบบสารสนเทศ และสิ่งต่างๆ มาใช้ในการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

อรนุช ลิมตศิริ (2543) ได้กล่าวถึง สื่อการเรียนรู้ (Media for learning) มาจากภาษาละตินว่า “Medium” แปลว่า ระหว่าง (between) หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่บรรจุข้อมูลเพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสื่อสารกันได้ ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนจึงเรียกสื่อการสอน (Instructional Media) หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตาม เช่น เทปบันทึกเสียง ภาพนิ่ง แผนภูมิ หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ สไลด์ เป็นต้น ที่บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษา เป็นเครื่องมือที่ผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมาย ที่วางไว้เป็นอย่างดี

ชัยยงค์ พรหมวงศ์(2545)ได้กล่าวถึงความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง เป็นศาสตร์ว่าด้วยวิธีการหรือการศึกษา เป็นเรื่องของระบบในการประยุกต์ นำเทคนิค วิธีการ แนวคิด อุปกรณ์ และเครื่องมือใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาปรับปรุงคุณภาพการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Romiszowski(1992)ได้ให้ความหมายของสื่อ “midia”ไว้ดังนี้ “the carrers of messages, from some transmitting souree to the receiver of the message” หมายถึง ตัวนำสารจากแหล่งกำเนิดของการสื่อสารไปยังผู้รับสาร

Newby (1996)ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า ช่องทางต่างๆ ของการสื่อสาร ซึ่งพาสารต่างๆ ไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ด้วยเส้นทางและวิธีการที่สามารถนำพา สารสนเทศไปนำเสนอให้ผู้เรียนได้

Heinnich (1996) ได้ให้ความหมายของสื่อ “midia”ไว้ดังนี้ “Media is a chanal of communication” สื่อ คือช่องทางในการติดต่อสื่อสาร และมีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินมีความหมายว่า ระหว่าง (between) หมายถึง อะไรก็ตามซึ่งทำการบรรทุกหนื่อนำพาข้อมูลหรือ สารสนเทศ สื่อเป็นสิ่งที่อยู่ระหว่างแหล่งกำเนิดสารกับผู้รับสาร

สรุป ความหมายของสื่อการสอนได้ว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งใดๆ ก็ตามที่เป็น ตัวกลางระหว่างแหล่งกำเนิดของสารกับผู้รับสาร เป็นสิ่งที่นำพาสารจากแหล่งกำเนิดไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดผลๆ ตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร “สื่อการสอน” มีความหมายตรงกับคำใน ภาษาอังกฤษว่า “Instruction media” หรือ “ Education Media” สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ใน รูปของสิ่งพิมพ์ และไม่ใช่สิ่งพิมพ์ ที่ผู้สอนสามารถส่งถึงผู้เรีย เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4.2 ประเภทของสื่อ

กระทรวงศึกษาธิการ(2545)ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดก็ตามถือเป็นสื่อการสอนได้ทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับว่าเราเรียนรู้จากสิ่งนั้นๆหรือนำสิ่งเหล่านั้นเข้ามาสู่การเรียนรู้ของเราหรือไม่สื่อทั้งหมดอาจ แยกเป็นประเภทใหญ่ๆได้ดังนี้

1.สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือหรือเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งได้แสดงหรือจำแนกหรือ เรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆโดยใช้ตัวหนังสือ ที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์ เป็นสื่อเพื่อแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายประเภทได้แก่ เอกสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสาร จดหมาย จดหมายเหตุ บันทึก รายงาน วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

2.สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการสอนที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือ โสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ สื่อการเรียนรู้ดังกล่าว เช่น แถบบันทึกภาพพร้อม เสียง แถบบันทึกเสียง สไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยี ยังหมายรวมถึง

กระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การใช้ อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน การศึกษาผ่านดาวเทียม

3. สื่ออื่นๆ นอกจากสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีแล้ว ยังมีสื่ออื่นๆที่ส่งเสริมการเรียน การสอนซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งไปกว่าสื่อ 2 ประเภทดังกล่าว เพราะสามารถอำนวยความสะดวกแก่ ท้องถิ่นที่ขาดแคลนสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีสื่อเหล่านี้อาจแบ่งได้เป็น4ประเภทดังนี้

3.1 สื่อบุคคลบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่ง สามารถถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติและวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่นสื่อบุคคลอาจเป็นบุคคล ในระบบ เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน หรืออาจเป็นบุคคลภายนอก เช่น บุคลากรในท้องถิ่นที่มี ความชำนาญและเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ

3.2 สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสภาพที่อยู่รอบตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่างๆ ปรากฏการณ์แผ่นดินไหว สภาพดิน ฟ้าอากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งวิทยบริการ หรือแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งครูหาได้ไม่ยาก

3.3 สื่อกิจกรรม/กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ครูและ ผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การปฏิบัติตามใบงาน ฯลฯ

3.4 สื่อวัสดุ/เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อ ประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ นอกจากนี้ยังรวมถึงสื่อ ประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น อุปกรณ์ทดลอง วิทยาศาสตร์ เครื่องมือวิชาช่าง เป็นต้น

Edgar Dale, (1965: 42 – 43) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนไว้ 3 ประเภท คือ สื่อประเภทวัสดุ (Software) หมายถึง สื่อที่เก็บความรู้ไว้ในตัวเองซึ่งจำแนกย่อยเป็น2 ลักษณะ คือ วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผ่นเสียง ลูกโลก รูปภาพ หุ่นจำลอง ฯลฯและวัสดุที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผ่นฟิล์ม ภาพยนต์ สไลด์

สื่อประเภทอุปกรณ์ (Hardware) หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางหรือตัวผ่าน ทำให้ ข้อมูลหรือความรู้ที่บันทึกในวัสดุที่สามารถถ่ายทอดออกมาให้เห็นหรือได้ยิน เช่น เครื่องฉายแผ่น

โปรงใส่เครื่องฉายสื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ (Techniques and Methods) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นแนวความคิดหรือรูปแบบขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยสามารถนำสื่อวัสดุและอุปกรณ์มาช่วยในการสอนได้ เช่น เกม สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมุติ และการสาธิต เป็นต้น

4.3 จุดประสงค์ของการใช้สื่อ

1. สร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิด และได้ประสบการณ์ตรงมากขึ้น
2. ได้รับความสนใจ และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
3. ให้ผู้เรียนจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ในระยะยาว
4. นำสิ่งที่เป็นประสบการณ์ตรงจากแหล่งต่างๆ มาสู่ห้องเรียนได้มากขึ้น
5. สร้างพื้นฐานในด้านความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้มากขึ้น
6. เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจบทเรียน และเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
7. เสริมสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้
8. เป็นเครื่องมือที่ใช้ทบทวนสรุป และทำให้นเนื้อหาวิชาสัมพันธ์กัน
9. เสริมสร้างกิจกรรมที่แปลกออกไป และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่
10. ช่วยให้ผู้เรียน เรียนได้เร็วขึ้น

4.4 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544ได้กล่าวถึง การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ของครู อาจารย์ให้บรรลุผลโดยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีความหลากหลายและเหมาะสม ควรเน้นตั้งแต่การจัดทำ จัดหาจากท้องถิ่นไปจนถึงสื่อที่ทันสมัยเป็นสากล การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ สร้างสถานการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางความคิด ได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมให้แก่ผู้เรียน สื่อการเรียนรู้อันปัจจุบันมีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีมากมายหลากหลายรูปแบบ มีบทบาทและให้คุณประโยชน์ได้ สถานศึกษามีแนวปฏิบัติดังนี้

1.ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นใช้ในการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ

2.ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

3.จัดการสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.5 ประโยชน์และความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน

สอน

1.ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้มากและจดจำได้นาน

2.ช่วยให้ผู้เรียนสนใจและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนการสอน

3.ช่วยส่งเสริมการคิดเป็นและการแก้ปัญหาใจกระบวนการเรียนของผู้เรียน

4.ช่วยอธิบายสิ่งที่ยากสลับซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่าย

เรียนซ้ำ

5.ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเอกลักษณ์บุคคลไม่ว่าจะเป็นเด็กเก่งหรือเด็ก

6.ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนโดยประหยัดเวลาและแรงงาน

7.ทำให้ครูสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ

8.ช่วยเพิ่มประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางมากขึ้น

9.ช่วยแก้ปัญหาข้อจำกัดในการเรียนการสอนบางประการ อาทิ เช่น

9.1ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น

9.2ทำสิ่งเคลื่อนไหวเร็วให้ช้าลง

9.3ทำสิ่งเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงช้าให้เร็วขึ้น

9.4ทำสิ่งที่ใหญ่ให้ย่อขนาดลง

9.5ทำสิ่งที่เล็กมากให้ขยายใหญ่ขึ้น

9.6นำอดีตมาศึกษาได้

9.7ทำสิ่งที่เป็นามธรรมให้เป็นรูปธรรม

9.8นำสิ่งที่อยู่ใกล้หรือลึกลับมาศึกษาได้

9.9ช่วยให้นักเรียนเรียนสำเร็จเร็วขึ้นและสอบได้คะแนนมากขึ้น

9.10ช่วยให้ความหมายของศัพท์เพิ่มขึ้น

9.11พัฒนาความคิดโต้ตอบเนื่อง เช่น ภาพยนตร์

9.12ถ้าใช้สื่อการสอนอย่างสม่ำเสมอจะสามารถเปลี่ยนความคิด
ทัศนคติ ทั้งยังช่วยสร้างทัศนคติให้มั่นคงได้

9.13ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์

4.6 นโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในด้านการศึกษาก็คือว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้เรียนสำคัญที่สุดองค์ประกอบที่แสดงถึงปัจจัยที่เป็นหัวใจของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษา คือ วิสัยทัศน์ และแรงผลักดันอย่างเป็นทางการระดับสูง ความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ(Information Technology : IT)เป็นการนำเอาวิทยาการด้านคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในสาขาต่างๆ อย่างกว้างขวางทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(Internet)มีการกระจายกันอย่างรวดเร็วทำให้การสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตทำได้สะดวกและกว้างขวาง และการสื่อสารด้วยระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์(Electronic Mail : E-mail)ซึ่งเปิดกว้างให้บุคคลเข้าถึงข้อมูล และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเปรียบเสมือนห้องสมุดโลก ทำให้บทบาทของครูและกระบวนการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไป การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการศึกษา

1.เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา เพื่อสนองนโยบายของการจัดการศึกษาที่ว่า “การศึกษาเพื่อประชาชนทุกคน” เป็นการสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษา เช่น ทำให้โรงเรียนที่ห่างไกลความเจริญและด้อยโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ผ่านอินเทอร์เน็ต

2.เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านสื่อ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศยังก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ ทั้งทางภาพ ข้อความ และเสียงที่มีความหลากหลายในการส่งเสริมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีสนใจในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีการพัฒนารวดเร็ว และเข้าใจง่ายขึ้น

3.เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในวงการศึกษามากขึ้น ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกระจายได้อย่างรวดเร็ว และเกิดอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ใยแก้วนำแสง ดาวเทียมสื่อสาร ซีดีรอม มัลติมีเดีย อินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน(Computer Aided

Instruction :CAI) และระบบคอมพิวเตอร์ช่วยเรียน(Computer Aided Learning :CAL)ทั้งระดับท้องถิ่นและระบบทางไกล

4.7 นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การระดมสรรพความรู้ที่มีเหตุผล มาประยุกต์ใช้ให้เป็นระบบใหม่ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ในการแก้ปัญหาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม เป็นการอาศัยความรู้หลากหลายด้าน เช่น โสตทัศนศึกษา การวัดผล จิตวิทยาการศึกษา และแนะแนว การศึกษาพิเศษ การบริหารการศึกษา รวมทั้งความรู้ด้านอื่นๆ ในปัจจุบันนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาจะเน้นการศึกษาในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1.การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Instuction)
- 2.การเรียนรู้การสอนสำเร็จรูป (Programmed Instruction)
- 3.การแสวงหานวัตกรรมทางการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นโดยการเข้าสู่ระบบ (System Approach)
- 4.โสตทัศนศึกษา (Audio Visual Education)
- 5.คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Aided Instruction : CAI)
- 6.การใช้ทรัพยากร (Resource) ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
- 7.เครื่องช่วยสอน (Teaching Machine)
- 8.สื่อการศึกษามวลชน (Mass Education) เช่น วิทยุ โทรทัศน์ทางการศึกษา
- 9.ความเสมอภาคทางการให้โอกาสทางการศึกษาตามเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล
- 10.ให้ความเสมอภาคทางการศึกษาทุกท้องถิ่น
- 11.ให้ความรู้ทางจิตวิทยาสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล
- 12.การศึกษาตลอดชีพ (Life long Education)
- 13.การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
- 14.การศึกษาทางอินเทอร์เน็ต เช่น Web-Base Instuction, E-Learning

5 การวัดและประเมินผล

5.1 ความหมายของการวัดและประเมินผล

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลไว้ว่า การวัด(Measurement) หมายถึงการกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนการจะได้มาซึ่งตัวเลขนั้นอาจต้องใช้เครื่องมือวัดเพื่อให้ได้ตัวเลขที่สามารถ แทนคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการวัด การประเมิน (Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูลตีความบันทึกและใช้ข้อมูลเกี่ยวกับ คำตอบของผู้เรียน ที่ทำในภาระงาน/ชิ้นงาน ว่าผู้เรียนรู้อะไร สามารถทำอะไรได้ และจะทำต่อไปอย่างไร ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

การประเมินค่า/การตัดสิน (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดหลายๆ อย่าง มาเป็นข้อมูลในการตัดสินผลการเรียน โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความเก่งหรืออ่อนเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด ซึ่งคือการสรุปผลการเรียน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ในชั้นเรียน (Classroom Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ ตีความ บันทึกข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยการดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด นำผลที่ได้มาตีค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในตัวชี้วัดของมาตรฐานสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร ข้อมูลที่ได้นี้นำไปใช้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับ ความก้าวหน้า จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงให้แก่ผู้เรียน การตัดสินผลการเรียนรู้อย่างรอบคอบในเรื่อง หรือหน่วยการเรียนรู้ หรือในรายวิชาและการวางแผน ออกแบบ การจัดการเรียนการสอนของครูการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษาเป็นการรวมกันระหว่างคำ 2 คำคือ การวัดหรือการวัดผล (Measurement) และคำว่า การประเมิน หรือการประเมินผล (Evaluation) เป็นคำที่มี ความหมายที่แตกต่างกันแต่ มักจะใช้ควบคู่กันเสมอ คือการวัดและประเมินผลหรือการวัดผลและ ประเมินผล เพื่อให้ครอบคลุมความหมายได้ครบถ้วนความหมายของ คำว่าการวัดผลและประเมินผลได้มีนัยการศึกษาให้ความหมายทั้งสองคำไว้ ดังนี้

ซวาล แพร์ตกุล (2516) ได้กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการใดๆ ที่จะให้ได้มา ซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง อันมีความหมายแทนขนาดของสมรรถภาพนามธรรม ที่นักเรียนผู้นั้น มีอยู่ในตน

อุทุมพร ทองอุไร (2520) ได้กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการนำตัวเลขหรือ สัญลักษณ์มาเกี่ยวข้องกับลักษณะหรือคุณสมบัติของวัตถุ คน หรือสิ่งของที่จะวัด

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2521) ได้กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า การวัดผล หมายถึง ขบวนการในการกำหนดสัญลักษณ์หรือตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อแทนคุณภาพหรือปริมาณของสิ่งนั้นอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

ล้วน สายยศ (2527) ได้กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า การวัดผล หมายถึง การนำเครื่องมือไปกระตุ้นผู้แทน หรือไป เร้าสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อให้ได้มาซึ่งปริมาณของสิ่งนั้น

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ (2535) ได้กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า การวัดผลเป็น กระบวนการเชิงปริมาณในการ กำหนดค่าตัวเลข หรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะของสิ่งทีวัด โดยอาศัยกฎเกณฑ์อย่างใด อย่างหนึ่ง

Noll (1965) ได้กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า การวัดผลหมายถึง กระบวนการในการ กำหนดคุณลักษณะ ของสิ่งที่ต้องการวัดในเชิงปริมาณ โดยผลการวัดจะแสดงออกในรูปจำนวน หรือตัวเลขที่มีหน่วยคงที่

Ebel (1978) ได้กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า การวัดผลหมายถึง กระบวนการในการ กำหนดจำนวน ให้แก่แต่ละสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มสิ่งของหรือบุคคลที่ต้องการวัด เพื่อบ่งชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของ คุณลักษณะที่จะวัดของสิ่งของหรือของบุคคลนั้นๆ

สรุปได้ว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลข ให้กับสิ่งที่ต้องการจะวัด โดยค่าที่ได้สามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของคุณลักษณะนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 ความสำคัญของการวัดและประเมินผล

อำภา บุญช่วย (2537) ได้กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียน การสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบว่านักเรียนไปถึงจุดหมายปลายทางตามหลักสูตรต้องการหรือไม่เพียงใด

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า การวัดและประเมินผลมีความสำคัญและมีประโยชน์ ในกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้

1. เพื่อเป็นการปรับกระบวนการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น
2. เพื่อปรับปรุงการเรียนของผู้เรียน ว่ามีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด
3. เพื่อปรับปรุงระบบภายในการบริหารสถานศึกษา
4. เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป

5. เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษา ในด้านการรับนักเรียน ผลการเรียนรู้และการสำเร็จหลักสูตร

6. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในด้านผลการเรียน และการสำเร็จการเรียนของนักเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน และตัดสินว่าผู้เรียนมีความรู้ทักษะความสามารถ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดในระดับใด สามารถที่จะได้รับการเลื่อนชั้น หรือ จบการศึกษาได้หรือไม่ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียน ของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยควรมีสาระต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย หลักการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา

1. การตัดสินผลการเรียน
2. การให้ระดับผลการเรียน
3. การรายงานผลการเรียน
4. เกณฑ์การจบการศึกษา
5. เอกสารหลักฐานการศึกษา
6. การเทียบโอนผลการเรียน

5.3 องค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจุดหมายสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดในสาระ การเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ มีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน
3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5.4 แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สถานศึกษาต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1.สถานศึกษาต้องดำเนินการวัดและประเมินผลให้ครบองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ตามแนวทางและวิธีการ ของการวัดและประเมินผลแต่ละองค์ประกอบ และกำหนดเอกสาร บันทึกผลการประเมินให้สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล

2.ให้ครูผู้สอนนำผลการประเมินแต่ละองค์ประกอบบันทึกลงในเอกสาร บันทึก

การประเมินตามที่สถานศึกษา กำหนดและนำเสนอผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้อนุมัติผลการประเมิน

3.ให้มีการรายงานความก้าวหน้าผลการพัฒนาองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ให้ ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ และรายงาน สรุปผลการเรียนปลายปี/ปลายภาค

4.ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดวิธีการและมอบหมายผู้รับผิดชอบ ปรับปรุง พัฒนาผู้เรียนที่ได้ผลการเรียน ชำรายวิชาหรือซ้ำชั้น

5.สถานศึกษากำหนดแนวทางในการกำกับ ติดตามการบันทึกผลการ ประเมินในเอกสารหลักฐานการศึกษา ทั้งแบบ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และแบบที่สถานศึกษา กำหนด แนวทางการวัดและประเมินผลมีองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่ม สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ เป็นการประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ทักษะการคิดที่ กำหนดอยู่ในตัวชี้วัดในหลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการ เรียนรู้ต่อไป ภารกิจของสถานศึกษาในการดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้มี รายละเอียดดังนี้

1.กำหนดสัดส่วนคะแนนระหว่างเรียนกับคะแนนปลายปี/ปลายภาค โดยให้ ความสำคัญของคะแนนระหว่างเรียน มากกว่าคะแนนปลายปี/ปลายภาค เช่น 60 : 40, 70 : 30, 80 : 20 เป็นต้น

2.เอกสารหลักฐานการศึกษา ทั้งแบบ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และแบบ ที่สถานศึกษากำหนด

3.กำหนดแนวปฏิบัติในการสอนซ่อมเสริมระหว่างเรียน กรณีผู้เรียนมีผลการ ประเมินตัวชี้วัด/ มาตรฐานการเรียนรู้ไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4.กำหนดแนวปฏิบัติในการสอนซ่อมเสริม การสอบแก้ตัว กรณีผู้เรียนมีระดับผลการเรียน “๐” หรือ มีระดับคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ และแนวดำเนินการกรณีผู้เรียนมีผลการเรียนที่มีเงื่อนไข คือ “ร” หรือ “มส”

5.กำหนดแนวปฏิบัติในการอนุมัติผลการเรียน

6.กำหนดแนวทางในการรายงานผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง

5.5 ประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบ่งประเภทเป็นอย่างไรบ้างจะช่วยให้ผู้สอนออกแบบ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนยิ่งขึ้น ได้นำเสนอประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

1.การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำแนกตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน มี 4 ประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันตามบทบาท จุดมุ่งหมาย และวิธีการวัด และประเมิน ดังนี้

1.1 การ ประเมินผล เพื่อจัดวางตำแหน่ง (Placement Assessment) เป็นการประเมินก่อน เริ่มเรียนเพื่อต้องการข้อมูลที่แสดงความพร้อม ความสนใจ ระดับความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียน เพื่อให้ผู้สอนนำไปใช้กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ วางแผน และออกแบบกระบวนการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งรายบุคคล รายกลุ่ม และรายชั้นเรียน

1.2การประเมินเพื่อวินิจฉัย (Diagnostic Assessment) เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อค้นหาว่า ผู้เรียนรู้อะไรมาบ้างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน สิ่งที่ยังไม่รู้ก่อนนี้ถูกต้องหรือไม่ จึงเป็นการใช้ในลักษณะประเมิน ก่อนเรียน นอกจากนี้ยังใช้เพื่อหาสาเหตุของปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่มักจะเป็นเฉพาะเรื่อง เช่น ปัญหาการออกเสียงไม่ชัด แล้วหาวิธีปรับปรุงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาและเรียนรู้ ขึ้นต่อไป วิธีการประเมินใช้ได้ทั้งการสังเกต การพูดคุย สอบถาม หรือการใช้แบบทดสอบก็ได้

1.3การประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) เป็นการประเมินเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ (Assessment for Learning) ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดการเรียนการสอน โดยมีใช้ ใช้แต่การทดสอบระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างเดียว แต่เป็นการที่ครูเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่าง

1.4 การ ประเมิน เพื่อสรุปผล การ เรียน รู้ (Summative Assessment) มักเกิดขึ้นเมื่อจบ หน่วยการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามตัวชี้วัด

และยังใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบกับ การประเมินก่อนเรียน ทำให้ทราบพัฒนาการของผู้เรียน การประเมินสรุปผลการเรียนรู้อยู่เป็นการตรวจสอบ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตอนปลายปี/ปลายภาคอีกด้วย การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ใช้วิธีการและเครื่องมือ ประเมินได้อย่างหลากหลาย โดยปกติมักดำเนินการอย่างเป็นทางการมากกว่าการประเมินระหว่างเรียน

5.6 วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบ ยุทธวิธี และเครื่องมือ ประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ

1. เพื่อรู้จักผู้เรียน
2. เพื่อประเมินวิธีเรียนของผู้เรียน
3. เพื่อประเมินพัฒนาการของผู้เรียน

ผู้สอนสามารถเลือกใช้ หรือคิดค้นวิธีการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อตอบสนอง ความต้องการ 3 ประการ ข้างต้น

1. วิธีการวัดประเมินผลแบบเป็นทางการ

ข้อมูลผลการเรียนรู้ที่นิยมใช้กันมาแต่ดั้งเดิม เช่น วัดและประเมินโดยการทดสอบ และใช้แบบสอบหรือแบบวัด (Test) ที่ครูสร้างขึ้น โดยการเก็บข้อมูลดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ในการวัดและประเมินที่ได้ผลเป็นคะแนนและนำไปใช้ ในการเปรียบเทียบ เช่น เปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อดูพัฒนาการหรือใช้เพื่อประเมิน ผลสัมฤทธิ์ เมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วย การเรียนรู้หรือรายวิชา วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบเป็นทางการเหมาะสำหรับการประเมินเพื่อตัดสิน มากกว่า ที่จะใช้เพื่อประเมินพัฒนาการผู้เรียน หรือเพื่อหาจุดบกพร่องสำหรับนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม วิธีการและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้แบบเป็นทางการ ที่ให้ข้อมูลสารสนเทศ ในเชิงปริมาณมีข้อสังเกตที่ผู้สอนต้องระมัดระวังในการนำไปใช้ เพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เป็นตัวแทน ของระดับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน คือข้อมูลต้องได้มาจากวิธีการวัดที่ถูกต้อง เหมาะสมกับลักษณะ ข้อมูล เครื่องมือวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง สามารถวัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัด และมีความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ผลการวัดมีความคงเส้นคงวา เมื่อมีการวัดซ้ำโดยใช้เครื่องมือคู่ขนาน หรือเมื่อวัดในระยะเวลาใกล้เคียงกัน และวิธีการวัดมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบและเชื่อถือได้ (Acceptable)

2. วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบไม่เป็นทางการ

ข้อมูลผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นรายบุคคล จากแหล่งข้อมูลหลากหลาย ที่ผู้สอนเก็บรวบรวมตลอดเวลา วิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาความพร้อมและพัฒนาการของผู้เรียน ปรับการ เรียนการสอนให้เหมาะสม และแก้ไขปัญหา การเรียนรู้ของผู้เรียน ลักษณะของข้อมูลที่ได้ นอกเหนือจากตัวเลขหรือข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว อาจเป็นข้อมูล บรรยายลักษณะพฤติกรรมที่ผู้สอนเฝ้า สังเกต หรือผลการเรียนรู้ในลักษณะคำอธิบายระดับพัฒนาการ จุดแข็ง จุดอ่อน หรือปัญหาของผู้เรียน ที่พบจากการสังเกต สัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่น ๆ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ ผล การเรียนรู้ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผลการพัฒนา พฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ และผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น มีความ เหมาะสมกับวิธีการ และเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบไม่เป็นทางการนี้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการ พัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้งกว่า การ ประเมินแบบเป็นทางการ และเป็นวิธีการที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์และบริบท วิธีการประเมินแบบ ต่าง ๆ ที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้ มีดังต่อไปนี้

1. การสังเกตพฤติกรรม เป็นการเก็บข้อมูลจากการดูการปฏิบัติกิจกรรมของ ผู้เรียน โดยไม่ขัดจังหวะ การทำงานหรือการคิดของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ ตลอดเวลา แต่ควรมีกระบวนการและ จุดประสงค์ที่ชัดเจนว่าต้องการประเมินอะไร โดยอาจใช้ เครื่องมือ เช่น แบบมาตราประมาณค่า แบบตรวจสอบ รายการ สมุดจดบันทึก เพื่อประเมินผู้เรียนตาม ตัวชี้วัด และควรสังเกตหลายครั้ง หลายสถานการณ์

2. การสอบปากเปล่า เป็นการให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยการพูด ตอบประเด็น เกี่ยวกับการเรียนรู้ ตามมาตรฐาน ผู้สอนเก็บข้อมูล จดบันทึก รูปแบบการประเมินนี้ผู้สอนและผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง สามารถมีการอภิปรายโต้แย้ง ขยายความ ปรับแก้ไขความคิดกันได้ มีข้อที่ พึงระวัง คือ อย่าเพิ่งขัดความคิด ขณะที่ผู้เรียนกำลังพูด

3. การพูดคุยเป็นการสื่อสาร 2 ทางอีกประเภทหนึ่ง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สามารถดำเนินการ เป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ โดยทั่วไปมักใช้อย่างไม่เป็นทางการเพื่อติดตาม ตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพียงใด เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนา วิธีการนี้อาจใช้เวลา แต่มี ประโยชน์ต่อการค้นหา วินิจฉัยข้อปัญหา ตลอดจน เรื่องอื่น ๆ ที่อาจเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เป็นต้น

4.การใช้คำถาม การใช้คำถามเป็นเรื่องปกติมากในการจัดการเรียนรู้ แต่ข้อมูลงานวิจัยบ่งชี้ว่าคำถาม ที่ครูใช้เป็นด้านความจำ และเป็นเชิงการจัดการทั่ว ๆ ไปเป็นส่วนใหญ่ เพราะถามง่ายแต่ไม่ท้าทายให้ผู้เรียนต้อง ทำความเข้าใจและเรียนรู้ให้ลึกซึ้ง การพัฒนาการใช้คำถามให้มีประสิทธิภาพแม้จะเป็นเรื่องที่ยาก แต่สามารถ ทำได้ผลรวดเร็วขึ้น หากผู้สอนมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการประเมินในชั้นเรียน โดยทำการประเมินเพื่อพัฒนา ให้แข่งขัน

Clarke (2005) Clarke ได้นำเสนอวิธีการฝึกถามให้มีประสิทธิภาพ 5 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 ให้คำตอบที่เป็นไปได้หลากหลาย เป็นวิธีที่ง่ายที่สุดในการเริ่มต้นเปลี่ยนการถามแบบ ความจำให้เป็นคำถามที่ต้องใช้การคิดบ้าง เพราะมีคำตอบที่เป็นไปได้หลายคำตอบ (แต่พึงระวังว่าการใช้คำถาม แบบนี้ผู้เรียนต้องผ่านการเรียนรู้ มีความเข้าใจพื้นฐานตามตัวชี้วัดที่กำหนดให้ผู้เรียนรู้มาแล้ว) คำถามแบบนี้ทำให้ ผู้เรียนต้องตัดสินใจว่า คำตอบใดถูก หรือใกล้เคียงที่สุดเพราะเหตุใด และที่ไม่ถูกเพราะเหตุใด นอกจากนี้ การใช้คำถามแบบนี้จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ยิ่งขึ้นอีก หากมีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำเพื่อพิสูจน์คำตอบ

วิธีที่ 2 เปลี่ยนคำถามจำให้เป็นประโยคบอกเล่า เพื่อให้ผู้เรียนระบุว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พร้อมเหตุผล การใช้วิธีนี้จะต้องให้ผู้เรียนได้อภิปรายกัน ผู้เรียนต้องใช้การคิดที่สูงขึ้นกว่าวิธีแรก เพราะผู้เรียน จะต้องยกตัวอย่างสนับสนุนความเห็นของตน เมื่อให้ประโยคที่ผู้เรียนจะต้องสะท้อนความคิดเห็น ผู้เรียนจะต้อง ปกป้องหรืออธิบายทัศนะของตน การฝึกด้วยวิธีการนี้บ่อย ๆ จะเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ฟังที่ดี มีจิตใจ เปิดกว้างพร้อมรับฟังและเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นผ่านกระบวนการอภิปราย ครูใช้วิธีการนี้กระตุ้นให้เกิด การอภิปรายอย่างมีคุณภาพสูงระหว่างเด็กต่อเด็ก และให้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาแก่ทุกคนในชั้นเรียน

วิธีที่ 3 หาสิ่งตรงกันข้าม หรือสิ่งที่ใช่/ถูก สิ่งที่ไม่ใช่/ผิด และถามเหตุผล วิธีการนี้ใช้ได้ดี กับเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริง เช่น จำนวนในวิชาคณิตศาสตร์ การสะกดคำ โครงสร้างไวยากรณ์ในวิชาภาษา เป็นต้น เมื่อได้รับคำถามว่าทำไมทำเช่นนี้ถูก แต่ทำเช่นนี้ผิด หรือทำไมผลบวกนี้ถูก แต่ผลบวกนี้ผิด หรือทำไมประโยคนี้ ถูกไวยากรณ์ แต่ประโยคนี้ผิดไวยากรณ์ เป็นต้น จะเป็นโอกาสให้ผู้เรียนคิดและอภิปรายมากกว่าเพียงการถามว่า ทำไมโดยไม่มีเปรียบเทียบ และวิธีการนี้จะใช้กับการทำงานคู่มากกว่าถามทั้งห้อง แล้วให้ยกมือตอบ

วิธีที่ 4 ให้คำตอบประเด็นสรุปแล้วตามด้วยคำถามให้คิด เป็นการให้ผู้เรียนต้องอธิบายเพิ่มเติม

วิธีที่ 5 ตั้งคำถามจากจุดยืนที่เห็นต่าง เป็นวิธีที่ต้องใช้ความสามารถมากทั้งผู้สอนและผู้เรียน เพราะมีประเด็นที่ต้องอภิปรายโต้แย้งเชิงลึก เหมาะที่จะใช้อภิปรายในประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเชิงจริยธรรม เป็นต้น

เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้มีหลายชนิด ได้แก่

1. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น การสังเกตผู้เรียนขณะปฏิบัติงาน

2. แบบจัดอันดับคุณภาพของงาน

3. แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในสถานศึกษามี 2 ลักษณะ

3.1 ข้อสอบแบบอัตนัย (Subjective Test) เป็นแบบความเรียงที่ไม่จำกัดคำตอบของผู้ตอบ ใช้สำหรับต้องการวัดความคิด และการใช้เหตุผล แต่มีข้อเสียที่ออกได้ไม่ตรงตามหลักสูตร ตรวจสอบให้คะแนนไม่แน่นอนและเสียเวลามาก

3.2 ข้อสอบแบบปรนัย (Objective Test) เป็นข้อสอบที่จำกัดการตอบของผู้สอบ สามารถออกได้มากข้อ ครอบคลุมหลักสูตร แบ่งได้เป็น 3 ชนิดคือ แบบถูก-ผิด แบบจับคู่ แบบเติมคำ

3.3 แบบเลือกตอบ (Multiple Test) เป็นข้อทดสอบที่เหมาะสมที่สุด วัดได้ครอบคลุมหลักสูตร สามารถหาความยากง่าย ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรงได้ เครื่องมือในการประเมินมีหลากหลายรูปแบบ การนำมาใช้จึงต้องพิจารณา

5.7 กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร

สิ่งที่ผู้สอนต้องวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ ผลการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระ ผลการเรียนรู้ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผลการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างน้อย 8 ประการ และผลการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร 4 ประการดังกล่าวข้างต้น มีที่มาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยทั้ง 3 ด้าน มีลักษณะสำคัญที่สามารถนำมาอธิบายโดยสังเขปดังนี้ คือ

1. ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย หมายถึง ข้อมูล สารสนเทศ หลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงถึงความสามารถด้านสติปัญญา 6 ด้าน คือ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการคิดสร้างสรรค์ โดยพฤติกรรมที่สะท้อนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ การบอกเล่า อธิบาย หรือเขียนแสดงความคิดรวบยอดโดยการตอบคำถาม เขียนแผนภูมิ

แผนภาพ นำเสนอแนวคิดขั้นตอนในการแก้ปัญหาการจัดการ การออกแบบประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ ชิ้นงาน เป็นต้น

2. ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย หมายถึง ข้อมูล สารสนเทศที่สะท้อนความสามารถด้านการเรียนรู้ในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และเจตคติ โดยพฤติกรรมที่สะท้อนว่าผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย คือ ผู้เรียนมีการแสดงอารมณ์ ความรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม มีความสามารถในการตัดสินใจเชิง จริยธรรม และมีค่านิยมพื้นฐานที่ได้รับการปลูกฝัง โดยแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์อย่างน้อย 8 ประการตามที่หลักสูตรกำหนด

3. ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย หมายถึง ข้อมูล สารสนเทศที่แสดงถึงทักษะการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายซึ่งเกิดจากการประสานงานของสมองและกล้ามเนื้อที่ใช้งานอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กันผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจน ประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริงที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเจริญเติบโตในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ครูต้องแสวงหาหรือคิดค้นเทคนิค วิธีการ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อใช้วัดและประเมินผลโดยคำนึงถึงความสอดคล้องและเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลการวัดและประเมินที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียน การสอนของครูได้อย่างแท้จริง การประเมินผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร ซึ่งเป็นภารกิจของผู้สอน มีขั้นตอนการปฏิบัติ

5.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมิน

ปรียาพร วงศ์อนุโนชา (2553) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินไว้ ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู อาจารย์ให้ดีขึ้น
2. เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียนว่าตนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด
3. เพื่อปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษาในด้าน หลักสูตร โครงการสอน

บันทึกการสอนมาสู่การปฏิบัติ

4. เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป
5. เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษา

6. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา

สำหรับในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบการวัดประเมินผลการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา การวัดประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์

3.1 ความหมายของกลยุทธ์

การทำความเข้าใจกับความหมายของยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ ทำให้เห็นภาพองค์รวมของการปฏิบัติงาน แนวทาง และวิธีปฏิบัติ เปรียบได้กับใช้เข็มทิศนำทางให้ภารกิจขององค์กรบรรลุเป้าหมาย ถ้าขาดกลยุทธ์อาจทำให้เสียเวลาหรือหลงทางต่อการไปสู่จุดหมาย นอกจากนี้การทำให้เข้าใจถึงหลักการของยุทธศาสตร์ จะเป็นพื้นฐานในการทำแผนกลยุทธ์ (Strategy Plan) แผนแม่บท (Master Plan) ซึ่งจะไปเชื่อมโยงกับแผนอื่นๆ เช่น แผนปฏิบัติการ (Action Plan) แผนงบประมาณ (Budgeting Plan) แผนการตลาด (Marketing Plan) แผนการเติบโต (Growth Plan) เป็นต้น

คำว่า ยุทธศาสตร์ พบว่าเป็นคำที่ใช้ในวงการทหารมาก่อนหน่วยงานใดๆ มีความหมายเกี่ยวกับศิลปะ การทำสงครามหรือการรบ ซึ่งบางท่านเห็นว่าเป็นศิลปะของแม่ทัพ หรือผู้นำหน่วยงานของทหารที่สามารถหยั่งรู้ฟ้าอากาศ หรือคาดการณ์หรือคาดการณ์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ จนนำไปสู่การวางแผนยุทธศาสตร์อย่างสุขุมรอบคอบและเหนือชั้น ในกองทัพไทยจะมีคำนี้ เช่น ยุทธการ ยุทธหัตถ์ ยุทธวิธี ยุทธโศภการณ์ เป็นต้น “ยุทธศาสตร์” ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Strategy” ในภาษากรีกใช้คำว่า “Startegos” ซึ่งเป็นบทบาทของนายพล (General)

Oakland (1986) ได้กล่าวไว้ว่า Strategy มาจากรากศัพท์ภาษากรีก 2 คำคือ “Straos” แปลว่า “กองทัพ (Army)” หรือ ทหาร กับคำว่า “Agein” แปลว่า “การนำ (To lead)” เมื่อมารวมกันเป็น “Strategem” หมายความว่า “แผนการ” หรือ “กลวิธีเอาชนะศัตรู” (A trick or plan to deceive an enemy or gian an advantage.)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้กล่าวไว้ว่า Strategy เป็นศิลปะการวางแผนทางยุทธศาสตร์ต่อสู้เพื่อเอาชนะศัตรูของกองทัพ และมีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า Strategia

ต่อมาได้มีการนำมาใช้กับการบริหารธุรกิจและภาคเอกชนอย่างแพร่หลาย โดยมีความหมายว่าใช้กลวิธีที่หลักแหลม เหนือชั้น หรือพลิกแพลง เพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งขั้นหรือเพื่อบรรลุเป้าหมาย จึงเกิดคำว่า “กลยุทธ์” ขึ้น จนบางตรังมีการใช้ 2 คำนี้ปะปนกัน มีข้อสังเกตว่าธุรกิจ

ภาคเอกชนไม่นิยมใช้ คำว่า “ยุทธศาสตร์” เพราะมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องของการทหาร หรือการรบจึงนิยมใช้คำว่า “กลยุทธ์” มากกว่า อย่างไรก็ตามสองคำนี้มีความหมายเหมือนกัน คำว่า ยุทธศาสตร์ “Strategy” หรือกลยุทธ์(Tactic)ในประเทศไทยนักการบริหารจะให้ความสำคัญน้อยสังเกตได้จากเมื่อลงมือปฏิบัติงานใดๆ กลับไม่มีการเอากระบวนการเชิงยุทธศาสตร์มาใช้ หรือมีก็ทำตามหลักการค่อนข้างน้อย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2546)ได้ให้ความหมายว่า “กลยุทธ์” หมายถึง การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยม วิธีการที่ต้องใช้อุบายต่างๆ เล่ห์เหลี่ยมที่ใช้ในการต่อสู้ “กลวิธี” หมายถึง วิธีพลิกแพลง โดยอาศัยความรู้ความชำนาญ “ยุทธศาสตร์” หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยการพัฒนา และการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหารตามความจำเป็นทั้งในยามสงบและสงคราม นอกจากนี้ยังเป็นวลีที่มีความสำคัญทางทหาร เช่น จุดยุทธศาสตร์

วัฒนา พัฒนวงศ์ (2546) ได้ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง วิธีดำเนินงานให้บรรลุจุดหมายตามหลักวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หรือ ยุทธศาสตร์ หมายถึง ความสามารถในการค้นหาวิธีการที่ดีที่สุด ด้วยการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอนท่ามกลางสภาพการณ์ที่อาจมีอุปสรรค และ ความไม่แน่นอน เพื่อจะเอาชนะสถานการณ์ดังกล่าวให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

พสุ เดชะรินทร์ (2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลยุทธ์ หรือ ยุทธศาสตร์ คือแนวทางในการดำเนินทางให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย “กลยุทธ์” คือ วิธีการในการแข่งขันที่จะทำให้องค์กรได้เปรียบสามารถเอาชนะคู่แข่งได้ กลยุทธ์เป็นแนวทางในการทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ กลยุทธ์ประกอบด้วยคำถามที่สำคัญ 3 ได้แก่

- 1.ปัจจุบันเราอยู่ ณ จุดใด
- 2.ความต้องการไปถึงจุดใด
- 3.จะไปถึงจุดหมายนั้นได้อย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552)ได้ให้ความหมายไว้ว่าสิ่งที่องค์กรกำหนดเพื่อไปสู่ความสำเร็จ โดยแต่ละองค์กรมีเป้าหมายแตกต่างกัน ถ้าเป็นองค์กรเอกชนความสำเร็จของเป้าหมายอยู่ที่ตัวเลขทางการเงินหรือผลกำไร ถ้าเป็นหน่วยราชการการบริการเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน การสร้างความพึงพอใจ การบรรลุวิสัยทัศน์

สรุปได้ว่า กลยุทธ์ หรือ ยุทธศาสตร์ หมายถึง การวางแผนทางใช้ทรัพยากรที่เหนือคู่แข่ง ปรับเปลี่ยนจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็ง สร้างวิกฤติให้เป็นโอกาส เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

3.2 ความหมายของการบริหารเชิงกลยุทธ์

การบริหารเชิงกลยุทธ์ หรือการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เป็นการบริหารงานสมัยใหม่ แนวคิดในด้านนี้มีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศไทยที่อยู่ในช่วงของการปรับตัว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อรองรับสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และภายในประเทศ จากการศึกษาพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการตัดสินใจในการดำเนินงาน ที่จะกำหนดผลการปฏิบัติงานขององค์กรในระยะยาวให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ธงชัย สันติวงศ์(2544)ได้ให้ความหมายการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า หมายถึง การตัดสินใจและการกระทำต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนากลยุทธ์ ที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้

สมยศ นาวิการ(2545)ได้ให้ความหมายการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการกำหนดทิศทางระยะยาว เป็นการกำหนดกลยุทธ์ การดำเนินกลยุทธ์ และการประเมินกลยุทธ์ขององค์กร

เสนาะ ดีเยาว์(2546)ได้ให้ความหมายการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการกำหนดการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ นำแผนนั้นไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่สำคัญคือ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายใน การกำหนดภารกิจและจุดประสงค์ การกำหนดกลยุทธ์การนำกลยุทธ์ไปใช้ และการควบคุมประเมินผลกลยุทธ์

อุทิศ ขาวเขียว(2546)ได้ให้ความหมายการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า หมายถึง เครื่องมือการขึ้นนำการบริหารขององค์กร ที่เกิดจากการระดมสมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยยึดหลักการวิเคราะห์ให้ทราบสภาวะแวดล้อมให้ “รู้เขารู้เรา” เพื่อชี้แนะเป้าประสงค์กลยุทธ์ การปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม มีการจัดลำดับของสำคัญของกลยุทธ์ เพื่อจัดการกับทรัพยากร การบริหาร กระบวนการพัฒนา การกำกับติดตาม ประเมินผลความก้าวหน้า การดำเนินงานตามแผนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์

สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน(2550)ได้ให้ความหมายการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า หมายถึง เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ของการสร้างกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการประเมินกลยุทธ์ เป็นการตัดสินใจที่ให้องค์กรบรรลุผล ถึงวัตถุประสงค์ได้ เน้นการบริหารเชิงบูรณาการ

Wright, Pringle and Kroll (1992) ได้ให้ความหมายการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ผู้บริหารระดับสูง บรรลุผลตามภารกิจ และเป้าหมายขององค์การ

David (1997) ได้ให้ความหมายการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า หมายถึง เป็นศาสตร์และศิลป์ในการกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และการประเมินผลกลยุทธ์

สรุป จากนักการศึกษาได้ให้ความหมายการบริหารเชิงกลยุทธ์ สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายขององค์การที่ได้กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อม องค์กรใดแม้จะจัดทำกลยุทธ์ดีเลิศเพียงใด ถ้าหากขาดความสามารถบริหารจัดการนำกลยุทธ์นั้นไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จได้ กลยุทธ์นั้นก็แทบจะไร้ค่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ยัง หมายถึง ความสามารถนำกระบวนการบริหารไปสู่ความสำเร็จ (Execution) ที่ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ และคำนึงถึงผลระยะยาวขององค์กร การบริหารกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การแปลงกลยุทธ์เป็นแผนปฏิบัติการ โดยมีคำถาม 4 ข้อคือ

1. วิเคราะห์องค์กร เช่น ใช้หลัก SWOT
2. กำหนดวิสัยทัศน์/ทิศทาง
3. กำหนดกลยุทธ์
4. กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ใช้หลักการพื้นฐานเช่นเดียวกับการบริหารแผนทั่วไป เพราะเป็นกระบวนการปฏิบัติการขององค์กรให้บรรลุผลซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation or Strategic Making)
2. การแปลงหรือการร่างกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ (Strategy Implementation)
3. การควบคุม ติดตาม และประเมินผล (Strategy Evaluation)

3.3 กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์

พฤษี ศิริบรรณพิทักษ์ (2552: 18-21) ได้กล่าวถึงการวางแผนกลยุทธ์ไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategy Management) ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์
2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์
3. การปฏิบัติตามกลยุทธ์
4. การควบคุมเชิงกลยุทธ์ และการประเมินผล

Holt (1993) ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบ 3 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดพันธกิจคือ กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน
2. การพัฒนาวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์คือ กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ดำเนินงานไปตามสภาพจริง

3. การกำหนดกลยุทธ์คือ การพิจารณากลยุทธ์นำไปสู่การปฏิบัติ
4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติคือ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ
5. การประเมินผลลัพธ์เชิงกลยุทธ์คือ ติดตามผลการปฏิบัติงาน

Dess and Miller (1993) ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบด้วยกัน 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์เป็นพื้นฐานของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย

- 1.1 การพิจารณาเป้าหมายขององค์การ (Goal) เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategy Goal) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์

- 1.2 การวิเคราะห์ SWOT Analysis การบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับจุดแข็ง และจุดอ่อน ภายในโรงเรียนให้เหมาะสมกับโอกาส และภาวะคุกคาม

2. การกำหนดกลยุทธ์ เป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงงานไว้วงหน้าให้ เป็นผลลัพธ์

3. การดำเนินกลยุทธ์ เป็นการกำหนดแผนปฏิบัติ ต้องคำนึงถึงโครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ความเป็นผู้นำ และการควบคุมเชิงกลยุทธ์

กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานหลายองค์ประกอบวิลเลนและฮังเกอร์ (Wheelen and Hunger,2012) เสนอองค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ 4 องค์ประกอบซึ่งมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องดังนี้

1.การตรวจสอบสภาพแวดล้อม(Environmental Scanning)

กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์เริ่มต้นที่การวิเคราะห์ ตรวจสอบและประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุปัจจัยเชิงกลยุทธ์ ทั้งปัจจัยที่

เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อเป็นตัวกำหนดอนาคตขององค์การ ซึ่งวิธีการที่ตรวจสอบสภาพแวดล้อมที่นิยมใช้กันมากคือ การวิเคราะห์ SWOT Analysis โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยตัวแปรคือ โอกาสและภาวะคุกคามซึ่งอยู่ภายนอกองค์การ เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ในระยะสั้น มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และมีผลกระทบกับองค์การโดยตรง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเป็นการวิเคราะห์ อีก 2 ปัจจัยคือ จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์การ ซึ่งได้แก่โครงสร้าง วัฒนธรรม และทรัพยากรขององค์การ จุดแข็งจะกลายเป็นความสามารถหลักที่สามารถนำมาใช้สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้

2. การกำหนดกลยุทธ์(Stratey Formulation)

2.1การกำหนดกลยุทธ์ คือ การจัดทำแผนระยะยาวเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานให้เหมาะสมกับโอกาสปัญหาและอุปสรรคที่เป็นอยู่ในขณะนั้น รวมทั้งจะต้องสอดคล้องกับจุดแข็ง จุดอ่อนขององค์การ โดยมักจะกำหนดเป็นพันธกิจขององค์การ กำหนดวัตถุประสงค์ การพัฒนากลยุทธ์ และกำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

2.2การกำหนดกลยุทธ์จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทำได้โดยใช้ SWOT Matrix จากการศึกษาวิธีการดังกล่าวของ Wehrich and Koontz (2005) พบว่ามีแนวคิดที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

2.3การประเมินสถานการณ์โดยใช้ TOWS Matrix มีขอบเขตที่กว้างและให้มุมมองที่ต่างออกไป ตารางการคิดแบบ TOWS เป็นกรอบวิเคราะห์การคิดอย่างเป็นระบบที่ช่วยในการจับคู่เอาโอกาสและภาวะคุกคามภายนอก กับจุดอ่อนและจุดแข็งภายในองค์การเข้าด้วยกัน เป็นเรื่องธรรมดาที่บริษัทจะบุจุดอ่อนจุดแข็งด้วยตนเอง เช่นเดียวกับการระบุโอกาสดับภาวะคุกคามสภาพแวดล้อมจากภายนอก แต่สิ่งมักจะมองข้ามคือ การเชื่อมโยงปัจจัยที่สำคัญเหล่านี้ ซึ่งต้องการกลยุทธ์ในการดำเนินการที่แตกต่างกันในการจัดการทางเลือกที่จะนำไปสู่กลยุทธ์อย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์ถูกกำหนดจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม คือ โอกาส และภาวะคุกคาม และสภาพแวดล้อมภายใน คือ จุดแข็งและจุดอ่อนดังนี้

1.ยุทธศาสตร์ WT เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายเพื่อลดจุดอ่อนและภาวะคุกคาม ซึ่งองค์การอาจต้องดำเนินการ เช่น รวมบริษัทเข้าด้วยกัน ตัดทอนค่าใช้จ่าย หรือสะสางหนี้ชำระ

2.ยุทธศาสตร์ WO เป็นความพยายามที่ลดจุดอ่อนและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาโดยอาศัยความสามารถหรือสมรรถนะจากภายนอก เช่นเทคโนโลยีหรือคนที่มีความสามารถตามที่ต้องการที่จะช่วยให้บรรลุความสำเร็จจากการใช้ประโยชน์ในโอกาสจากสภาพแวดล้อมภายนอก

3.ยุทธศาสตร์ ST อยู่บนพื้นฐานแข็งขององค์กรที่จะจัดการกับภาวะคุกคามภายนอก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะเพิ่มศักยภาพก่อน แล้วค่อยลดข้อที่เป็นภาวะคุกคามภายหลังซึ่งองค์กรอาจใช้เทคโนโลยี การเงิน การจัดการ หรือความเข้มแข็งทางการตลาดเพื่อจัดการภาวะคุกคามมาจากคู่แข่ง

4.ยุทธศาสตร์ SO สภาวะการณ์ที่องค์กรต้องการจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กรสามารถใช้จุดแข็งภายในเพื่อสร้างประโยชน์จากโอกาสภายนอกสิ่งนี้คือ เป้าหมายของการประกอบการในการเปลี่ยนแปลงจุดยืน หากมีจุดอ่อนองค์กรจะต้องพยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะให้ได้ซึ่งจะทำให้เข้มแข็งขึ้น หากเผชิญกับภาวะคุกคามจะต้องรับมือให้ได้เพื่อมุ่งจัดการให้เป็นโอกาสสำหรับองค์กรทางเลือก

Wheelen and Hunger(2012)ได้นำเอาแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยได้อธิบายและยกตัวอย่างการกำหนดกลยุทธ์ในบริษัท แห่งหนึ่งเมื่อสรุปแนวคิดแล้วจะเห็นว่าคล้ายคลึงกันมากโดย Wheelen and Hungerได้กล่าวว่า การประเมินสถานการณ์องค์กรด้วยการ SWOT Analysis สามารถใช้กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมได้จำนวนมาก การใช้ SWOT Matrix จะช่วยอธิบายถึงวิธีการในการเชื่อมโยงสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งโอกาส ภาวะคุกคามที่องค์กรเผชิญอยู่กับจุดแข็ง จุดอ่อน จากสภาพแวดล้อมภายในเพื่อนำไปสู่ผลการกำหนดกลยุทธ์ 4 ด้าน เป็นการดีที่จะใช้การระดมสมอง เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่อาจจะไม่ได้คำนึงถึง และยังคงผลักดันให้ผู้บริหารฝ่ายกลยุทธ์ได้สร้างสรรค์วิธีการไปสู่ความเจริญก้าวหน้าพอๆ กับกลยุทธ์ชะลอตัวและยังสามารถนำไปกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร และกลยุทธ์ระดับฝ่ายได้อีก

การคิดกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับองค์กรWheelen and Hunger กล่าวว่าจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการเชื่อมโยงมุมมองทั้ง 4 ด้านเข้าด้วยกันดังนี้

กลยุทธ์ SO กำหนดขึ้นโดยการพิจารณาถึงวิธีการที่องค์กรจะใช้จุดแข็งภายในเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากโอกาส

กลยุทธ์ ST พิจารณาจุดแข็งขององค์กรหรือหน่วยงานเพื่อหาวิธีหลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม

กลยุทธ์ WO เป็นความพยายามที่จะเอาประโยชน์จากโอกาสโดยการหาทางเอาชนะจุดอ่อน

กลยุทธ์ WT พิจารณาถึงการตั้งรับหรือลดจุดอ่อน และหลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม

จากการศึกษา แนวคิดการกำหนดกลยุทธ์ SWOT Matrix สรุปว่า การเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ที่ตรงประเด็น ชัดเจน และทำทนายต่อการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกขององค์กร

3. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation)

การปฏิบัติตามกลยุทธ์เป็นกระบวนการดำเนินงานโดยนำกลยุทธ์ที่กำหนดไว้มาสู่การปฏิบัติ ด้วยการจัดทำโปรแกรมไว้มาดำเนินงาน การจัดทำงบประมาณ และวิธีดำเนินงาน ในขั้นนี้อาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้ตรวจสอบ เนื่องจากเป็นแผนปฏิบัติการ การปฏิบัติตามกลยุทธ์จึงเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงาน

4. การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control)

การประเมินผลและการควบคุม เป็นการตรวจสอบกิจกรรม และผลการปฏิบัติงานทั้งหมด เพื่อเปรียบเทียบดูว่า ผลการปฏิบัติงานจริง กับที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้บรรลุผลตามเป้าหมายหรือไม่ เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินไปแก้ไขต่อไป

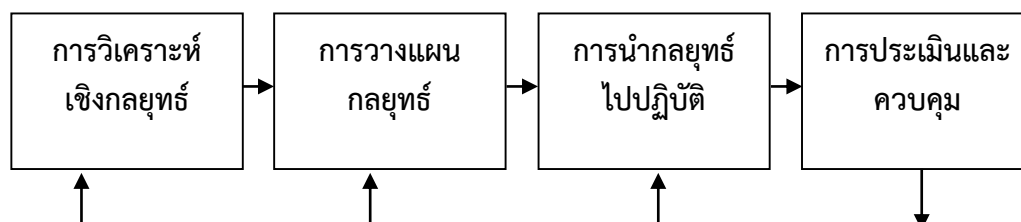
สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์กร การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุม ซึ่งในการทำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก การกำหนดกลยุทธ์ การร่างกลยุทธ์ และการตรวจสอบกลยุทธ์

3.4 การพัฒนากลยุทธ์

Keller G.(1983) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนากลยุทธ์ไม่ใช่การนำเสนอความคิดของคนเดียวให้คนอื่นนำไปปฏิบัติ แต่เป็นนวัตกรรมจากความคิด และการวางแผนของกลุ่มคนที่สำคัญในองค์กรที่ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และคำนึงถึงความสำเร็จขององค์กรระยะยาวในอนาคตโดยการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และระบุวิธีดำเนินการที่กะทัดรัด ทั้งนี้การพัฒนากลยุทธ์ขององค์กรต้องรักษาจุดยืนและจุดแข็ง หรือเอกลักษณ์ขององค์กรไว้

Wheelen and Hunger (2012: 62) นำเสนอการบริหารกลยุทธ์ซึ่งเป็นการผสมผสานองค์ประกอบพื้นฐานมี 4 องค์ประกอบ คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

(Environmental Scanning) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) และการประเมินและการควบคุม (Evolution and Control) ในภาพดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการบริหารกลยุทธ์

ที่มา : Wheelen and Hunger. Strategic Management and Business Policy. 13th ed. Upper Saddle River, New Jersey : Pearson, 2012: 63

Koont and Wehrich (1990: 93-95) กำหนดกลยุทธ์โดยใช้เครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์สถานการณ์ คือ ระบบ TOWS Matrix เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ระบบ เป็นการจับคู่ระหว่างภาวะคุกคาม และโอกาสจากภายนอกองค์กร กับจุดอ่อนและจุดแข็งภายในองค์กรในการวิเคราะห์สถานการณ์ตามรูปแบบ เริ่มพิจารณาจากภาวะคุกคามก่อน การวางแผนกลยุทธ์จำเป็นต้องพิจารณาผลของวิกฤติปัญหาและภาวะคุกคามเป็นอันดับแรก

กลยุทธ์ 4 ประเภทของ Koont and Wehrich มี 4 ประเภทดังนี้

1. กลยุทธ์ SO: Maxi-Maxi มีจุดมุ่งหมายคือ จุดแข็งร่วมกับโอกาสเพื่อกำหนดกลยุทธ์เพิ่มศักยภาพ : เชิงรุกระยะยาว โดยนำจุดแข็งที่มีมาเสริมสร้างและนำโอกาสที่เปิดมาทำประโยชน์อย่างเต็มที่ เป็นกลยุทธ์ที่มีศักยภาพสูงสุดในการบรรลุความสำเร็จ

2. กลยุทธ์ WO: Mini-Maxi มีจุดมุ่งหมายคือ จุดอ่อนร่วมกับโอกาสเพื่อกำหนดกลยุทธ์เร่งพัฒนา หรือกลยุทธ์การพลิกตัว : เชิงรุกระยะสั้น โดยการแก้ไขจุดอ่อน และนำโอกาสที่เปิดมาทำประโยชน์อย่างเต็มที่ จุดอ่อนบางประการจำเป็นต้องมีการพัฒนาหรือกำหนดสมรรถนะให้เป็นบุคลากรให้เป็นแนวปฏิบัติ เช่น การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอนที่จำเป็นเพื่อเอาชนะจุดอ่อน สำหรับมุมมองภายนอกเป็นการใช้โอกาสภายนอกมาเป็นประโยชน์ในการวางแผนงาน

3. กลยุทธ์ ST: Maxi-Mini มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาจุดแข็งร่วมกับภาวะคุกคามเป็นการกำหนดกลยุทธ์สร้างภูมิคุ้มกันหรือการขยายขอบข่ายกิจการ : เชิงรุกระยะยาวโดยได้ประโยชน์จากจุดแข็ง หลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม และหาแนวทางดำเนินการ ที่จะทำให้โรงเรียนสูญเสียน้อยที่สุด เป็นการ

เพิ่มจุดแข็งที่มีอยู่เดิม และเพิ่มจุดแข็งที่ยังไม่มี เช่น ด้านเทคโนโลยี ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เป็นการใช้จุดแข็งในการรับมือ หรือหลีกเลี่ยงภาวะคุกคามจากภายนอก

4. กลยุทธ์ WT: Mini-Mini มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาจุดอ่อนร่วมกับภาวะคุกคาม เป็นการกำหนดกลยุทธ์แก่วิกฤติหรือกลยุทธ์เชิงป้องกันหรือตั้งรับ :เชิงรุกระยะสั้น โดยพยายามลดจุดอ่อน หลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม และหาแนวทางในการดำเนินการที่จะทำให้โรงเรียนสูญเสียน้อยที่สุด และช่วยในการกำหนดรูปแบบ

จากกลยุทธ์ 4 ประเภทของ Koont and Wehrich แสดงรายละเอียดกลยุทธ์การวิเคราะห์สถานการณ์ตามรูปแบบ TOWS Matrix โดยอธิบายว่า TOWS Matrix มีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ภายใต้จุดของเวลาที่เจาะจง เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการออกแบบกลยุทธ์ จึงจำเป็นต้องเตรียมกลยุทธ์ TOWS Matrix หลากๆประเภทในแต่ละช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ TOWS Matrix ในอดีตต่อเนื่องกับการวิเคราะห์ในปัจจุบัน และในอนาคต ระบบTOWS Matrix มีประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร

ตารางที่ 3 TOWS Matrix สำหรับการกำหนดกลยุทธ์

สภาพแวดล้อมภายใน	จุดแข็ง(S)	จุดอ่อน (W)
สภาพแวดล้อมภายนอก	อาทิ การบริหารจัดการการปฏิบัติงาน การเงิน การตลาด การวิจัยและพัฒนา วิศวกรรม เป็นต้น	อาทิ การบริหารจัดการการปฏิบัติงาน การเงิน การตลาด การวิจัยและพัฒนา วิศวกรรม เป็นต้น
โอกาส (O) ความเสี่ยง อาทิ สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคตการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และสังคม ผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการ และเทคโนโลยี	SO Maxi – Maxi เป็นกลยุทธ์ที่มีศักยภาพสูงสุดในการบรรลุความสำเร็จ โดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็งขององค์กร เพื่อประโยชน์ของโอกาสภายนอก	WO Mini – Maxi เป็นกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อเอาชนะจุดอ่อน ละเพื่อประโยชน์ของโอกาสภายนอก
ภาวะคุกคาม (T) อาทิ ขาดแคลนพลังงาน ภาวะการแข่งขัน สภาพเศรษฐกิจ ในปัจจุบันและอนาคต การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม เป็นต้น	ST Maxi – Mini เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อรับมือ หรือหลีกเลี่ยงกับภาวะคุกคาม	WT Mini – Mini เป็นกลยุทธ์เพื่อลดจุดอ่อน และภาวะคุกคาม

แหล่งที่มา: Koont and Wehrich. THE TOWS MATRIX FOR STRATEGY

FORMULATION ESSENTIALS OF MANAGEMENT.5TH edition Singapore: McGraw-Hill.

1990: 94

ปกรณัม ปรียากร(2548: 100-101)ได้กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อหาโอกาส (Opportunity) และภาวะคุกคาม(Threat) ที่นิยมใช้ทั่วไปคือ หลักที่เรียกว่า PEST Analysisมีรายละเอียดดังนี้

- 1.การเมือง(Political Component = P)เป็นการวิเคราะห์นโยบายกฎหมายของภาครัฐที่เป็นทั้งโอกาสและภาวะคุกคามต่อการดำเนินกิจการในองค์การ
- 2.เศรษฐกิจ (Economic Component = E) เป็นการวิเคราะห์เศรษฐกิจที่เป็นทั้งโอกาสภาวะคุกคามต่อการดำเนินกิจการในองค์การ
- 3.สังคมและวัฒนธรรม (Socia – Cultural Component = S) เป็นการวิเคราะห์สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นทั้งโอกาสและภาวะคุกคามต่อการดำเนินกิจการในองค์การ
- 4.เทคโนโลยี (Technology Component = T) เป็นการวิเคราะห์สภาพทางเทคโนโลยีที่เป็นทั้งโอกาสและภาวะคุกคามต่อการดำเนินกิจการในองค์การ

Certo and Peter (1991) ได้กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในอนาคตมีเทคนิคการวิเคราะห์ดังนี้

- 1.วิเคราะห์แนวโน้มจากการศึกษาเอกสาร
- 2.คาดคะเนโดยใช้สถิติปัญญาและประสบการณ์
- 3.คาดคะเนแนวโน้มโดยใช้วิธีทางสถิติ
- 4.สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ
- 5.ใช้เทคนิควิธีสัมภาษณ์แบบ EFR หรือ EDFR
- 6.ใช้เทคนิค Delphi
- 7.วิเคราะห์ผลกระทบ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) มีหลักที่นิยมใช้ทั่วไปคือ หลักที่เรียกว่า 4Ms ซึ่งมีรายละเอียดคือ

- 1.บุคลากร (Man: M1) เช่น ปริมาณและคุณภาพของบุคลากรในองค์การ
- 2.เงิน (Money: M2) เช่น การจัดสรรเงิน งบประมาณ การระดมทรัพยากร ปริมาณ และคุณภาพการใช้จ่ายเงินและงบประมาณ ความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงิน
- 3.วัสดุอุปกรณ์ (Material: M3) เช่น ปริมาณและคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ในองค์การ การแบ่งปัน และการหมุนเวียนการใช้วัสดุอุปกรณ์ในองค์การ

4.การบริหารจัดการ (Management: M4) เช่น การวางแผน การจัดระบบ ในองค์กร การแต่งตั้งและมอบอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การควบคุม กำกับและติดตามงาน

การวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารองค์การจากมากไปหาน้อย โดยใช้สูตร Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2542)

$$\begin{aligned} \text{สูตร PNI}_{\text{Modified}} &= (I - D)/D \\ I &= \text{สภาพที่พึงประสงค์} \\ D &= \text{สภาพปัจจุบัน} \end{aligned}$$

จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ ที่ได้สังเคราะห์การพัฒนากลยุทธ์ของการบริหารโรงเรียนจาก Koont and Wehrich (1990), Wheelen and Hunger (2012) เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ SWOT โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม
2. การกำหนดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียน (Strategy Formulation) โดยใช้ TOWS Matrix
3. การปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อศรายุทธ ศรีใจอินทร์ (2552) ได้ทำวิจัยเรื่องการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแบบรวมเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีกลยุทธ์ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านจัดการเรียนการสอนมีผลต่อสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กแบบเรียนรวมค่อนข้างเป็นปัจจัยเอื้อและเป็นโอกาสเฉพาะปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ และได้เสนอกลยุทธ์ด้านการพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยี 2 กลยุทธ์คือ กลยุทธ์เร่งผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมประกอบการเรียนการสอนร่วมกัน เป็นเครือข่าย และจัดให้มีคอมพิวเตอร์อำนวยความสะดวกให้แก่ครูอย่างเพียงพอ และกลยุทธ์สนับสนุนให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในและนอกโรงเรียนใช้ในการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

ปราโมทย์ เบจกาญจน์ และคณะ(2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตร ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ช่วยพัฒนาความสามารถและคุณภาพในการสอนของครู ช่วยกระตุ้นให้กำลังใจครูและนักเรียนในการเรียนการสอน และช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน เน้นความสามารถและคุณภาพในการสอนของครู ให้ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสิ่งเหล่านี้สามารถทำให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพได้

ศาลินา บุญเกื้อ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลการวิจัยพบว่า จุดเริ่มต้นของการจัดการเรียนการสอนเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาหลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ ต้องมีการจัดการบริหารที่ดี มีการวางแผน และการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องมีการส่งเสริม สนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร ตลอดจนมีการพัฒนาศักยภาพผู้ที่เกี่ยวข้อง สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่พลเมืองคุณภาพ และมีปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จหลายประการ เช่น การมีส่วนร่วมให้ทุกหน่วยงานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับ และยังพบว่าการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานวิชาการที่ผู้บริหารควรมีกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายและยุติธรรมให้เกิดประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพตามมาตรฐาน และบรรลุเป้าหมายก่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และยังได้เสนอกลยุทธ์การพัฒนาสื่อและสารสนเทศทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะสื่อ เทคโนโลยีจะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและสามารถเพิ่มพูนทักษะความสามารถและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้ ตลอดจนการแสวงหาความรู้เกิดการค้นคว้าหาข้อมูลที่มามากมายเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของผู้เรียน

วรรณพงษ์ ศิริเจียรนัย (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความจำเป็นและความต้องการนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนในการปฏิรูปการศึกษาของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากการวิจัยพบว่า ครูต้องการ กล้องถ่ายภาพ เครื่องเล่นวีซีดี คอมพิวเตอร์ เครื่อง Printer เครื่อง Scanner กระบวนการกลุ่ม การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบสรุค สร้างความรู้ การเรียนการสอนแบบบูรณาการ และ การสอนแบบปฏิบัติการ ครูต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีในระดับมาก

พูนภัทรา พูลผล (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ผลการวิจัยพบว่าด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิด การใฝ่รู้ให้มีความสามารถด้านการประกอบอาชีพ และสามารถแข่งขันกับประชาคมโลกได้ต้องมีการตรวจสอบติดตามผลการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนได้ เน้นกระบวนการสอนที่สอดคล้องชีวิตจริงของผู้เรียน ด้านการวัดประเมินผล ด้วยการส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้ครูมีระบบเกณฑ์การวัดประเมินความรู้หรือพฤติกรรมต่างๆ หรือใช้เครื่องมือวัดให้ได้ตัวเลขแทนคุณลักษณะต่างๆ โดยนำเอาข้อต่างๆที่ได้จากการวัดรวมกับการใช้วิจารณ์ญาณของผู้ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ วัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่หลากหลาย ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี ด้วยการนำสื่อเทคโนโลยีมาช่วยอำนวยความสะดวกให้เป็นแหล่งเชื่อมความรู้ให้มียู่ทั่วทุกมุมโลกมาร่วมเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน โดยการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพและพร้อมเป็นพลเมืองโลก

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

จากรายงานการวิจัยที่มีการสังเคราะห์ วิธีการสร้างพลเมืองในโรงเรียนทั่วโลกพบว่ามี 6 วิธีการคือ

1.การจัดการเรียนการสอนในเรื่องรัฐ ประวัติศาสตร์ กฎหมาย และ ประชาธิปไตย

2.การอภิปรายในประเด็นเหตุการณ์ในระดับท้องถิ่น ชาติ และนานาชาติ เช่น ในประเทศเวียดนามใช้การเขียนสรุปคำถาม 5 ข้อในการพัฒนานักเรียน

- 1.วันนี้ทำความดีอะไรบ้าง
- 2.วันนี้ช่วยพ่อแม่ทำงานอะไร
- 3.วันนี้ชุมชนมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นบ้าง
- 4.รายงานข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศ
- 5.รายงานข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์โลก

3.การมีโปรแกรมที่ออกแบบให้นักเรียนมีโอกาสได้ประยุกต์ใช้ ความรู้ที่ได้เรียนในการรับใช้สังคมซึ่งเชื่อมโยงการเรียนรู้เข้ากับการเรียนรู้ที่ห้องเรียน

4.การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ที่จัดให้มีโอกาสได้มีส่วนร่วม กับโรงเรียนและชุมชน ในกิจกรรมต่างๆ

5.ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วม กิจกรรมสภานักเรียน

6.ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในลักษณะสถานการณ์จำลอง (Simulation) ของ กระบวนการประชาธิปไตย

UNESCO (2012) ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคน และ ยังให้ความสำคัญกับเรื่อง Literacy ตามความหมายเดิม หมายถึง ความสามารถในการอ่านหรือเขียน หรืออ่านออกเขียนได้ หรือ การรู้หนังสือ UNESCO ได้นิยามความหมายใหม่ไว้ว่า ความสามารถในการระบุ บ่งบอก ความเข้าใจ ตีความสร้างสรรค์ สื่อสาร ประมวลผล ความสามารถในการใช้ข้อมูล และข้อเท็จจริงที่เป็นข้อเขียนหรือสิ่งที่พิมพ์ในบริบทที่หลากหลายได้ รวมถึงการต่อเนื่องการเรียนรู้ ที่ช่วยให้บุคคลบรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจ หรือพัฒนาความรู้ ศักยภาพ คน ชุมชน และสังคมในมุมกว้าง และการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ซึ่งการรู้หนังสือเชิงการเมืองการปกครองเป็นประเด็นการจัดการศึกษา เพื่อความเป็นพลเมือง ต่างให้ความสนใจและมุ่งพัฒนาพลเมืองให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง ดังกล่าวด้วย ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง จึงให้ความสนใจไปที่การรู้หนังสือเชิง การเมือง หรือ Politic Literacy หมายถึงชุดของความสามารถที่ได้รับการพิจารณาว่าจำเป็นสำหรับ ประชาชน ที่มีส่วนร่วมกับรัฐบาล หรือผู้ปกครอง รวมถึงความเข้าใจว่ารัฐทำงานอย่างไร และประเด็น การใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ทักษะกระบวนการคิดวิจารณ์ญาณ ที่ใช้พิจารณาความแตกต่างของแนวคิด และมุมมองในประเทศไทย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช) 2557 นำโดย พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์ โอชา หัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ มีนโยบายส่งเสริมด้านการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ และวิชาหน้าที่พลเมืองได้กล่าวไว้ว่า “ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง ประวัติศาสตร์ ความเป็นไทย รักชาติ ศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นพลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตย มีความปรองดองสมานฉันท์ เพื่อสันติสุขในสังคมไทย”

Democratic Citizenship Education-DCE working group(2555)หรือ คณะทำงานการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาความเป็นพลเมืองคุณภาพไว้ว่า ความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสำคัญและมี องค์ประกอบที่สำคัญ 4ประการดังนี้

- 1.ความคิดรวบยอด
- 2.ค่านิยมและแนวทางปฏิบัติ
- 3.ทักษะความสามารถ

4. ความรู้และความเข้าใจ

การบูรณาการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพ ควรมีทักษะทางสังคม เพราะการเรียนรู้เป็นทักษะทางสังคม หรือความสามารถเชิงสังคม คือ การเรียนรู้การกระทำต่างๆ ที่มีผลต่อตนเองและผู้อื่นเป็นทักษะภายในที่ช่วยในการให้บุคคลสามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต มีการเรียนรู้ด้วยตัวเอง รู้จักปรับตัว เรียนรู้การตัดสินใจ รวมทั้งรู้จักยับยั้งชั่งใจ บุคคลที่มีทักษะชีวิตจะเป็นคนที่มีเหตุผล รู้จักเลือกการดำรงชีวิตที่เหมาะสม ช่วยให้งานเกิดความรอบคอบ และเกิดนิสัยการทำงานเพื่อสังคม การฝึกฝนเป็นการเปิดโอกาสให้คนเกิดความพร้อมในตนเองและการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขขององค์ประกอบทักษะทางสังคม

1. ทักษะตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) เป็นความสามารถในการค้นหา รู้จัก และเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเองซึ่งจะช่วยให้รู้จักตนเองเวลาเผชิญกับความเครียด หรือสถานการณ์ต่างๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่น เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

2. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีมิว อาชีพ ฯลฯ ช่วยให้เราสามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่าหรือบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อน

3. ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจ เกี่ยวกับการกระทำของตนเอง ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิต โดยการประเมินทางเลือก และผลที่ได้รับ จากการตัดสินใจ ทางเลือกที่ถูกต้องและเหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

4. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทางกายและจิตใจจนอาจเป็นปัญหาใหญ่โตเกินแก้ไข

5. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูด และท่าทางที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การชื่นชม การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การช่วยเหลือ การปฏิเสธ เป็นต้น

6.ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างกันและกัน และสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ ได้นาน

7.ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion) เป็นความสามารถ ในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีจัดการกับ อารมณ์โกรธ ความโศกเศร้าที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนของเยาวชน เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน และนำมาพัฒนาประเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 3 ยกร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอกกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพัฒนาพลเมืองคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ได้ทำการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี นำเสนอในรูปแบบวิเคราะห์เอกสาร
2. นำเสนอกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อมาพิจารณาตรวจสอบ
3. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น
4. ผู้วิจัยนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และนักวิชาการที่ความรู้หรือประสบการณ์ และมีผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ จำนวน 5 ท่าน เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนากรอบแนวคิด คุณลักษณะของพลเมืองคุณภาพ และบริหารงาน

วิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 2 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเภทสามัญ สังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษา โดยคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลการประเมินรอบที่ 3 โดยมีผลการประเมิน ในระดับดีมาก

กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านพลเมืองคุณภาพ ได้แก่ ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมด้านพลเมือง คุณภาพจำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยแบบประเมินกรอบแนวคิด ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ และคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองคุณภาพ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิด ในการวิจัยดำเนินการออกแบบและให้ผู้ให้ข้อมูลออกแบบเครื่องมือ และออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ประเภทสามัญศึกษา สังกัด คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,361 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยคือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 385 แห่ง โดยการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการ ใช้สูตรของ Yamane (1976) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนครูทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

ขนาดของประชากรโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนัก
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 2,361 แห่งคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 385 แห่ง
การสุ่มเลือกโรงเรียน ดำเนินการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random) เพื่อให้
ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Systematic random sampling) เลือกกลุ่มตัวอย่าง
ทั้งหมด 4 กลุ่มตามขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2558 ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 0-499 คน

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 500-1,499 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1,500-2,499 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป

2. กำหนดจำนวนโรงเรียนตามจำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน จะได้
กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 385 แห่งดังตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

โรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดเล็ก	461	68
โรงเรียนขนาดกลาง	661	82
โรงเรียนขนาดใหญ่	542	97
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	697	138
รวม	2,361	385

โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รอง
ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนละ 1 คน และครู ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรมโรงเรียนละ 1 คน จำนวนทั้งสิ้น 1,155 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วยความคิดเห็นเกี่ยวกับ
สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิด

พลเมืองคุณภาพ จำนวน 1 ชุดสำหรับเก็บข้อมูล ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู โดยมีประเด็นคำถามในเครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อ ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหา และความชัดเจนของภาษา เพื่อให้แบบสอบถามครอบคลุมและเหมาะสมกับเนื้อหาการวิจัย

2. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถามนำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา นำผลการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาคำนวณหาค่าความตรงด้านเนื้อหา

4. นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงมาคำนวณหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยใช้สูตรของโรวินลลี และแฮมเบลตัน (อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum r}{n}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ใช้เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสม คือ ค่าดัชนี IOC รายข้อต้องมีค่ามากกว่า 0.80 (อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) ปรับปรุงภาษาของข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้

เกณฑ์การให้คะแนน

- +1 = แน่ใจว่าประเด็นที่ตรวจสอบเครื่องมือมีความเหมาะสม
 0 = ไม่แน่ใจว่าประเด็นที่ตรวจสอบเครื่องมือมีความเหมาะสม
 -1 = แน่ใจว่าประเด็นที่ตรวจสอบไม่มีความเหมาะสม

โดยค่า IOC ของแบบสอบถามในเรื่องการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ งานการบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ฉบับเป็นที่ยอมรับและมีความเหมาะสม โดยข้อคำถามมีค่า IOC มีค่า 0.8 ขึ้นไป (ภาคผนวก)

การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ/ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 15 คน และครูจำนวน 15 คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้เครื่องมือ

โรงเรียน	ระดับ	ผู้ให้ข้อมูล		
		ผู้อำนวยการ	รองผู้อำนวยการ	ครู
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒฝ่ายมัธยม	มัธยมศึกษา	1	1	1
สายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ	มัธยมศึกษา	1	1	1
สวนกุหลาบวิทยาลัย	มัธยมศึกษา	1	1	1
นาคนารูปถัมภ์ฯ	มัธยมศึกษา	1	1	1
เทพศิรินทร์	มัธยมศึกษา	1	1	1
สามเสนวิทยาลัย	มัธยมศึกษา	1	1	1
สายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ฯ	มัธยมศึกษา	1	1	1
เตรียมอุดมศึกษา	มัธยมศึกษา	1	1	1
วชิรธรรมสาธิต	มัธยมศึกษา	1	1	1

โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของสุวิมล ติรกานันท์(2550 : 175) ดังนี้

$$\text{สูตรที่ใช้ } \alpha = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[\frac{1 - \sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ

n = จำนวนข้อคำถามนเครื่องมือ

$$S_i^2 = \text{ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ}$$

$$S_t^2 = \text{ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด}$$

โดยถือเกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.70 ขึ้นไปจึงยอมรับว่า แบบสอบถามมีความเที่ยง โดยแบบสอบถามนี้มีค่าพิสัยความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.856 – 0.987 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยมีรายละเอียดผลการแสดงวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแต่ละตัวแปร ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าความเที่ยงแบบแอลฟาของครอนบาค

เครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม)	จำนวนข้อ	ความเที่ยง
แบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน	26	0.978
แบบสอบถามสำหรับรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	26	0.945
แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน	26	0.856

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในสังกัดสำนักคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน จำนวน 385 แห่ง จำนวนผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 1,155 คน โดยผู้วิจัยใช้การส่งการรับทางไปรษณีย์

ตารางที่ 7 จำนวนการส่งและจำนวนการตอบกลับของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ขนาดโรงเรียน	จำนวนส่งให้ผู้ให้ข้อมูล			รวมทั้งสิ้น	จำนวนการตอบกลับคืน			รวมทั้งสิ้น	ร้อยละ
	ผู้อำนวยการ	รองผู้อำนวยการ	ครู		ผู้อำนวยการ	รองผู้อำนวยการ	ครู		
ขนาดเล็ก	68	68	68	204	34	35	35	104	10.7
ขนาดกลาง	82	82	82	246	81	81	82	244	25.1
ขนาดใหญ่	97	97	97	291	81	81	82	244	25.1
ขนาดใหญ่พิเศษ	138	138	138	414	127	128	126	381	39.2
รวม	385	385	385	1,155	323	325	325	973	84

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Windows (Statistical Package for Science) และใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาใช้ในการพิจารณา

5 หมายถึง ระดับความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบัน และระดับสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบัน และระดับสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตมาก

3 หมายถึง ระดับความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบัน และระดับสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบัน และระดับสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตน้อย

1 หมายถึง ระดับความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบัน และระดับสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตน้อยที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ภาพรวม โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยที่ได้มา แปลความหมายตามช่วงคะแนน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้แต่ละช่วงคะแนนโดยมีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติจริง หรือ มีสภาพพึงประสงค์ ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติจริง หรือ มีสภาพพึงประสงค์ ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติจริง หรือ มีสภาพพึงประสงค์ ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติจริง หรือ มีสภาพพึงประสงค์ ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติจริง หรือ มีสภาพพึงประสงค์
ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการบริหารงาน
วิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 ยกร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมือง คุณภาพ

ดำเนินการยกร่างกลยุทธ์ โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนได้แก่ การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน
โอกาสและภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) การยกร่างกลยุทธ์และการตรวจสอบความเหมาะสม และ
ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม (SWOT Analysis)

ดำเนินการวิเคราะห์ SWOT จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้ PNI เพื่อ
เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และวิเคราะห์จัดลำดับ
ความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิด
พลเมืองคุณภาพ ประเภทสามัญศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากมากไป
หาน้อย โดยคำนวณหาความต้องการจากสูตร การคำนวณหาค่าดัชนี Modified Priority Needs
Index (PNI_{Modified}) เพื่อระบุความต้องการจำเป็นจากสูตร PNI_{Modified} (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล
ว่องวานิช, 2542)

$$\text{สูตร PNI}_{\text{Modified}} = (I - D)/D$$

I = สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม
แนวคิดพลเมืองคุณภาพ

D = สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม
แนวคิดพลเมืองคุณภาพ

เมื่อหา SWOT แล้วผู้วิจัยวิเคราะห์ PNI เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ
จำเป็น แล้วเลือก SWOT ที่มีค่าสูงเฉลี่ยนำมาเขียนรายงานสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง และ
จุดอ่อน และรายงานสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสและภาวะคุกคามโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.เขียนรายงานจุดแข็ง โดยเรียงลำดับจุดแข็งที่มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยในด้านนั้น
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

2.เขียนรายงานจุดอ่อน โดยเรียงลำดับจุดอ่อน ที่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยในด้านนั้น
เรียงลำดับจากมากไปน้อย

3.เขียนรายงานโอกาส โดยเรียงลำดับโอกาส ที่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยในด้านนั้นๆ
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

4.เขียนรายงานภาวะคุกคาม โดยเรียงลำดับภาวะคุกคามที่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยใน
ด้านนั้นๆ เรียงจากมากไปหาน้อย

จากนั้นผู้วิจัยทำการจัดทำร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม
แนวคิดพลเมืองคุณภาพ โดยดำเนินการดังนี้

1.จัดทำตารางเมตริกซ์

2.นำ S-W-O-T มาใส่ตารางเมตริกซ์

3.จับคู่ระหว่างสภาพแวดล้อมภายใน กับ สภาพแวดล้อมภายนอก ดังนี้

3.1 จับคู่จุดอ่อน - ภาวะคุกคาม (WT) เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน (Defensive Strategy) โดยพยายามลดจุดอ่อน หลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม และหาแนวทางดำเนินการที่จะให้โรงเรียน
เกิดความสูญเสียน้อยที่สุด

3.2จับคู่จุดอ่อน - โอกาส (WO) เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround - Oriented Strategy) โดยแก้ไขจุดอ่อนและนำโอกาสที่เปิดให้มาทำประโยชน์อย่างเต็มที่

3.3จับคู่จุดแข็ง - ภาวะคุกคาม (ST) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy) โดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็ง หลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม และหาแนวทาง
ดำเนินการที่จะทำให้โรงเรียนเกิดความสูญเสียน้อยที่สุด

3.4จับคู่จุดแข็ง - โอกาส (SO) เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) โดยนำจุดแข็งที่มีมาเสริมสร้าง และนำโอกาสที่เปิดให้มาทำประโยชน์อย่างเต็มที่

4. จัดทำร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมือง
คุณภาพ

5. ร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ

3.2 การยกร่างกลยุทธ์

3.2.1 ยกร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ ฉบับที่ 1

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ จุดแข็ง – จุดอ่อน – ภาวะคุกคามของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ มายกร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จำนวน 20 คนผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาจากสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ท่าน

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วยจำนวน 7 ท่าน และประธานคณะกรรมการจำนวน 1 ท่าน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ท่าน

กลุ่มที่ 4 ครู หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย คือ แบบประเมินกลยุทธ์ โดยผู้วิจัยสร้างแบบประเมินกลยุทธ์ดังนี้

1. ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดการประเมินนโยบายของ(Owens(1993)และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์เพื่อใช้ในการออกแบบในการประเมินกลยุทธ์

2. จัดทำร่างแบบประเมิน และรายการข้อคำถามที่ครอบคลุมกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมิน โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.2 ยกร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ ฉบับที่ 2

ผู้วิจัยนำผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ ฉบับที่ 1 ผ่านการประเมิน

โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาปรับปรุงและนำเสนอเป็นร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ ฉบับที่ 2 จากนั้นจึงประเมินผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน (กลุ่มเดิมจากการประเมินร่างกลุ่มที่ 1) โดยผู้วิจัยจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมทั้งชี้แจงข้อเสนอแนะต่างๆ ในเชิงลึกอย่างละเอียด

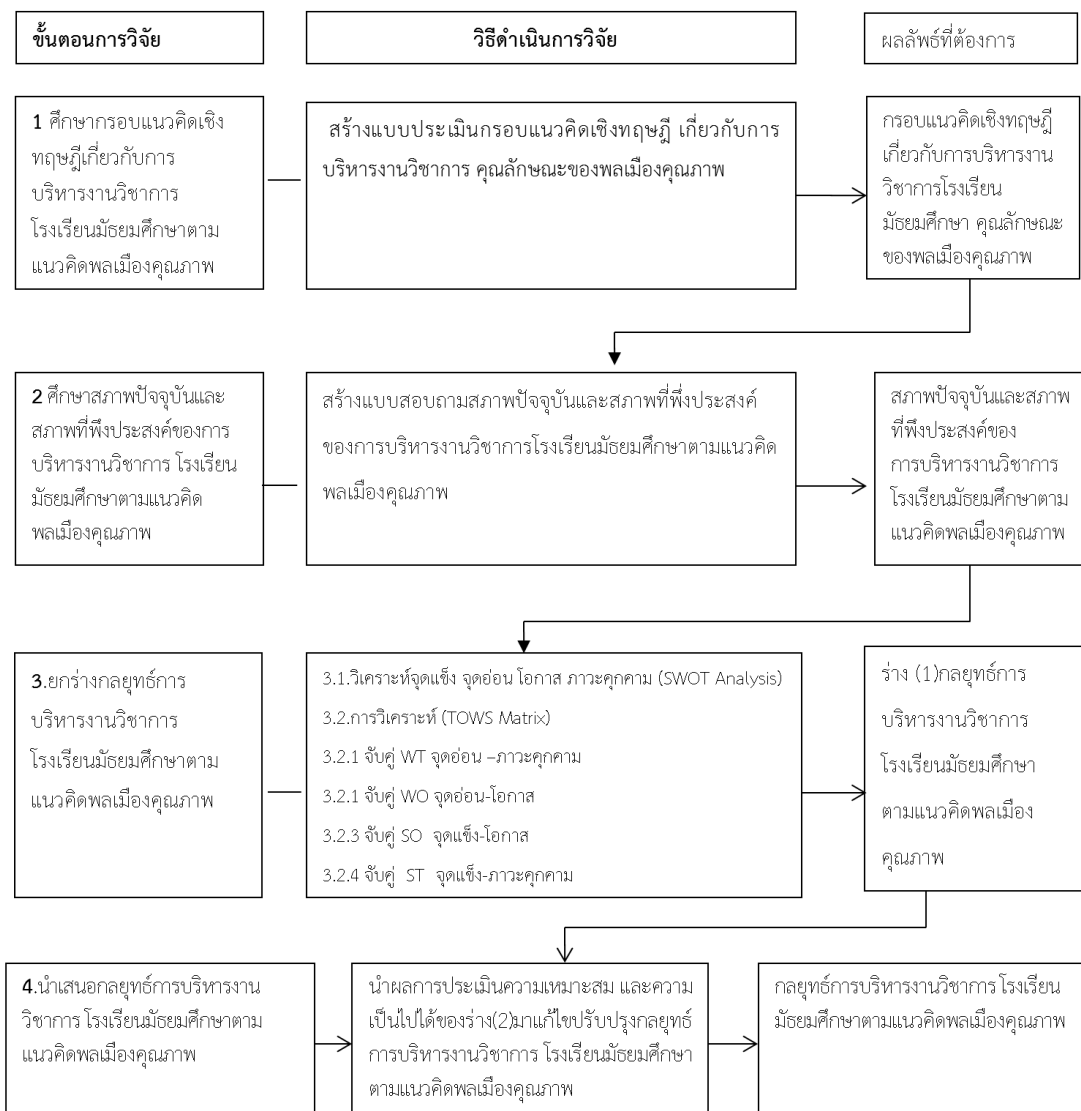
การตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มีกระบวนการดังนี้

1. ผู้วิจัยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และนักวิชาการ จำนวน 15 คนมาร่วมสนทนากลุ่ม (FOcus Group Discussion)
2. ผู้วิจัยนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ ฉบับที่ 2
3. จัดเวทีประชาพิจารณ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ ฉบับที่ 2 มาใช้

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอกยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ

ปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ ตามข้อเสนอแนะร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาเสนอต่อคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ ฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งเขียนบทความวิจัยลงทางวารสาร

รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยนำเสนอในภาพดังนี้

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการวิจัย การดำเนินการ และผลที่ได้รับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ และเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผลการประเมินกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
3. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
4. ผลการประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการประเมินกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

การประเมินกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีในการวิจัยครั้งนี้เป็นการตรวจสอบและประเมินด้านความเหมาะสมของการประเมินกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นกับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

ผลการประเมินกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการประเมินกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสม

1.2 ผลการประเมินเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 3 คุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีความคิดเชิงวิพากษ์และความคิดสร้างสรรค์มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ มีคุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม มีรายละเอียดดังนี้

1) ความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ มีองค์ประกอบย่อยที่สำคัญ ดังนี้ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ มองปัญหา และสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งใดๆ ด้วยสันติวิธี

2) มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ มีองค์ประกอบย่อย คือ มีประสิทธิภาพในการทำงานหรือเป็นแรงงานที่มีทักษะสูง มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีศักยภาพและความสามารถในระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสารทำงานเป็นทีมได้ มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ

3) มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีองค์ประกอบย่อย คือ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบของสังคม ความซื่อสัตย์สุจริตและมีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคมช่วยพัฒนาเมืองและสังคมและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยภายใต้บริบทของสังคมโลกใหม่ ยอมรับอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมและก้าวข้ามวัฒนธรรม มีความเป็นผู้นำ

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสม โดยให้ความเห็นว่าคุณลักษณะดังกล่าวเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญของการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 และมีข้อเสนอเพิ่มเติมคือ ควรใช้คำให้กระชับและเข้าใจง่าย เพราะเวลานำไปทำเครื่องมือวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ ความสามารถในการให้ความเห็นแตกต่างกันซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพแบ่งได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

2.3 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ประเด็นรายด้านของแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

2.4 ความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

รายละเอียดแต่ละส่วนมีดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม

ข้อมูลพื้นฐาน		ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ	ครู	รวม (N=973)	
		(N=323)	(N=325)	(N=325)	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	256	166	96	518	53.2
	หญิง	67	159	229	455	46.8
อายุ	น้อยกว่า 40 ปี	27	75	104	206	21.2
	40- 49 ปี	57	88	99	244	25.1
	50 - 60 ปี	239	162	122	523	53.8
การศึกษา	ปริญญาตรี	22	60	161	243	25.0
	ปริญญาโท	269	252	155	676	69.5
	ปริญญาเอก	31	7	9	47	4.8
	อื่นๆ	1	6	0	7	0.7
ประสบการณ์ ในการดำรง ตำแหน่ง	น้อยกว่า 5 ปี	35	74	65	174	17.9
	5-10 ปี	44	94	80	218	22.4
	11-15 ปี	66	53	64	183	18.8
	16-20 ปีขึ้นไป	178	104	116	398	40.9
ขนาดของ สถานศึกษา	ขนาดเล็ก	34	35	35	104	10.7
	ขนาดกลาง	81	81	82	244	25.1
	ขนาดใหญ่	81	81	82	244	25.1
	ขนาดใหญ่พิเศษ	127	128	126	381	39.2

จากตารางที่ 8 ในการพิจารณาภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีจำนวน 518 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 และเพศหญิงจำนวน 455 คนคิดเป็นร้อยละ 46.8 ส่วนใหญ่ มีอายุ 50-60 ปีมีจำนวน 523 คนคิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาอายุ 40-49 ปี จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 และต่ำที่สุดอายุน้อยกว่า 40 ปีจำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละต่ำสุด 21.2 ส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวน 676 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมาปริญญาตรี มีจำนวน 243 คนคิดเป็นร้อยละ 25.0 และต่ำที่สุดปริญญาเอกมีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 16-20 ปีขึ้นไปมีจำนวน 398 คนคิดเป็นร้อยละ 40.9 รองลงมา มีประสบการณ์ 5-10 ปีมีจำนวน 218 คนคิดเป็นร้อยละ 22.4 และมีประสบการณ์ 11-15 ปีซึ่งมีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 ตามลำดับและมีประสบการณ์ต่ำที่สุด 5 ปีมีจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 ขนาดของสถานศึกษา พบว่าส่วนใหญ่พิเศษมีจำนวน 381 คนคิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมา ขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 และขนาดขนาดกลางมีจำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ตามลำดับ และขนาดเล็กมีจำนวนต่ำที่สุดคือ 104 คนคิดเป็นร้อยละ 10.7

2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ

2.2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล

2.2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี

รายละเอียดแต่ละส่วนมีดังนี้

2.2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล ดังตารางที่ 9 – 14

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
การพัฒนาหลักสูตร	3.78	0.80	มาก	4	4.63	0.54	มากที่สุด	5
การจัดการเรียนการสอน	3.84	0.81	มาก	1	4.67	0.53	มากที่สุด	1
การนิเทศการสอน	3.82	0.90	มาก	2	4.66	0.55	มากที่สุด	3
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี	3.74	0.84	มาก	5	4.65	0.55	มากที่สุด	4
การวัดและประเมินผล	3.81	0.84	มาก	3	4.66	0.52	มากที่สุด	2
รวม	3.79	0.84	มาก		4.65	0.54	มากที่สุด	

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในภาพรวม สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) ส่วนสภาพพึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X} = 3.82$) และการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.74$)

ส่วนสภาพพึงประสงค์ พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาคือ การนิเทศการสอน ($\bar{X} = 4.66$) และการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.66$) ตามลำดับ และการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.63$)

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนร้อยละเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ **ด้านการพัฒนาหลักสูตร**

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
การพัฒนาหลักสูตร	3.78	0.80	มาก		4.63	0.54	มากที่สุด	
1.มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.74	0.83	มาก	2	4.63	0.55	มากที่สุด	1
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	3.69	0.85	มาก	2	4.60	0.58	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.59	0.82	มาก	3	4.56	0.60	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.96	0.81	มาก	1	4.73	0.62	มากที่สุด	1
2.มีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.82	0.78	มาก	1	4.63	0.54	มากที่สุด	1
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	3.80	0.81	มาก	2	4.62	0.54	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.71	0.75	มาก	3	4.58	0.58	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.95	0.78	มาก	1	4.71	0.49	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) ส่วนสภาพพึงประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.96$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.73$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.69$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.60$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.95$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.71$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.80$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.62$)

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนร้อยละเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ **ด้านการจัดการเรียนการสอน**

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
การจัดการเรียนการสอน	3.84	0.81	มาก		4.67	0.53	มากที่สุด	
1.มีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.84	0.80	มาก	3	4.65	0.55	มากที่สุด	4
มีความคิดสร้างสรรค์และมี ความคิดเชิงวิพากษ์	3.83	0.80	มาก	2	4.65	0.55	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.73	0.79	มาก	3	4.60	0.60	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.98	0.80	มาก	1	4.71	0.51	มากที่สุด	1
2.มีการจัดแหล่งเรียนรู้และ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ	3.81	0.81	มาก	4	4.64	0.55	มากที่สุด	5
มีความคิดสร้างสรรค์และมี ความคิดเชิงวิพากษ์	3.78	0.81	มาก	2	4.63	0.55	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.72	0.81	มาก	3	4.62	0.57	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.93	0.81	มาก	1	4.68	0.54	มากที่สุด	1
3.มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และ เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วม จัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.75	0.86	มาก	5	4.65	0.54	มากที่สุด	3
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.70	0.90	มาก	2	4.64	0.55	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.66	0.87	มาก	3	4.62	0.57	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.90	0.82	มาก	1	4.70	0.51	มากที่สุด	1
4.มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและ ความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่าง หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ	3.87	0.80	มาก	2	4.68	0.52	มากที่สุด	2
มีความคิดสร้างสรรค์และมี ความคิดเชิงวิพากษ์	3.85	0.82	มาก	2	4.68	0.52	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.82	0.79	มาก	3	4.64	0.55	มากที่สุด	3

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.94	0.78	มาก	1	4.72	0.50	มากที่สุด	1
5.มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการ ปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้อง กับเนื้อหาสาระ	3.96	0.79	มาก	1	4.71	0.49	มากที่สุด	1
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความ คิดเชิงวิพากษ์	3.96	0.81	มาก	2	4.71	0.49	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.88	0.80	มาก	3	4.68	0.51	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	4.06	0.76	มาก	1	4.76	0.46	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) ส่วนสภาพพึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนา นักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.98$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.71$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.83$) และ สภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.65$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) ส่วนสภาพพึง ประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นราย ด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.93$) และสภาพพึง ประสงค์ ($\bar{X} = 4.68$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.78$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.63$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมือง

คุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.90$)และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.70$)มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.70$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.64$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อพิจารณาตามแนวทางการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.94$)และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.72$)มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.85$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.68$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) ส่วนสภาพพึงประสงค์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) เมื่อพิจารณาตามแนวทางการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.06$)และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.76$)มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.96$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.71$)

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวทางการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการนิเทศการสอน

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
การนิเทศการสอน	3.82	0.90	มาก		4.66	0.55	มากที่สุด	
1.มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.87	0.81	มาก	1	4.68	0.52	มาก	1
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	3.84	0.83	มาก	2	4.68	0.53	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.80	0.80	มาก	3	4.64	.54	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.99	0.80	มาก	1	4.74	0.49	มากที่สุด	1
2.มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.84	0.83	มาก	2	4.68	0.52	มากที่สุด	1

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.80	0.87	มาก	2	4.68	0.52	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.77	0.83	มาก	3	4.65	0.54	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.97	0.81	มาก	1	4.73	0.50	มากที่สุด	1
3.มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการ แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับ สถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนมีความ เป็นพลเมืองคุณภาพ	3.78	0.82	มาก	4	4.64	0.58	มากที่สุด	3
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.75	0.84	มาก	2	4.63	0.59	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.68	0.83	มาก	3	4.60	0.60	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.92	0.80	มาก	1	4.70	0.55	มากที่สุด	1
4.มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการ พื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและ กระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.79	1.15	มาก	3	4.64	0.57	มากที่สุด	3
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.72	0.84	มาก	2	4.63	0.58	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.71	0.84	มาก	3	4.60	0.59	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.94	1.76	มาก	1	4.70	0.54	มากที่สุด	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ การนิเทศการสอนสภาพปัจจุบันใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ส่วนสภาพพึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) มีรายละเอียดดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อ พิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.99$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.74$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

รองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.84$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.68$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.97$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.73$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.80$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.68$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.92$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.70$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.75$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.63$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.94$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.70$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.72$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.63$)

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนร้อยละเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ **ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี**

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี	3.74	0.84	มาก		4.65	0.55	มากที่สุด	
1.มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.77	0.82	มาก	1	4.66	0.56	มากที่สุด	2
มีความคิดสร้างสรรค์และมี ความคิดเชิงวิพากษ์	3.74	0.82	มาก	2	4.65	0.56	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.70	0.83	มาก	3	4.63	0.58	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.89	0.82	มาก	1	4.70	0.54	มากที่สุด	1
2.มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยี ทางการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ	3.77	0.80	มาก	1	4.65	0.56	มากที่สุด	3
มีความคิดสร้างสรรค์และมี ความคิดเชิงวิพากษ์	3.72	0.82	มาก	2	4.64	0.57	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.71	0.80	มาก	3	4.62	0.57	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.88	0.79	มาก	1	4.69	0.53	มากที่สุด	1
3.มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้ เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการ เรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.76	0.85	มาก	3	4.67	0.55	มากที่สุด	1
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.73	0.86	มาก	2	4.66	0.55	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.69	0.85	มาก	3	4.63	0.58	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.87	0.83	มาก	1	4.73	0.51	มากที่สุด	1
4.มีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยี ทาง การศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ	3.68	0.86	มาก	5	4.65	0.55	มากที่สุด	3
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.64	0.87	มาก	2	4.63	0.57	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.59	0.86	มาก	3	4.63	0.56	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.83	0.85	มาก	1	4.69	0.53	มากที่สุด	1
5.มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี อย่างมี	3.70	0.87	มาก	4	4.64	0.59	มากที่สุด	5

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
ประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ								
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.66	0.86	มาก	2	4.63	0.59	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.64	0.86	มาก	3	4.62	0.60	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.81	0.89	มาก	1	4.68	0.58	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 13 พบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี โดยภาพรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$) ส่วนสภาพพึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$) มีรายละเอียดดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X}=3.89$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X}=4.70$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X}=3.74$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X}=4.65$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่ามีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X}=3.72$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X}=4.64$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X}=3.72$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X}=4.64$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X}=3.87$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X}=4.73$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X}=3.73$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X}=4.66$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาตามแนวทางการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.83$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.69$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.64$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.63$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณาตามแนวทางการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.81$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.68$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.66$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.63$)

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวทางการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ **ด้านการวัดและประเมินผล**

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
การวัดและประเมินผล	3.81	0.84	มาก		4.66	0.52	มากที่สุด	
1.มีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.77	0.84	มาก	5	4.66	0.54	มากที่สุด	2
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	3.72	0.85	มาก	2	4.64	0.55	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.71	0.84	มาก	3	4.64	0.55	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.88	0.84	มาก	1	4.72	0.51	มากที่สุด	1
2.มีการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.76	0.87	มาก	6	4.65	0.58	มากที่สุด	6
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	3.74	0.89	มาก	2	4.63	0.59	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.71	0.87	มาก	3	4.63	0.59	มากที่สุด	2
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.85	0.85	มาก	1	4.69	0.55	มากที่สุด	1

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
3.มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และ การเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ	3.82	0.81	มาก	2	4.68	0.51	มากที่สุด	1
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.85	0.83	มาก	2	4.66	0.53	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.81	0.81	มาก	3	4.66	0.52	มากที่สุด	2
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.92	0.79	มาก	1	4.72	0.49	มากที่สุด	1
4.มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้าง เครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของ นักเรียนเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพ	3.82	0.85	มาก	2	4.66	0.52	มากที่สุด	2
มีความคิดสร้างสรรค์และมี ความคิดเชิงวิพากษ์	3.81	0.87	มาก	2	4.65	0.53	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.75	0.85	มาก	3	4.64	0.53	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	3.90	0.83	มาก	1	4.70	0.50	มากที่สุด	1
5.มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผล การเรียนของนักเรียนและนำมาประเมินผล การเรียนอีกครั้งเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ	3.82	0.83	มาก	2	4.66	0.54	มากที่สุด	2
มีความคิดสร้างสรรค์และมี ความคิดเชิงวิพากษ์	3.79	0.85	มาก	2	4.66	0.54	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.75	0.84	มาก	3	4.65	0.55	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.92	0.81	มาก	1	4.69	0.52	มากที่สุด	1
6.มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุง คุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้ นักเรียนมีความ เป็นพลเมืองคุณภาพ	3.85	0.82	มาก	1	4.66	0.54	มากที่สุด	2
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิง วิพากษ์	3.83	0.81	มาก	2	4.65	0.55	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.80	0.81	มาก	3	4.64	0.55	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.92	0.83	มาก	1	4.70	0.52	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 14 พบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ การวัดและประเมินผล สภาพปัจจุบันใน
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) ส่วนสภาพพึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X}=4.66$) มีรายละเอียดดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียน
 อย่างเป็นระบบของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
 ($\bar{X} = 3.77$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนา
 พลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน
 ($\bar{X} = 3.88$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.72$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และ
 มีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.72$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.64$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระ
 เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) ส่วนสภาพพึงประสงค์
 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นราย
 ด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.85$) และสภาพพึง
 ประสงค์ ($\bar{X} = 4.69$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์
 ($\bar{X} = 3.74$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.63$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียน
 ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ส่วนสภาพพึง
 ประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน
 พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.92$) และสภาพพึง
 ประสงค์ ($\bar{X} = 4.72$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์
 ($\bar{X} = 3.85$) ส่วนสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.66$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัด
 ประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียนเพื่อให้
 นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
 ที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้านพบว่าด้านมี
 คุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.90$) และสภาพพึงประสงค์
 ($\bar{X} = 4.70$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.81$) และ
 สภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.65$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของ
 นักเรียนและนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้งเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับ
 มาก ($\bar{X} = 3.82$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการ
 พัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพ

ปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.92$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.69$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.79$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.66$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.92$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.70$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.83$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.65$)

2.2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี ดังตารางที่ 15 – 16

ตารางที่ 15 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ ภาพรวม

สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
1.ปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐ (Political Factors :P)	3.61	0.80	มาก	3	4.63	0.58	มากที่สุด	3
2.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic : E)	3.61	0.83	มาก	3	4.62	0.59	มากที่สุด	4
3.ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors :S)	3.68	0.80	มาก	2	4.66	0.56	มากที่สุด	2
4.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology Factors:T)	3.76	0.77	มาก	1	4.69	0.54	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	3.66	0.80	มาก		4.65	0.57	มากที่สุด	

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในภาพรวม พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพ

ปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.74$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.67$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.55$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.62$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.76$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.65$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.56$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.61$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านสังคม พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.81$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.65$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.64$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.66$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยเทคโนโลยี พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.83$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.72$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.76$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.69$)

ตารางที่ 16 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการการพัฒนาคุณภาพ แยกตามรายด้าน

สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
1.ปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐ(Political Factors :P)	3.61	0.80	มาก	3	4.63	0.58	มากที่สุด	3
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	3.55	0.82	มาก	3	4.62	0.59	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.56	0.78	มาก	2	4.60	0.61	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.74	0.80	มาก	1	4.67	0.55	มากที่สุด	1

สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
2.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic : E)	3.61	0.83	มาก	3	4.62	0.59	มากที่สุด	4
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิด เชิงวิพากษ์	3.56	0.83	มาก	2	4.61	0.59	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.53	0.84	มาก	3	4.61	0.60	มากที่สุด	2
มีคุณธรรมและความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.76	0.82	มาก	1	4.65	0.57	มากที่สุด	1
ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors :S)	3.68	0.80	มาก	2	4.66	0.56	มากที่สุด	2
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิด เชิงวิพากษ์	3.64	0.82	มาก	2	4.66	0.56	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.60	0.79	มาก	3	4.65	0.57	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและ ความรับผิดชอบต่อ สังคม	3.81	0.80	มาก	1	4.69	0.54	มากที่สุด	1
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี(Technology Factors : T)	3.76	0.77	มาก	1	4.69	0.54	มากที่สุด	1
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิง วิพากษ์	3.76	0.77	มาก	2	4.69	0.54	มากที่สุด	2
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.71	0.78	มาก	3	4.66	0.56	มากที่สุด	3
มีคุณธรรมและความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.83	0.75	มาก	1	4.72	0.52	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 16 พบว่าสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการการพัฒนาคุณภาพ

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.74$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.67$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.55$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.62$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้าน

มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.76$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.65$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.56$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.61$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านสังคม พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.81$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.65$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.64$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.66$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยเทคโนโลยี พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.83$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.72$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($\bar{X} = 3.76$) และสภาพพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.69$)

3. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

3.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ รายละเอียดของแต่ละส่วนมีดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ (Modified Priority Needs Index) โดยการนำค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูงที่สุด

ลบด้วย ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำที่สุด แล้วหารด้วย 2 จากนั้นนำระยะห่างที่ได้มาจัดค่า $PNI_{Modified}$ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงและกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีค่า $PNI_{Modified}$ ต่ำ กำหนดให้กลุ่มที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงเป็นจุดอ่อนของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่ขจัดจุดอ่อน และกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เป็นจุดแข็งของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่เสริมจุดแข็ง ดังนำเสนอในตารางที่ 16 - 21

เมื่อนำค่า $PNI_{Modified}$ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยภาพรวม มาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ดังนี้

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมือง คุณภาพในภาพรวม

$[0.243-0.215] \div 2 = 0.014$ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง เท่ากับ 0.230 - 0.243

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เท่ากับ 0.215 - 0.229

เมื่อนำค่า $PNI_{Modified}$ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน แยกตามองค์ประกอบมาจัดกลุ่ม ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ดังนี้

องค์ประกอบด้านการพัฒนาหลักสูตร

$[0.270-0.192] \div 2 = 0.039$ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง เท่ากับ 0.232 - 0.270

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เท่ากับ 0.192 - 0.231

องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน

$[0.262-0.172] \div 2 = 0.045$ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง เท่ากับ 0.218 - 0.262

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เท่ากับ 0.172 - 0.217

องค์ประกอบด้านการนิเทศการสอน

$[0.250-0.188] \div 2 = 0.031$ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง เท่ากับ 0.220 - 0.250

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เท่ากับ 0.188 - 0.219

องค์ประกอบด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

$[0.290-0.208] \div 2 = 0.041$ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง เท่ากับ 0.250 – 0.290

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เท่ากับ 0.208 - 0.249

องค์ประกอบด้านการวัดประเมินผล

$[0.251-0.196] \div 2 = 0.027$ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง เท่ากับ 0.224 – 0.251

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เท่ากับ 0.196 – 0.223

ตารางที่ 17 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ

โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ในภาพรวม

การบริหารงาน วิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพที่พึง ประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	$PNI_{Modified}$	ลำดับ	ผล การ จัด กลุ่ม	
การพัฒนาหลักสูตร	3.78	0.80	4.63	0.54	0.225	2	ต่ำ	จุดแข็ง
การจัดการเรียนการ สอน	3.84	0.81	4.67	0.53	0.216	4	ต่ำ	จุดแข็ง
การนิเทศการสอน	3.82	0.90	4.66	0.55	0.220	3	ต่ำ	จุดแข็ง
การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยี	3.74	0.84	4.65	0.55	0.243	1	สูง	จุดอ่อน
การวัดประเมินผล	3.81	0.84	4.63	0.54	0.215	5	ต่ำ	จุดแข็ง
รวมเฉลี่ย	3.79	0.84	4.65	0.54	0.227		ต่ำ	จุดแข็ง

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง ได้แก่ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ($PNI_{Modified}=0.243$) เป็นจุดอ่อนของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร($PNI_{Modified}=0.225$) รองลงมา

คือ การนิเทศการสอน ($PNI_{Modified}=0.220$) การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{Modified}=0.216$) และการวัดประเมินผล ($PNI_{Modified}=0.215$) เป็นจุดแข็งของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ตารางที่ 18 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการจัดกลุ่ม	
การพัฒนาหลักสูตร								
1.มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.74	0.83	4.63	0.55	0.238	1	สูง	จุดอ่อน
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	3.69	0.85	4.60	0.58	0.247	2	สูง	จุดอ่อน
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.59	0.82	4.56	0.60	0.270	1	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.96	0.81	4.73	0.62	0.194	5	ต่ำ	จุดแข็ง
2.มีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.82	0.78	4.63	0.54	0.212	2	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	3.80	0.81	4.62	0.54	0.216	4	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.71	0.75	4.58	0.58	0.235	3	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.95	0.78	4.71	0.49	0.192	6	ต่ำ	จุดแข็ง

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในพบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.238$) เป็นจุดอ่อนของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำ ได้แก่ การจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.212$) เป็นจุดแข็งของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ตารางที่ 19 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ **ด้านการจัดการเรียนการสอน**

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
การจัดการเรียนการสอน								
1.มีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่ม สาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียน มีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.84	0.80	4.65	0.55	0.211	3	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.83	0.80	4.65	0.55	0.214	8	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.73	0.79	4.60	0.60	0.233	4	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.98	0.80	4.71	0.51	0.183	14	ต่ำ	จุดแข็ง
2.มีการจัดแหล่งเรียนรู้และ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการ สอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ	3.81	0.81	4.64	0.55	0.218	2	สูง	จุดอ่อน
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.78	0.81	4.63	0.55	0.225	5	สูง	จุดอ่อน
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.72	0.81	4.62	0.57	0.242	3	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.93	0.81	4.68	0.54	0.191	12	ต่ำ	จุดแข็ง
3.มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และ เครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน มาร่วม จัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กมีความ เป็นพลเมืองคุณภาพ	3.75	0.86	4.65	0.54	0.240	1	สูง	จุดอ่อน
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.70	0.90	4.64	0.55	0.254	2	สูง	จุดอ่อน
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.66	0.87	4.62	0.57	0.262	1	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.90	0.82	4.70	0.51	0.205	10	ต่ำ	จุดแข็ง
4.มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและ ความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่าง หลากหลายเพื่อให้เด็กมีความเป็นพลเมือง คุณภาพ	3.87	0.80	4.68	0.52	0.209	4	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.85	0.82	4.68	0.52	0.216	6	ต่ำ	จุดแข็ง

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.82	0.79	4.64	0.55	0.215	7	ต่ำ	จุดแข็ง
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.94	0.78	4.72	0.50	0.198	11	ต่ำ	จุดแข็ง
5มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	3.96	0.79	4.71	0.49	0.189	5	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.96	0.81	4.71	0.49	0.189	13	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.88	0.80	4.68	0.51	0.206	9	ต่ำ	จุดแข็ง
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	4.06	0.76	4.76	0.46	0.172	15	ต่ำ	จุดแข็ง

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง ได้แก่ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.240$) รองลงมาคือ การจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.218$) เป็นจุดอ่อนของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.211$) รองลงมาคือ การพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.209$) การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ($PNI_{Modified}=0.189$) ตามลำดับ เป็นจุดแข็งของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ตารางที่ 20 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาผลเมืองคุณภาพ **ด้านการนิเทศการสอน**

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
การนิเทศการสอน								
1 มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และ ผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบ ร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.87	0.81	4.68	0.52	0.209	4	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.84	0.83	4.68	0.53	0.219	8	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.80	0.80	4.64	0.54	0.221	7	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.99	0.80	4.74	0.49	0.188	12	ต่ำ	จุดแข็ง
2 มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนแก้ปัญหาด้วยสันติ วิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.84	0.83	4.68	0.52	0.219	3	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.80	0.87	4.68	0.52	0.232	6	สูง	จุดอ่อน
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.77	0.83	4.65	0.54	0.233	5	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.97	0.81	4.73	0.50	0.191	11	ต่ำ	จุดแข็ง
3 มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการ เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลาย ภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.78	0.82	4.64	0.58	0.228	1	สูง	จุดอ่อน
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.75	0.84	4.63	0.59	0.235	4	สูง	จุดอ่อน
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.68	0.83	4.60	0.60	0.250	1	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.92	0.80	4.70	0.55	0.199	9	ต่ำ	จุดแข็ง
4 มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่ การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการ นิเทศงานวิชาการ เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ	3.79	1.15	4.64	0.57	0.224	2	สูง	จุดอ่อน
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.72	0.84	4.63	0.58	0.244	2	สูง	จุดอ่อน
มีความสามารถด้าน	3.71	0.84	4.60	0.59	0.240	3	สูง	จุดอ่อน

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
เศรษฐกิจ								
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.94	1.76	4.70	0.54	0.193	10	ต่ำ	จุดแข็ง

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการนิเทศการสอน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในพบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง ได้แก่ การนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการ แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.228$) รองลงมา คือ การติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.224$) เป็นจุดอ่อนของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำ ได้แก่ การจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอน การแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.219$) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.209$) เป็นจุดแข็งของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ตารางที่ 21 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ **ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี**

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี								
ไม่มีการจัดทำและจัดหสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.77	0.82	4.66	0.56	0.236	4	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิง วิพากษ์	3.74	0.82	4.65	0.56	0.243	10	ต่ำ	จุดแข็ง

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.70	0.83	4.63	0.58	0.251	6	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.89	0.82	4.70	0.54	0.208	15	ต่ำ	จุดแข็ง
2มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยี ทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ	3.77	0.80	4.65	0.56	0.233	5	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิง วิพากษ์	3.72	0.82	4.64	0.57	0.247	8	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.71	0.80	4.62	0.57	0.245	9	ต่ำ	จุดแข็ง
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.88	0.79	4.69	0.53	0.209	14	ต่ำ	จุดแข็ง
3มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้ขึ้น แหล่งการเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ	3.76	0.85	4.67	0.55	0.242	3	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิง วิพากษ์	3.73	0.86	4.66	0.55	0.249	7	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.69	0.85	4.63	0.58	0.255	5	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.87	0.83	4.73	0.51	0.222	13	ต่ำ	จุดแข็ง
4มีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.68	0.86	4.65	0.55	0.264	1	สูง	จุดอ่อน
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิง วิพากษ์	3.64	0.87	4.63	0.57	0.272	2	สูง	จุดอ่อน
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.59	0.86	4.63	0.56	0.290	1	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.83	0.85	4.69	0.53	0.225	12	ต่ำ	จุดแข็ง
5มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.70	0.87	4.64	0.59	0.254	2	สูง	จุดอ่อน
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิง วิพากษ์	3.66	0.86	4.63	0.59	0.265	4	สูง	จุดอ่อน

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.64	0.86	4.62	0.60	0.269	3	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.81	0.89	4.68	0.58	0.228	11	ต่ำ	จุดแข็ง

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง ได้แก่ การศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.264$) รองลงมาคือ การวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.254$) เป็นจุดอ่อนของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำ ได้แก่ การพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.242$) รองลงมาคือ การจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.236$) การพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.233$) ตามลำดับ เป็นจุดแข็งของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ตารางที่ 22 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ **ด้านการวัดประเมินผล**

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
การวัดประเมินผล								
1.มีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัด ประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ ของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.77	0.84	4.66	0.54	0.236	2	สูง	จุดอ่อน
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.72	0.85	4.64	0.55	0.247	3	สูง	จุดอ่อน
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.71	0.84	4.64	0.55	0.251	1	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.88	0.84	4.72	0.51	0.216	12	ต่ำ	จุดแข็ง
2.มีการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ ทุกกลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.76	0.87	4.65	0.58	0.237	1	สูง	จุดอ่อน
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.74	0.89	4.63	0.59	0.238	5	สูง	จุดอ่อน
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.71	0.87	4.63	0.59	0.248	2	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.85	0.85	4.69	0.55	0.218	11	ต่ำ	จุดแข็ง
3.มีการประเมินการอ่านการคิด การวิเคราะห์ และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.82	0.81	4.68	0.51	0.226	3	สูง	จุดอ่อน
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.85	0.83	4.66	0.53	0.210	14	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.81	0.81	4.66	0.52	0.223	8	ต่ำ	จุดแข็ง
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.92	0.79	4.72	0.49	0.204	16	ต่ำ	จุดแข็ง
4.มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของ นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.82	0.85	4.66	0.52	0.220	4	ต่ำ	จุดแข็ง

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิด เชิงวิพากษ์	3.81	0.87	4.65	0.53	0.220	10	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.75	0.85	4.64	0.53	0.237	6	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อ สังคม	3.90	0.83	4.70	0.50	0.205	15	ต่ำ	จุดแข็ง
5มีการสอนเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการ เรียนของนักเรียนและนำประเมินผลการเรียน อีกครั้งเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพ	3.82	0.83	4.66	0.54	0.220	4	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์	3.79	0.85	4.66	0.54	0.230	7	สูง	จุดอ่อน
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.75	0.84	4.65	0.55	0.240	4	สูง	จุดอ่อน
มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อ สังคม	3.92	0.81	4.69	0.52	0.196	18	ต่ำ	จุดแข็ง
6มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาปรับปรุง คุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ	3.85	0.82	4.66	0.54	0.210	6	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิด เชิงวิพากษ์	3.83	0.81	4.65	0.55	0.214	13	ต่ำ	จุดแข็ง
มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	3.80	0.81	4.64	0.55	0.221	9	ต่ำ	จุดแข็ง
มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อ สังคม	3.92	0.83	4.70	0.52	0.199	17	ต่ำ	จุดแข็ง

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการวัดประเมินผล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในพบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง ได้แก่ การวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.237$) รองลงมาคือการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.236$) การประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.226$) ตามลำดับ เป็นจุดอ่อนของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำ ได้แก่ การอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ และการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการ

เรียนของนักเรียนและนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้งเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความต้องการจำเป็นเท่ากัน ($PNI_{Modified}=0.220$) รองลงมาคือ การนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($PNI_{Modified}=0.210$) เป็นจุดแข็งของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

3.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ (Modified Priority Needs Index) โดยการนำค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูงที่สุด ลบด้วย ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำที่สุด แล้วหารด้วย 2 จากนั้นนำระยะห่างที่ได้มาจัดค่า $PNI_{Modified}$ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงและกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีค่า $PNI_{Modified}$ ต่ำ กำหนดให้กลุ่มที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงเป็นภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่ขจัดภาวะคุกคาม และกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เป็นจุดโอกาสของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่เสริมโอกาส ดังนำเสนอในตารางที่ 22 - 23

เมื่อนำค่า $PNI_{Modified}$ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยภาพรวม มาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ดังนี้

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในภาพรวม

$[0.282-0.247] \div 2 = 0.017$ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง เท่ากับ 0.265 - 0.282

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เท่ากับ 0.247 - 0.264

เมื่อนำค่า $PNI_{Modified}$ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก แยกตามรายด้าน มาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ดังนี้

$[0.301-0.231] \div 2 = 0.035$ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ สูง เท่ากับ 0.267 - 0.306

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ต่ำ เท่ากับ 0.231 - 0.266

ตารางที่ 23 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
ภายนอก **ภาพรวม**

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
1.ปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐ (Political Factors :P)	3.61	0.80	4.63	0.58	0.282	1	สูง	ภาวะคุกคาม
2.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic : E)	3.61	0.83	4.62	0.59	0.280	2	สูง	ภาวะคุกคาม
3.ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors :S)	3.68	0.80	4.66	0.56	0.266	3	สูง	ภาวะคุกคาม
4.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี(Technology Factors : T)	3.76	0.77	4.69	0.54	0.247	4	ต่ำ	โอกาส
รวมเฉลี่ย	3.66	0.80	4.65	0.57	0.270		สูง	ภาวะคุกคาม

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม
แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ในภาพรวม พบว่า
ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง ได้แก่ ปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐ
($PNI_{Modified}=0.282$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($PNI_{Modified}=0.280$) และปัจจัยด้านสังคม
($PNI_{Modified}=0.266$) ตามลำดับ เป็นภาวะคุกคามของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
มัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำ
ได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ($PNI_{Modified}=0.247$) เป็นโอกาสของสภาพการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ตารางที่ 24 ผลการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
ภายนอก แบ่งตามรายด้าน

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		ความต้องการจำเป็น			การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI Modified	ลำดับ	ผลการ จัดกลุ่ม	
ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ (Political Factors :P)	3.61	0.80	4.63	0.58	0.282	1	สูง	ภาวะคุกคาม
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	3.55	0.82	4.62	0.59	0.301	1	สูง	ภาวะคุกคาม
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.56	0.78	4.60	0.61	0.292	2	สูง	ภาวะคุกคาม
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.74	0.80	4.67	0.55	0.249	3	ต่ำ	โอกาส
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic : E)	3.61	0.83	4.62	0.59	0.280	2	สูง	ภาวะคุกคาม
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิด เชิง วิพากษ์	3.56	0.83	4.61	0.59	0.295	2	สูง	ภาวะคุกคาม
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.53	0.84	4.61	0.60	0.306	1	สูง	ภาวะคุกคาม
มีคุณธรรมและความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.76	0.82	4.65	0.57	0.237	3	ต่ำ	โอกาส
ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors :S)	3.68	0.80	4.66	0.56	0.266	3	สูง	ภาวะคุกคาม
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิด เชิงวิพากษ์	3.64	0.82	4.66	0.56	0.280	2	สูง	ภาวะคุกคาม
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.60	0.79	4.65	0.57	0.292	1	สูง	ภาวะคุกคาม
มีคุณธรรมและมี ความรับผิดชอบต่อสังคม	3.81	0.80	4.69	0.54	0.231	3	ต่ำ	โอกาส
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี(Technology Factors : T)	3.76	0.77	4.69	0.54	0.247	4	ต่ำ	โอกาส
มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	3.76	0.77	4.69	0.54	0.247	2	ต่ำ	โอกาส
มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	3.71	0.78	4.66	0.56	0.256	1	ต่ำ	โอกาส
มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม	3.83	0.75	4.72	0.52	0.232	3	ต่ำ	โอกาส

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม
แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยจำแนกตามราย
ด้าน พบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง ซึ่งเป็นภาวะคุกคาม ได้แก่

ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ (P) ($PNI_{Modified}=0.282$) มีคุณลักษณะรายด้านที่มีความต้องการจำเป็นระดับสูงคือ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($PNI_{Modified}=0.301$) รองลงมาคือ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ ($PNI_{Modified}=0.292$) และมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ($PNI_{Modified}=0.249$) ตามลำดับ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (E) ($PNI_{Modified}=0.280$) มีคุณลักษณะรายด้านที่มีความต้องการจำเป็นระดับสูงคือ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ ($PNI_{Modified}=0.306$) รองลงมาคือ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($PNI_{Modified}=0.295$) และมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ($PNI_{Modified}=0.237$) ตามลำดับ

ปัจจัยด้านสังคม (S) ($PNI_{Modified}=0.266$) มีคุณลักษณะรายด้านที่มีความต้องการจำเป็นระดับสูงคือ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ ($PNI_{Modified}=0.292$) รองลงมาคือ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($PNI_{Modified}=0.280$) และมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ($PNI_{Modified}=0.231$) ตามลำดับ

ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำ เป็นโอกาสของสภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ได้แก่

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (T) ($PNI_{Modified}=0.247$) มีคุณลักษณะรายด้านที่มีความต้องการจำเป็นระดับต่ำคือ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ ($PNI_{Modified}=0.256$) รองลงมาคือ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ($PNI_{Modified}=0.247$) และมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ($PNI_{Modified}=0.232$) ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา

จุดแข็ง(S)	จุดอ่อน(W)
การพัฒนาหลักสูตร	การพัฒนาหลักสูตร
1.มีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์($PNI=0.216$)	1.มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ ($PNI=0.270$)
2.มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม($PNI=0.194$)	2.มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์($PNI=0.247$)
3.มีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม($PNI=0.192$)	3.มีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ ($PNI=0.235$)
การจัดการเรียนการสอน	การจัดการเรียนการสอน
1.มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์($PNI=0.216$)	1.มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ($PNI=0.262$)

จุดแข็ง(S)	จุดอ่อน(W)
การวัดและประเมินผล	
1. มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.223)	
2.มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.221)	
3. มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของ นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.220)	
4. มีการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียน มีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.218)	
5. มีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของ สถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.216)	
6. มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความคิดสร้างสรรค์และมีความ คิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.214)	
7. มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความคิดสร้างสรรค์และมีความ คิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.210)	
8. มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของ นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.205)	
9. มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม(PNI=0.204)	
10.มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม(PNI=0.199)	
11.มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียนและ นำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้งเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.196)	

จากตารางที่ 25 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า จุดอ่อน จุดแข็ง ของการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่ามีจุดอ่อน 2 ประเด็นคือ มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ 1) มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.270) และมีการจัดทำหลักสูตร

เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ 2) มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.247)

ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่ามีจุดอ่อน 5 ประเด็นคือ 1) มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ(PNI=0.262) 2) มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.254) 3) มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.242) 4)มีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.233) 5) มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.225)

ด้านกรนิเทศการสอน พบว่ามีจุดอ่อน 7 ประเด็น คือ 1) มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครู ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการ แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.250) 2) มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.244) 3) มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.244) 4) มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.240) 5) มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครู ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการ แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.235) 6) มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.233) 7) มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็น

กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.221)

ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี พบว่ามีจุดอ่อน 5 ประเด็น คือ 1) มีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.290) 2) มีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.272) 3) มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.269) 4) มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.265) 5) มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.251)

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีจุดอ่อน 7 ประเด็น คือ 1) มีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.251) 2) มีการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.248) 3) มีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.247) 4) มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียนและนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้งเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.240) 5) มีการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.238) 6) มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.237) 7) มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียนและนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้งเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.230)

จุดแข็งของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการการพัฒนาคุณภาพ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า มีจุดแข็ง 3 ประเด็นคือ 1) มีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.216) 2) มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.194) 3) มีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.192)

ด้านจัดการเรียนการสอน พบว่ามีจุดแข็ง 10 ประเด็น คือ 1) มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.216) 2) มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.215) 3) มีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ เกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมี ความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.214) 4) มีการ จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหา สาระ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.206) 5) มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.205) 6) มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถ จัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.198) 7) มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.191) 8) มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ มีความคิดสร้างสรรค์และมี ความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.189) 9) มีการ จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่ เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อ สังคม(PNI=0.183) 10) มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.172)

ด้านนิเทศการสอน พบว่ามีจุดแข็ง 5 ประเด็น คือ 1) มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และ ผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้

นักเรียนมีความเป็นพลเมือง มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.219) 2) มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการ แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.199) 3) มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.193) 4) มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.191) 5) มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมือง มีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.188)

ด้านการพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยี พบว่ามีจุดแข็ง 10 ประเด็น คือ 1) มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.255) 2) มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.249) 3) มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.247) 4) มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.245) 5) มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.243) 6) มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.228) 7) มีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษาเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.225) 8) มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.222) 9) มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.209) 10) มี

การจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.208)

ด้านการวัดประเมินผล พบว่ามีจุดแข็ง 11 ประเด็น คือ 1) มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.223) 2) มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.221) 3) มีการอบรมพัฒนาครูให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.220) 4) มีการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.218) 5) มีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.216) 6.) มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.214) 7) มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.210) 8) มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.205) 9) มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.204) 10) มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.199) 11) มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียนและนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้งเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.196)

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการการพัฒนาคุณภาพ

โอกาส(O)	ภาวะคุกคาม(T)
ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ
ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.249)	1.ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.301) 2.ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.292)
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.237)	1.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.306) 2.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.295)
ปัจจัยด้านสังคม	ปัจจัยด้านสังคม
ปัจจัยด้านสังคม มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.231)	1.ปัจจัยด้านสังคมมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.292) 2.ปัจจัยด้านสังคมมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.280)
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	ปัจจัยด้านเทคโนโลยี
1.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.256) 2.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.247) 3.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.232)	-

จากตารางที่ 26 พบว่าโอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการการพัฒนาคุณภาพ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกมีรายละเอียดดังนี้

โอกาสของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการการพัฒนาคุณภาพ ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.249) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.237) ปัจจัยด้านสังคม มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.231) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.256) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.247)ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.232)

ภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการการพัฒนาคุณภาพ ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PNI=0.301) ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

(PNI=0.292) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.306) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.306)ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.295) ปัจจัยด้านสังคม มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.292) และปัจจัยด้านสังคมมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.280)

ผลจากการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ภาวะคุกคาม ซึ่งได้มาจากการหาค่า PNI_{Modified} พิจารณารายด้านของข้อมูล 5 ด้านคือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล มาจัดเป็นประเด็น จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ภาวะคุกคาม ในรูปแบบ SWOT Matrix

1. จุดอ่อน จุดแข็ง ผู้วิจัยนำมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลเลือกจุดแข็งที่มีค่าดัชนี PNI_{Modified} ต่ำสุดใน มาเป็นจุดแข็ง ค่าดัชนี PNI_{Modified} สูงสุดมาเป็นจุดอ่อน

2. ผลการวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและภาวะคุกคาม ของการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคณาจารย์ ในรูปแบบ SWOT Matrix ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 27 กลยุทธ์ จุดอ่อน (W) - ภาวะคุกคาม (T) กลยุทธ์ (WT)

ตารางที่ 28 กลยุทธ์จุดอ่อน(W)- โอกาส(O) กลยุทธ์ (WO)

ตารางที่ 29 กลยุทธ์จุดแข็ง(S) – ภาวะคุกคาม(T) กลยุทธ์ (ST)

ตารางที่ 30 กลยุทธ์จุดแข็ง(S) – โอกาส (O) กลยุทธ์ (SO)

ตารางที่ 27 วิเคราะห์ SWOT Matrix การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการ
การพัฒนาคุณภาพ กลยุทธ์ WT

จุดอ่อน(W)	ภาวะคุกคาม(T)	กลยุทธ์WT
ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี(PNI=0.243)		
1.มีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PN=0290)	1.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ (PN=0306) 2.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความคิดสร้างสรรค์ และมี ความคิดเชิงวิพากษ์ (PN=0295)	1.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดอ่อนด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีมีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์ สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสามารถ ด้านเศรษฐกิจ
2.มีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยี ทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PN=0272)	2.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความคิดสร้างสรรค์ และมี ความคิดเชิงวิพากษ์ (PN=0295)	2.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจเป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดอ่อนด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีมีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์ สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิด สร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์
3.มีการวางแผนกำกับติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PN=0269)	1.ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ มี ความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PN=0292)	3.ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐเป็นโอกาสที่เอื้อ ต่อจุดอ่อนด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี มีการ วางแผนกำกับติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่าง มีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ
4.มีการวางแผนกำกับติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PN=0265)	1.ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐมีความคิด สร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์(PN=0301)	4.ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐเป็นโอกาสที่เอื้อ ต่อจุดอ่อน ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี มีการ วางแผนกำกับติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่าง มีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์
5.มีการจัดทำและจัดหาคู่มือเอกสารสอนสื่อการเรียนรู้อะพจนานุกรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมี ความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PN=0251)	1.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PN=0306) 2.ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ มี ความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PN=0292)	5.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดอ่อนด้านการ พัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี มีการจัดทำและจัดหาคู่มือ สอน สื่อการเรียนรู้อะพจนานุกรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษา เพื่อใ้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ

ตารางที่ 28 วิเคราะห์ SWOT Matrix การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการ
การพัฒนาคุณภาพ กลยุทธ์ WO

จุดอ่อน(W)	โอกาส(O)	กลยุทธ์WO
ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี(PNI=0.243)		
1.มีการศึกษารววิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.290)	1.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PN=0256)	1.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดอ่อนด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี มีการศึกษารววิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านความสามารถด้านเศรษฐกิจ
2.มีการศึกษารววิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PN=0272)	2.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PN=0247)	2.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดอ่อนด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี มีการศึกษารววิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์
3.มีการวางแผนกำกับติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PN=0269)	1.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PN=0256)	ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดอ่อนด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี มีการวางแผนกำกับติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ
4.มีการวางแผนกำกับติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PN=0265)	2.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ (PN=0247)	4.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดอ่อนด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี มีการวางแผนกำกับติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์
5.มีการจัดทำและจัดหาลูกสอนเสีการเรียนผู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.251)	1.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PN=0256)	5.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดอ่อนด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี มีการจัดทำและจัดหาลูกสอนเสีการเรียนผู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษาด้านมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

จุดแข็ง(S)	โอกาส(O)	กลยุทธ์SO
3.มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่ การศึกษา เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐาน การศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพมีคุณธรรมและมีคุณลักษณะที่ดีงาม (PN=0.193)	1.ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม(PN=0.249) 2.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (PN=0.237) 3.ปัจจัยด้านสังคม มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (PN=0.231) 4.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม กิจ(PN=0.232)	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุด แข็งด้านภาคนิเทศการสอนมีการติดตาม ประสานงานกับเขตการ พื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐาน การศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพมีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
4.มีการจัดกิจกรรมอบรมครู ให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนแก้ปัญหาด้วยสำนึกดีวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตยเพื่อใ้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีคุณธรรม และมีคุณลักษณะที่ดีงาม(PN=0.191)	1.ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม(PN=0.249) 2.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (PN=0.237) 3.ปัจจัยด้านสังคม มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (PN=0.231) 4.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม กิจ(PN=0.232)	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุด แข็งด้านภาคนิเทศการสอนมีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนแก้ปัญหาด้วยสำนึกดีวิธี และสร้าง บรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตยเพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพมีคุณธรรมและมีคุณลักษณะที่ดีงาม
5.มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถ ทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็น ภาระงานการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความ เป็นพลเมือง มีคุณธรรมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม (PN=0.188)	1.ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ มี คุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม(PNI=0.249) 2.ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI=0.237) 3.ปัจจัยด้านสังคม มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อ สังคม (PNI=0.231) 4.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อ สังคมกิจ (PNI=0.232)	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็น โอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็ง ด้านภาคนิเทศการสอน มีการ จัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและ เป็นภาระงานการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมือง มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
การจัดการเรียนการสอน		
1.มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและ ความสามารถจัดการเรียนการสอนได้ อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความ เป็นพลเมือง คุณภาพ มีความคิด สร้างสรรค์ และ มีความ คิด เชิง วิพากษ์(PNI=0.216)	1.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ และมี ความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.247)	ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็ง ด้าน การจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้ อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความ คิดเชิงวิพากษ์
2.มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและ ความสามารถจัดการเรียนการสอนได้ อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความ เป็นพลเมืองคุณภาพ มีความสามารถ ด้านเศรษฐกิจ(PNI=0.215)	1.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.256)	ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็ง ด้าน การจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้ อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ
3.มีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่ม สาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่ เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีความคิด สร้างสรรค์และมี ความคิดเชิง วิพากษ์(PNI=0.214)	2.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ และมี ความคิดเชิงวิพากษ์ (PNI=0.247)	ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็ง ด้าน การจัดการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริม ให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มี ความคิดสร้างสรรค์และมี ความคิดเชิงวิพากษ์
4.มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝัง ค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ มี	1.ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ (PNI=0.256)	ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาสที่เอื้อต่อจุดแข็ง ด้าน การจัดการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการ ปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึง

ร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ (ฉบับที่ 1) ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ SWOT มากำหนดเป็นกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ (ฉบับที่ 1)

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
1.ส่งเสริมพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีพัฒนาพลเมืองคุณภาพ	1.1 สนับสนุนการวิจัยสำรวจ เรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน	1มีการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ 2มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็น แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ 3มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการ เรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ 4มีการวิจัยสำรวจเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีทาง การศึกษาเพื่อนำเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน
	1.2 สนับสนุนให้มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา เนื่องจากปัจจัยด้าน เทคโนโลยี และความ เจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ื่อต่อการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา	1มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ 2มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยี ทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ 3ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐบาลหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กระทรวงศึกษาธิการ ควรเข้ามาให้การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีทาง การศึกษา

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
	<p>1.3 ส่งเสริม สนับสนุน แสวงหา นวัตกรรมใหม่ ๆ ของ เทคโนโลยีสื่อทางการศึกษา เพื่อนำมาปรับใช้ในการเรียน การสอน</p>	<p>1. มีการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์ สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p> <p>2. ใช้เทคโนโลยี การศึกษานำมาปรับใช้ เป็น ส่วนประกอบของกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝัง ค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ</p> <p>3. มีการประเมินและติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เป็นระยะ เพื่อนำมาพัฒนา และปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด</p>
<p>2. หลัก สูตร พัฒนา พลเมืองคุณภาพ</p>	<p>2.1 เน้น จุดมุ่งหมายของ หลักสูตรเพื่อสร้างพลเมือง คุณภาพ</p>	<p>1. มีการจัดทำหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p> <p>2. ผลักดันให้มีการนำกิจกรรมการปลูกฝัง ค่านิยม คุณธรรม มาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร การเรียนการสอนโดยควรจัดให้เป็นวาระ แห่งชาติของการศึกษา</p> <p>3. สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาอยู่ ในส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและควร สนับสนุนให้เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วน ร่วมในการจัดหลักสูตรเรียนการสอน</p> <p>4. รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการควรเข้ามาจัดการทำ หลักสูตรการเรียนการสอน</p>
	<p>2.2 จัดเนื้อหาสาระทุก รายวิชาเพื่อสร้างพลเมือง คุณภาพ</p>	<p>1. มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้ เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความ เป็นพลเมืองคุณภาพ</p> <p>2. มีการจัดเนื้อหาสาระของรายวิชา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
		<p>3.ใช้สถาบันครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น เครือข่าย ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ</p>
<p>3. นิเทศการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ</p>	<p>3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนนิเทศการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้</p> <p>3.2 สร้างความตระหนัก ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ</p>	<p>1มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p> <p>2มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p> <p>3มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p> <p>1มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่ การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p> <p>2มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p>
<p>4. จัดการเรียนการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ</p>	<p>4.1 ปลูกฝังค่านิยม คุณธรรมเชิงรุก โดยใช้การจัดทำกิจกรรมเป็นเครื่องมือ</p>	<p>1มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เช่น แฉะแนว ลูกเสือ</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
		<p>ชมรมวิชาการต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p> <p>2มีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p>
		<p>3มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง</p> <p>4มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p> <p>5มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p>
	<p>4.2 สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาอยู่ในส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน</p>	<p>1มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ</p> <p>2โรงเรียนประสานงานกับกลุ่มผู้ประกอบการและชุมชนในพื้นที่สถานศึกษาควรร่วมตัวกันเพื่อสร้างเครือข่ายในการเข้าสนับสนุนนักเรียนด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนเมื่อจบการศึกษาไปสามารถไปประกอบอาชีพทำงานได้</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
5.วัดประเมินผลพัฒนา พลเมืองคุณภาพ	5.1 เพิ่มประสิทธิภาพการ ประเมินและติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็น ระยะเพื่อนำมาพัฒนาและ ปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุด	1มีการจัดทำเอกสาร ระเบียบการวัดประเมินผล การเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ 2มีการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียน ทุกกลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ 3มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์ และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ
	5.2 มีนโยบายที่ชัดเจนและ สามารถเป็นรูปธรรมในการ ประเมินประเมินผลการเรียน อย่างเป็นระบบ	1มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการ สร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพ ปัญหาของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ 2มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการ เรียนของนักเรียน และนำมาประเมินผลการ เรียนอีกครั้ง เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพ 3มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุง คุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนมี ความเป็นพลเมืองคุณภาพ 4รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ควรเข้ามาติดตามและ ประเมินการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาใน สถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

4. ผลการประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนา พลเมืองคุณภาพ

4.1 การตรวจสอบร่างกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และ
ความเป็นไปได้โดยการส่งเอกสารเพื่อตรวจสอบร่างกลยุทธ์ ด้วยตัวเองให้ผู้เชี่ยวชาญ 20 คน

- 1) ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านพลเมืองคุณภาพ จำนวน 3 คน
- 2) ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารงานวิชาการจำนวน 4 คน
- 3) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 7 คน
- 4) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน
- 5) ครูสอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 4 คน

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงภาษาให้เหมาะสมและชัดเจนให้ดีขึ้น

ตารางที่ 32 ผลการประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการ
พัฒนาพลเมืองคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลพื้นฐาน		จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	7	35.00
	ผู้อำนวยการ	7	35.00
	รองผู้อำนวยการ	2	10.00
	ครู	4	20.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	2	10.00
	ปริญญาโท	7	35.00
	ปริญญาเอก	11	55.00
	อื่นๆ	0	0.00

จากตารางที่ 32 พบว่าผู้ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำร่างกลยุทธ์
กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ฉบับที่ 1
ไปใช้มีจำนวน 20 คนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ผู้อำนวยการ 7คน เป็นรองผู้อำนวยการจำนวน
2 คนและครูจำนวน 4 คนวุฒิการศึกษา ปริญญาตรีจำนวน 2 คน ปริญญาโทจำนวน 7 คน ปริญญา
เอกจำนวน 11 คน

ตารางที่ 33 ผลการประเมินร่างกลยุทธ์หลักของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ฉบับร่าง 1

รายละเอียด	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
กลยุทธ์หลักที่ 1 ส่งเสริมการใช้สื่อและเทคโนโลยีพัฒนาพลเมืองคุณภาพ	5.00	.000	4.75	.550
กลยุทธ์หลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร	5.00	.000	4.75	.550
กลยุทธ์หลักที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศการสอน	5.00	.000	4.75	.550
กลยุทธ์หลักที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	5.00	.000	4.75	.550
กลยุทธ์หลักที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาการวัดประเมินผล	5.00	.000	4.75	.550

ตารางที่ 34 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์รองของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ฉบับร่าง 1

รายละเอียด	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
กลยุทธ์หลักที่ 1 ส่งเสริมการใช้สื่อและเทคโนโลยีพัฒนาพลเมืองคุณภาพ				
กลยุทธ์รองที่ 1 สนับสนุนการวิจัย สืบสวนเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาและสร้างเครือข่าย	4.95	.224	3.95	.686
กลยุทธ์รองที่ 2 สนับสนุนให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มากขึ้น	4.95	.224	3.80	.523
กลยุทธ์รองที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุน การใช้สื่อ และเสาะหานวัตกรรมใหม่ๆ ของเทคโนโลยีสื่อทางการศึกษา	4.95	.224	3.80	.523
กลยุทธ์หลักที่ 2 หลักสูตรพัฒนาพลเมืองคุณภาพ				
กลยุทธ์รองที่ 1 เน้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อสร้างพลเมืองคุณภาพ	4.95	.224	4.55	.605
กลยุทธ์รองที่ 2 จัดเนื้อหาสาระทุกรายวิชาเพื่อสร้างพลเมืองคุณภาพ	4.95	.224	4.55	.605
กลยุทธ์หลักที่ 3 นิเทศการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ				
กลยุทธ์รองที่ 1 สร้างความตระหนัก ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา	4.90	.308	3.80	.696
กลยุทธ์รองที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนนิเทศการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.90	.308	4.10	.553
กลยุทธ์หลักที่ 4 จัดการเรียนการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ				
กลยุทธ์รองที่ 1 ปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม เชิงรุก โดยใช้การจัดทำกิจกรรมเป็นเครื่องมือ	4.95	.224	3.95	.605
กลยุทธ์รองที่ 2 สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาอยู่ในส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน	4.90	.308	3.70	.657
กลยุทธ์หลักที่ 5 วัดประเมินผลพัฒนาพลเมืองคุณภาพ				
กลยุทธ์รองที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการประเมินและติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง	4.95	.224	4.05	.510
กลยุทธ์รองที่ 2 มีนโยบายที่ชัดเจนและสามารถแสดงเป็นรูปธรรมในการประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ	4.95	.224	4.00	.649

ตารางที่ 35 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ วิธีดำเนินการ

รายละเอียด	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
กลยุทธ์หลักที่ 1 ส่งเสริมการใช้สื่อและเทคโนโลยีพัฒนาพลเมืองคุณภาพ				
กลยุทธ์รองที่ 1. สนับสนุนการวิจัย สํารวจเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน				
วิธีดำเนินการ				
1.มีการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ด้านมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ในด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	4.90	.447	4.00	.562
2.มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ในด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ และมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	4.35	.587
3.มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	4.30	.657
4.มีการวิจัยสำรวจเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน รวมไปถึงขอการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานรัฐหรือทางสถานศึกษาต้องหาช่องทางหารายได้เข้าสถานศึกษาเพื่อนำมาใช้จ่ายในการซื้อสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา	4.90	.447	3.75	.639
กลยุทธ์หลักที่ 2 หลักสูตรพัฒนาพลเมืองคุณภาพ				
กลยุทธ์รองที่ 1 เน้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อสร้างพลเมืองคุณภาพ				
วิธีดำเนินการ				
1.มีการจัดทำหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	4.35	.587
2.ผลักดันให้มีการนำกิจกรรมการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม มาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอน โดยควรจัดให้เป็นวาระแห่งชาติของการศึกษา	4.95	.224	4.20	.523
3.สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาอยู่ในส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและควรสนับสนุนให้เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรเรียนการสอน เนื่องปัจจัยสังคมเอื้ออำนวย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมต่างจังหวัดซึ่งมีความเป็นเครือข่ายชุมชนสูง	4.95	.224	4.35	.587
4.รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการควรเข้ามาจัดการทำหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเน้นให้นักเรียนสามารถมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ได้	4.95	.224	3.90	.553

รายละเอียด	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
กลยุทธ์หลักที่ 3 นิเทศการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ				
กลยุทธ์รองที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนนิเทศการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้				
วิธีดำเนินการ				
2.มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	4.95	.224	3.75	.550
3.มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนกรกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.90	.447	3.60	.598
กลยุทธ์รองที่ 2 สร้างความตระหนัก ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนกรนิเทศงานวิชาการ				
วิธีดำเนินการ				
1.มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนกรนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ด้านความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.90	.447	3.60	.598
2.มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	3.65	.587
กลยุทธ์หลักที่ 4 จัดการเรียนการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ				
กลยุทธ์รองที่ 1 ปลุกฝังค่านิยม คุณธรรม เชิงรุก โดยใช้การจัดทำกิจกรรมเป็นเครื่องมือ				
วิธีดำเนินการ				
1.มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลุกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เช่น นานาแนว ลูกเสือ ชมรมวิชาการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	4.95	.224	4.25	.639
2.มีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	4.30	.657
3.มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนกรกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	3.90	.641

รายละเอียด	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
4.มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	3.90	.553
5.มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	3.95	.605
กลยุทธ์รองที่ 2 สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาอยู่ในส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน WO				
วิธีดำเนินการ				
1.มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ในด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ในด้านมี ความสามารถในการด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	4.05	.686
2.โรงเรียนประสานงานกับกลุ่มผู้ประกอบการและชุมชนในพื้นที่สถานศึกษาควรรวมตัวกันเพื่อสร้าง เครือข่ายในการเข้าสนับสนุนนักเรียนด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนเมื่อจบการศึกษา ไปสามารถไปประกอบอาชีพทำงานได้	4.95	.224	4.20	.696
กลยุทธ์หลักที่ 5 วัดประเมินผลพัฒนาพลเมืองคุณภาพ				
กลยุทธ์รองที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการประเมินและติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นระยะเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุด WT				
วิธีดำเนินการ				
1.มีการจัดทำเอกสาร ระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองในด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านคุณธรรมและ ความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	4.20	.696
2.มีการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพในด้านความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	4.20	.696
3.มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านความสามารถในด้าน เศรษฐกิจ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	3.75	.639
กลยุทธ์รองที่ 2 มีนโยบายที่ชัดเจนและสามารถเป็นรูปธรรมในการประเมินประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ WT				
วิธีดำเนินการ				
1.มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	3.85	.745
2.มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียน และนำมาประเมินผลการเรียนอีก ครั้ง เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านความสามารถในด้านเศรษฐกิจด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	4.15	.671
3.มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็น พลเมืองคุณภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านความสามารถในด้าน เศรษฐกิจด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม	4.95	.224	3.80	.616
4.รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ควรเข้ามาติดตามและประเมินการใช้ เทคโนโลยีทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้นักเรียนสามารถมีความคิด สร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์	4.95	.224	3.75	.550

จากตารางที่ 33-35 ผลการประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ฉบับร่าง 1 โดยภาพรวม พบว่าด้านความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของกลยุทธ์หลัก ($\bar{X} = 5.00$) ส่วนความเป็นไปได้ของกลยุทธ์หลักมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.75$) ความเหมาะสมของกลยุทธ์รองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.95$) ส่วนความเป็นไปได้ของกลยุทธ์รองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.55$) ความเหมาะสมของวิธีดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.95$) ส่วนความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.35$)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ฉบับที่ 2

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำร่างกลยุทธ์ ฉบับที่ 2 ไปใช้โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สรุปผลได้ดังนี้

1. ความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์ ฉบับที่ 2

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กลยุทธ์หลักที่นำเสนอทั้ง 5 กลยุทธ์ควรปรับคำเพื่อให้ดู คำดูเล็กเกินไปของกลยุทธ์หลักที่ 1 หลักสูตรการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเปลี่ยนเป็นเร่งพัฒนาหลักสูตรพลเมือง กลยุทธ์หลักที่ 2 สื่อและเทคโนโลยีพัฒนาพลเมืองคุณภาพเปลี่ยนเป็นกระตุ้นการใช้สื่อและเทคโนโลยี กลยุทธ์หลักที่ 3 จัดการเรียนการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ เปลี่ยนเป็นเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์ที่ 4 วัดประเมินผลพัฒนาพลเมืองคุณภาพ เปลี่ยนเป็นขับเคลื่อนการวัดประเมินผลและพัฒนาพลเมืองคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 5 นิเทศการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ เปลี่ยนเป็นสร้างความเป็นเลิศในการนิเทศ ส่วนกลยุทธ์รองการใช้ภาษาเป็นคำที่เล็กเกินไปและไม่ครอบคลุมทั้งระบบควรใช้คำ คำว่าเสริมสร้าง สนับสนุน พัฒนา ยกระดับ ส่วนวิธีดำเนินการมีความเหมาะสมดี แต่ให้เอาไปใช้เป็นแนวทาง และควรปรับคำ ส่วนประเด็นข้อย่อย มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ ควรปรับเป็นสามารถประกอบอาชีพได้ เพราะคำว่าเศรษฐกิจเป็นคำใหญ่เกินไป มีข้อเสนอแนะ ควรให้ความสำคัญกับการใช้สื่อเทคโนโลยีให้มาก และเน้นการนิเทศการสอนของครูเพราะครูเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนา นักเรียน และการจัดกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

2. ความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 2

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กลยุทธ์หลักที่นำเสนอทั้ง 5 กลยุทธ์มีความเป็นไปได้สูง และหากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนและจากหน่วยงานของรัฐ กลยุทธ์รองมีความเป็นไปได้สูง วิธีดำเนินการมีความเป็นไปได้สูง

เช่น มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เช่น การแนะแนว ลูกเสือ ชมรมวิชาการต่างๆ เพื่อพัฒนานักเรียนให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด ค่านิยม จิตสำนึกและพฤติกรรม เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

3. ข้อเสนอแนะของร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ฉบับที่ 2

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง วิธีดำเนินการดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 เสนอแก้ไขชื่อใช้สื่อและเทคโนโลยีพัฒนาพลเมืองคุณภาพ เป็นกระตุ่นการใช้สื่อและเทคโนโลยี

กลยุทธ์รองที่ 1 เสนอให้ปรับชื่อ เป็น สนับสนุนการวิจัย การใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เสนอให้ปรับวิธีดำเนินการของกลยุทธ์รองที่ 1 ดังนี้

1. ให้ปรับเป็น ส่งเสริม ศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ
2. ให้ปรับเป็น พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ
3. ให้ปรับเป็น ส่งเสริมการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ
4. ให้ปรับเป็น โรงเรียนสนับสนุนการวิจัย สำนวจการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อนำเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน

กลยุทธ์รองที่ 2 เสนอให้ปรับชื่อ เป็น สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เสนอให้ปรับวิธีดำเนินการของกลยุทธ์รองที่ 2 ดังนี้

1. ให้ปรับเป็น มีนโยบายการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ
2. ให้ปรับเป็น พัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ
3. ให้ปรับเป็น สนับสนุน ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามารับฟังปัญหาและศึกษาถึงความต้องการของนักเรียนต่อการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา

4. เพิ่ม โรงเรียนนำระบบสื่อและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยผลิตสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

กลยุทธ์รองที่ 3 เสนอให้ปรับชื่อ เป็น ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ของสื่อและเทคโนโลยีสื่อทางการศึกษาเสนอให้ปรับวิธีดำเนินการของกลยุทธ์รองที่ 3 ดังนี้

1. ให้ปรับเป็น ส่งเสริม ศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

2. ให้ปรับเป็น สนับสนุนการใช้สื่อ และเทคโนโลยีการศึกษานำมาปรับใช้เป็นส่วนประกอบของกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ

3. ให้ปรับเป็น ส่งเสริม วัดและประเมินผล ติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นระยะเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กลยุทธ์หลักที่ 2: ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร เสนอแก้ไขชื่อ กลยุทธ์หลักที่ 1 เป็น เร่งพัฒนาหลักสูตรพลเมือง

กลยุทธ์รองที่ 1: เสนอให้ปรับ เน้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อสร้างพลเมืองคุณภาพ เป็น เน้นพัฒนาหลักสูตรพลเมืองคุณภาพ และเสนอให้ปรับวิธีการดำเนินดังนี้

1. ให้ปรับเป็น โรงเรียนสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมาย เพิ่มเนื้อหาการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

2. ให้ปรับเป็น โรงเรียนควรผลักดันให้มีการนำกิจกรรมการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม มาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอนโดยควรจัดให้เป็นวาระแห่งชาติของการศึกษา

3. ให้ปรับเป็น โรงเรียนสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาอยู่ในส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและควรสนับสนุนให้เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรเรียนการสอน

4. ให้ปรับเป็น โรงเรียนให้ความร่วมมือกับรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการจัดการทำหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

กลยุทธ์รองที่ 2 เสนอแก้ไขชื่อจัดเนื้อหาสาระทุกรายวิชาเพื่อสร้างพลเมืองคุณภาพ เป็น ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรพลเมืองคุณภาพ เสนอให้ปรับวิธีการดำเนิน ดังนี้

1. ให้ปรับเป็น โรงเรียนส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

2. ให้ปรับเป็น โรงเรียนส่งเสริมการจัดเนื้อหาสาระของรายวิชาของหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

3. ให้ปรับเป็น โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระในการพัฒนาหลักสูตรพลเมืองคุณภาพ

กลยุทธ์หลักที่ 3 เสนอแก้ไขชื่อ นิเทศการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ เป็น สร้างความเป็นเลิศในการนิเทศ

กลยุทธ์รองที่ 1 เสนอแก้ไขชื่อ เป็น เพิ่มประสิทธิภาพนิเทศการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เสนอให้ปรับวิธีดำเนินการของกลยุทธ์รองที่ 1 ดังนี้

1. ให้ปรับเป็น ส่งเสริมนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

2. ให้ปรับเป็น ส่งเสริมการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอน การแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

3. ให้ปรับเป็น ส่งเสริมการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

กลยุทธ์รองที่ 2 เสนอแก้ไขชื่อ เป็น เสริมสร้างเครือข่าย ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ เสนอให้ปรับวิธีดำเนินการของกลยุทธ์รองที่ 2 ดังนี้

1. ให้ปรับเป็น โรงเรียนสร้างเครือข่าย ติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

2. ให้ปรับเป็น โรงเรียนพัฒนา และจัดการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ นำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงและแก้ไข

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในมาพัฒนาเป็นกลยุทธ์ฉบับสมบูรณ์ในตาราง

กลยุทธ์หลักที่ 4 เสนอแก้ไขชื่อ จัดการเรียนการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ เป็น เพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

กลยุทธ์รองที่ 1 เสนอแก้ไขชื่อ ปลุกฝังค่านิยม คุณธรรม เชิงรุก โดยใช้การจัดทำกิจกรรมเป็นเครื่องมือเป็น ปลุกฝังค่านิยม คุณธรรม เพื่อพัฒนาจิตสำนึก โดยใช้การจัดทำกิจกรรมเป็นเครื่องมือ เสนอให้ปรับวิธีดำเนินการของกลยุทธ์รองที่ 2 ดังนี้

1.ให้ปรับเป็น โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลุกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เช่น แนะนำ ลูกเสือ ชมรม วิชาการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

2.ให้ปรับเป็น โรงเรียนสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ เกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

3.ให้ปรับเป็น โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

4.ให้ปรับเป็น ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถ จัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

5.ให้ปรับเป็น ส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

กลยุทธ์รองที่ 2 เสนอให้ปรับ เป็น ส่งเสริมนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาอยู่ในส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เสนอให้ปรับวิธีดำเนินการของกลยุทธ์รองที่ 2 ดังนี้

1.ให้ปรับเป็น ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

2.ให้ปรับเป็น โรงเรียนประสานงานกับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชนในพื้นที่ สถานศึกษาควรรวมตัวกันเพื่อสร้างเครือข่ายในการเข้าสนับสนุนนักเรียนด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ นักเรียนเมื่อจบการศึกษาไปสามารถไปประกอบอาชีพทำงานได้

กลยุทธ์หลักที่ 5 เสนอแก้ไขชื่อ วัดประเมินผลพัฒนาพลเมืองคุณภาพ เป็น ขับเคลื่อนการวัด ประเมินผลและพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

กลยุทธ์รองที่ 1 เสนอให้ปรับ เป็น เพิ่มประสิทธิภาพการวัดและประเมินผล เสนอให้ปรับวิธีดำเนินการของกลยุทธ์รองที่ 1 ดังนี้

1. ให้ปรับเป็น ส่งเสริมการจัดทำเอกสาร ระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

2. ให้ปรับเป็น โรงเรียนมีนโยบายการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

3. ให้ปรับเป็น ส่งเสริมประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

กลยุทธ์รองที่ 2 เสนอให้ปรับ มีนโยบายชัดเจนในการประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ เสนอให้ปรับวิธีดำเนินการของกลยุทธ์รองที่ 2 ดังนี้

1. ให้ปรับเป็น พัฒนา อบรมครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

2. ให้ปรับเป็น มีนโยบายสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียน และนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้ง เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

3. ให้ปรับเป็น ส่งเสริมนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

4. ให้ปรับเป็น โรงเรียนร่วมมือกับรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ นำสื่อ และเทคโนโลยี เข้ามาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

5. ให้ปรับเป็น โรงเรียนนำผลการประเมิน ไปปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

ตารางที่ 36 กลยุทธ์หลัก การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมือง
คุณภาพ ฉบับสมบูรณ์

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
1.พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพ	1.1 กระตุ้นการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาพัฒนาพลเมืองคุณภาพให้มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านเศรษฐกิจ พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านเศรษฐกิจ โรงเรียนสนับสนุนการวิจัยสำรวจการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านเศรษฐกิจ
	1.2 สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านมีความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์	<ol style="list-style-type: none"> มีนโยบายการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความ คิดคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ พัฒนาสื่อแบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ โรงเรียนประสานงานกับหน่วยงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมมือกัน จัดระบบการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ โรงเรียนนำระบบสื่อและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยผลิตสื่อการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์
	1.3 ส่งเสริม การใช้ นวัตกรรมใหม่ๆ ของสื่อและเทคโนโลยี สื่อ เพื่อ ให้ ผู้ เรี ย น มี ความสามารถด้านเศรษฐกิจ	<ol style="list-style-type: none"> สนับสนุนการใช้สื่อ และเทคโนโลยี การศึกษานำมาปรับใช้เป็นส่วนประกอบของกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระเพื่อพัฒนานักเรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริม ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมใหม่ๆ และเทคโนโลยีเป็นระยะอย่างต่อเนื่องเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
2. พัฒนา หลักสูตร พลเมือง คุณภาพ	2.1 เน้นจุดมุ่งหมายหลักสูตร พลเมืองคุณภาพด้าน เศรษฐกิจ	1. โรงเรียนสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพิ่มเนื้อหาการพัฒนาพลเมืองคุณภาพเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านเศรษฐกิจ 2. โรงเรียนควรผลักดันให้มีการนำกิจกรรมการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรมมา เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอน 3. โรงเรียนสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาอยู่ในส่วนหนึ่งของการ เรียนการสอนและควรสนับสนุนให้เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมใน การจัดทำหลักสูตรเรียนการสอนนั้นความสามารถด้านเศรษฐกิจ 4. โรงเรียนให้ความร่วมมือกับรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน การจัดการทำหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ
	2.2 เน้นเนื้อหาสาระพลเมือง คุณภาพด้านเศรษฐกิจ	1. โรงเรียนส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียน การสอน เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านเศรษฐกิจ 2. โรงเรียนส่งเสริมการจัดเนื้อหาสาระของรายวิชาของหลักสูตรเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านเศรษฐกิจ 3. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วม กิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระในการพัฒนาหลักสูตรพลเมืองคุณภาพด้าน เศรษฐกิจ
3. นิเทศการสอน พัฒนาพลเมือง คุณภาพ	3.1 เพิ่มประสิทธิภาพ นิเทศ การเรียนการสอนทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ เน้นมี ความสามารถด้าน เศรษฐกิจ	1. ส่งเสริมนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดย วิธีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อะไร และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลาย ภายใต้อุปกรณ์ศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ 2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอน การแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ 3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ
	3.2 พัฒนาระบบและ กระบวนการนิเทศด้านการมี ความคิดสร้างสรรค์และ ความคิดเชิงวิพากษ์ และมี ความสามารถด้านเศรษฐกิจ	1. โรงเรียนสร้างเครือข่ายติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษาเพื่อ พัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้ นักเรียนมีความคิด สร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ และมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ 2. โรงเรียนส่งเสริม และสนับสนุนนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อะไร และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ที่หลากหลายภายใต้อุปกรณ์ศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ นักเรียน

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
		ความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ และมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ
4 พัฒนาการจัดการเรียนการสอนพลเมืองคุณภาพ	4.1 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ 4.2 สร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ	<p>1. โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เช่น แฉะแนว ลูกเสือ ชมรมวิชาการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์และมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ</p> <p>2. โรงเรียนสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์และมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ</p> <p>3. โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์และมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ</p> <p>4. ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายเพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์และมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ</p> <p>5. ส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์และมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ</p> <p>1. ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ</p> <p>2. โรงเรียนประสานงานกับกลุ่มผู้ประกอบการและชุมชนในพื้นที่สถานศึกษารวมตัวกันเพื่อสร้างเครือข่ายในการเข้าสนับสนุนนักเรียนด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนมีองค์การศึกษาไปสามารถไปประกอบอาชีพทำงานได้</p>

กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์รอง	วิธีดำเนินการ
5. วิ ต แ ล ะ ประเมินผลพัฒนา พลเมืองคุณภาพ	5.1 เพิ่มประสิทธิภาพการวัด และประเมินผลเพื่อพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์และ ความคิดเชิงวิพากษ์	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการจัดทำเอกสาร ระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีนโยบายการวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระ เพื่อให้ให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ ส่งเสริมประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์
	5.2 ส่งเสริมการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนานักเรียนให้มี ความสามารถด้านเศรษฐกิจ	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนา อบรมครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ มีนโยบายสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียน และนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้ง เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ โรงเรียนร่วมมือกับรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ นำสื่อและเทคโนโลยี เข้ามาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ โรงเรียนนำผลการประเมิน ไปปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ และ 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ โดยนำเสนอแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

การประเมินกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี เกี่ยวกับแนวคิดพัฒนาพลเมืองคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นกับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 กระบวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล

1.1.2 แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะได้แก่ 1) มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ 2) มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ 3) มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีองค์ประกอบย่อยดังนี้ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ มีองค์ประกอบคือ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้มีความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ มองปัญหา และสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งใดๆ ด้วยสันติวิธี ส่วนด้านมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ มีองค์ประกอบคือ มีประสิทธิภาพในการทำงานหรือเป็นแรงงานที่มีทักษะ

สูง มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีศักยภาพและความสามารถในระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสารทำงานเป็นทีมได้ มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพทั้งนี้ด้านมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีองค์ประกอบคือ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม ความซื่อสัตย์สุจริตและมีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบต่อ มีจิตสาธารณะช่วยพัฒนาเมืองและสังคม และให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยภายใต้บริบทของสังคมโลกใหม่ ยอมรับอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมและก้าวข้ามวัฒนธรรม มีความเป็นผู้นำ

1.2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

1.2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมาคือการนิเทศการสอน ($\bar{X} = 3.82$) การวัดประเมินผล ($\bar{X} = 3.81$) และการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.74$) ส่วนสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาคือการนิเทศการสอน และการวัดประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.66$) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.65$) ตามลำดับ ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตร

ผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบันของการพัฒนาหลักสูตรมีองค์ประกอบย่อยคือ มีการจัดทำหลักสูตร และมีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยพบว่าการจัดเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($\bar{X} = 3.82$) สูงกว่าการจัดทำหลักสูตร ($\bar{X} = 3.74$) ส่วนสภาพพึงประสงค์ มีการจัดทำหลักสูตร และมีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพพบว่า สภาพปัจจุบันมีการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านการมีคุณธรรมและมีความ

รับผิดชอบต่อสังคม($\bar{X} = 3.96$) สูงกว่ามีการจัดทำเนื้อหาสาระ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนสภาพพึงประสงค์มีการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านการมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม($\bar{X} = 4.73$)

2) การจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบย่อย มีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องมีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยพบว่า มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรมและคุณลักษณะพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระมีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\bar{X} = 3.96$) ทั้งนี้พบว่ามี การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด($\bar{X} = 3.75$) ส่วนสภาพพึงประสงค์พบว่า มีการจัดการเรียนการสอนทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่ามีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระมีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\bar{X} = 4.71$) ทั้งนี้พบว่ามี การจัดแหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด($\bar{X} = 4.64$)

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ พบว่าสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนทุกองค์ประกอบย่อยในด้านการมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ส่วนสภาพพึงประสงค์พบว่า ด้านการมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกันเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ

3) การนิเทศการสอน

ผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบันของการนิเทศการสอนมีองค์ประกอบย่อยคือ มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ และเป็นกระบวนการกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย มีการนิเทศการสอนแก่ครูทุกกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ มีการติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยพบว่า มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ และเป็นกระบวนการกลุ่มมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.87$) ทั้งนี้พบว่า การนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.78$) ส่วนสภาพพึงประสงค์พบว่า การนิเทศการสอนทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ และเป็นกระบวนการกลุ่ม ($\bar{X} = 4.68$) และมีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.68$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งนี้พบว่า มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ มีการติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ($\bar{X} = 4.64$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ พบว่าสภาพปัจจุบันของการนิเทศการศึกษาทุกองค์ประกอบย่อยในด้านการมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ส่วนสภาพพึงประสงค์พบว่า ด้านการมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกันเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ

4) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

ในการพิจารณาภาพรวม พบว่าสภาพปัจจุบัน มีการจัดทำและจัดหาสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยี ทางการศึกษา มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยพบว่า มีการจัดทำและจัดหาสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.77$) มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยี

ทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.77$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ทั้งนี้พบว่า มีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยี ทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.68$) ส่วนสภาพพึงประสงค์พบว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดโดยพบว่า มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.67$) ทั้งนี้พบว่ามีกรวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผลเมืองคุณภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.64$)

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามแนวคิดการพัฒนาผลเมืองคุณภาพ พบว่าสภาพปัจจุบันของการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ทุกองค์ประกอบย่อยในด้านการมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ส่วนสภาพพึงประสงค์พบว่า ด้านการมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกันเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ

5) การวัดและประเมินผล

ผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบันการวัดและประเมินผลมีองค์ประกอบย่อยคือ มีการจัดทำเอกสาร ระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษา มีการวัดผลเทียบโอน ประสิทธิภาพผลการเรียนทุกกลุ่มสาระ มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียน มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียน และนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้ง มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกันโดยพบว่า มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.85$) ทั้งนี้พบว่า มีการวัดผลเทียบโอน ประสิทธิภาพผลการเรียนทุกกลุ่มสาระมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.76$) ส่วนสภาพพึงประสงค์พบว่า มีการวัดและประเมินผล ทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดโดยพบว่า มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.68$) ทั้งนี้พบว่า มีการวัดผลเทียบโอนประสิทธิภาพผลการเรียนทุกกลุ่มสาระมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.65$)

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามแนวคิดการพัฒนาผลเมืองคุณภาพ พบว่าสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผล ทุกองค์ประกอบย่อยในด้านการมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม

มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ส่วนสภาพพึงประสงค์พบว่า ด้านการมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเช่นเดียวกันเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ

1.3 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมือง คุณภาพ

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์รอง ดังนี้

1.3.1 กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) กระตุ้นการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาพลเมืองคุณภาพให้มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ 2) สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านมีความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ 3) ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ของสื่อและเทคโนโลยีสื่อเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

1.3.2 กลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาหลักสูตรพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) เน้นจุดมุ่งหมายหลักสูตรพลเมืองคุณภาพด้านเศรษฐกิจ 2) เน้นเนื้อหาสาระพลเมืองคุณภาพด้านเศรษฐกิจ

1.3.3 กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนานิเทศการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 1) เพิ่มประสิทธิภาพ นิเทศการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เน้นมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ 2) พัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศด้านการมีความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ และมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

1.3.4 กลยุทธ์หลักที่ 4 พัฒนาการจัดการเรียนการสอนพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 1) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักมีความคิดสร้างสรรค์และ มีความคิดเชิงวิพากษ์ 2) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

1.3.5 กลยุทธ์หลักที่ 5 พัฒนาวัดและประเมินผลพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 1) เพิ่มประสิทธิภาพการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ 2) ส่งเสริมการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้พบประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษา นำมาอภิปรายผลคือ กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ และสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ผลการประเมินกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการครอบคลุมประเด็นสำคัญในการบริหารงานวิชาการดังที่ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ งานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การบริหารสื่อการศึกษา และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เสริมการเรียนการสอน ส่วนแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพมีคุณลักษณะประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ มีองค์ประกอบดังนี้ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ มองปัญหา และสามารถแก้ปัญหาคความขัดแย้งใดๆ ด้วยสันติวิธี 2) มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ มีองค์ประกอบ ได้แก่ มีประสิทธิภาพในการทำงานหรือเป็นแรงงานที่มีทักษะสูง มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีศักยภาพและความสามารถในระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสารทำงานเป็นทีมได้ มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ 3) คุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีองค์ประกอบได้แก่ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบของสังคม ความซื่อสัตย์สุจริตและมีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบต่อ มีจิตสาธารณะช่วยพัฒนาเมืองและสังคมและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยภายใต้บริบทของสังคมโลกใหม่ ยอมรับต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมและก้าวข้ามวัฒนธรรม และมีความเป็นผู้นำ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับทักษะสำคัญของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ได้กล่าวถึงการเตรียมพร้อมนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญกับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของสังคม ครูจึงมีความตื่นตัวและเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองคุณภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวความคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวความคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอนด้านการพัฒนาหลักสูตร การวัดประเมินผล และด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวความคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ยังให้ความสำคัญและให้ความสำคัญกับงานบริหารวิชาการตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ ทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ด้าน พบว่าด้านการจัดการเรียนการสอนจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับ การพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารรายงานของการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2550 พบว่าการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่พลเมืองคุณภาพ สอดคล้องกับปราโมทย์ เบญจกาญจน์ และคณะ (2548) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับเรื่องของการจัดหลักสูตร หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญในระบบการศึกษา เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนหัวใจการดำเนินงาน เป็นที่รวมของจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องหลักสูตร ด้านนิเทศการสอนมีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ในการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ที่กล่าวถึงบทบาทของการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีไว้ว่าผู้บริหารต้องส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้ของครูบรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายและเหมาะสม และเพียงพอให้ครูได้เลือกพัฒนา และนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวความคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และการวัดประเมินผล แสดงให้เห็นว่าผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาคาดหวังให้โรงเรียนมัธยมศึกษาต้องยกระดับ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวความคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพให้ถึงระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

2.2.1 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบย่อย พบว่า มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษามีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีการศึกษาสำรวจวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษา มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าข้อมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมาก

ส่วนสภาพพึงประสงค์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ อยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีให้มาก สอดคล้องกับแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวไว้ว่า ต้องมีการผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหาและวิธีการสอนโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้แบบใหม่ ในการพัฒนาเนื้อหาแบบใหม่ใช้สื่อผสมอย่างหลากหลายปรับเปลี่ยนตามความสามารถและระดับของผู้เรียน

2.2.2 การพัฒนาหลักสูตร

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพการพัฒนาหลักสูตรองค์ประกอบย่อยคือ มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสภาพปัจจุบันมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมากรองลงมาคือ ข้อที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ อุ่ใจและคณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความเป็นพลเมือง สำหรับเยาวชนไทยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ได้กล่าวไว้ว่า การจัดทำเนื้อหาสาระของหลักสูตรช่วยให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมและมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์

สภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพรายด้าน ด้านมีการจัดการเนื้อหาสาระเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็น

พลเมืองคุณภาพอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมากที่สุดและรองลงมาคือ ข้อมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร ครู ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม และมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน

2.2.3 การนิเทศการสอน

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านนิเทศการสอนพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบย่อย พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่มมีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ และมีการติดตามประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ สอดคล้องกับโครงสร้างพื้นฐานการวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(2551)เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมาก

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านนิเทศการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์อยู่ในระดับมาก

2.2.4 การจัดการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย พบว่ามีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่านสร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับการวิจัยของ ปราโมทย์ เบญจกาญจน์ (2548) ที่พบว่าการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ

และความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรมและคุณลักษณะพึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสาระเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสภาพปัจจุบันมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ใน ระดับมากรองลงมาคือ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงวิพากษ์ ช่วยให้คิดรอบด้านมากขึ้น ใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์มากขึ้น การคิดเชิงวิพากษ์เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น เพราะเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความเข้าใจ ทำให้เกิดการค้นพบความจริงเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องมากที่สุด สัมฤทธิ์ บุญนิยม (2548) ได้ ทำการศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยใช้ กิจกรรมมาใช้กับนักเรียนมัธยมปลาย ด้วยการระดมสมอง ทำแบบฝึกหัดผลปรากฏว่า ความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์ในการเขียน การอ่าน การพูดของ นักเรียนสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อความคิดสร้างสรรค์และ ความคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียน

สภาพพึงประสงค์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิด การพัฒนาพลเมืองคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบย่อย พบว่าระดับ สภาพพึงประสงค์มีระดับมากที่สุด คือ มีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับการพัฒนา นักเรียน ส่งเสริมให้รักการอ่าน สร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดแหล่งเรียนรู้และ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ส่วนสภาพพึงประสงค์ รายด้าน พบว่ามีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม อยู่ในระดับมากที่สุดและรองลงมาคือ มี ความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์

2.2.5 ด้านการวัดประเมินผล

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิด การพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ด้านการวัดประเมินผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบย่อย พบว่ามีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบของสถานศึกษามี การวัดผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระ มีการประเมินการอ่าน การคิด การ วิเคราะห์และการเขียนของนักเรียนมีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัด ประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียน มีการ สอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียนและนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้ง มีการ

นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมือง คุณภาพเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่องังคมอยู่ในระดับมาก

ส่วนสภาพพึงประสงค์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านการวัดประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า คุณธรรมและความรับผิดชอบต่องังคมอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ อยู่ในระดับมากที่สุดแสดงให้เห็นว่า ผู้อำนวยการ รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนให้ความสำคัญ

2.3. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมือง คุณภาพ

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ แบ่งเป็น 5 กลยุทธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 กลยุทธ์พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพ มีกลยุทธ์รองที่สำคัญคือ กระตุ้นการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาพลเมืองคุณภาพให้มีความสามารถด้าน เศรษฐกิจ สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านมีความคิดสร้างสรรค์และ ความคิดเชิงวิพากษ์ ส่งเสริม การใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ของสื่อและเทคโนโลยีสื่อเพื่อให้ผู้เรียนมี ความสามารถด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะการใช้สื่อและเทคโนโลยีจะทำหน้าที่ ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและเพิ่มพูนทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ ตลอดจนการแสวงหาความรู้ และเกิดการค้นคว้าที่หลากหลายสามารถ นำมาพัฒนานักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ และมีความสามารถ ด้าน เศรษฐกิจ และสนองตอบกับสภาพสังคมในปัจจุบันครูผู้สอนต้องมีการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่าง มีประสิทธิภาพ พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการ เรียนรู้ของสถานศึกษา พัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา จัดทำและจัดหาสื่อการ สอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้นักเรียนมี ความรู้ที่หลากหลาย สามารถมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ วิไลพร วงศ์ฤทธิ์(2547) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้า ร่วมโครงการวิจัยเพื่อการปฏิรูปทั้งโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูจัดหาสื่อและใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี ใหม่ๆ เข้ามาจัดการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และมีผลการเรียนดีขึ้น และสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ วรณพงศ์ ศิริเจียรนัย(2545) ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการใช้สื่อและเทคโนโลยีในระดับมาก เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริม สนับสนุนจัดหาสื่อให้เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครายุทธ์ ศรีใจอินทร์ (2552) ได้เสนอกกลยุทธ์ในการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีการศึกษาไว้ 2 กลยุทธ์ คือกลยุทธ์เร่งผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมประกอบการเรียนการสอนร่วมกันเป็นเครือข่าย และกลยุทธ์สนับสนุนให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในและนอกโรงเรียนใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพ

กลยุทธ์หลักที่ 2 กลยุทธ์พัฒนาหลักสูตรพลเมืองคุณภาพ เป็นกลยุทธ์เชิงรุกและเชิงป้องกัน เน้นจุดมุ่งหมายหลักสูตรพลเมืองคุณภาพด้านเศรษฐกิจและเน้นเนื้อหาสาระพลเมืองคุณภาพด้านเศรษฐกิจมุ่งเน้นหลักสูตรแกนกลางให้มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ นำหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ มาเป็นกรอบการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะการประกอบอาชีพ ทิศทางการศึกษาของโลกยุคใหม่ได้ปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษาไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อภาพอนาคต คาดหวังจะเห็นการศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน สร้างเด็กยุคใหม่ให้มีทักษะการเรียนรู้ มีทักษะการทำงานและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆในอนาคตได้ สอดคล้องกับ ประชุมเวทีโลก (2014) “World Economic Forum” และWorld Youth Report ของสหประชาชาติ เกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์ ได้ยกประเด็นวิกฤติเศรษฐกิจและแรงงานให้สร้างกำลังคนที่มีทักษะฝีมืออย่างเร่งด่วน เนื่องจากมีผลกระทบจากหลายๆประเทศเกี่ยวกับคุณภาพและทักษะการทำงานล้มเหลว ส่งผลให้ภาคการศึกษาต้องปรับเรือ่แนวทางจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อการสร้างกำลังคนที่มีทักษะฝีมืออย่างเร่งด่วน ทำให้หลายประเทศต่างปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างทักษะชีวิตการทำงาน ให้กับเยาวชนและประชาชนในชาติของตน การส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมและหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานและความร่วมมือคือหัวใจสำคัญของความสำเร็จ ความร่วมมือของภาคเอกชนทำให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลายได้ สอดคล้องกับEducation for All สร้างสัมมาชีพ เพื่อสังคมทั้งมวล(2557) ได้กล่าวไว้ว่า ควรเร่งพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะอาชีพ ให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้คู่ทักษะการทำงาน ควรมีการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีทักษะการทำงานและสามารถสร้างงานมีอาชีพเป็นกำลังคนให้กับท้องถิ่นและประเทศชาติในอนาคตได้

กลยุทธ์หลักที่ 3 กลยุทธ์นิเทศการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ มีกลยุทธ์รองที่สำคัญคือเพิ่มประสิทธิภาพ นิเทศการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เน้นมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

ยุทธ์ ศรีใจอินทร์ (2552) ได้เสนอกกลยุทธ์การวัดประเมินผล พบว่า ผู้บริหารควรมีกกลยุทธ์พัฒนาตนเอง และพัฒนาครูให้สามารถมีการวัดประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริงที่หลากหลาย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการ พัฒนาพลเมืองคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี เช่น มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการพัฒนาสื่อแบบเรียน มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ มีความสามารถในการ ประกอบอาชีพ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริม ด้านการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูเพื่อ นำความรู้มาพัฒนาผู้เรียน เช่น มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ และเป็นกระบวนการกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียน ประชาธิปไตย มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับโรงเรียนอื่นๆ มีการติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันด้านการนิเทศการสอนแก่ครูทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลาย ภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3.1.4 ผู้บริหารโรงเรียน ควรเร่งพัฒนาจัดการเรียนการสอน เช่น มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพ

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3.1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำเอกสาร ระเบียบ การวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษา วัดผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระ ประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน อบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียน สอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียน และนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้ง มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน และควรวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายวิธี

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัย พบว่ากลยุทธ์วัดและประเมินผลพัฒนาพลเมืองคุณภาพ มีกลยุทธ์รองที่สำคัญคือเพิ่มประสิทธิภาพการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ และส่งเสริมการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่องกลยุทธ์การบริหารสื่อเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพ และเตรียมความพร้อมให้มีทักษะในการใช้ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี เช่น มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อ

พัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและกลยุทธ์หลักที่ 1 คือกลยุทธ์พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพ มีกลยุทธ์รองที่สำคัญคือ กระตุ้นการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาพลเมืองคุณภาพให้มีความสามารถด้านเศรษฐกิจ สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาพลเมืองคุณภาพด้านมีความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ ส่งเสริม การใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ของสื่อและเทคโนโลยีสื่อเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะการใช้สื่อและเทคโนโลยีจะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและเพิ่มพูนทักษะความสามารถ ประสบการณ์ ตลอดจนการแสวงหาความรู้ และเกิดการค้นคว้าที่หลากหลายสามารถนำมาพัฒนานักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ และมีความสามารถด้านเศรษฐกิจ และสนองตอบกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ครูผู้สอนต้องมีการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา พัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา จัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ที่หลากหลาย สามารถมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ได้

3.2.2 ควรมีการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพ

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า สภาพพึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

3.2.3 ควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นความเป็นพลเมืองคุณภาพของนักเรียน

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันด้านการนิเทศการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2521). พัฒนาวัตผล. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนา : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติเชิงรุก. นนทบุรี: บัคพอยท์วิชาการ.
- เสนาะ ดิยาวี. (2546). การบริหารกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสรี लाखโรจน์. (2541). บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร: อักษรศาสตร์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2542). การมีส่วนร่วมของประชาชนและการปกครองท้องถิ่น. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2554, 1 มีนาคม). ประชาธิปไตย 3 ระดับ ปฏิรูปชุมชน. มติชน.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2553). มองข้ามโลกาภิวัตน์: กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารการศึกษา ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา, 19-22.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์และคณะ. (2549). สัตติภาพหลักการจัดการสำหรับการเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์และคณะ. (2550). การเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้รวมบทความวิจัย: สัตติภาพหลักการเปลี่ยนผ่านการจัดการศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมล ภู่งประเสริฐ. (2543). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส.
- กมล ภู่งประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทิปส์พับลิเคชั่น.
- กรมสามัญศึกษา. (2532). พัฒนาการนิเทศเพื่อให้โรงเรียนตัวเอง กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติแห่งชาติและที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง พร้อมราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ).

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่มัธยมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555a). การศึกษาแบบไหนที่จะสร้าง “พลเมือง” ที่มีคุณภาพ. ผู้เฒ่า, 33(89).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555b). วิชาน้ำที่พลเมืองสอนอะไรเราบ้าง. ผู้เฒ่า, 33(89).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *Civic Education* พลังเยาวชน พลังพลเมือง การจัดการศึกษาเพื่อ
สร้างความเป็นพลเมือง. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษกร เพชรนอก. (2557). น้ำที่พลเมือง ปทุมธานี สกายบุ๊กส์.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- กิตติศักดิ์ ปกติ. (2555). สร้างพลัง”พลเมือง” เสริมหัวใจให้ประชาธิปไตย. ผู้เฒ่า, 33(89).
- ชาวเขียว, อ. (2546). การวางแผนกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2516). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2543). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: อักษรไทย.
- ทิพย์พาพร ตันตีสุนทร. (2554). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (*Civic Education for Thai Society*).
กรุงเทพมหานคร: พี.เพรส.
- ทิตินา แคมมณี. (2546). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร: เสริมสินพีรเพรส.
- ทิตินา แคมมณี. (2556). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง(*Civic Education for Thai Society*).
กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: B&B
Publishing.
- บุญมี เณรยอด. (2531). หลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (*Civic Education*).
กรุงเทพมหานคร: อักษรสัมพันธ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์. (2550). สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ
ความเป็นพลเมืองดีให้นักเรียนมัธยมศึกษาของครูสังคม. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต), สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2538). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- พระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ). (2539). ธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ชุมมจิตโต). (2542). คุณธรรมสำหรับนักบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ที พี
เอ็ม เพรส.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2552). การบริหารการศึกษาเพื่อโลกใบเล็ก. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (มปป.). การวางแผนกลยุทธ์พัฒนาการศึกษา.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และคนอื่นๆ. (2550). รายงานการวิจัยโครงการกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพ
การศึกษาโดยเครือข่ายการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พสุ เดชะรินทร์. (มปป.). แนวคิดการบริหาร: การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติให้เกิดผล. เข้าถึงจาก
<http://www.gotomanager.com/news/printnews.aspx?id=40025>
- พูนภัทรา พูลผล. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
เตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต), สาขาการบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาร. (2526). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- มานิต เตชอภิโชค. (2556). การวิเคราะห์แนวโน้มของเมืองในอนาคต เพื่อต้องการเน้นให้เห็น
ความสำคัญของการมีครอบครัวดี สังคมดี เมืองน่าอยู่ ด้วยการมีพลเมืองคุณภาพ มุ่งเน้น
กิจกรรมร่วม ในการเพาะสร้างพลเมืองคุณภาพรุ่นใหม่ (เด็กและเยาวชน) ภายใต้แนวคิด
Our 4Cs is Our Future.
- ยุทธนา พรหมณี. (มปป.). การนำแผนสู่การปฏิบัติ. เข้าถึงจาก
www.pncc.ac.th/pncc/wrod/plan.doc
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546. กรุงเทพมหานคร: นานมี
บุ๊คส์พับลิเคชั่น.

- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ฤา รากหญ้า. (มปป.). ปลุกจิตสำนึก. เข้าถึงจาก www.dent.psu.ac.th/mind/article/mind.doc?
- ล้วน สายยศ. (2527). หลักการสร้างแบบทดสอบความถนัด. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2548). คนไทยในอุดมคติ. กรุงเทพมหานคร: แม็ค.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Open Worlds.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2554, 3 มีนาคม). การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง. มติชน.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (มปป.). สร้างพลัง”พลเมือง” เสริมหัวใจให้ประชาธิปไตย. ผู้เฒ่า, 33(89).
- วัฒนา พัฒนพงศ์. (2547). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดการเพิ่มผลผลิตภาคบริการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- วิชัย ภูโยธินและคณะ. (มปป.). คุณลักษณะพลเมืองที่ดีของประเทศชาติของสังคมโลกและการมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง. เข้าถึงจาก http://www.trueplookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/2125-00
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2556). วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของคนไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ เข้าถึงจาก <http://www.wiruch.com>
- วีระ บำรุงรักษ์. (2523). แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย: การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยการศึกษา.
- ศาลินา บุญเกื้อ. (2554). การวิเคราะห์ภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต), สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (*Classical Test Theory*). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2527). ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพสายส่ง.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสหาย.
- สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ. (2553). เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: ไทย
วัฒนาพานิช.
- สวัสดี จงกล. (2547). แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐาน
อาชีพในเอกสารกลุ่มแรงงานและพื้นฐานอาชีพ หน่วยที่ 1. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน. (2550). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: เพียร์สันแอดดูเคชั่น อินโด
ไชน่า.
- สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2520). แผนการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). รายงานการวิจัยเอกสารการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
ผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (มปป.). แผนการศึกษาชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2545 -2559).
เข้าถึงจาก <http://www.onec.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
(ฉบับปรับปรุงแก้ไข 2545). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546a). แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2545 – 2559.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546b). ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ 2545
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546c). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึง
ประสงค์. กรุงเทพมหานคร: วี.พี.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). กลยุทธ์ปีพ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (มปป.). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พุทธศักราช 2550-2555.

- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พุทธศักราช 2545 - 2549). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2548). มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง (พ.ศ.2549-2553). กรุงเทพมหานคร.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2553). โรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2544). คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง ศีลธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). แนวทางการจัดค่ายนักเรียนบูรณาการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทักษะทางสังคมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เข้าถึงจาก <http://www.Curriculum51.net/>
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2546). วิธีการเรียนรู้: คุณลักษณะที่คาดหวังในช่วงวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2543). จริยธรรมการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักปฏิรูปวิชาชีพครู
- สุวลักษณ์ ศิวรักษ์. (2554). สภาการศึกษาทางเลือก ปาถกฐาว่าด้วยการศึกษาเพื่อรากหญ้าแข็งแรง – สังคมเข้มแข็ง. เข้าถึงจาก www.isranews.org
- หทัยา เจียมศักดิ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2544). การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรนุช ลิมตศิริ. (2543). นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2557). “แนวทางการพัฒนาเด็กไทยและเยาวชนไทย” ในวิธีการเรียนรู้ของคนไทย.

- อารี พันธุ์มณี. (2537). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ต้นอ่อม.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพานิช.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2539). *การวางแผนและการจัดระบบแผนงานโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: เอส ดี เฟลส.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *สรุปย่อรายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based management)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อุทุมพร ทองอุไร. (2520). *แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Aaron, T. S. (2013). *Citizenship Education in the Science Subjects: An Analysis of the Teacher Education Curriculum for Secondary School*: University of New England.
- American Association of School Administrations. (1955). *Staff relations in school Administration*. Washington: A department of the National Education Association Of the United States.
- Angelo, T. A. (1995). Beginning the dialogue : Thoughts on promoting critical thinking : Classroom assessment for critical thinking. *Teaching of Psychology*, 22(1), 6-7.
- Assessment and Teaching of 21st Century Skills. (2012). What are 21st century skills. Retrieved from <http://atc21s.org/index.php/about/what-are-21st-century-skills/>
- Bennis, W. G. (1971). *The concept of organizational health in changing organizational*. New York: McGraw-Hill.
- Beyer, B. K. (1995). *Critical thinking*. Bloomington: Phi Delta Kappa Educational Foundation.
- Bloom, B. (1956). in Improving your child us thinking skills. Retrieved from www.familyeducation.com/article/0,1120,1-11493,00

- Briggs, T. H., & Justman, J. (1952). *Improving Instruction Through Supervision*. New York: McMillan.
- Campbell, R. F. (1976). *Administration Behavior in Education*. New York: McGraw – Hill.
- Clark, H. L., & Starr, I. S. (1976). *Secondary School Teaching Methods* (3 ed.). New York: The Macmillan Publishing.
- Cogan, J. J. (1997). *Multidimensional Citizenship : Educational Policy for the Twenty-first Century*. Tokyo: an Executive Summary of the Citizenship Education Policy Study.
- Cogan, J. J., & Derricott. (2000). *Citizenship for the 21st Century*. London: Kogan Page.
- Crescimanno, R. (1991). The cultivation of critical thinking : some tools and techniques. *VCCA Journal*. Retrieved from www.br.cc.va.us/vcca/cres.
- Crick, B. (1998). *The Report of the Advisory Group on Citizenship (QCA)*.
- David, F. R. (1995). *Concepts of Strategic Management* (5 ed.). New Jersey: Prentice – Hall
- David, F. R. (1997). *Strategic Management* (6 ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Derning, W. E. (1993). *The New Economics*. Cambridge: MIT Press.
- Desai, D. M. (1963). *Some concepts and Tarm in Education Administration*. Baroda M.S.U. Press.
- Domon, W. (2011). *How we are Leaving Young American Unprepared for citizenship in free society*. Stanford CA: Hoover Institution Press.
- Dull, L. W. (1981). *Supervision: School leadership Handbook* Ohio: Charles E.Merrill Publishing.
- Dynneson, T. L. (1992). What Does Good Citizenship Mean to Students? *Social Education*, 56(1), 55-58.
- Fayol, H. (1916). *General and Industrial Management*. London: Sir Isaac Pitman and Sons.

- Ferrett, S. P. (1997). performance. *Critical thinking across the curriculum project : critical thinking definitions*. Retrieved from www.kcmetro.cc.mo.us/longview/ctac/definitions
- Glickman, C. D. (1985). *Supervision of instruction*. Newton: Ally and Bacon.
- Gregg, R. T. (1957). The Administrative Process. In R. E. Cambell & T. Gress (Eds.), *Administrative Behavior in Education*. New York: Harper and Row.
- Guilford, J. P. (1956). *Structure of Intellect Psychological*. New York McGraw-Hill Book
- Gulick, L., & Urwick, L. (1936). *Papers on the Science of administration*. New York: Institute of Public Administration Columbia University.
- Halpern, D. F. (1996). Thought and knowledge : An Introduction to critical thinking. *Critical thinking across the curriculum project : critical thinking definitions*. Retrieved from www.kcmetro.cc.mo.us/longview/ctac/definitions
- Haynes, C. C. (2009). Schools of Conscience. *Educational Leadership*.
- Holt, D. H. (1993). *Management: Principles and Practices* (3 ed.). Englewood Cliff: Prentice – Hall.
- Huot, J. (1998). The development of thinking skills : an essential part of learning. Retrieved from www.fox.nstn.ca/~huot/generic
- Jan W. and other. (2007). *Citizenship and Involvement in European Democracies: A Comparative Analysis*. New York. มหาวิทยาลัย
- Josephson Institute. (1993). *Character Counts Coalition*. Marina del Rey: Joseph & Edna Josephson Institute of Ethics,.
- Kezar, A. (2003). Achieving Student Success: Strategies for Creating Partnerships Between Academic and Student Affairs. *NASPA Journal*, 41(1), 1-22.
- Kimbrough, R. B., & Nunnery, M. Y. (1988). *Educational Administration : An Introduction* (3 ed.). New York: Macmillan Publishing
- Knezevich, S. J. (1973). *Program Budgetion (PPBS)*. Berkeley Cal: McCutchan.
- Knezevich, S. J. (1984). *Administration of Public Education* (4 ed.). New York: Harper and Row.
- Koontz, H., & Wehrch, H. (1990). *Essentials of Management*. New York: McGraw-Hill.

- Kurland, D. J. (1995). I know what it says ... what does it mean? *Critical thinking across the curriculum project : critical thinking definitions*. Retrieved from www.kcmetro.cc.mo.us/longview/ctac/definitions
- McKowen. (1996). Critical thinking. Retrieved from www.herdsa.org.au/vic/cornerstones/Pdf/VderWal.PDF
- Miller, V. (1965). *Administration of American School*. New York: Mc Millan Publishing.
- Newman, W. H. (1950). *Administrative Action*. Englewood Cliffs: Prentive-Hall.
- Oakland, J. S. (1989). *Total Quality Management*. Singapore: Mc Graw-Hill.
- Oliver, H., & Utermohlen, R. (1995). An innovative teaching strategy : Using critical thinking to give students a guide to the future.
- Patrick, J. J. (2005). Improving Civic Education in Schools.
- Robbin, S. P., & Coulter, M. K. (2002). *Psychology cognitive* (5 ed.).
- Robbins, S. P. (1980). *The administrative process* (2 ed.). London: Prentice-Hal.
- Robbins, S. P. (1998). *Organizational behavior: Concepts, controversies, and applications* (2 ed.). Upper Saddle: Allyn Bacon.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2003). *Management* (7 ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Roger, S. (2003). The good citizen and the common School. *Phi Delta Kappan*, 85(1), 37.
- Ruggiero, V. R. (1996). *Becoming a critical thinker* (2 ed.). Boston: Houghton-Mifflin
- Schmidt, L. (2009). Stirring Up Justice. *Educational Leadership*.
- Schoeman, S. (2006). A blueprint for democratic citizenship education in South African public school : African teachers' perceptions of good citizenship. *South African Journal of Education*, 26, 1.
- Scriven, S. M., & Paul, R. (1987). Defining critical thinking : A draft statement for the National Council for Excellence in critical thinking. Retrieved from www.criticalthinking.org/University/univlibrary/library.ncll
- Seider, S. (2009). Social Justice in the Suburbs. *Educational Leadership*.
- Sergiovanni, T. J. (1980). *The principals ship : A reflective practice perspective* (2 ed.). Needham Heights Allyn and Bacon.

- Sergiovanni, T. J., Kelleher, P., McCarthy, M. M., & Fowler, F. C. (2003). *Educational Governance and Administration*.
- Sigauke, A. T. (2013). *Citizenship Education in the Science Subjects: An Analysis of the Teacher Education Curriculum for Secondary School*. : University of New England.
- Smith, E. W., & Other. (1973). *The Educational Encyclopedia*. New Jersey Prentice Hall.
- Torrance, E. P., & Myers, R. E. (1962). *Creative Learning and Teaching*. New York: Good, Mead and Company.
- Tupper, & Jennifer, A. (2012). *Creating Citizenship : Saskatchewan High School*.
- Tupper, J. A., & Cappello, M. P. (2012). Students' Understandings of the "good" Citizen. *Journal of Curriculum Studies*, 44(1), 37-59.
- Vivian, O. W. (1999). The Citizen of the New Century *Reforming learning ,Curriculum and pedagogy: Innovative visions for the new century*. Bangkok: Fifth UNESCO- ACEID International Conference.
- Wade, C. (1995). Using writing to develop and assess critical thinking. *Teaching of Psychology.*, 22(1), 24-28.
- Wallach, M. A., & Kogan Nathan. (1965). *Model of Thinking in Young Children*. New York: Holt, Rinehartandwinston.
- Weissbourd, R. (2009). The School We Mean to Be. *Educational Leadership*.
- Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (2012). *Strategic Management and Business Policy: Toward Global Sustainability*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Wiles, K. (1967). *Supervision for Better Scholl*. New Jersey Prentice- Hall.
- Willer, D. (1967). *Scientific Sociology Theory and Method*. New Jersey: Prentice- Hill.
- Yamane, T. (1973). *Statistics and Introductory Analysis*. New York Harper and Row Publication.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของกรอบแนวคิดการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ

กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาผลเมืองคุณภาพ
คำชี้แจง

1.แบบประเมินฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาผลเมืองคุณภาพ

2. กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน พร้อมทั้ง
ข้อเสนอแนะ

3.แบบประเมินกรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการ
พัฒนาผลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย 2 กรอบ ได้แก่

กรอบที่ 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศการศึกษา
4. การจัดสื่อการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

กรอบที่ 2 คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองคุณภาพแบ่งออกเป็น 3 ข้อดังนี้

ข้อที่1. มีความคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) และความคิดสร้างสรรค์(Creative
Thinking)

1. มีการคิดอย่างสร้างสรรค์ และคิดเชิงวิพากษ์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้
2. แก้ปัญหาความขัดแย้งใดๆ ด้วยสันติวิธี

ข้อที่2. มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ

1. มีประสิทธิภาพในการทำงานหรือเป็นแรงงานที่มีทักษะสูง
2. มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

การสื่อสาร

3. มีศักยภาพและความสามารถในระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ

4. ทำงานเป็นทีมได้

5. มีอาชีพการงาน ฐานะมั่นคง

ข้อที่3. มีคุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม

1. เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบของสังคม

2. มีความซื่อสัตย์ สุจริตและมีความยุติธรรม

3. เป็นคนดี คนเก่ง

4. มีความเป็นพลเมืองที่มีความเข้มแข็ง

5. มีจิตสาธารณะช่วยพัฒนาเมืองและสังคมและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

6. มีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยภายใต้บริบทของสังคมโลกใหม่

7. ยอมรับ อดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมและก้าวข้ามวัฒนธรรม

8. อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

9. มีความเป็นผู้นำ

4. ในการประเมินครั้งนี้ ความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศเป็นอย่างยิ่ง จึงขอความกรุณาท่านประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ตามความเป็นจริงและความต้องการที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกรายการ เพื่อให้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางสาวเสาวภา นิสภโกมล

นิสิตระดับดุขฎฐิบัณชิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเมินกรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ	ความเหมาะสม		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ
ก. การพัฒนาหลักสูตร				
1.	มีการจัดทำหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	1.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	1.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	1.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
2.	มีการจัดเนื้อหาสาระของรายวิชา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	2.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	2.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	2.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
ข. การจัดการเรียนการสอน				
3.	มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	3.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	3.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	3.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
4.	มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	4.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	4.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	4.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
5.	มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	5.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	5.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	5.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
ข. การจัดการเรียนการสอน (ต่อ)				
6.	มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	6.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	6.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	6.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
7.	มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เช่น นานาแนว ลูกเสือ ชมรมวิชาการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	7.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	7.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	7.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ	ความเหมาะสม		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ
ค. การนิเทศการสอน				
8.	มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	8.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	8.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	8.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
9.	มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังนี้			
	9.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	9.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	9.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
10.	มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	10.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	10.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	10.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
11.	มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
ค. การนิเทศการสอน (ต่อ)				
	11.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	11.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	11.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
ง. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี				
12.	มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	12.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	12.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	12.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
13.	มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	13.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	13.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	13.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
14.	มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	14.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	14.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	14.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
15.	มีการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	15.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	15.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดพลเมืองคุณภาพ	ความเหมาะสม		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ
	15.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
16.	มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	16.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	16.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	16.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
จ. การวัดประเมินผล				
17.	มีการจัดทำเอกสาร ระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	17.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	17.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	17.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
18.	มีการวัดผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	18.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	18.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	18.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
19.	มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	19.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	19.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	19.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
20.	มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	20.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	20.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	20.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
21.	มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียน และนำมาประเมินผล การเรียนอีกครั้ง เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	21.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	21.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	21.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			
22.	มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้			
	22.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์			
	22.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ			
	22.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม			

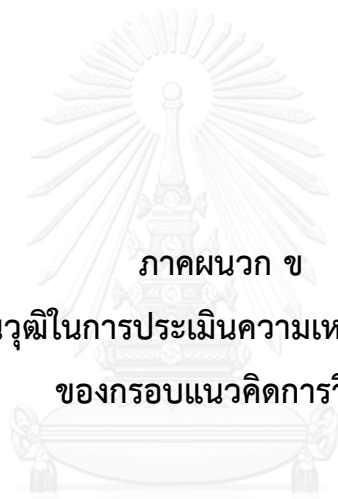
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้
ของกรอบแนวคิดการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกรอบแนวคิดกลยุทธ์การบริหารงาน
วิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวความคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา

1. อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง.

วุฒิการศึกษา ค.บ. (ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ค.ม. (การสอนภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์

วุฒิการศึกษา ค.บ. (เกียรตินิยม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2510
ค.ม. (บริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2516
Ph.D. (อุดมศึกษา) University of Pittsburgh ปี พ.ศ. 2519
ตำแหน่ง คณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพลเมืองคุณภาพ

1. รองศาสตราจารย์ ปริญญา เทวานฤมิตรกุล

วุฒิการศึกษา นิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิตด้านกฎหมายมหาชน Georg-August-
Universitaet zu Goettingen, สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีพ.ศ.2547
นิติศาสตรมหาบัณฑิต ด้านกฎหมายมหาชน Georg-August-
Universitaet zu Goettingen, สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีพ.ศ.2541
นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พ.ศ.2533
ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและความยั่งยืน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. ดร.กมล รอดคล้าย

วุฒิการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย – จิตวิทยา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ครุศาสตรดุสิตบัณฑิต (บริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถพล อนันตวรกุล

วุฒิการศึกษา B.Ed (Social Studies – Psychological Counseling and Guidance)
Faculty of Education, Chulalongkorn University 1993
M.Ed (Teaching Social Studies) Faculty of Education,
Chulalongkorn University 1997

M.Ed (Environmental Education) Faculty of Social Science and
Humanities, Mahidol University, 2004

ตำแหน่ง

ผู้ช่วยคณบดี งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานหลักสูตรและการจัดการเรียนฯ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ โทร. 82681-2 ต่อ 612
 ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58- ๕๐๐๗ วันที่ พฤศจิกายน 2558
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถพล อนันตวรสกุล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ
 2. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ" โดยมี อาจารย์ ดร.วลัยพร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤที ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป (งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612 เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.นาวินิตย์ สงคราม)
 รองคณบดี

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58-6005

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย

เรียน ดร. กมล รอดคล้าย

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ
2. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วลัยพร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นาวา นิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

เบอร์โทรติดต่อ นิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58-6003

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

พฤศจิกายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา เทวานฤมิตรกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ
2. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วัลย์พร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบริรมพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58- 6006

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

พศศจิกายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย

เรียน ดร. ศักดา สกนธวัฒน์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ
2. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาผลเมืองคุณภาพ" โดยมี อาจารย์ ดร.วัลย์พร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นาวาณิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58-6004

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ
2. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสภโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วัลย์พร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตั้งกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58- 6002

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

พศจิกายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. แบบประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ
 2. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วัลย์พร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นาวินิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
ก. การพัฒนาหลักสูตร							
1.	มีการจัดทำหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	1.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	1.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	1.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
2.	มีการจัดเนื้อหาสาระของรายวิชา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	2.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	2.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	2.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
ข. การจัดการเรียนการสอน							
3.	มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	3.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	3.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	3.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
4.	มีการจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	4.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	4.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	4.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
5.	มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน มาร่วมจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	5.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	5.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	5.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
6.	มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
ข. การจัดการเรียนการสอน (ต่อ)							
	6.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	6.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	6.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
7.	มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เช่น นมะแนว ลูกเสือ ชมรมวิชาการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	7.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	7.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	0	0.80
	7.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
ค. การนิเทศการสอน							
8.	มีการจัดกิจกรรมอบรม ส่งเสริมครู และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถทำงานแบบร่วมมือร่วมใจและเป็นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	8.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	8.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	8.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
9.	มีการจัดกิจกรรมอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสร้างบรรยากาศห้องเรียนประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	9.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	9.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	9.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
10.	มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่หลากหลาย ภายในกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้	1	1	1	1	1	1.00
	10.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์						
	10.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	10.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
11.	มีการติดตาม ประสานงานกับเขตการพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
ค. การนิเทศการสอน (ต่อ)							
	11.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	11.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	11.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
ง. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี							
12.	มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	12.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	12.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	12.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
13.	มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	13.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	13.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	13.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
14.	มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	14.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	14.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	14.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
15	มีการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้	1	1	1	1	1	1.00
	15.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์						
	15.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	15.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
16	มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้	1	1	1	1	1	1.00
	16.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์						
	16.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	16.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
จ. การวัดประเมินผล							
17.	มีการจัดทำเอกสาร ระเบียบการวัดประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบของสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้	1	1	1	1	1	1.00
	17.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์มีการวัดประเมินผล						
	17.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	17.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
18.	มีการวัดผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนทุกกลุ่มสาระ เพื่อให้						
	นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	18.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	18.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	0	0.80
18.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00	
19.	มีการประเมินการอ่าน การคิด การวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียน						
	เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	19.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	19.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	0	0.80
19.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00	
20.	มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผล						
	ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหา						
	ของนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	20.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
20.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00	
20.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00	
21.	มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียน และ						
	นำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้ง เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นพลเมือง						
	คุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	21.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
21.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00	
21.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00	

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
22.	มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในด้านดังต่อไปนี้						
	22.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	22.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	0	0.80
	22.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00

ประเมินข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
1.	ปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐ(Political Factors : P) ท่านคิดว่าปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐเอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในทักษะต่อไปนี้ในระดับใด						
	1.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	1.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	1.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
2.	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic : E) ท่านคิดว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในทักษะต่อไปนี้ในระดับใด						
	2.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	2.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	2.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
3.	ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors : S) ท่านคิดว่าปัจจัยด้านสังคม เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในทักษะต่อไปนี้ในระดับใด						
	3.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	3.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	3.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00
4.	ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology Factors : T) ท่านคิดว่าปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในทักษะต่อไปนี้ในระดับใด						
	4.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์	1	1	1	1	1	1.00
	4.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	1.00
	4.3 คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00

สรุปผลการตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัยตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ค่าIOC มีค่า 0.80
ขึ้นไปจึงถือว่าเครื่องมือมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59-1015

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวดี สุขใหญ่

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. แบบประเมินตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจำนวน 1 ฉบับ
 2. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วัลย์พร ศิริภรณ์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร.0-2218-2565-97 ต่อ 6732

เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59-1085

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบประเมินตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจำนวน 1 ฉบับ
2. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วัลย์พร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-256-97 ต่อ 6732

เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานหลักสูตรและการจัดการเรียนฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732
 ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59-1087 วันที่ กุมภาพันธ์ 2559
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วัลย์พร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)
รองคณบดี

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานหลักสูตรและการจัดการเรียนฯ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ โทร.0-2218-2565-97 ต่อ 6732
 ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- **1086** วันที่ กุมภาพันธ์ 2559
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถพล อนันตวรสกุล

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วัลย์พร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป เบอร์ โทรศัพท์ติดต่อ นิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 1014

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร. สมเกียรติ ขอบผล

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบประเมินตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจำนวน 1 ฉบับ
2. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วลัยพร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732

เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 1016

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบประเมินตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจำนวน 1 ฉบับ
2. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสภโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรศึกษบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วลัยพร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนวานิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732

เบอร์โทรติดต่อนิสิตผู้วิจัย 081-8463262 Email : saovapa.school@gmail.com

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สอบถามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนา พลเมืองคุณภาพ
2. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพัฒนาพลเมืองคุณภาพหมายถึง แนวทางเชิงรุกในการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการ สอน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล
3. แนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพมีคุณลักษณะประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ดังนี้
 - 3.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์ มืองค์ประกอบดังนี้
 - 3.1.1 มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้
 - 3.1.2 มีความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ มองปัญหา และสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งใดๆ ด้วย สันติวิธี
 - 3.2 มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ มืองค์ประกอบดังนี้
 - 3.2.1 มีประสิทธิภาพในการทำงานหรือเป็นแรงงานที่มีทักษะสูง
 - 3.2.2 มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
 - 3.2.3 มีศักยภาพและความสามารถในระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร
 - 3.2.4 ทำงานเป็นทีมได้
 - 3.2.5 มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ
 - 3.3 คุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม มืองค์ประกอบดังนี้
 - 3.3.1 เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม
 - 3.3.2 ความซื่อสัตย์สุจริตและมีความยุติธรรม
 - 3.3.3 มีความรับผิดชอบต่อ

- 3.3.4 มีจิตสาธารณะช่วยพัฒนาเมืองและสังคมและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
- 3.3.5 มีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยภายใต้บริบทของสังคมโลกใหม่
- 3.3.6 ยอมรับอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมและก้าวข้ามวัฒนธรรม
- 3.3.7 ความเป็นผู้นำ
4. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน
- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนว
 คติการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ของผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน
- ตอนที่ 3 การประเมินข้อความเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการ
 โรงเรียนมัธยมศึกษาตาม
 แนวคติการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
5. ข้อมูลที่ได้รับจะไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น โดยจะเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวม ผู้วิจัยจะปฏิบัติตามจรรยาบรรณของการวิจัย
- อย่างเคร่งครัดไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ และสถานภาพทางราชการของท่าน แต่ประการใด ขอความกรุณาจาก ท่านตอบให้ครบทุกข้อ และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือได้ และนำผลที่ได้นำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคติการ
 พัฒนาพลเมืองคุณภาพได้จริง ขอเรียนว่า การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาสถานที่ใดที่หนึ่งเป็นการเฉพาะ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคติการ
 พัฒนาพลเมืองคุณภาพ
- ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี เพื่อผลวิจัยครั้งนี้จะก่อประโยชน์
 สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบ
 แบบสอบถาม

นางสาวเสาวภา นิสภโกมล

นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

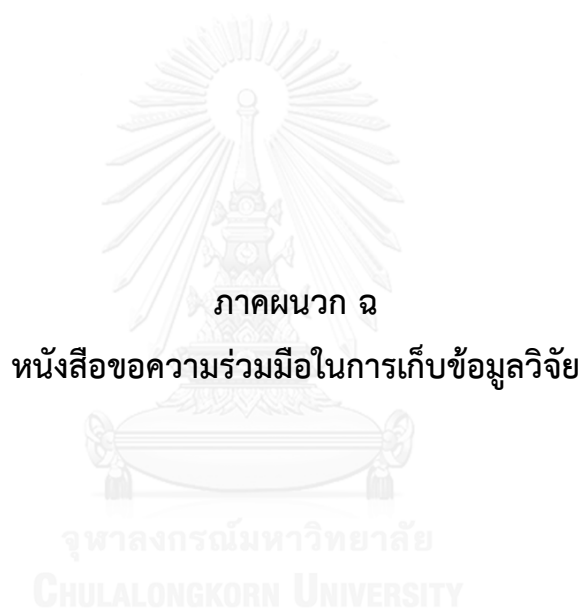
**ตอนที่ 3 การประเมินข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ**

คำจำกัดความ

- ปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐ (Political Factors :P)** หมายถึงนโยบายของรัฐ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของมหาวิทยาลัย หลักสูตรการศึกษา กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องและอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
- ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors :E)** หมายถึงสภาพแนวโน้มทางเศรษฐกิจ ภาวะทางการเงิน งบประมาณการลงทุน และอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
- ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors :S)** หมายถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี คุณภาพชีวิต กระแสสังคม และชุมชนโดยรอบ ปัญหาสังคมและอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
- ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology Factors :T)** หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสารเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น และอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

ข้อที่	สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. ปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐ (Political Factors :P) ท่านคิดว่าปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐเอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในทักษะต่อไปนี้ในระดับใด											
1.1	มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์										
1.2	มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ										
1.3	คุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม										
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic : E) ท่านคิดว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในทักษะต่อไปนี้ในระดับใด											
2.1	มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์										
2.2	มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ										
2.3	คุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม										
3. ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors :S) ท่านคิดว่าปัจจัยทางสังคม เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในทักษะต่อไปนี้ในระดับใด											
3.1	มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์										
3.2	มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ										
3.3	คุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม										
4. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology Factors :T) ท่านคิดว่าปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพในทักษะต่อไปนี้ในระดับใด											
4.1	มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเชิงวิพากษ์										
4.2	มีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ										
4.3	คุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม										

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59-2242

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มีนาคม 2559

เรื่อง ขอตกลงใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาผลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วัลย์พร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องตกลงใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามในการวิจัย กับผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูจำนวน 4 ท่าน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ตกลงใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นวนนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 2244

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มีนาคม 2559

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวเสาวภา นิสกโกมล นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ” โดยมี อาจารย์ ดร.วลัยพร ศิริภิรมย์ และ ศาสตราจารย์ ดร.พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วย แบบสอบถามในการวิจัย กับผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นาวัตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6732

ภาคผนวก ช

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของร่างกลยุทธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
ร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ
(ฉบับที่ 1)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ฉบับที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และทำการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประชุมสนทนากลุ่ม

2. แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) และข้อเสนอแนะปลายเปิด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและความเหมาะสมความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินการการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดพัฒนาพลเมืองคุณภาพโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale)และข้อเสนอแนะปลายเปิด

3. ขอความกรุณาโปรดพิจารณากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ที่แนบมาพร้อมกับแบบประเมินและตอบแบบประเมินทุกข้อโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

4. ในการตอบแบบประเมินครั้งนี้ ความคิดเห็นของท่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการวิจัย เพื่อผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นางสาวเสาวภา นิสกโกมล

นิสิตปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา
ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์(ฉบับร่างที่ 1)
กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

คำชี้แจง

ตอนที่ 1 โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1. สถานภาพ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้อำนวยการ

รองผู้อำนวยการ

ครู

2. วุฒิการศึกษาสูงสุด

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่นๆ.....

คำชี้แจง ตอนที่ 2-4 : แบบประเมินนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โปรดทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของระดับคะแนน ซึ่งตรงกับเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตามเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับดังนี้

ตอนที่ 2

ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
ระดับ	หมายถึง	ระดับ	หมายถึง
5	มีความเหมาะสมมากและมีความจำเป็นเร่งด่วน	5	แนวปฏิบัติชัดเจนมาก สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงจนประสบความสำเร็จ
4	มีความเหมาะสมค่อนข้างมากควรนำไปปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ	4	แนวปฏิบัติชัดเจน มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ
3	มีความเหมาะสมปานกลางปฏิบัติได้ก็ไม่ได้ปฏิบัติก็ไม่เกิดความเสียหาย	3	แนวปฏิบัติชัดเจนพอสมควรมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานประสบความสำเร็จได้ในระดับปานกลาง
2	มีความเหมาะสมค่อนข้างน้อยสามารถนำไปปฏิบัติได้ตามสถานการณ์	2	แนวปฏิบัติชัดเจนพอสมควรแต่มีความยากลำบากในการนำไปปฏิบัติ
1	มีความเหมาะสมน้อยอาจไม่คุ้มค่าในการนำไปปฏิบัติ	1	แนวปฏิบัติไม่ชัดเจนเมื่อนำไปปฏิบัติอาจไม่ประสบความสำเร็จ

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์หลัก

กลยุทธ์	ระดับความเหมาะสม					ระดับความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
กลยุทธ์หลักที่ 1 ส่งเสริมพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี											
กลยุทธ์หลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร											
กลยุทธ์หลักที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศการสอน											
กลยุทธ์หลักที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนากาการจัดการเรียนการสอน											
กลยุทธ์หลักที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนากาการวัดประเมินผล											

ตอนที่ 3 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์รอง

กลยุทธ์รอง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะเพื่อ การปรับปรุง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
กลยุทธ์หลักที่ 1 ส่งเสริมพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีพัฒนาพลเมืองคุณภาพ											
กลยุทธ์รองที่ 1 สนับสนุนการวิจัย สํารวจเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน											
กลยุทธ์รองที่ 2 สนับสนุนให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเนื่องจากปัจจัยด้านเทคโนโลยี และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีเอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา											
กลยุทธ์รองที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุน เสาะหานวัตกรรมใหม่ๆ ของเทคโนโลยีสื่อทางการศึกษา เพื่อนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอน											
กลยุทธ์หลักที่ 2 หลักสูตรพัฒนาพลเมืองคุณภาพ											
กลยุทธ์รองที่ 1 เน้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อสร้างพลเมืองคุณภาพ											
กลยุทธ์รองที่ 2 จัดเนื้อหาสาระทุกรายวิชาเพื่อสร้างพลเมืองคุณภาพ											
กลยุทธ์หลักที่ 3 นิเทศการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ											
กลยุทธ์รองที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนนิเทศการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้											
กลยุทธ์รองที่ 2 สร้างความตระหนัก ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ											
กลยุทธ์หลักที่ 4 จัดการเรียนการสอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ											
กลยุทธ์รองที่ 1 ปลุกฝังค่านิยม คุณธรรม เชิงรุก โดยใช้การจัดทำกิจกรรมเป็นเครื่องมือ SO											
<div style="text-align: center;">จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</div>											
กลยุทธ์รอง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะเพื่อ การปรับปรุง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
กลยุทธ์รองที่ 2 สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาอยู่ในส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน WO											
กลยุทธ์หลักที่ 5 วัดประเมินผลพัฒนาพลเมืองคุณภาพ											
กลยุทธ์รองที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการประเมินและติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นระยะเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด WT											
กลยุทธ์รองที่ 2 มีนโยบายที่ชัดเจนและสามารถแสดงเป็นรูปธรรมในการประเมินประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ WT											

ตอนที่ 4 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของวิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ เพื่อการ ปรับปรุง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
กลยุทธ์หลักที่ 1 ใช้สื่อและเทคโนโลยีพัฒนาพลเมืองคุณภาพ											
กลยุทธ์รองที่ 1 สนับสนุนการวิจัย สํารวจเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนํามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน WT											
วิธีดำเนินการ 1.มีการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ด้านมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ในด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์											
2.มีการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมและมีแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ในด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ และมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม											
3.มีการจัดทำและจัดหาสื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม											
4.มีการวิจัยสำรวจเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนํามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอนรวมไปถึงขอการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานรัฐหรือทางสถานศึกษาต้องหาช่องทางหารายได้เข้าสถานศึกษาเพื่อนํามาใช้จ่ายในการซื้อสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา											
กลยุทธ์รองที่ 2 สนับสนุนให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเนื่องจากปัจจัยด้านเทคโนโลยี และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีเอื้อต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา WO											
วิธีดำเนินการ 1.มีการวางแผน กำกับ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ในด้านมีความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ในด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม											
2.มีการพัฒนาสื่อ แบบเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม											

วิธีดำเนินการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ เพื่อการ ปรับปรุง
	5	4	3	2	1	5	4	3	3	1	
กลยุทธ์รองที่ 2 มีนโยบายที่ชัดเจนและสามารถเป็นรูปธรรมในการประเมินประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ WT											
วิธีดำเนินการ 1.มีการอบรมพัฒนาครู ให้ครูมีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และสภาพปัญหาของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านความสามารถในด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม											
2.มีการสอนซ่อมเสริมเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของนักเรียน และนำมาประเมินผลการเรียนอีกครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านความสามารถในด้านเศรษฐกิจด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม											
3.มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์ ด้านความสามารถในด้านเศรษฐกิจด้านคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม											
4.รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ควรเข้ามาติดตามและประเมินการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้นักเรียนสามารถมีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงวิพากษ์											

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ซ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของร่างกลยุทธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์(ฉบับที่ 1)

1. ดร.จากรุวรรณ พลอยดวงรัตน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตนานาชาติระยองเกล้า
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชราพรภรณ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง	หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
5. ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยศักดิ์ ชั่งใจ ผู้	ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายมัธยม
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวลิต สุขใหญ่	ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยมศึกษา)
8. ดร.วรรณดี นาคสุขปาน	ผู้อำนวยการโรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ
9.. นางอรพัญญ์ คณิงสุขเกษม ผู้	ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
10. นายนรากร ไหลหรั่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พัฒนาการนนทบุรี
11. นายวิฑูรย์ วงศ์อินทร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
12. ดร.ปรเมษฐ์ โมลี	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
13. นายธีระพงศ์ นิยมทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร จำภากร	ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. นายพิชยนันท์ สารพานิช	ผู้อำนวยการโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลรัตน์ ชันธุ์เจริญ	อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร(ฝ่ายมัธยมศึกษา)
17. อาจารย์ ดร.รับขวัญ ภูเขาแก้ว	อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายมัธยม
18. พันตำรวจเอก ดร. ศักดิ์ดา ประวุฒิสักดิ์	ผกก. ฝ่ายควบคุมอัตรากำลัง อต.
19. อาจารย์ ดร. สมชาย เทพแสง	หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
20. อาจารย์ ดร. ศิริเชษฐ สัจจะมาน	สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฅ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเข้า focus groups

1. อาจารย์ ดร. ศิริเชษฐ์ สังขะมาน สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ดร. สุมาลี สุธิกุล ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.
จังหวัดสุพรรณ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภาพรภรณ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถพล อนันตวรสกุล ผู้ช่วยคณบดี งานด้านหลักสูตรและการจัดการ
เรียนการสอนจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ ดร. สมชาย เทพแสง หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. อาจารย์ ดร.รับขวัญ ภูเขาแก้ว อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายมัธยม
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลรัตน์ ชันธุ์เจริญ อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายมัธยมศึกษา)
8. ดร. สุรดา ไชยสงคราม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส
9. อาจารย์ ดร. ภัสยกร เลาสวัสดิ์กุล หัวหน้าสาขาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
10. พันตำรวจเอก ดร. ศักดิ์ดา ประวุฒิศักดิ์ ผกก. ฝ่ายควบคุมอัตรากำลัง อด.
11. ดร. กนกวรรณ ชูชีพ นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ
พลเรือน(ก.พ.)
12. อาจารย์ ดร. ภารุจีร์ เจริญเผ่า อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ เสาวภา นิสภโกมล

ประวัติการศึกษา

ปริญญาเอก: สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาโท : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศนียบัตรบัณฑิต : การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาตรี : วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์อาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สวนดุสิต

: ศิลปศาสตรบัณฑิต สื่อสารมวลชน ภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัย

รามคำแหง

: ประกาศนียบัตรภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-

ญี่ปุ่น)

ประวัติการทำงาน

: ผู้อำนวยการโรงเรียนภาษาและศิลปะการประกอบอาหารไทยเสาวภา

: ผู้อำนวยการโรงเรียนในเครือ ABC Cooking School (Thailand)

E-mail saovapa.school@gmail.com